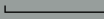

RIGSADVOKATEN

Rigsadvokatens beretning
2008 og 2009

Behandling af klager
over politiet

2008-09

Rigsadvokatens beretning
2008 og 2009

Behandling af klager
over politiet

L 2008-09

Rigsadvokatens beretning 2008 og 2009

Behandling af klager over politiet

Publikationen kan hentes på Rigsadvokatens hjemmeside

<http://www.rigsadvokaten.dk>

ISBN 87-90606-52-3 (Internet)

Layout: Rumfang 10141-72

Tryk: PrinfoHolbæk

ISSN 1901-7452

Indhold

Forord	9
1 Rigsadvokatens indledning 2008 og 2009	11
1.1 Generelle spørgsmål vedrørende politiklagenævnssagen	11
1.1.1 Indledning – udviklingen i sagstallet	11
1.1.2 Sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager	12
1.1.3 Den nye politiklagenævnssagen	13
1.2 Almindelig virksomhed i beretningsårene 2008 og 2009	14
1.2.1 Politiklagenævnsårets årsmøde i januar 2008 og 2009	14
1.3 Politiklagenævnssagen i Grønland	15
2 Politiklagenævnssagen og sagsgangen i en politiklagenævnsag	17
2.1 Indledning	17
2.2 Sagen indledes	18
2.3 Undersøgelsen/efterforskningen	18
2.4 Statsadvokatens sagsfremstilling	19
2.5 Sagen forelægges for nævnet	19
2.6 Nævnets tilkendegivelse	20
2.7 Sagens afgørelse	20
2.7.1 Afgørelsen af en adfærdssag	20
2.7.2 Afgørelsen af en strafferetlig efterforskning	21
2.7.3 Tilbagekaldte klager	22
2.8 Klageadgangen til Rigsadvokaten	22
2.9 Sager udenfor politiklagenævnssagen	22
2.9.1 Indledning	22
2.9.2 Politimæssige dispositioner uden for strafferetsplejen	24
2.9.3 Dispositioner og afgørelser inden for strafferetsplejen	24
2.10 Disciplinærsager	24
3 Statsadvokatens reaktionsmuligheder i adfærdssager	29
3.1 Indledning	29

3.2	Formuleringer i praksis	30
3.2.1	Andre reaktioner, herunder systemkritik	37
3.2.2	Objektiv beklagelse mv.	37
4	Gennemgang af udvalgte konkrete sager i 2008 og 2009.	41
4.1	Lovens område	41
4.1.1	Begrebet "i tjenesten"	41
4.1.2	Politiklagenævnens kompetence	43
4.2	Kapitel 93 b – adfærdsklager	44
4.2.1	Indledning	44
4.2.2	Magtanvendelse	44
4.2.3	Klage over sprogbrug	48
4.2.4	Klager over anden ukorrekt adfærd	52
4.3	Kapitel 93 c – straffesager	56
4.3.1	Anmeldelser om vold og trusler m.v.	56
4.3.2	Anmeldelser om brud på tavshedspligt	63
4.3.3	Anmeldelser om misbrug af politiets registre	72
4.3.4	Anmeldelser om misbrug af stilling/tjenesteforsømmelse	75
4.3.5	Anmeldelser om strafbart forhold under efterforskningen	77
4.3.6	Andre anmeldelser om strafbart forhold	82
4.3.7	Grundløse anmeldelser	91
4.4	Kapitel 93 c – færdselssager	92
4.4.1	Færdselsuheld	92
4.4.2	Udrykningskørsel	94
4.4.3	Øvelseskørsel	95
4.4.4	Andre færdselssager	96
4.4.5	Automatisk Trafikkontrol (ATK)	97
4.4.5.1	Politiklagenævns sager vedrørende automatisk trafikkontrol	97
4.5	Sagsbehandlingen	98
4.5.1	Sagens gang	98
4.5.2	Advokatbeskikkelse	100
4.5.2.1	Advokatbeskikkelse i adfærdssager	100
4.5.2.2	Advokatbeskikkelse i straffesager	101
4.5.3	Inhabilitet	104
4.6	Sager som statsadvokaten har indledt af egen drift efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 1 (initiativsager)	105
4.7	§ 1020 a, stk. 2 – undersøgelser	107

4.7.1	Sager fra 2008	107
4.7.2	Sager fra 2009	117
5	Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten	125
5.1	Generelle regler om klageberettigelse mv.	125
5.1.1	Klageberettigede	125
5.1.2	Klagefrist og omgørelsesfrist	126
5.2	Rigsadvokatens behandling af klager over statsadvokaternes afgørelser	127
5.3	Eksempler på afgørelser, som Rigsadvokaten har stadfæstet	128
5.4	Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret en afgørelse, hvorom der var enighed mellem nævn og statsadvokat	130
5.5	Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret statsadvokatens afgørelse og har fulgt nævnets indstilling	131
5.6	Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har anmodet statsadvokaten om at foretage en fornyet vurdering af sagen	133
5.7	Klagestatistikken (indkomne sager)	134
5.8	Særligt om sager, der er påklaget af nævnene	135
6	Statistisk opgørelse over behandlingen af konkrete klagesager hos statsadvokaterne i 2008 og 2009	137
6.1	Statistik over indkomne politiklagenævnssager	137
6.2	Statistik over afgjorte politiklagenævnssager	140
6.3	Statistik over afgjorte adfærdssager	141
6.4	Statistik over afgjorte straffesager	144
6.5	Særligt om undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2	148
7	Supplerende oplysninger vedrørende sager omtalt i tidligere beretninger	155
7.1	Beretningen for 2006	155
7.1.1	Undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2	155
7.2	Beretningen for 2007	155
7.2.1	Adfærdssager	155
7.2.2	Straffesager	156
7.2.3	Undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2	157

Politiklagenævnenes delberetninger	159
Landsformandens beretning 2008	159
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for København og Bornholm for 2008	160
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn for 2008.	161
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster for 2008	163
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland for 2008	165
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for midt-, vest og sydøstjylland for 2008.	166
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nord- og Østjylland	168
Landsformandens beretning for 2009	170
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for København og Bornholm for 2009	171
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn 2009	174
Delberetning for politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster for 2009.	175
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nord- og Østjylland for 2009.	177
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland for 2009	179
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn, Syd og Sønderjylland for 2009.	181
Stikordsregister 1996-2009	183
Sagsregister 2008-2009	195

Bilag

Bilag 1	Sammensætning af politiklagenævn	199
Bilag 2	Politiklagenævnens medlemmer i perioden mellem den 1/1 2008 og 31/12 2009.	206
Bilag 3	Retsplejelovens kapitel 93 b – 93 d	210
Bilag 4	Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1041 af 15.12.1995 om forretningsorden for politiklagenævn	216
Bilag 5	Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1042 af 15.12.1995 om politiklagenævn	218
Bilag 6	Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 29.12.1995 om behandling af klager over politipersonalet mv.	220
Bilag 7	Justitsministeriets skrivelse af 5.1.1996 om vidne- og transportgodtgørelse	226
Bilag 8	Justitsministeriets notits af 3.10.1996 om aktindsigt i politiklagenævnsager	228
Bilag 9	Rigsadvokatens meddelelse nr. 2/1999 om behandlingen af straffesager mod personer ansat i politiet og anklage- myndigheden	236
Bilag 10	Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30.5.2000 vedrørende forenkling og standardisering af formuleringen af afgø- relser i adfærdsklager.	240
Bilag 11	Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 28.1.2002 til de regionale statsadvokater om underretning om påklage i adfærdsklagesager	243
Bilag 12	Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30.9.2002 om forenkling af politiklagenævnsordningen i Danmark	245
Bilag 13	Fællesskrivelse fra Rigsadvokaten og Rigspolitchefen og notat om en række spørgsmål vedrørende behandlingen af strafferetlige og tjenstlige sager mod polititjeneste- mænd af 27.1.2003	248
Bilag 14	Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 1.10.2003 om indberetning af selvmordsforsøg i detentioner	249
Bilag 15	Lov nr. 444 af 9.6.2004 om politiets virksomhed	250
Bilag 16	Rundskrivelse fra Rigspolitchefen af 4.8.2004 om det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor politikredsene assisterer hinanden.	257
Bilag 17	Bekendtgørelse nr. 978 af 21.9.2004 om politiets anvendelse af visse magtmidler mv.	259

Bilag 18	Vejledning til politipersonalet om politiklagenævn- ordningen	263
Bilag 19	Skrivelse fra Justitsministeriet til politi og anklagemyndig- hed af 10.1.2005 vedrørende indberetning af dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i politiets venterum	270
Bilag 20	Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 31.3.2006 om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politi- klagenævn	271
Bilag 21	Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1420 af 13.12.2006 om ændring af bekendtgørelse om fordeling af forret- ningerne mellem statsadvokaterne	274
Bilag 22	Bekendtgørelse nr. 1419 af 13.12.2006 om ændring af bekendtgørelse om detentionsanbringelse	280
Bilag 23	Bekendtgørelse nr. 1430 af 11.12.2007 om ændring af bekendtgørelse om politiets anvendelse af visse magt- midler m.v.	281
Bilag 24	Bekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2004 om detentions- anbringelse	282

Forord

Til Folketinget og Justitsministeren

Efter retsplejelovens § 1021 h skal Rigsadvokaten afgive en årlig beretning om behandlingen af de sager, der er nævnt i retsplejelovens kapitel 93 b og 93 c. Det drejer sig om behandlingen af klager over politipersonalets adfærd i tjenesten, behandlingen af straffesager imod politipersonale samt undersøgelser af tilfælde, hvor en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. I overensstemmelse hermed afgiver jeg herved beretning for året 2008/09. I beretningen er medtaget politiklagenævnenes delberetninger.

København, november 2010

Jørgen Steen Sørensen

Afsnit 1

Rigsadvokatens indledning 2008 og 2009

1.1 Generelle spørgsmål vedrørende politiklagenævn- ordningen

1.1.1 Indledning – udvikling i sagstallet

Antallet af nye politiklagesager har de senere år haft en stigende tendens med få udsving, herunder i 2008, hvor der indkom lidt færre sager end i de omkringliggende år. Der indkom således 981 sager, hvilket er et mindre fald på 4,1 % i forhold til 2007, hvor der indkom 1023 sager. I 2009 indkom der 1053 nye sager, hvilket er en stigning på 2,9 % i forhold til 2007 og en stigning på 7,3 % i forhold til 2008. Antallet af nye sager er i 2009 herefter det højeste i den tid, som ordningen har eksisteret.

Antallet af *adfærdssager* er i 2008 og 2009 faldet i forhold til i 2007. Antallet af straffesager har i en periode ligget nogenlunde konstant med kun mindre udsving. I 2009 kan der dog konstateres en stigning på 17,8 % i forhold til 2008. Denne stigning afspejler sig også i antallet af færdssager, der i 2009 er 35,5 % højere end i 2007.

Antallet af *undersøgelsessager*, dvs. de særligt alvorlige sager, hvor en borger er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, har i beretningsårene været faldende, og der er således iværksat 14 undersøgelser i 2008 og 12 i 2009.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kapitel 93b – adfærdssager	400	367	405	457	447	424
Kapitel 93c – straffesager	571	567	584	566	534	629
– heraf færdssager (procent af samtlige straffesager)	251 (44%)	252 (44,4%)	277 (47,4%)	214 (37,8%)	231 (43,3%)	290 (46,1%)
Indkomne sager i alt	971	934	989	1023	981	1053

Det samlede antal indkomne sager fordeler sig regionalt således, at lidt under halvdelen af sagerne er behandlet af Statsadvokaten for København og Bornholm og Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn, mens resten af sagerne er fordelt mellem de øvrige fire regionale statsadvokater.

Der er i afsnit 6 foretaget en nærmere gennemgang af ordningens nøgletal.

1.1.2 Sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager

I beretningen for 2007 orienterede jeg om en gennemført lean-konsulentundersøgelse, der skulle afdække, hvordan og hvor meget de regionale statsadvokaturer ville kunne nedbringe sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager, uden at dette ville forringe kvaliteten i sagsbehandlingen.

I 2007 og 2008 har anklagemyndigheden ved hjælp af eksterne konsulenter arbejdet med at effektivisere sagsbehandlingen, og de regionale statsadvokater har med en ny organisering styrket rammerne for behandlingen. Der er oprettet særlige afdelinger hos statsadvokaterne, der tager sig af sagerne, og der er etableret målesystemer, der gør det lettere at følge udviklingen på området. Desuden blev der ansat ekstra assessorer til at tage sig af sagerne. Tiltagene har reduceret sagsbehandlingstiden markant.

Der er i de regionale statsadvokaters resultatkontrakter fastsat eksterne mål for, hvor stor en andel sager hver af de seks regionale statsadvokater skulle afgøre inden 120 dage.

Målet for hele landet var i 2008 60 procent. For de enkelte regionale statsadvokater var målet generelt 65 procent og i København – hvor sagerne ofte indkommer i klumper f.eks. i forbindelse med demonstrationer eller særlige begivenheder, og hvor sagerne ofte er mere komplicerede – blev målet sat til 50 procent.

Statsadvokaterne opfyldte i 2008 samlet målet, således at 61 procent af sagerne blev behandlet inden 120 dage. Året før var tallet 46 procent – altså en betydelig fremgang. De enkelte statsadvokater opfyldte deres særlige mål, bortset fra Statsadvokaten for Nord- og Østjylland, der var tæt på målet med 63 procent, og Statsadvokaten for København og Bornholm, der afgjorde 39 procent af sagerne inden 120 dage.

Målet for hele landet var i 2009, at 65 procent af sagerne blev behandlet inden 120 dage. Målene for de enkelte statsadvokater var 80 procent, dog således at målet for Statsadvokaten for København og Bornholm var 60 procent.

I 2009 afgjorde statsadvokaterne samlet 68 procent af klagerne inden for fristen. Endvidere overholdt 3 ud af 5 regionale statsadvokater de nye mål på

80 procent, og Statsadvokaten for København og Bornholm forbedrede sagsbehandling til 50 procent.

1.1.3 Den nye politiklagenævnensordning

I 2009 afgav det udvalg, som blev nedsat af Justitsministeriet den 11. oktober 2006, og som er omtalt i beretningerne for 2005, 2006 og 2007, en betænkning om behandling af klager over politiet – betænkning nr. 1507/2009. Udvalget havde til opgave at foretage en gennemgang og vurdering af den gældende politiklagenævnensordning med henblik på at overveje, om der var behov for at foretage ændringer af den gældende klageordning.

Ved lov nr. 404 af 21. april 2010 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love blev en ny politiklageordning vedtaget. Loven bygger på ovennævnte betænkning nr. 1507/2009 og svarer i det væsentlige til betænkningens lovudkast. Formålet har været at gennemføre en revision af retsplejelovens regler om behandling af klager over politipersonale og om behandling af straffesager mod politipersonale.

Loven indebærer, at der oprettes en ny myndighed – Den Uafhængige Politiklagemyndighed – der skal undersøge og træffe afgørelse i sager om politipersonalets adfærd i tjenesten og efterforske strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten.

Den Uafhængige Politiklagemyndighed (Politiklagemyndigheden) overtager statsadvokaternes opgaver efter retsplejelovens kapitel 93b med at undersøge og træffe afgørelser i sager om politipersonalets adfærd i tjenesten. Den nye myndighed overtager endvidere statsadvokaternes opgaver efter retsplejelovens kapitel 93c med at efterforske strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten samt sager om personer, der er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt.

Efter loven får et politiklageråd det overordnede ansvar for Politiklagemyndighedens virksomhed. Det er fortsat anklagemyndigheden (statsadvokaterne og Rigsadvokaten), der tager stilling til tiltalespørgsmålet og i givet fald møder i retten som anklager.

Den såkaldte notitssagsbehandling i mindre adfærdsklagesager, der er etableret i praksis, lovfæstes. Det fremgår, at det herudover ved alle adfærdsklager bør overvejes, om sagen under visse betingelser kan afsluttes ved en samtale mellem en overordnet politimand og klageren.

Politiklagemyndigheden skal ikke efterforske sager om overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser, der er begået af politipersonale, hvis den pågældende erkender sig skyldig, hastighedsovertrædelsen ikke skønnes at

ville medføre anden sanktion end bøde eller betinget frakendelse af førerretten, og hastighedsoverskridelsen ikke involverer tredjemand. Sager af denne karakter behandles af politiet.

Der er indsat en ny bestemmelse (retsplejelovens § 1019 q) der giver mulighed for, at Politiklagemyndigheden i visse tilfælde kan behandle og afgøre klager over politipersonalets dispositioner. Det kan dog kun ske, hvis der er en nær sammenhæng mellem dispositionsklagen og en adfærdsklage, som Politiklagemyndigheden behandler. Det forudsættes, at Politiklagemyndigheden i forbindelse med behandlingen af en dispositionsklage forelægger sagen for polititjenestemandens foresatte, således at politiledelsen kan få lejlighed til at komme med bemærkninger om dispositionen. De rent ledelsesmæssige beslutninger er derimod ikke omfattet af politiklageordningen, herunder beslutninger om hvorledes politiets ressourcer skal anvendes eller overvejelser af operationel/polititaktisk karakter.

Den nye politiklagenævnsordning træder i kraft den 1. januar 2012. Klager og anmeldelser, der er modtaget inden dette tidspunkt, skal som udgangspunkt overtages og færdigbehandles af Politiklagemyndigheden efter de nye regler. En sag kan dog efter aftale mellem statsadvokaten og Politiklagemyndigheden færdigbehandles af statsadvokaten efter de hidtil gældende regler. Det vil navnlig kunne være relevant i sager, hvor statsadvokaten er meget tæt på at kunne træffe afgørelse i sagen, og hvor det af ressourcemæssige grunde ikke vil være hensigtsmæssigt, at Politiklagemyndigheden overtager sagen. Hvis statsadvokaten og Politiklagemyndigheden ikke kan nå til enighed, færdiggøres sagen efter de nye regler.

Afgørelser over klager, der i 1. instans er behandlet efter de hidtil gældende regler, vil også under klagesagsbehandlingen skulle behandles efter disse regler. Rigsadvokaten vil således i en periode efter ikrafttræden af den nye politiklageordning fortsat kunne behandle klager over afgørelser, der er truffet efter de hidtil gældende regler.

1.2 Almindelig virksomhed i beretningsårene 2008 og 2009

1.2.1 Politiklagenævnens årsmøde i januar 2008 og 2009

Politiklagenævnene har siden ordningen trådte i kraft i tilknytning til sit årlige landsmøde i januar inviteret Rigsadvokaten til at afgive et indlæg om behandlingen af klagesagerne i det forløbne år. Jeg har været meget glad for at have lejlighed til at møde nævnenes medlemmer og for at have mulighed for dels

at orientere om behandlingen af sagerne og dels at drøfte spørgsmål af fælles interesse. Årsmødet er et glimrende forum for på en uformel måde at få afklaret en række generelle spørgsmål omkring ordningen. Efter oprettelsen af det grønlandske politiklagenævn har dette deltaget i de danske politiklagenævnss landsmøde i september og årsmødet i januar.

1.3 Politiklagenævnssordningen i Grønland

Jeg har i mine tidligere beretninger orienteret om den grønlandske ordning for behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale. Det fremgår blandt andet af den grønlandske beretning, der afgives til Grønlands Landsting, Folketinget og justitsministeren, at der i beretningsårene 2008 og 2009 indkom henholdsvis 29 og 21 nye sager, der var omfattet af politiklagenævnssordningen mod 24 i 2007. Sagerne fordelte sig med 12 adfærdsklager og 17 kriminalsager i 2008 og 8 adfærdssager og 13 kriminalsager i 2009 mod henholdsvis 9 og 15 sager i 2007. Jeg kan i øvrigt henvise til beretningen om den grønlandske politiklagenævnssordning, der er tilgængelig på Rigsadvokatens hjemmeside www.rigsadvokaten.dk.

Der er fortsat ikke taget stilling til, om en tilsvarende ordning vedrørende behandling af klager mv. mod politipersonale vil blive indført på Færøerne.

Afsnit 2

Politiklagenævnensordningen og sagsgangen i en politiklagenævns sag

2.1 Indledning

Regelsættet for behandling af klager over politipersonalet mv. består af tre kapitler i retsplejeloven. Kapitel 93 b og kapitel 93 c regulerer henholdsvis behandlingen af adfærdsklager over politipersonalet og behandlingen af straffesager mod politipersonalet, mens kapitel 93 d vedrører politiklagenævnene.

Regelsættet om behandling af klager over politipersonalet i Danmark er indsat ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 og trådte i kraft den 1. januar 1996. Et tilsvarende regelsæt om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland trådte i kraft den 1. januar 2000. Reglerne om behandling af klager over politiet gælder indtil videre ikke for Færøerne.

Regelsættet er begrænset til adfærdsklager og straffesager mod politipersonalet. Uden for ordningen falder således klager over materielle afgørelser og politiets dispositioner i forbindelse med sagsbehandlingen. Disse klager er ikke omfattet af politiklagenævnenes kompetence.

Politiklagenævnensordningen omfatter den del af de ansatte ved politiet, der har politimyndighed. Omfattet af ordningen er således det politiuddannede personale og politiets jurister, men derimod ikke kontorphonale og civilarbejdere. Ordningen omfatter heller ikke det juridiske personale hos statsadvokaterne og hos Rigsadvokaten.

Efter retsplejelovens § 1019 og § 1020 omfatter ordningen alene forhold, der er begået i tjenesten. Det skyldes, at behovet for en særlig klageordning udspringer af de magtbeføjelser, politiet har i dets arbejde. Når en polititjenestemand ikke er i tjeneste, bør han derfor ikke behandles anderledes end andre borgere.

Spørgsmålet om, hvorvidt en handling er foretaget i tjenesten, vil afhænge af en konkret vurdering. På baggrund af polititjenestens særlige karakter bør begrebet "i tjenesten" nok fortolkes vidt. Det fremgår af forarbejderne til loven.

Justitsministeriet bemærkede i lovforslaget, at udtrykket "i tjenesten" ikke

indebar nogen ændring i praksis, når man sammenligner med det hidtil anvendte udtryk "under udførelsen af tjenesten".

2.2 Sagen indledes

Statsadvokaten behandler sagen, når klagen eller anmeldelsen er modtaget. Statsadvokaten kan også behandle en sag på eget initiativ, f.eks. efter tilkendegivelse fra politiklagenævnet. I visse situationer er en undersøgelse obligatorisk.

Politiklagenævnet skal straks – dvs. uden ophold – underrettes om sagen og orienteres løbende om undersøgelsens eller efterforskningens forløb. Statsadvokaten underretter desuden politidirektøren, Rigspolitechefen og i visse tilfælde Justitsministeriet. Disse myndigheder skal også løbende holdes orienteret om alle undersøgelses- og efterforskningsskridt, der har betydning for varetagelsen af deres opgaver.

Finder statsadvokaten, at klagen er åbenbart grundløs, eller viser det sig ved den indledende vurdering, at klagen ikke er alvorligt ment, kan statsadvokaten undlade at iværksætte en undersøgelse eller efterforskning. Statsadvokaten skal forelægge spørgsmålet om afvisning af klagen for politiklagenævnet, inden afgørelsen bliver truffet.

2.3 Undersøgelsen/efterforskningen

Statsadvokaten underretter straks politiklagenævnet om klager og anmeldelser, der skal behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c.

Når det overvejes, i hvilken form en klage skal behandles, vil klagerens formulering af klagen almindeligvis være afgørende for, om sagen behandles som en adfærdsklage eller som en straffesag. I tvivlstilfælde vurderer statsadvokaten, efter hvilket regelsæt klagen skal behandles.

Det er ikke afgørende for statsadvokatens afgørelse af, i hvilken form en undersøgelse skal foregå, om politiklagenævnet forinden er kommet med en tilkendegivelse herom.

Finder politiklagenævnet i modsætning til statsadvokaten, at en sag bør efterforskes som en straffesag, kan nævnet tilkendegive dette over for statsadvokaten. Følger statsadvokaten ikke politiklagenævnets tilkendegivelse, kan nævnet klage over afgørelsen til Rigsadvokaten.

Parterne vil normalt blive indkaldt til afhøring på statsadvokatens kontor eller eventuelt på et andet sted, som statsadvokaten skønner er hensigtsmæssigt.

Det kan f.eks. være rådhuset på det sted, hvor den handling, der klages over, har fundet sted.

Statsadvokaten kan beslutte, at forklaringerne i stedet skal afgives i retten. Retsmøderne er som udgangspunkt offentlige.

Politiklagenævnet kan i adfærdsklagesager og straffesager anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelses- og efterforsknings-skridt.

Politiklagenævnet kan i princippet på ethvert stade af sagen bede statsadvokaten om at foretage yderligere undersøgelses- og efterforsknings-skridt.

Hvis statsadvokaten i en adfærdsklagesag modsætter sig politiklagenævnets anmodning, kan nævnet påklage statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten, Hvis sigtede eller statsadvokaten i forbindelse med behandlingen af en straffesag modsætter sig politiklagenævnets anmodning om at foretage bestemte yderligere efterforsknings-skridt, skal spørgsmålet afgøres af retten.

2.4 Statsadvokatens sagsfremstilling

Statsadvokaten udarbejder i sager om adfærdsklager en sagsfremstilling på grundlag af de foreliggende oplysninger. Den indklagede polititjenestemand modtager en kopi af sagsfremstillingen, inden vedkommende bliver afhørt. Den indklagede har ikke pligt til at udtale sig om sagsfremstillingen.

Der udarbejdes ikke sagsfremstilling i forbindelse med strafferetlige undersøgelser.

2.5 Sagen forelægges for nævnet

Statsadvokaten udarbejder en redegørelse til politiklagenævnet, når undersøgelsen eller efterforskningen er afsluttet. Denne redegørelse skal indeholde en gennemgang af sagens forløb og faktum, en vurdering af beviserne og en tilkendegivelse om sagens afgørelse. Der udarbejdes ikke redegørelse i åbenbart grundløse sager.

Politiklagenævnet skal også inddrages i sagen, hvis der efter statsadvokatens afgørelse fremkommer nye oplysninger, der kan medføre, at statsadvokatens afgørelse bør revurderes. Dette vil navnlig være tilfældet, hvis de nye oplysninger er af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med statsadvokatens og politiklagenævnets oprindelige stilling-tagen til sagen.

Er de nye oplysninger ikke af en sådan karakter, at statsadvokaten finder grundlag for at genoptage sagens behandling med forelæggelse for politiklagenævnet, skal statsadvokaten alene orientere politiklagenævnet om oplysningerne.

2.6 Nævnets tilkendegivelse

Politiklagenævnet meddeler herefter statsadvokaten, hvordan nævnet mener, at sagen bør afgøres.

Politiklagenævnet kan i adfærdsklagesager tilkendegive som sin opfattelse, at statsadvokaten over for klageren bør beklage det passerede, eller at en klage bør afvises. Klagen kan enten afvises efter forudgående undersøgelse eller på det foreliggende grundlag.

I straffesager kan politiklagenævnet tilkendegive som sin opfattelse, at der bør rejses tiltale eller meddeles tiltalefrafald. Nævnet kan også tilkendegive, at påtalen bør opgives, at en påbegyndt efterforskning bør indstilles, eller at en anmeldelse bør afvises.

2.7 Sagens afgørelse

2.7.1 Afgørelsen af en adfærdsklagesag

Afvisning

Statsadvokaten afviser klagen, hvis undersøgelsen ikke har skaffet oplysninger, der støtter klagen, eller klagen er åbenbart grundløs. Statsadvokaten underretter sagens parter.

Klager får helt eller delvist medhold

Statsadvokatens afgørelse af en begrundet klage eller anmeldelse kan blandt andet gå ud på, at der gives klageren en beklagelse af det passerede, eller at der rejses kritik af den eller de involverede polititjenestemænd. Denne afgørelse kan træffes både i sager, hvor der har været foretaget en undersøgelse af en adfærdsklage og i straffesager, hvor statsadvokaten har fundet, at der ikke forelå tiltalegrundlag.

Den indklagede vil modtage en genpart af statsadvokatens afgørelse, der i visse tilfælde kan danne grundlag for en disciplinær undersøgelse. Statsadvokaten afgiver ikke indstilling om, hvorvidt der bør indledes en disciplinærsag.

Er der grundlag for at rejse sigtelse, eller er der mistanke om et strafbart

forhold, og den indklagede forlanger sagen behandlet som straffesag, sluttet behandlingen af klagen. Behandlingen af klagen kan genoptages, hvis der ikke rejses tiltale eller fældes dom.

Har undersøgelsen påvist fejl af generel karakter, vil statsadvokaten rejse spørgsmålet over for den ansvarlige myndighed.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3 vedrørende statsadvokatens reaktionsmuligheder.

Klagen tilbagekaldes

En sag vil normalt blive afsluttet, hvis klagen tilbagekaldes. Da en undersøgelse også kan iværksættes på statsadvokatens initiativ, kan behandlingen af klagen dog fortsætte, hvis statsadvokaten finder det nødvendigt.

Andre muligheder

I visse tilfælde vil sagen kunne overgå til behandling ved en undersøgelsesret mv.

2.7.2 Afgørelsen af en strafferetlig efterforskning

Afvisning

Statsadvokaten indstiller efterforskningen, hvis den ikke har bragt oplysninger frem, der giver en rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige. Anmeldelsen bliver også afvist, hvis den er åbenbart grundløs.

Har statsadvokaten foretaget en undersøgelse efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, kan statsadvokaten på samme måde indstille efterforskningen. Det sker, når sagens omstændigheder er fuldt oplyste, og der ikke herved er skabt en rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige.

Tiltalerejsning mv.

Statsadvokaten kan også afgøre straffesagen ved at rejse tiltale, opgive påtale eller frafalde tiltale mv. Afgørelsesformerne fremgår af retsplejelovens bestemmelser om strafferetsplejen.

Politidirektøren og Rigspolitechefen vil i alle tilfælde blive underrettet om afgørelsen. Dette gælder i visse tilfælde også Justitsministeriet.

Statsadvokaten vil, når tiltalerspørgsmålet overvejes, også tage stilling til, om

der foreligger anden kritisabel adfærd, herunder om sagen skal behandles som en adfærdsklage.

Der henvises i øvrigt til afsnit 4 vedrørende konkrete eksempler på afgørelser i straffesager.

2.7.3 Tilbagekaldte klager

Det sker, at en klager trækker sin klage eller anmeldelse tilbage. Årsagerne hertil kan være mange. Ønsket om at trække klagen tilbage kan f.eks. være begrundet i, at klageren efter en betænkningstid ikke har fundet grundlag for at fastholde sin klage, eller at den berørte polititjenestemand har beklaget det passede. Det sker endvidere, at en klager ikke reagerer på statsadvokatens indkaldelse til afhøring eller andre henvendelser. Statsadvokaten vil i sådanne situationer i almindelighed indstille undersøgelsen i en adfærdsklagesag, medmindre sagen giver statsadvokaten grundlag for af egen drift at fortsætte undersøgelsen i sagen.

For så vidt angår efterforskningen i en straffesag vil statsadvokaten også i et vist omfang kunne indstille en efterforskning, hvis anmeldelsen tilbagekaldes.

2.8 Klageadgang til Rigsadvokaten

Både den forurettede og andre kan klage til statsadvokaten over politipersonalets adfærd i tjenesten. Der er som udgangspunkt heller ikke begrænsninger i den personkreds, der er berettiget til at indgive anmeldelse om strafbart forhold, som er begået af politiet.

Det er derimod kun sagens parter og politiklagenævnet, der kan klage over statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten.

Som part anses efter forvaltningsretten den, der har en væsentlig, direkte, individuel og retlig interesse i sagens afgørelse. Det kan f.eks. være en person, der har fremsat et erstatningskrav i anledning af sagen.

Klager nogen, der ikke er part med hensyn til sagens realitet, over den formelle sagsbehandling, vil klageren kun være part i denne sag.

Klagefristen er fire uger. Sagens parter skal underrettes, hvis afgørelsen i en adfærdsklagesag påklages. Er det politiklagenævnet, der klager over statsadvokatens afgørelse, skal der også ske underretning i straffesager.

Klagebehandlingen er undergivet det almindelige to-instansprincip, som indebærer, at Rigsadvokatens afgørelse af en klage over statsadvokatens afgørelse er endelig. Afgørelsen kan således ikke påklages til Justitsministeriet.

Der gælder samme klagefrist for politiklagenævnet som for sagens parter.

Det vil sige, at klagefristen er fire uger efter, at nævnet har modtaget afgørelsen. En klage fra en part skal dog behandles, hvis der er en undskyldelig årsag til, at klagefristen er overskredet. Det er klageren selv, der skal godtgøre, at overskridelsen af fristen er undskyldelig.

Er der tale om en klage fra nævnet, betragter Rigsadvokaten i praksis denne som en klage fra en myndighed. Ekspeditionsfejl hos myndigheder, herunder politiklagenævn, anses i almindelighed ikke for undskyldelige. Sagens parter skal have underretning af statsadvokaten, hvis politiklagenævnet klager over afgørelsen. Sagens parter underrettes endvidere af statsadvokaten, når en afgørelse i en adfærdsklagesag påklages.

Klageadgangen indebærer en helt ny realitetsbehandling af sagen. Således skal der foretages en fuldstændig materiel prøvelse af bevisbedømmelsen, retsspørgsmål og skønsspørgsmål. Rigsadvokaten kan som led i klagesagens behandling indhente nye oplysninger, herunder for at belyse omstændigheder, der er gjort gældende i forbindelse med klagen. Dette kan f.eks. være yderligere eller supplerende afhøringer af vidner, klageren eller indklagede og indhentelse af foto eller rids over gerningsstedet.

Fremkommer der i forbindelse med Rigsadvokatens behandling af sagen nye oplysninger, kan dette føre til, at Rigsadvokaten hjemviser sagen til fornyet behandling ved statsadvokaten og politiklagenævnet. Oplysningerne skal dog være af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med statsadvokatens og politiklagenævnets oprindelige stillings- tagen til sagen.

Rigsadvokaten påser ved sin behandling af en sag både, at afgørelsen materielt er rigtig, og at formelle regler for sagsbehandlingen er overholdt. Dette indebærer i praksis, at Rigsadvokaten f.eks. ikke er bundet af det forhold, at der har været enighed mellem statsadvokat og nævn om, hvilke faktiske omstændigheder, der kan lægges til grund ved sagens afgørelse, bevisvurderingen eller subsumtionen.

2.9 Sager udenfor politiklagenævnsordningen

2.9.1 Indledning

I en beskrivelse af, hvordan der kan klages over politiets virksomhed, skal der skelnes mellem dispositioner og afgørelser, der er truffet af politidirektørerne eller på disses ansvar, og politipersonalets adfærd eller strafbare forhold i tjenesten.

Klager over dispositioner og afgørelser er ikke omfattet af politiklagenævnsordningen. Spørgsmålet om, hvilken myndighed der er rette klageinstans, afhænger af sagens karakter.

2.9.2 Politimæssige dispositioner uden for strafferetsplejen

Afgørelsen kan påklages til Rigspolitichefen, når der er tale om rent politimæssige (operationelle) dispositioner uden for strafferetsplejen. Disse sager omfatter dispositioner som led i ordenshåndhævelsen, f.eks. afspærring af et område som følge af cykelløb eller som følge af et færdselsuheld, bortvisning af en person fra en lokalitet, anbringelse i detentionen og lignende.

Politiet yder endvidere på forskellige særlovsområder bistand til særmyndigheden, når den gennemfører kontrolforanstaltninger – også i tilfælde, hvor der ikke er mistanke om et strafbart forhold. Endvidere indeholder nogle særlove bestemmelser, der giver politiet en administrativ tilsynsbeføjelse uden for strafferetsplejen, f.eks. i dyreværnsloven.

2.9.3 Dispositioner og afgørelser inden for strafferetsplejen

Er der derimod tale om dispositioner som led i en strafferetlig efterforskning, kan afgørelsen påklages til den regionale statsadvokat. Det kan være afgørelser om at benytte bestemte efterforskningsskridt, herunder f.eks. at anholde, ransage, beslaglægge og lignende. På tilsvarende måde kan man klage over, at bestemte efterforskningsskridt ikke er foretaget – f.eks. at en person ikke er afhørt, eller at en person ikke er afhørt grundigt nok. Er der tale om chikane eller magtmisbrug fra politiets side, kan denne sagstype være omfattet af ordningen med politiklagenævn.

Spørgsmålet om lovligheden af politiets efterforskningsskridt kan endvidere indbringes for retten efter retsplejelovens § 746, stk. 1.

Der kan også klages over politidirektørens afgørelse af tiltalespørgsmålet – f.eks. hvis politidirektøren opgiver påtale, afviser en anmeldelse eller indstiller efterforskningen.

Man kan endvidere klage til statsadvokaten over politidirektørens afslag på en begæring om aktindsigt.

2.10 Disciplinærsager

Statsadvokaterne træffer ikke afgørelse i disciplinærsager. Disse sager behandles og afgøres alt efter sagens karakter af politidirektøren, Rigspolitichefen eller Justitsministeriet. Spørgsmålet om, hvornår der er grundlag for at indlede en

disciplinærsag mod en polititjenestemand, afgøres efter tjenestemandslovens regler. Reglerne om behandlingen af disciplinærsager fremgår af tjenestemandslovens kapitel 4, om suspension og disciplinærforfølgning mv. og Rigspoliti- chefens kundgørelse I nr. 10, om disciplinærsagers behandling. Regelsættet om disciplinærsagers behandling er beskrevet i beretningen for 1996 side 152 ff. Dette afsnit beskriver kort samspillet mellem regelsættene om disciplinærsager og politiklagenævns sager.

Statsadvokaten skal underrette vedkommende politidirektør og Rigspoliti- chefen, når der indledes en adfærdsklagesag eller efterforskning i en straf- fesag. Det følger af bestemmelserne i retsplejelovens § 1019 j, og § 1020 a, stk. 2, 2. pkt.

Disse regler har til formål at sikre, at ansættelsesmyndigheden får lejlighed til at vurdere, om sagen giver anledning til disciplinære foranstaltninger over for den indklagede eller anmeldte polititjenestemand. Det følger endvidere af be- stemmelserne, at der ikke indledes en disciplinærundersøgelse i anledning af en klage eller anmeldelse, før behandlingen af adfærdsklagen eller straffesagen er afsluttet. Baggrunden for bestemmelsen er at undgå, at sagen samtidig under- søges som politiklagenævns sag og som disciplinærsag.

Bestemmelserne er ikke til hinder for, at den indklagede eller anmeldte sus- penderes eller midlertidigt forflyttes til andet arbejde efter de almindelige regler for tjenesten, mens klagenævns sagen verserer. Denne afgørelse træffes af Rigspoliti- chefen.

Statsadvokaten underretter politidirektør og Rigspoliti- chefen (ansættel- sesmyndigheden), når undersøgelsen eller efterforskningen af klagesagen er afsluttet. Statsadvokaten kan i den forbindelse henlede opmærksomheden på eventuelle tidligere (adfærds)sager mod den samme polititjenestemand. Underretningen sker efter, at statsadvokaten har færdigbehandlet sagen og truffet afgørelse i sagen. Politidirektøren og Rigspoliti- chefen får herved mulig- hed for at tage stilling til, om der skal indledes en disciplinærsag.

Statsadvokaten afgiver ikke indstilling om, hvorvidt der bør indledes en disciplinærsag.

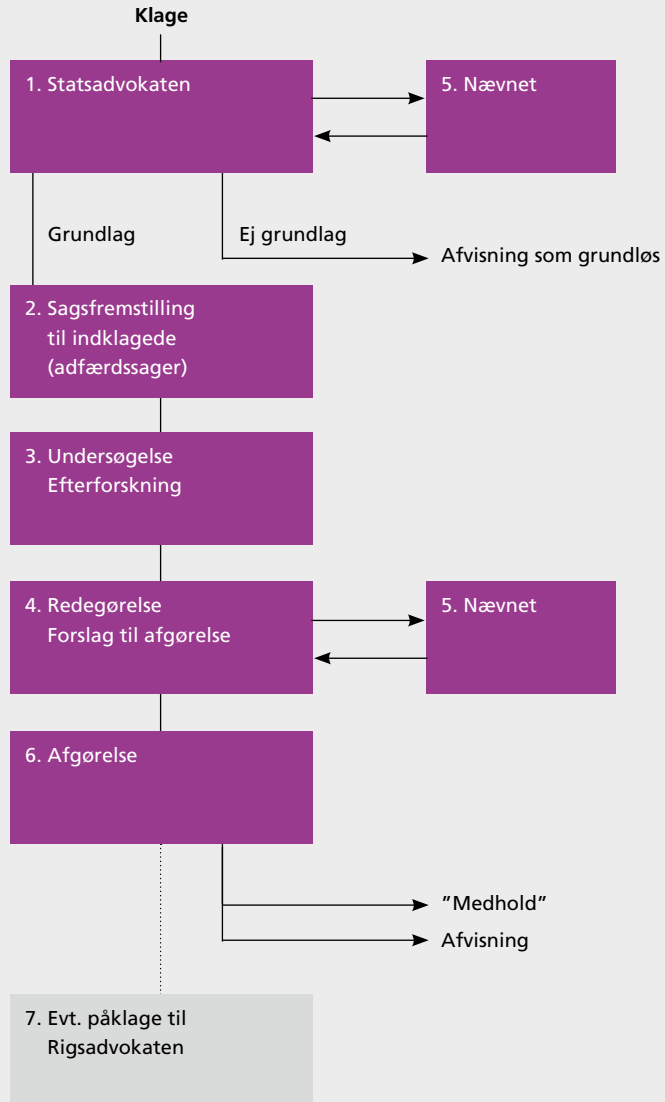
Politidirektørens eller Rigspoliti- chefens grundlag for at indlede en eventuel disciplinærsag vil blandt andet være statsadvokatens afgørelse. Statsadvoka- tens afgørelse fører ikke nødvendigvis til, at der indledes en disciplinær under- søgelse med en disciplinær sanktion til følge. Har statsadvokaten udtalt kritik eller beklaget det passerede over for klageren, bør statsadvokatens afgørelse følges op af tjenestestedet i forhold til den eller de involverede polititjeneste- mænd som led i en ledelsesmæssig og personalepolitisk disposition.

Af Rigspolitichefens vejledning til kundgørelsen om disciplinærsagers behandling fremgår det, at det er Rigspolitichefens opfattelse, at enhver kritik eller beklagelse af en polititjenestemands adfærd over for borgerne skal have tjenstlige konsekvenser, uanset om der er tale om en adfærdsklagesag, en strafesag (hvor der ikke rejses tiltale) eller en sag, der er omfattet af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Det anføres endvidere, at det er Rigspolitichefens generelle opfattelse, at denne type forhold typisk vil føre til egentlige disciplinærsager.

Politidirektøren har – i stedet for at indlede disciplinær forfølgning – mulighed for at behandle forholdet under en tjenstlig samtale, hvor reglerne for korrekt optræden indskærpes, og hvor der advares mod gentagelser. Hvis politidirektøren vælger denne mulighed, følger det af Rigspolitichefens kundgørelse I nr. 10, at politidirektøren skriftligt skal underrette Rigspolitichefen om, hvilke tjenstlige konsekvenser en afgørelse, hvor statsadvokaten – eller eventuelt Rigsadvokaten – udtrykkeligt har kritiseret eller beklaget en polititjenestemands adfærd, har haft for den pågældende.

Rigspolitichefen videresender underretningen til statsadvokaten/Rigsadvokaten. Statsadvokaten/Rigsadvokaten vil således i alle tilfælde blive orienteret om, hvilke tjenstlige konsekvenser statsadvokatens/Rigsadvokatens kritik eller beklagelse af en polititjenestemands adfærd har fået for den pågældende.

Sagsgangen
i en politiklage-
nævns sag

1. Sagen indledes

Klagen modtages.

- Klageren får en skriftlig bekræftelse.
- Nævnet samt politidirektøren og Rigspolitichefen underrettes om klagen.
- Den person, der klages over (indklagede) får besked.
- Nævnet orienteres løbende om undersøgelsens forløb.

Statsadvokaten forelægger klagen for Nævnet, inden den eventuelt afvises som åbenbart grundløs.

2. Sagsfremstillingen

Statsadvokaten udarbejder en sagsfremstilling, når der er tale om en begrundet adfærdsklage. Sagsfremstillingen sendes til indklagede.

3. Undersøgelsen/efterforskningen

Parterne afhøres og kan få beskikket advokat. Eventuelle vidner afhøres.

4. Sagen forelægges for Nævnet

Statsadvokaten udarbejder en redegørelse, der gennemgår sagsforløbet og sagens faktum, vurderer beviser og lægger op til sagens afgørelse.

Der udarbejdes ikke nogen redegørelse i åbenbart grundløse sager.

5. Nævnets tilkendegivelse (§ 1021 e)

Politiklagenævnet meddeler statsadvokaten, hvordan Nævnet finder, at sagen bør afgøres.

6. Afgørelsen

Statsadvokaten træffer herefter afgørelse i sagen.

Adfærdsklagesag – klagen afvises

- klager får helt eller delvist medhold

Straffesag

- anmeldelsen afvises
- efterforskning indstilles
- påtale opgives – eventuelt med en beklagelse
- tiltalerejsning/tiltalefrafald

Det skal fremgå af afgørelsen, om Nævnet er enig i afgørelsen. Sagens parter, Nævnet, politidirektøren og Rigspolitichefen underrettes om sagens afgørelse.

7. Klageadgang

Statsadvokatens afgørelse af klagesagen kan påklages til Rigsadvokaten af sagens parter og Nævnet.

Afsnit 3

Statsadvokatens reaktionsmuligheder i adfærdssager

3.1 Indledning

Statsadvokaten afviser en adfærdsklage, hvis undersøgelsen ikke har tilvejebragt oplysninger, der støtter klagen, eller klagen er åbenbart grundløs. Finder statsadvokaten på baggrund af undersøgelsen, at der er grundlag for at give klageren helt eller delvist medhold i klagen, vil statsadvokaten i sin afgørelse beklage det passerede over for klageren. Udtrykket "beklagelse" anvendes således alene i forbindelse med afgørelsen til borgeren.

Statsadvokatens beklagelse af, at der er begået individuelle fejl, vil ofte resultere i en kritik af den indklagede polititjenestemand. Dette behøver imidlertid ikke altid være tilfældet. Beklagelsen kan også angå fejl af mere generel karakter, som undersøgelsen har afdækket.

Statsadvokaten har endvidere i nogle sager beklaget et hændelsesforløb eller et forhold over for klageren, selv om der ikke har været grundlag for at bebrejde den indklagede polititjenestemand noget. Eksempler på sådanne objektive beklagelser er beskrevet nedenfor. Som anført i Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30. maj 2000, der er medtaget som bilag 10, bør statsadvokaten dog være tilbageholdende med at beklage et forhold over for klageren, når der intet er at bebrejde politiet.

Endvidere er der tilfælde, hvor statsadvokatens undersøgelse har konkluderet, at der er udvist kritisabel adfærd eller endog strafbart forhold, men hvor den pågældende polititjenestemand ikke har kunnet identificeres.

Rigsadvokaten har af hensyn til ensartetheden i afgørelserne i adfærdsklagesager fundet det hensigtsmæssigt, at statsadvokaterne i praksis anvender det samme ordvalg for at beskrive en given kritisabel adfærd. Dette vil tillige i højere grad give de disciplinære myndigheder mulighed for at vurdere, med hvilken alvor statsadvokaten har set på forholdet, når der skal foretages en reaktion over for den pågældende polititjenestemand. På den baggrund har Rigsadvokaten i cirkulæreskrivelsen af 30. maj 2000 fastsat retningslinier for, hvilke afgørelser undersøgelsen af en adfærdsklagesag kan munde ud i, og herunder hvilke udtryk der som udgangspunkt bør anvendes ved beskrivelsen af en kritisabel adfærd. I cirkulæreskrivelsen er der fastsat en kritikskala i tre

grader, dvs. kritik, alvorlig kritik og meget alvorlig kritik. Hvis statsadvokaten ikke finder tilstrækkeligt eller fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere en adfærd, kan denne karakteriseres som uhensigtsmæssig.

Får klageren helt eller delvist medhold i sin klage, er statsadvokatens reaktionsmuligheder udtømte. Sagen oversendes til de disciplinære myndigheder, der herefter træffer afgørelse om, hvilke konsekvenser statsadvokatens afgørelse skal have. Se nærmere herom i afsnit 2.

Statsadvokaten skal i forbindelse med afgørelsen af tiltalespørgsmålet i en straffesag tillige tage stilling til, om der foreligger kritisabel adfærd, og om sagen skal overgå til behandling som adfærdsklagesag. Det følger af retsplejelovens § 1019 i, stk. 1.

3.2 Formuleringer i praksis

En kritik kan som anført nuanceres, og i det følgende gengives eksempler på statsadvokaternes og Rigsadvokatens anvendelse i praksis af de forskellige grader af kritik.

Eksemplerne hidrører fra beretningsårene 2008 og 2009. Eksempler fra beretningsårene 2000 – 2003 findes i beretningen for 2003, side 132 ff., eksempler fra beretningsårene 2004 og 2005 findes i beretningen for 2005 s. 37 ff., eksempler fra beretningsåret 2006 findes i beretningen for 2006 s. 32 ff. og eksempler fra beretningsåret 2007 findes i beretningen for 2007 på side 32 ff.

Uhensigtsmæssig adfærd

En række sager afgøres med en tilkendegivelse om, at et hændelsesforløb kunne være håndteret mere hensigtsmæssigt, eller at en handlemåde var uhensigtsmæssig eller uheldig, eller at en polititjenestemand burde have handlet anderledes, end han gjorde, uden at det passerede er så groft, at det giver anledning til en egentlig beklagelse eller kritik.

Eksempel 1

Uhensigtsmæssig adfærd

SA6-2007-323-0336

Statsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at en politiassistent havde forsøgt at trække en anholdt fri af en demonstration ved at lægge sin hånd på hans ene skulder og trække i ham med to hårde tryk, idet det efter statsadvokatens opfattelse indebar en unødigt risiko for, at han blev alvorligt skadet i halsregionen.

Se beretningens s. 44.

Uhensigtsmæssig udtalelse

SA1-2007-323-0576

Statsadvokaten udtalte ikke egentlig kritik af, at en vicepolitikommissær under en telefonsamtale havde sagt: "Du burde opsøge psykolog", idet det ikke kunne udelukkes, at udtalelsen var fremkommet i forbindelse med en ordveksling om, hvordan kvinden kunne komme sig over ikke at se sit barnebarn. Statsadvokaten fandt imidlertid udtalelsen uhensigtsmæssig, idet politiet bør være tilbageholdende med at fremkomme med sådanne udtalelser.

Se beretningens s. 49.

Eksempel 2

Uhensigtsmæssige drøftelser

SA4-2007-323-0321 og RA -2007-323-0285

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at en polititjenestemand havde drøftet en retssag som klager var involveret i med beboere i området, idet det kunne opfattes som sladder omkring klagers person.

Se beretningens s 52.

Eksempel 3

Uhensigtsmæssig videregivelse af oplysninger

SA6-2009-321-0039

Statsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at en vicepolitikommissær underrettede forældrene til en kvinde om, at hun befandt sig i arresten, uden forinden at have søgt at indhente samtykke til videregivelsen af oplysningen fra datteren.

Se beretningens s. 71.

Eksempel 4

Udtryk som *kritisabel* og *kritisabelt* anvendes til beskrivelse af den mildeste form for kritik.

Kritik af anholdelsesmåde

SA2-2008-321-0822

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at to betjente flyttede en anholdt ved at trække ham i benene, mens han lå på ryggen, idet den valgte metode både var unødigt smertefuld og ydmygende.

Se beretningens s. 44.

Eksempel 1

Eksempel 2**Kritik af sms-beskeder***SA5-2008-323-0271*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en politiassistent i forbindelse med en bødesag vedrørende en kvindes søn havde sendt kvinden en sms, hvor han blandt andet skrev: "Dejlige kvinde, du turde nok ikke være hjemme og byde uventede gæster på..." og udtalte, at polititjenestemænd, der kommer i kontakt med personer som led i tjenesten, ikke bør fremkomme med udtalelser, der kan opfattes som indeholdende seksuelle undertoner.

Se beretningens s. 48.

Eksempel 3**Kritik af udtalelse***SA5-2007-323-0267*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en polititjenestemand overfor en advokats klient havde omtalt advokaten som en klovn, hvilket statsadvokaten beklagede overfor advokaten. Statsadvokaten lagde navnlig vægt på, at udtrykket "klovn" er et nedsættende udtryk, der kan opfattes som møntet på såvel advokatens faglige kvalifikationer som på dennes personlighed.

Se beretningens s. 48.

Eksempel 4**Kritik af udtrykket "perle"***SA1-2009-321-0175 og RA-2009-321-0093*

Statsadvokaten og Rigsadvokaten udtalte kritik af sprogbrugen, idet det blev lagt til grund, at en polititjenestemand havde sagt følgende til en demonstrant: "Kan du fatte det perle. Kan du fatte det". Statsadvokaten og Rigsadvokaten vurderede samtidig, at udtrykket perle ikke var anvendt synonymt for "perker" eller lignende, og at udtalelsen ikke hentydede til demonstrantens etniske tilhørsforhold.

Se beretningens s. 49 og 129.

Eksempel 5**Kritisabel sprogbrug under telefonsamtale***SA12007-323-0569 og RA-2008-323-0339*

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt en vicepolitikommissærs udtalelse "Nu vil jeg ikke høre mere på dit fis, for vi kommer ikke videre i den her samtale" i forbindelse med en borgers telefoniske henvendelse for kritisabel.

Se beretningens s. 50 og 129.

Kritik af udtalelse*SA1-2007-323-0586*

Statsadvokaten fandt en polititjenestemands udtalelse: "Er I underbegavede, dumme eller fatter I bare ikke en skid" for kritisabel. Udtalelsen blev fremsat i forbindelse med, at en kvinde, der var i følgeskab med en veninde, blev anholdt for spirituskørsel.

Se beretningens s. 50.

Eksempel 6

Kritik af sprogbrug under telefonsamtale*SA5-2009-323-0027*

Statsadvokaten beklagede og udtalte kritik af, at en politiassistent i forbindelse med en telefonsamtale kaldte en borger for en "mavesur stodder".

Se beretningens s. 51.

Eksempel 7

Kritik af udtalelser til pressen*SA6-2008-321-0014 og RA-2009-321-0039*

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt efterforskningsleders udtalelser til pressen i forbindelse med en sag, hvor en mor indledningsvis var mistænkt for at have forårsaget en brand i et rækkehus, hvor hendes to børn indebrændte, for kritisable.

Der blev herunder lagt vægt på udtalelsernes indhold, deres detaljeringsgrad og udtalelserne om morens mulige skyld.

Se beretningens s. 64 og 107.

Eksempel 8

Kritik af videregivelse af tavshedsbelagte oplysninger*SA6-2009-321-0038*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en polititjenestemand fortalte sin ægtefælle, der ligeledes var polititjenestemand, at han havde foretaget standsning af en person, som de begge kendte, for at tale i håndholdt mobiltelefon, mens den pågældende kørte bil.

Se beretningens s. 69.

Eksempel 9

Kritisabel brug af politiskilt*SA1-2008-321-0145*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en polititjenestemand, der i beruset tilstand indfandt sig på en restauration sammen med sin bror, viste sit politiskilt i forbindelse med en strid med dørmændene på stedet.

Se beretningens s. 75.

Eksempel 10

Eksempel 11**Kritisabel opbevaring af genstande i tjenestekøretøj***SA5-2009-321-0039*

Fra et tjenestekøretøj blev blandt andet stjålet en GPS, politilegitimation, en bærbar politicomputer og to bærbare computere, der skulle til nærmere undersøgelse ved NITEC. Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en politikommis-sær parkerede en tjenstevogn uden opsyn i mere end 2 timer, og at en del af de stjålne effekter lå synlige i forruden, henset til at bagagerummet indeholdt computere, der skulle undersøges til brug for en straffesag.

Se beretningens s. 77.

Eksempel 12**Kritisabel opbevaring af koster***SA4-2009-321-0123*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en polititjenestemand under et grund-lovsforhør efterlod samtlige koster, herunder narko og penge, uden opsyn på sit kontor, samt at han efterfølgende placerede dem i et skab på sit kontor med forholdsvis let adgang, ligesom pengene ikke, som retningslinjerne ellers fore-skrev, blev indtægtsført i politiets regnskab.

Se beretningens s. 89.

Eksempel 13**Kritisabel adfærd***SA6-2009-321-0022*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en polititjenestemand ikke på forhånd havde orienteret den lokale politikreds om indtransporten af 1,8 kg. amfeta-min hertil samt ikke efterfølgende havde gjort politikredsen opmærksom på sin rolle i sagen, hvilket ville have været et naturligt led i tjenesten.

Se beretningens s. 90.

Eksempel 14**Kritisabel adfærd ved standsning af eftersat knallert***SA3-2008-322-0001*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en polititjenestemand under eftersæt-telse af en knallert tre gange skubbede til knallertens bagkåbe, hvorved knal-lerterkøeren kørte ind i et skilt og brækkede lårbenet.

Se beretningens s. 110.

Udtrykket *meget kritisabelt* anvendes til beskrivelse af alvorligere forhold.

Truende udtalelse meget kritisabel*SA1-2008-321-0088*

Statsadvokaten fandt udtalelsen "Hold din kæft, ellers får du på munden" for meget kritisabel. Udtalelsen blev fremsat i forbindelse med, at en motorcyklist blev standset for at køre uden styrthjelm.

Se beretningens s. 50.

Eksempel 1

Meget kritisabel adfærd*SA1-2007-321-1039*

Statsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at en polititjenestemand, for at demonstrere de vanskelige forhold efter nedlæggelsen af venterummene på en politistation, fastgjorde en arrestant, der afventede transport tilbage til arresten, til en stol på politidirektørens kontor. Politiklagenævnets flertal havde alene fundet handlingen kritisabel.

Se beretningens s. 52.

Eksempel 2

Meget kritisabel håndtering af meddeler*SA5-2008-321-0003*

Statsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at en polititjenestemand, der indledte et seksuelt forhold til en meddeler, fortsatte med at have hende som meddeler og ikke orienterede kontrollanten og sine overordnede herom.

Se beretningens s. 55.

Eksempel 3

Meget kritisabel adfærd*SA2-2008-321-0018 og RA-2008-321-0037*

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at en politiasistent aftørrede afføring fra toiletbrættet med tøj fra en anholdt, idet det fandtes at være en ydmygende handling, som han burde have afholdt sig fra, uanset at den anholdte bevidst havde påført toiletbrættet afføring og ikke efterkom anmodningen om at gøre rent efter sig.

Se beretningens s. 83.

Eksempel 4

Meget kritisabel udfærdigelse af anholdelsesrapport*SA1-2008-321-0058 og RA-2009-321-0078*

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at en vicepolitikommissær ikke havde udvist tilstrækkelig påpasselighed ved udfærdigelsen af en anholdelsesrapport, herunder at det ikke fremgik af anholdelsesrapporten, hvad anholdelsesgrundlaget var, samt at formuleringen i rapporten kunne have

Eksempel 5

givet retten og anklagemyndigheden grundlag for at fortolke det således, at der var grundlag for at sigte de anholdte for at have kastet brosten eller lignende mod politiet.

Se beretningens s. 84.

Til den skarpeste kritik anvendes udtryk som *særdeles*, *stærkt* eller *yderst kritisabelt*.

Eksempel 1

Politiassistenters anvendelse af billeder på kontaktportal fundet særdeles kritisabel

SA4-2008-321-0011 og RA-2008-323-0020

Rigsadvokaten fandt to politiassistenters udlæggelse af billeder af pornografisk karakter, hvorunder de var iført uniform mv. på en datingprofil for særdeles kritisabel, og lagde herunder vægt på, at politipersonale bør undgå at bringe sig i situationer, der kan forringe borgernes tillid til politiet som offentlig myndighed.

Se beretningens s. 41, 53, 76 og 131.

Eksempel 2

Opslag i hemmelige telefonnumre særdeles kritisabelt

SA4-2008-321-0397

Statsadvokaten fandt det særdeles kritisabelt, at en polititjenestemand, der uden tjenstlig anledning ønskede at komme i kontakt med en kvinde, foretog flere opslag på POLNET " 118 – hemmelige numre" vedrørende den pågældende.

Se beretningens s. 75.

Eksempel 3

Anholdelse mv. på fiktivt mistankegrundlag særdeles kritisabelt

SA2-2008-321-0010

Statsadvokaten fandt det særdeles kritisabelt, at den ansvarlige for efterforskningen i en alvorlig sag om narkokriminalitet havde foranlediget den mistænkte anholdt mv. på et fiktivt mistankegrundlag.

Se beretningens s. 77.

Eksempel 4

Rettelse i underskrevet afhøringsrapport særdeles kritisabel

SA1-2007-321-0027

Statsadvokaten fandt det særdeles kritisabelt, at en polititjenestemand efterfølgende foretog rettelse i en underskrevet afhøringsrapport vedrørende hær-

værk, således at det fremstod som om, den afhørte havde forklaret, at forholdet var begået i forening med en anden, og ikke af afhørte alene.

Se beretningens s. 82.

Samlet set særdeles kritisabel adfærd

SA4-2009-321-0107

Statsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at en polititjenestemand uden tjenstlig anledning havde kørt to piger hjem, og i den forbindelse fremsat udtalelser med seksuelle undertoner. Statsadvokaten fandt således ikke, at samtaler med seksuelle undertoner burde forekomme i tjenesten, uagtet at pigerne i en vis udstrækning selv havde givet anledning hertil.

Statsadvokaten fandt ligeledes brugen af tjenestekøretøjet ved efter endt vagt at køre hen til den lejlighed, hvori pigerne befandt sig, for meget kritisabel.

Samlet set fandt statsadvokaten polititjenestemandens adfærd for særdeles kritisabel.

Se beretningens s. 88.

Eksempel 5

3.2.1 Andre reaktioner, herunder systemkritik

Det følger af forarbejderne til loven, at statsadvokaten kan rejse kritik af fejl af mere generel karakter, som undersøgelsen har afdækket. Dette gælder navnlig statsadvokatens undersøgelser i medfør af retsplejelovens § 1020a, stk. 2, hvor begivenhedsforløbet søges klarlagt, således at der tilvejebringes det fornødne grundlag for at vurdere ikke blot, om et strafferetligt eller disciplinært ansvar kan komme på tale, men også om man gennem ændrede procedurer eller regler mv. kan forebygge lignende hændelse. I sådanne situationer vil kritikken blive fulgt op af en henvendelse til de relevante myndigheder, som oftest Rigspolitichefen, politidirektøren eller Justitsministeriet.

3.2.2 Objektiv beklagelse mv.

Under denne kategori hører sager, hvor statsadvokaten har fundet, at der ikke har været grundlag for at bebrejde den pågældende tjenestemand noget, men alligevel har beklaget, hvis klageren har opfattet det passerede på en ubehagelig eller krænkende måde. Denne form har blandt andet været anvendt i sager, hvor klageren f.eks. er kommet til skade under en anholdelse, uden at dette kan bebrejdes politiet, og sager hvor det ikke er lykkedes at identificere den pågældende polititjenestemand.

Som anført i Rigadvokatens cirkulæreskrivelse af 30. maj 2000 bør statsadvo-

katen dog være tilbageholdende med at beklage et forhold over for klageren, når der intet er at bebrejde politiet. Har undersøgelsen godtgjort, at polititjenestemanden ikke har handlet forkert, er der som udgangspunkt ikke anledning til at beklage forholdet over for klageren. Det bør f.eks. ikke beklages, hvis klageren har følt sig krænket af en udtalelse, som ikke kan bebrejdes polititjenestemanden, eller hvor der ikke er bevismæssigt grundlag herfor, f.eks. fordi påstand står mod påstand.

Eksempel 1

Uhensigtsmæssigt at politiet anbefaler en bestemt forsvarer

SA5-2008-323-0274

Politiet anbefalede en sigtet, der skulle fremstilles i grundlovsforhør, at vælge en bestemt forsvarsadvokat, hvilket den sigtede efterfølgende klagede over.

Statsadvokaten lagde til grund, at anbefalingen havde været sagligt begrundet, idet politipersonalet mente, at den pågældende var dygtig.

Statsadvokaten fandt det imidlertid uhensigtsmæssigt, at politipersonale anbefaler en bestemt forsvarer og henstillede til politidirektøren, at spørgsmålet blev taget op i politikredsen, herunder at der eventuelt blev fastsat retningslinjer for tilkaldelse af forsvarer til afhøring.

Beretning 2008-2009, s. 52.

Eksempel 2

Anvendelse af halsgreb i forbindelse med anholdelse

SA2-2007-321-0006 og RA-2008-321-0030

Det blev lagt til grund, at der i forbindelse med en anholdelse blev anvendt en form for halsgreb på den anholdte, men det lykkedes ikke at identificere den polititjenestemand, der havde gjort det. Statsadvokaten fandt hændelsesforløbet meget beklageligt.

Rigsadvokaten fandt det meget kritisabelt og beklageligt, at en polititjenestemand i forbindelse med magtanvendelsen anvendte en form for halsgreb, der bevirkede, at anmelder blev bragt i livsfare.

Rigsadvokaten anførte endvidere, at sagen gav anledning til mere generelt at understrege det helt grundlæggende princip, at polititjenestemænd, der ikke selv risikerer et retligt ansvar, ikke bør benytte den fritagelse for oplysnings- og sandhedspligt, som i sager som den foreliggende nødvendigvis må indrømmes samtlige deltagende polititjenestemænd, til f.eks. af hensyn til deres kollegaer ikke at bidrage fuldt ud til sagens opklaring.

Beretning 2008-2009 s. 59 og 130.

TV2's deltagelse i politiforretning på privat bopæl*SA5-2009-321-0028/RA-2009-321-0100*

Forinden optagelserne til et tv-program var der indgået en aftale mellem politikredsen og TV2 om, at der ikke kunne meddeles samtykke til optagelse i private hjem.

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt det på denne baggrund kritisabelt, at TV2 deltog i politiforretningen på en borgers bopæl, og at udsendelsen efterfølgende blev godkendt af politikredsen, hvilket statsadvokaten beklagede.

Der fandtes imidlertid ikke grundlag for at udtale selvstændig kritik af politiaffølgere, da det måtte lægges til grund, at politikredsens ledelse var bekendt med, at der blev foretaget optagelser i private hjem, ligesom det blev lagt til grund, at borgeren havde meddelt samtykke til optagelsen.

Der fandtes ej heller grundlag for at udtale selvstændig kritik af den vicepolitikommisær, der efterfølgende havde gennemset og godkendt udsendelsen, idet det fremstod som uklart, hvilke af hans dispositioner, der blev godkendt af kommunikationsafdelingen og af politikredsens øverste ledelse, ligesom politikredsen ikke havde generelle retningslinjer for tv's deltagelse ved politiforretninger.

Beretning 2008-2009 s. 80.

Eksempel 3**Mand hjerneskadet efter fald i beboelsesejendom***SA4-2008-322-0003*

Statsadvokaten fandt, at en borger objektivt set var behandlingskrævende, da politiet blev kontaktet første gang, og at han fortsat var behandlingskrævende, da politiet senere samme døgn var på hans bopæl.

Statsadvokaten fandt imidlertid ikke, at hverken den polititjenestemand, der i første omgang talte med en beboer i opgangen, der rettede telefonisk henvendelse vedrørende borgeren, eller de polititjenestemænd, der senere var på stedet, kunne kritiseres.

Statsadvokaten fandt det dog uheldigt og beklageligt, at der ikke i forbindelse med polititjenestemændenes henvendelse på borgerens bopæl blev sørgt for, at han blev tilset af en læge.

Beretning 2008-2009 s. 111.

Eksempel 4

Eksempel 5**Polititjenestemænds transport af person, der senere afgik ved døden***SA5-2008-322-0015*

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at tilsidesætte polititjenestemændenes skøn om at køre en person, der var til gene for andre på en banegård, ud til et skovområde.

Han blev efterfølgende fundet død. Den pågældende var uden fast bopæl, havde karantæne fra byens forsorgshjem og var ikke beruset nok til at blive anbragt i detentionen.

Statsadvokaten henstillede imidlertid til politikredsens ledelse, at spørgsmålet om håndtering af personer i lignende uhåndterbare situationer blev taget op.

Beretning 2008-2009 s. 115.

Afsnit 4

Gennemgang af udvalgte konkrete sager i 2008 og 2009

4.1 Lovens område

Gennemgangen af konkrete sager har til formål at beskrive en række typiske sager, som statsadvokaterne har behandlet i beretningsåret. Sagerne er udvalgt i samarbejde med statsadvokaterne og politiklagenævnene. En række af sagerne har været forelagt for Rigsadvokaten af sagens parter.

Gennemgangen af sagerne følger samme systematik som i de foregående års beretninger. Sagerne er således kategoriseret i sager vedrørende lovens område af mere principiel karakter, adfærdssager efter kapitel 93 b, straffesager efter kapitel 93 c, herunder færdselssager, initiativsager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 1, undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, og endelig sager vedrørende sagsbehandlingsmæssige spørgsmål.

4.1.1 Begrebet "i tjenesten"

Politiassistenter, der i deres fritid benyttede uniformer mv. på datingportal, trådte i tjeneste

Eksempel 1

SA4-2008-321-0011 og RA 2006 323-0020

Sagen vedrørte polititjenestemænd, der havde benyttet en datingportal under brugernavnet "Nasty Cops" og derved opnået kontakt med kvinder og par med henblik på seksuelt samkvem blandt andet ved udlægning af billeder af pornografisk karakter, og hvor der skete anvendelse af politiuniform, stav og håndjern. Det blev lagt til grund, at to polititjenestemænd herved var trådt i tjeneste.

Sagen er nærmere beskrevet nedenfor under pkt. 4.2.4.

Anvendelse af tjenestemail og titel medførte ikke at polititjenestemand var trådt i tjeneste

Eksempel 2

SA6-2009-329-0031 og RA-2009-329-0025

En ledende polititjenestemand P rettede i sin fritid henvendelse på en tankstation for blandt andet at tale med forpagteren F i anledning af, at hans datter var blevet afskediget fra sin stilling på tanken. P optrådte under besøget meget

bestemt over for personalet og efterkom ikke umiddelbart F's anmodning om at forlade stedet.

Senere samme dag sendte P to breve til F, hvori han blandt andet anførte, at "eventuel korrespondance skal ske til mig via mailboks xxx@politi.dk eller telefonisk til (nummeret på P's tjenestemobil) ligesom han underskrev sig som "afsnitsleder".

F indgav efterfølgende klage over P's adfærd i forbindelse med hans besøg på tanken, idet F henviste til, at det af brevene klart fremgik, at P var polititjenestemand, og at P på intet tidspunkt over for ham havde lagt skjul på dette.

Under afhøringen oplyste F blandt andet, at først da han modtog brevene, blev han klar over, at P var ansat i politiet.

Statsadvokaten fandt på denne baggrund ikke, at P's adfærd på tankstationen var omfattet af politiklagenævnsordningen.

Politiklagenævnet fandt, at P var trådt i tjeneste ved at anvende sin tjenestemal og telefonnummer som reference i en civil sag, og at sagen derfor burde behandles efter retsplejelovens kapitel 93b.

Statsadvokaten fastholdt over for politiklagenævnet, at sagen ikke var omfattet af politiklagenævnsordningen, og lagde herved vægt på, at klagen navnlig vedrørte P's adfærd under mødet på tanken, at dette møde utvivlsomt fandt sted i privat ærinde, og at der ikke var nogen indikation for, at P i forbindelse med mødet skulle være trådt i tjeneste.

Statsadvokaten fandt endvidere ikke, at P's efterfølgende angivelse af titel, tjenestemal og telefonnummer kunne føre til, at han skulle betragtes som værende trådt i tjeneste, idet statsadvokaten lagde vægt på, at det følger af rigspolitiets retningslinjer for elektronisk post, at det i begrænset omfang kan anvendes til ikke tjenstlige beskeder, ligesom P's anvendelse af jobtitel og et direkte telefonnummer ikke kunne betragtes som ualmindeligt i privat korrespondance.

Endelig anførte statsadvokaten, at det forhold, at klagen ikke var omfattet af politiklagenævnsordningen, ikke afskar den ansættende myndighed fra i givet fald at påtale det konkrete forhold, såfremt det fandtes at være uhensigtsmæssigt.

Politiklagenævnet påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte afgørelsen.

Der blev efterfølgende afholdt en tjenstlig samtale med P, der blev indskærpet uhensigtsmæssigheden af i private anliggender at anvende en e-mailadresse, som kan give indtryk af, at man herved ønsker at påvirke sagen. P beklagede, at situationen var blevet opfattet således.

4.1.2 Politiklagenævnenes kompetence

Afvisning af anmeldelse

SA1-2008-321-1175

En mand A anmeldte, at han i forbindelse med en anholdelse var blevet udsat for vold af to polititjenestemænd. Han klagede endvidere over deres sprogbrug.

Ti dage senere ønskede A at trække voldsanmeldelsen tilbage.

Statsadvokaten bad A om inden 14 dage at tilkendegive, om han ønskede at opretholde klagen over sprogbrugen. Da A ikke reagerede, indstillede statsadvokaten til politiklagenævnet, at sagen blev afvist.

Politiklagenævnet tilbagesendte sagen til statsadvokaten med anmodning om, at A blev spurgt, om han ønskede sagen behandlet som en klage over politiets hårdhændede adfærd, hvilket han blev anmodet om at svare på inden for en frist af 14 dage.

Da A ikke reagerede, blev anmeldelsen/klagen afvist, hvilket nævnet forinden havde erklæret sig enig i.

Eksempel 1

Uhensigtsmæssig håndtering af anholdt

SA1-2007-321-0146

I forbindelse med afslutningen af en demonstration gik en beruset person A ud foran en mandskabsvogn. Da han ikke flyttede sig og gav betjentene fingeren, blev han trukket ind på fortorvet. Her nægtede han at oplyse navn mv., hvorfor han blev anholdt og ilagt strips, hvorefter han blev placeret i mandskabsvognen.

A samt et vidne B klagede efterfølgende over behandlingen. Det centrale klagepunkt gik på, at A blev smidt og/eller skubbet ind i mandskabsvognen, hvorved han pådrog sig en skade i ansigt/hoved. Betjentene oplyste, at A havde fået overbalance og var faldet. Betjentenes handlemåde blev ikke fundet kritisabel af statsadvokaten.

Politiklagenævnet tiltrådte, at der ikke kunne rejses tiltale for vold, men fandt dog, at anbringelsen var for hårdhændet og dermed kritisabel.

Efter nævnets tilkendegivelse tilføjede statsadvokaten, at anbringelsen af A i mandskabsvognen var grebet uhensigtsmæssigt an, da betjentene ikke havde sikret sig, at dette skete uden risiko for, at A kom til skade.

Sagen blev afgjort uden disciplinær forfølgning, men der blev afholdt en tjenstlig samtale med polititjenestemændene.

Eksempel 2

4. 2 Kapitel 93 b – adfærdsklager

4.2.1 Indledning

Dette afsnit beskriver 18 sager, hvor der er klaget over politipersonalets adfærd i tjenesten. 4 af sagerne vedrører klager over politiets magtanvendelse mv., mens 9 sager vedrører klager over sprogbrug, og 5 sager vedrører anden ukorrekt personlig optræden.

4.2.2 Magtanvendelse

Eksempel 1

Anholdt trukket i benene, mens han lå på ryggen

SA2-2008-321-0822

En person A, der af to polititjenestemænd P1 og P2 blev anholdt for spirituskørsel, anmeldte P1 og P2 for vold, idet de i forbindelse med blodprøveudtagningen på en skadestue havde ført A til og fra skadestuen ved at trække ham i benene, mens han lå på ryggen. A fremviste omfattende hudafskrabninger på ryg og arme som følge heraf.

P1 og P2 oplyste, at A ved ankomsten til sygehuset havde gjort passiv modstand mod at blive ført ind til blodprøveudtagning, ligesom han efter gennemført blodprøve havde nægtet at forlade skadestuen. Derfor anmodede personalet patruljen om at fjerne A, der også gjorde passiv modstand mod at blive ført ud. P1 og P2 kunne ikke pege på andre metoder til at flytte A.

Statsadvokaten fandt, at der ikke var grundlag for at mistænke P1 og P2 for forsætlig vold og indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Politiklagenævnet var enig i denne vurdering, men fandt, at P1 og P2 havde udvist en kritisabel adfærd ved at flytte A som beskrevet, idet den valgte metode både var unødigt smertefuld og unødigt ydmygende.

Statsadvokaten traf afgørelse i overensstemmelse med nævnets udtalelse.

Sagen blev afgjort uden disciplinær forfølgning, men der blev afholdt en tjenstlig samtale med polititjenestemændene.

Eksempel 2

Klage over magtanvendelse ved demonstration

SA6-2007-323-0336

Et dagblad bragte et foto af en 18-årig mand M, der havde deltaget i en demonstration. Demonstranterne havde dannet en "menneskekæde" ved at stå med

hinanden under armene. Fotoet viste en uniformeret betjent, der holdt med begge hænder om M's hals.

Statsadvokaten besluttede af egen drift at indlede en undersøgelse af politiets magtanvendelse i forbindelse med demonstrationen.

Efterfølgende klagede M over, at politiassistenten P i forbindelse med anholdelse af M havde klemt ham hårdt på begge sider af kæben under ørerne og senere holdt med begge hænder om hans hals, så han havde besvær med at trække vejret. Endvidere havde P rusket hans hoved frem og tilbage, mens han holdt med begge hænder om hans hals.

P oplyste, at han havde forsøgt at trykke M på nogle bestemte punkter under ørerne, som er forbundet med smerte, såkaldte "atemi-punkter". Det var kun lykkedes P at finde punktet under M's ene øre, og P havde derfor med den anden hånd forsøgt at trække M fri fra "kæden" af demonstranter, men P mistede sit greb om M's hage, hvorved hans hænder gled ned på M's hals.

Politiskolen afgav en udtalelse til brug for statsadvokatens behandling af sagen.

Ifølge udtalelsen undervises politielever i distraktionsteknikker, også kaldet "atemi-teknikker", som bruges i forskellige sammenhænge ved politiets magtanvendelse og nødværge. Eleverne undervises i tryk mod facialisnerven, der går fra hulningen bag øret og ned langs halsens side mod kravebenet. Et sådant tryk anses som en egnet metode til at skille demonstranter ad, som har "hægtet" sig sammen ved at holde fast i hinandens arme, idet den smertepåvirkede person distraheres og derved slipper sit greb i personen ved siden af sig.

Statsadvokaten fandt, at P ved anholdelsen havde anvendt anerkendte greb og teknikker og fandt ikke grundlag for at tilsidesætte Ps forklaring om, at hans hænder var gledet ned på den anholdtes hals, da han forsøgte at trykke den anholdte under ørerne, hvorfor der ikke var grundlag for at kritisere P for at have taget et egentligt halsgreb på demonstranten.

Derimod fandt statsadvokaten, at det måtte betegnes som uhensigtsmæssigt, at P efterfølgende havde forsøgt at trække den anholdte fri af demonstrationen ved at lægge sin hånd på hans ene skulder og trække i ham med to hårde "ryk". Efter statsadvokatens opfattelse indebar de to ryk en unødigt risiko for, at den anholdte blev alvorligt beskadiget i halsregionen, hvilket kunne have været undgået, hvis P i stedet havde afventet, at en kollega bistod ved anholdelsen.

Politiklagenævnet var ikke enig i afgørelsen.

Et medlem erklærede sig enig i statsadvokatens vurdering af hændelsesforløbet, mens to medlemmer ikke fandt, at Ps måde at rykke i den anholdte kunne betegnes som uhensigtsmæssig.

Eksempel 3**Klage over hårdhændet magtanvendelse overfor festdeltager***SA2-2008-323-0012/RA-2009-323-0054*

To patruljer med 4 polititjenestemænd blev sendt til en anmeldelse om "mand amok" i en lejlighed. Ved politiets ankomst til stedet var alt roligt, men der blev spillet høj musik fra den pågældende lejlighed. Klager, som havde været en del af selskabet fra lejligheden, stillede sig op i indgangsdøren og sagde til politifolkene, at de ikke havde ret til at komme ind i lejligheden. Da klager trods flere anmodninger ikke flyttede sig frivilligt, blev han fjernet af en polititjenestemand A.

Statsadvokaten fandt ikke anledning til at kritisere, at politiet valgte at fjerne klager fra døren, idet det var vigtigt, at politiet hurtigt opnåede adgang til lejligheden for at skaffe sig et overblik over situationen. En polititjenestemand C oplyste, at klager under hele episoden havde forholdt sig stille og roligt. På denne baggrund var det efter statsadvokatens opfattelse unødvendigt, at klager i den konkrete situation blev fjernet med et fikseringsgreb og fastholdelse af armen på ryggen i nogle sekunder. Statsadvokaten fandt det ligeledes beklageligt, at klager i forbindelse med episoden blev påført et stort blå mærke på højre overarm.

Efterfølgende var der en kort meningsudveksling mellem klager og en af politifolkene B. Statsadvokaten lagde til grund, at B efter meningsudvekslingen havde taget fat i klagers krave og kortvarigt skubbet ham mod en mur. Statsadvokaten fandt B's adfærd kritisabel, idet klager efter de foreliggende oplysninger ikke havde givet nogen rimelig anledning til handlingen.

Efterfølgende blev klager anholdt, idet han trods flere henstillinger ikke ville oplyse sit navn. Ved løsladelsen havde en polititjenestemand D foldet anholdelsesblanketten sammen, således at klager ikke havde mulighed for at gennemlæse blanketten. Baggrunden herfor var, at D fortsat skønnede klager påvirket af spiritus, og han derfor ikke fandt, at han skulle have mulighed for at læse politifolkenes navne.

Statsadvokaten tilkendegav, at enhver borger, der er i kontakt med politiet, herunder en anholdt, der skal løslades, har ret til at gennemlæse det, han bliver anmodet om at underskrive. Statsadvokaten fandt det på denne baggrund kritisabelt, at D foldede blanketten, så klager ikke kunne læse indholdet. Det ændrede ikke på statsadvokatens opfattelse, at klager mundtligt blev orienteret om blankettens indhold.

Politiklagenævnet var enige i kritikken af begge polititjenestemænd.

B og D påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten var enig i afgørelsen vedrørende B.

Rigsadvokaten fandt derimod ikke grundlag for at tilsidesætte D's skøn over, at klager ved løsladelsen fortsat fremstod som påvirket af spiritus og/eller euforiserende stoffer. Klager havde således ikke været berettiget til at få oplyst polititjenestemændenes navne, jf. Rigspolitechefens kundgørelse II nr. 32, pkt. 10. Rigsadvokaten fandt derfor ikke tilstrækkeligt grundlag for at kritisere, at D foldede anholdelsesblanketten sammen for at undgå, at klager fik adgang til navneoplysninger. Rigsadvokaten bemærkede dog samtidig, at han som udgangspunkt var enig i, at en borger generelt bør have adgang til at læse det fulde indhold af den blanket mv., som borgeren underskriver - også selvom en eventuel underskrift er frivillig.

Rigsadvokaten fandt på denne baggrund anholdelsesblankettens udformning uhensigtsmæssig, hvilket han havde underrettet politidirektøren om.

B blev meddelt en advarsel af politidirektøren.

Klage over fremgangsmåde ved gennemførelse af anholdelse

SA2-2008-323-0024 og RA-2009-323-0045

I forbindelse med en anspændt situation i et center gennemførte politiet flere anholdelser. Da klager ikke efterkom politiets anvisninger på stedet, blev han bedt om at forlade stedet. To betjente hørte herefter klager sige over telefonen "Kom herop alle sammen, så tager vi dem." Politiet besluttede at foretage anholdelse, inden den tilkaldte assistance ankom. Anholdelsen skete ved, at den ene polititjenestemand uden forudgående varsel tog fat i klager bagfra, mens han gik og talte i telefon, og forsøgte at feje benene væk under ham. Klager blev herefter med bistand fra den anden polititjenestemand lagt ned, hvorefter han fik håndjern på og blev ført ud af centeret.

Statsadvokaten fandt, at der forelå det fornødne anholdelsesgrundlag. Det kunne på baggrund af en foreliggende videooptagelse afvises, at klager, efter at være ilagt håndjern, skulle være truet med anvendelse af peberspray. Statsadvokaten fandt endvidere ikke grundlag for at tilsidesætte politiets skøn af den valgte fremgangsmåde for gennemførelse af anholdelsen.

Politiklagenævnet fandt, at anholdelsesmåden var udtryk for unødigt magt-anvendelse. Politiklagenævnet lagde vægt på, at klager var på vej væk fra det sted, hvor den anden anholdelse fandt sted, ligesom klager ikke med sin kropslige attitude signalerede nogen hensigt til at ville yde særlig modstand ved en sædvanlig henvendelse eller i forbindelse med en anholdelse.

Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten af såvel nævnet som klager.

Rigsadvokaten fandt i lighed med statsadvokaten, at der havde været det fornødne anholdelsesgrundlag, ligesom han afviste, at klager skulle være ble-

Eksempel 4

vet truet med anvendelse af peberspray efter at være ilagt håndjern. For så vidt angår gennemførelsen af anholdelsen, fandt Rigsadvokaten af de af nævnet anførte grunde, at den skete magtanvendelse var kritisabel. Rigsadvokaten lagde vægt på, at det fremgik af videoen, at klager inden anholdelsen var rolig, at der ikke var andre personer tilstede på anholdelsestidspunktet og –stedet, og at betjentene var i overtal.

Der er endnu ikke truffet afgørelse i disciplinærsagen.

4.2.3 Klage over sprogbrug

Eksempel 1

Kritik af sms-besked til kvinde, hvis søn havde fået en bøde

SA5-2008-323-0271

En kvinde K klagede over, at en politiassistent P i forbindelse med en bødesag mod K's søn S havde sendt nogle sms'er til hende, hvor der blandt andet stod: "er du klar til et lille besøg, så har jeg en bøde til S" og "dejlig kvinde, du turde nok ikke at være hjemme og byde uventede gæster på"

Statsadvokaten fandt sms-beskeden "dejlig kvinde ..." kritisabel og udtalte, at polititjenestemænd, der kommer i kontakt med personer som led i tjenesten, ikke bør fremkomme med udtalelser, der kan opfattes som indeholdende seksuelle undertoner.

Statsadvokaten fandt endvidere tonen i beskeden "er du klar ..." uhensigtsmæssig.

Statsadvokaten beklagede P's adfærd over for K.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev efterfølgende meddelt en disciplinær advarsel.

Eksempel 2

Nedsættende omtale af advokat over for dennes klient

SA5-2007-323-0267

Under transport af en arrestant havde en polititjenestemand P spurgt en arrestant S om, "hvor i alverden hun havde fundet den klovn til advokat", som repræsenterede hende. P udtalte desuden, at han en gang havde set advokaten A i landsretten, hvor han også var en klovn.

P beklagede, at han på den måde havde udtrykt sin personlige mening om A over for dennes klient på en sådan måde, at det kunne opfattes som politiets holdning til A generelt.

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at P over for S havde omtalt A som en klovn, hvilket statsadvokaten beklagede over for A. Statsadvokaten lagde navn-

lig vægt på, at udtrykket "klovn" er et nedsættende udtryk, der kan opfattes som møntet på såvel A's faglige kvalifikationer som på A's personlighed.

Statsadvokaten bemærkede endvidere, at en polititjenestemand ikke bør tilkendegive sin personlige mening om en forsvarer over for dennes klient eller i det offentlige rum.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev efterfølgende meddelt en disciplinær irettesættelse.

Kritik af udtrykket "perle"

SA1-2009-321-0175/ RA-2009-321-0093

Statsadvokaten indledte en undersøgelse, efter tv-medierne havde vist en videooptagelse, hvor en polititjenestemand P i forbindelse med en demonstration skulle have sagt følgende til en demonstrant D: "Kan du fatte det, perker?! Kan du fatte det?!".

En lydfil vedrørende episoden blev analyseret af et firma med speciale i akustik for at afklare, hvad der blev sagt. Et panel bestående af seks personer konkluderede, at der blev sagt: "Kan du fatte det, perle? Kan du fatte det?". Dette var i overensstemmelse med P's og flere vidners forklaring.

Statsadvokaten udtalte kritik af sprogbrugen, idet udtrykket i situationen alene kunne opfattes som et negativt udtryk.

Statsadvokaten vurderede samtidig, at udtrykket "perle" ikke var anvendt synonymt for "perker" eller lignende, og at udtalelsen ikke var tilsigtet en henrydning til demonstrantens etniske tilhørsforhold.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Rigspolitiet afsluttede sagen uden disciplinær forfølgning, men der blev afholdt en tjenstlig samtale med P.

Eksempel 3

Uhensigtsmæssigt at bede kvinde om at modtage psykologhjælp

SA1-2007-323-0576

En kvinde K klagede over, at en vicepolitikommissær V under en telefonsamtale havde sagt: "Du burde opsøge psykolog". Baggrunden for V's henvendelse var, at K's søn S havde anmodet om tilhold mod K.

Statsadvokaten udtalte ikke egentlig kritik, idet det ikke kunne udelukkes, at udtalelsen var fremkommet i forbindelse med en ordveksling om, hvordan K kunne komme sig over ikke at se sit barnebarn.

Eksempel 4

Statsadvokaten fandt imidlertid, at udtalelsen var uhensigtsmæssig, idet politiet bør være tilbageholdende med at fremkomme med sådanne udtalelser.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Rigspolitiet afsluttede sagen uden disciplinær forfølgning, men der blev holdt en tjenstlig samtale med V.

Eksempel 5

Kritisabel sprogbrug under telefonsamtale

SA1-2007-323-0569 og RA-2008-323-0339

En vagthavende vicepolitikommisær havde i forbindelse med en borgers telefoniske henvendelse til politiet udtalt: "Nu vil jeg ikke høre mere på dit fis, for vi kommer ikke videre i den her samtale".

Statsadvokaten fandt, at udtalelsen var kritisabel og lagde vægt på, at politipersonalet skal anvende korrekt sprogbrug og optræde korrekt overfor den enkelte borger.

Nævnet var enig i afgørelsen.

Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten, der stadfæstede afgørelsen.

Eksempel 6

Kritisabelt at spørge klager om hun var underbegavet og dum

SA1-2007-323-0586

En kvinde K, der blev anholdt for spirituskørsel, klagede over, at en politibetjent P havde sagt til K og hendes veninde V: "Er I underbegavede, dumme, eller fatter I bare ikke en skid", eller lignende, da V brokkede sig over, at de ikke kunne få oplyst resultatet af alkoholtesten, og at hun ikke måtte komme med på politistationen sammen med K.

Uanset P's forklaring om K og V's adfærd fandt statsadvokaten, at udtalelsen var kritisabel, idet den måtte karakteriseres som nedladende.

Nævnet var enig i afgørelsen.

P blev efterfølgende meddelt en disciplinær advarsel.

Eksempel 7

Truende udtalelse meget kritisabel

SA1-2008-321-0088

En motorcyklist, der blev standset for at køre uden styrthjelm, anmeldte et par dage efter modtagelsen af bødeforelægget, at politibetjentene havde skubbet til ham, ligesom især den ene havde talt utroligt nedladende og havde fremsat trusler.

Det blev lagt til grund, at den ene betjent B havde udtalt "hold din kæft, ellers får du på munden".

Statsadvokaten fandt udtalelsen meget kritisabel. For så vidt angik de øvrige anmeldelser/klager kunne der ikke føres det fornødne bevis for anmeldelsen.

Nævnet var enig i afgørelsen.

B blev meddelt en disciplinær advarsel af Rigspolitichefen.

Undersøgelse standset af ressourcemæssige hensyn

SA1-2007-321-0964

En person A havde anmeldt politiet for spark og anden unødigt magtanvendelse i forbindelse med, at han blev anholdt under rydningen af Ungdomshuset.

A havde desuden klaget over, at han under anholdelsen var blevet behandlet ydmygende med en anklagende tone og flere gange havde fået at vide, at han ikke kunne blive løsladt, da han så bare ville løbe tilbage til Nørrebro og lave ballade igen.

Statsadvokaten sluttede straffedelen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet de anmeldte betjente ikke kunne identificeres.

Af ressourcemæssige årsager blev der ikke foretaget videre med hensyn til adfærdsklagen, idet det ville være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder, omkostninger og behandlingstider, der ikke stod i rimeligt forhold til klagepunktets betydning.

Statsadvokaten bemærkede, at såfremt det alligevel skulle lykkes at finde frem til den eller de betjente, der var fremkommet med udtalelsen, så fandtes den ikke kritisabel set i lyset af begivenhederne i forbindelse med rydningen af Ungdomshuset.

Politiklagenævnet erklærede sig enig i afgørelsen.

Eksempel 8

Sprogbrug i forbindelse med telefonsamtale

SA5-2009-323-0027

En borger A klagede over, at en politiassistent P på vagtcentralen, under telefonsamtalen med klager, kaldte ham for en "sur stodder".

Statsadvokaten lagde på baggrund af en lydfil til grund, at P havde kaldt A for en "mavesur stodder".

Statsadvokaten udtalte kritik af P's adfærd, som han beklagede overfor A.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig heri.

Sagen blev afgjort uden disciplinær forfølgning, men der blev afholdt en tjenstlig samtale med P, der beklagede udtalelsen.

Eksempel 9

4.2.4 Klage over anden ukorrekt adfærd

Eksempel 1

Uhensigtsmæssigt at politiet anbefaler bestemt forsvarer

SA5-2008-323-0274

I forbindelse med afhøring og fremstilling i grundlovsforhør anbefalede politiet den sigtede S at vælge en bestemt forsvarsadvokat, hvilket S klagede over.

Statsadvokaten lagde til grund, at politiets anbefaling havde været sagligt begrundet, idet politipersonalet mente, at advokaten var dygtig.

Statsadvokaten fandt imidlertid, at det var uhensigtsmæssigt, at politipersonale anbefaler en bestemt forsvarer og henstillede til politidirektøren, at spørgsmålet blev taget op i politikredsen, herunder at der eventuelt blev fastsat retningslinier for tilkaldelse af forsvarer til afhøring.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 2

Drøftelser med privatpersoner om klager

SA4-2007-323-321 og RA-2007-323-0285

En person K, der var involveret i en retssag, klagede over, at en polititjenestemand P havde drøftet retssagen med beboere i det område, hvor K boede.

Statsadvokaten fandt, at det var uhensigtsmæssigt, at P havde deltaget i en samtale, som kunne opfattes som sladder omkring K's person.

Statsadvokaten fandt imidlertid ikke grundlag for at udtale egentlig kritik, idet samtalen havde vedrørt forhold, som var almindelig kendt i det område, hvor K boede.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der stadfæstede afgørelsen.

Eksempel 3

Meget kritisabel adfærd i forbindelse med faglig konflikt på politigården

SA1-2007-321-1039

Den 1. januar 2007 blev venterummene på en politigård nedlagt, hvilket kriminalpolitiet var meget utilfredse med, idet politiet dermed ikke havde noget sted at hensætte ventende arrestanter.

For at demonstrere de vanskelige forhold fastgjorde tillidsmanden T en arrestant A, der afventede transport tilbage til arresten, til en stol på politidirektørens forkontor.

Statsadvokaten fandt ikke, at gerningsindholdet i straffelovens § 155 var opfyldt, og da A ikke havde lidt nogen overlast, blev efterforskningen indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Statsadvokaten fandt dog, at det var meget kritisabelt at drage en arrestant ind i en faglig konflikt.

Politiklagenævnets flertal fandt alene, at handlingen var kritisabel. Et mindretal fandt handlingen meget kritisabel.

T blev efterfølgende meddelt en disciplinær irettesættelse.

Politiassistenters anvendelse af billeder af dem selv iført uniform, stav og håndjern på datingportal.

SA4-2008-321-0011 og RA-2008-323-0020

To borgere gjorde uafhængigt af hinanden politikredsen opmærksom på, at der på en datinghjemmeside optrådte 3 betjente A, B og C i seksuelle scener, hvor de pågældende var iført uniform, ligesom andre dele af politiets udstyr blev anvendt.

Det fremgik bl.a. af datingprofilen, at man nu var landet på politiets "private hjemmeside", og at de var klar til at tage imod opgaver af enhver art. Datingprofilen, der blev benævnt "Nasty Cops", havde alene været oprettet og brugt af A og B. C havde selv oprettet en datingprofil, hvor han optrådte i uniform. Denne profil havde dog ikke umiddelbar seksuel karakter.

En af politiets stand alone internetmaskiner havde endvidere af B været anvendt til pålogninger på datingprofilen 1231 gang over en periode på ca. 1½ år.

Alle de involverede betjente blev sigtet for overtrædelse af straffelovens § 155, subsidært straffelovens § 157.

Statsadvokaten opgav i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2, påtale for overtrædelse af straffelovens § 155, idet der blandt andet blev lagt vægt på, at designet og brugen af hjemmesiden foretaget af A og B, herunder udlægningen af billederne og karakteren heraf ikke havde en sådan sammenhæng med tjenesten eller indebar en sådan udnyttelse af den med stillingen forbundne autoritet, at det kunne karakteriseres som stillingsmisbrug og dermed en overtrædelse af straffeloven.

Statsadvokaten opgav endvidere tiltale mod B for overtrædelse af samme bestemmelse ved at have brugt politiets internetcomputer til private formål, idet tjenestemisbruget ikke fandtes at være af en sådan grovhed, at det var omfattet heraf. Statsadvokaten overvejede endvidere, om der herved kunne foreligge en overtrædelse af straffelovens § 157, men da der ikke under sagen var påvist fejl eller mangler ved B's sagsbehandling, fandt statsadvokaten ikke, at det var tilfældet. Derimod henledte statsadvokaten politidirektørens opmærksomhed på, om der var anledning til disciplinære skridt over for B på grundlag af misbruget af internetmaskinen.

Eksempel 4

Spørgsmålet var herefter om den ukorrekte brug af politiets uniformering og udrustning var omfattet af retsplejelovens kapitel 93b vedrørende ukorrekt adfærd i tjenesten

Statsadvokaten fandt ikke, at polititjenestemændene var trådt i tjeneste og henviste som begrundelse herfor blandt andet til, at billederne var lagt ud på et delvist lukket forum og alene kunne ses af personer, der selv havde oprettet og betalt for en medlemsprofil, ligesom den på billederne skete brug af politiets uniform og udrustning lå langt fra sædvanlig brug.

Rigspolitiets personaleafdeling blev imidlertid underrettet om sagen, herunder om C's hjemmeside, med henblik på eventuelle disciplinære følger for de implicerede som følge af en mulig overtrædelse af decorumkravet i tjenestemandslovens § 10.

Sagen blev påklaget af politiklagenævnet, der var enig i påtaleopgivelserne, men fandt, at forholdet var omfattet af retsplejelovens kapitel 93b. Som begrundelse herfor anførte nævnet blandt andet, at det fortsat var nævnets opfattelse, at polititjenestemændene ved at optræde i uniform var "trådt i tjeneste", uanset at brugen af uniform, håndjern og stav lå langt fra sædvanlig brug. Politiklagenævnet anførte videre, at benyttelsen af billederne efter dets opfattelse ikke var sket i et lukket forum, idet der var tale om en internetside, som alle mod betaling kunne opnå adgang til, hvorved politiets effekter og dermed politimyndigheden blev anvendt som middel til at opnå den for polititjenestemændene ønskede kontakt til nye seksuelle partnere.

Rigsadvokaten fandt, at A og B var trådt i tjeneste, og fandt deres adfærd særdeles kritisabel. Da C ikke var klar over offentliggørelsen af billederne, kunne han ikke anses for at være trådt i tjeneste. Som begrundelse herfor lagde Rigsadvokaten blandt andet vægt på, at begrebet "i tjenesten" efter forarbejderne til retsplejelovens kapitel 93 b tolkes temmelig vidt, at det følger af grundprincipperne for polititjenestemænd, at de bør optræde på en måde, der så vidt muligt styrker tillidsforholdet til borgerne, ligesom politipersonale bør undgå at bringe sig i situationer, der kan forringe borgernes tillid til politiet som offentlig myndighed. En offentliggørelse af de i sagen omhandlede pornografiske billeder med utvetydig henvisning til politiet, herunder seksuelt samkvem under benyttelse af politiuniform, håndjern og stav, er i direkte modstrid med disse grundprincipper. Endvidere forekom der i teksten under profilen "Nasty Cops" adskillige henvisninger til politiet, som på samme måde er i direkte modstrid med de ovennævnte grundprincipper. Rigsadvokaten lagde endvidere vægt på, at sagen var kommet til politiets kendskab ved, at borgere uafhængigt af hinanden havde gjort opmærksom på, at politiper-

sonale optrådte på internetsiden på en måde, som efter borgernes opfattelse forringede politiets troværdighed. Rigsadvokaten fandt endvidere, at der var sket offentliggørelse ved at lægge billeder ud på datingprofilen, når enhver mod betaling kunne få adgang til billederne på internetsiden. Rigsadvokaten bemærkede afslutningsvis, at det ikke var lagt til grund, at politipersonale generelt træder i tjeneste blot ved at iføre sig uniform.

A og B blev som følge af sagen disciplinært degraderede til lønindplacering i en lavere løngruppe. Afgørelsen herom er påklaget til Justitsministeriet. C blev ikendt en disciplinær bøde på 10.000 kr.

Kritisabel håndtering af meddeler

SA5-2008-321-0003

En politiassistent P var kildefører for en kvindelig meddeler M. P udfærdigede på baggrund af et indledende møde med M en rapport med indstilling om, at hun skulle anvendes som meddeler.

Rapporten forsvandt, efter M var blevet godkendt som meddeler, og den blev derfor ikke lagt ind i politiets database.

I tiden efter godkendelsen af M som meddeler udfærdigede P 19 rapporter vedrørende oplysninger modtaget fra M om kriminalitet. Rapporterne blev heller ikke lagt ind i databasen, men M blev behandlet som registreret meddeler, indtil det blev besluttet, at hun ikke længere skulle benyttes.

I samme tidsrum var der adskillige sms kontakter mellem P og M med seksuelt indhold. Det fremgik heraf, at P havde haft et seksuelt forhold til M.

Statsadvokaten fandt, at indholdet af beskederne var af en sådan karakter, at det skabte tvivl om P's egnethed til at håndtere meddelere og fandt det meget kritisabelt, at P fortsatte med at have hende som meddeler og ikke orienterede kontrollanten og sine overordnede om deres forhold.

Statsadvokaten fandt imidlertid ikke A's adfærd så grov, at forholdet faldt ind under bestemmelserne i straffelovens §§ 155-157 om tjenesteforsømmelse.

Statsadvokaten fandt det af hensyn til statsadvokatens mulighed for at føre kontrol med brugen af meddelere af afgørende betydning, at RM 2/2005 følges.

Statsadvokaten fandt imidlertid ikke tilstrækkelig anledning til at udtale kritik af en vicepolitiinspektør V, der havde fået rapporten overgivet fra P til godkendelse og efterfølgende havde fået den godkendt af chefpolitiinspektøren, idet det var uoplyst, hvordan rapporten var bortkommet, hvornår V blev

Eksempel 5

bekendt hermed, samt at proceduren for godkendelse af meddelere i mellemtiden var blevet ændret med henblik på, at lignende fejl fremover kunne undgås.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig heri.

P blev meddelt en irettesættelse af Rigspolitichefen.

4.3 Kapitel 93c – straffesager

Dette afsnit beskriver 39 sager, hvor polititjenestemænd er anmeldt for strafbart forhold i tjenesten. 6 af sagerne vedrører anmeldelse af vold og trusler, 10 sager vedrører anmeldelse af brud på tavshedspligten, 4 sager vedrører misbrug af politiets registre, 5 sager vedrører anmeldelser om misbrug af stilling eller tjenesteforsømmelse, mens 3 sager vedrører anmeldelse om strafbare forhold under efterforskningen. Endvidere vedrører 8 sager andre anmeldelser af strafbare forhold.

Endelig beskrives 3 eksempler på grundløse anmeldelser.

Der blev i 2008 rejst tiltale i 154 sager med tiltalegrundlag, hvoraf der var tale om 147 færdselssager og 7 sager vedrørende overtrædelser af straffeloven mv. I 2009 blev der rejst tiltale i 166 sager, hvoraf 153 sager vedrørte færdsel, og 13 sager vedrørte straffeloven mv. Der kan i den forbindelse henvises til oversigten i afsnit 6.

4.3.1 Anmeldelser om vold og trusler mv.

Eksempel 1

Klage over politiets indsats ved fodboldkamp i parken

SA1-2005-321-0055 og RA-2008-321-0011

En advokat klagede på vegne af 26 svenske statsborgere over politiets adfærd i forbindelse med en fodboldkamp i Parken i april måned 2005.

Det fremgik af klagen, at den navnlig vedrørte det civilklædtes politis adfærd under urolighederne, der opstod på tilskuerpladserne under kampen, herunder navnlig med hensyn til politiets anvendelse af stav.

Klagen omfattede endvidere en række yderligere forhold, herunder en polititjenestemand's tab af sin tjenestepistol, manglende tilkaldelse af læge mv. til de tilskadekomne og polititjenestemændenes manglende skiltning/legitimation.

På baggrund af oplysningerne i klagen, herunder at der tillige blev klaget over unødigt vold mv., besluttede statsadvokaten at behandle sagen som en straffesag efter retsplejelovens kapitel 93c om straffesager mod politiet.

Statsadvokaten lagde i sin afgørelse til grund, at en polititjenestemand P i forbindelse med urolighederne tildelte en tilskuer T et slag i hovedet med

en stav, hvorved han pådrog sig skade. Statsadvokaten fandt, at der objektivt set var tale om unødigt magtanvendelse mod T, men fandt ikke tilstrækkeligt grundlag for at rejse tiltale mod P for vold, idet der ikke kunne forventes ført det til domfældelse fornødne bevis for, at der havde foreligget forsæt til vold.

Statsadvokaten fandt derimod P's adfærd særdeles kritisabel.

Statsadvokaten fandt det endvidere meget kritisabelt at P, uden at opdage det, tabte sin skarpladte tjenestepistol i et område med mange mennesker og voldsomme uroligheder.

Herudover fandt statsadvokaten ikke grundlag for at udtale kritik eller rejse sigelse mod polititjenestemænd i anledning af indsatsen i Parken, og statsadvokaten indstillede derfor efterforskningen i sagen, jf. retsplejelovens § 749, stk. 2.

Sagen blev forelagt politiklagenævnet, der var enig i afgørelsen om kritik af P's adfærd i forbindelse med slaget med staven og tabet af tjenestepistolen.

Med hensyn til politiets generelle anvendelse af stav anførte nævnet, at der efter dets opfattelse var blevet anvendt en unødigt og for hårdhændet og dermed uberettiget magt, der medførte, at polititjenestemændenes adfærd måtte karakteriseres som kritisabel.

Herudover anførte nævnet, at man fandt, at den samlede sagsbehandlingstid i klagesagen havde været overordentlig utilfredsstillende.

I anledning af nævnets udtalelse vedrørende anvendelse af stav tilsluttede statsadvokaten sig, at der havde været tale om et meget betydeligt antal slag med stavene, hvilket medførte, at forløbet af de tilstedeværende blev oplevet som meget voldsomt, således som det også fremstod ved gennemsyn af fotomaterialet i sagen.

Det var imidlertid efter statsadvokatens opfattelse en afgørende forudsætning – såfremt det skulle lægges til grund, at der var udvist kritisabel adfærd af enkeltpersoner under forløbet – at det uden rimelig tvivl kunne fastslås, at den enkelte havde overskredet grænserne for lovlig magtanvendelse i den enkelte situation. En vurdering heraf forudsætter en nøje gennemgang af oplysningerne i sagen, der kan belyse såvel den enkelte polititjenestemandes magtanvendelse som de øvrige involveredes adfærd, idet det alene herigenom kan fastlægges, hvorvidt magtanvendelsen må betegnes som berettiget eller uberettiget. Statsadvokaten fandt ikke – bortset fra episoden vedrørende P – at der forelå et tilstrækkeligt bevismæssigt grundlag for at fastslå, at der var tale om uberettiget magtanvendelse.

Endelig beklagede statsadvokaten den lange sagsbehandling, der – uanset

sagens omfang og komplekistet – måtte betegnes som overordentlig utilfredsstillende.

Afgørelsen blev påklaget af såvel advokaten for de svenske tilskuere som P's advokat. Førstnævnte tilkendegav i forbindelse med klagen, at den begrænsede sig til alene at vedrøre det civilklædtes udbredte og meget voldsomme anvendelse af politistav, samt heraf direkte afledte forhold.

Vedrørende de civilklædtes brug af stav anførte Rigsadvokaten blandt andet, at der efter hans opfattelse samlet set var grundlag for at sætte et væsentligt spørgsmålstejn ved hensigtsmæssigheden af den gennemførte politiindsats på tilskuertribunen, og Rigsadvokaten noterede sig i den forbindelse, at Københavns Politi efterfølgende havde foretaget en række initiativer med henblik på at forebygge tilsvarende situationer i fremtiden.

Rigsadvokaten var enig i det af statsadvokaten anførte om, at kritik, der baserer sig på det samlede indtryk af forløbet, ikke vil kunne rettes mod enkeltpersoner, men i givet fald må rettes mod håndteringen af indsatsen som sådan.

Rigsadvokaten anførte videre, at synspunktet er en konsekvens af, at ansvaret efter politiklageordningen er et personligt ansvar, der forudsætter, at det for den enkelte polititjenestemandes vedkommende med tilstrækkelig sikkerhed kan fastlægges, at der er handlet kritisabelt. Rigsadvokaten var derfor enig i, at der på det foreliggende oplysningsgrundlag ikke var mulighed for, at rette kritik mod andre polititjenestemænd end de, der var omfattet af statsadvokatens afgørelse.

Rigsadvokaten var enig i, at der ikke var grundlag for at rejse tiltale mod P for vold. Rigsadvokaten var endvidere enig i, at der var grundlag for at rette kritik mod P. Vedrørende graden af kritik anførte Rigsadvokaten, at udtrykket særdeles kritisabelt anvendes til beskrivelse af den alvorligste kritik og da også forholdsvis sjældent anvendes i praksis.

Efter en vurdering af situationens kaotiske karakter og baggrunden for, at staven konkret blev anvendt, fandt Rigsadvokaten ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at betegne P's adfærd som særdeles kritisabel, men dog som kritisabel.

Vedrørende tabet af pistolen fandt Rigsadvokaten – særligt under hensyn til at den nærmere baggrund for tabet af pistolen ikke var blevet klarlagt – ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at udtale kritik.

I øvrigt tiltrådte Rigsadvokaten statsadvokatens afgørelse.

Endelig tiltrådte Rigsadvokaten politiklagenævnets og statsadvokatens bemærkninger om, at sagsbehandlingstiden havde været unødigt langvarig, hvilket Rigsadvokaten ligeledes beklagede.

Rigsadvokaten tilføjede i den forbindelse, at der i den senere tid var iværksat en række initiativer, der skulle sikre en hurtigere behandling af klager over polititjenestemænd, og at der allerede havde kunnet ses en meget positiv udvikling på området.

To politiassistenter idømt 3 måneders fængsel for vold

SA1-2007-321-1116

To politiassistenter befandt sig i deres fritid lettere berusede i Istedgade. En ung afrikansk mand bad om ild og blev afvist. Uvist af hvilken grund slog og sparkede politiassistenterne den unge mand flere gange. Der var flere uvildige vidner, der overværede episoden. Under forløbet viste politiassistenterne politiskilt og trådte herved i tjeneste. Politiklagenævnet tiltrådte, at der blev rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 244. Byretten idømte politiassistenterne fængsel i 3 måneder. Begge politiassistenter ankede dommen til landsretten, der stadfæstede dommen.

Politiassistenterne blev begge afskediget.

Eksempel 2

Anvendelse af halsgreb i forbindelse med anholdelse

SA2-2007-321-0006 og RA-2008-321-0030

En ung mand M blev på sin bopæl opsøgt af en mand med et sværd. Ms nabo, der selv umiddelbart forinden var blevet opsøgt af den truende mand, ringede til politiet, der kom til stedet. Efter politiets ankomst blev døren til Ms rækkehus pludselig åbnet, hvorefter begge mænd under anvendelse af magt blev lagt ned på jorden og ilagt håndjern.

M anmeldte, at en polititjenestemand havde taget halsgreb på ham, og fremlagde skadestuejournaler, hvoraf fremgik, at han havde blødninger i og omkring øjnene, blødninger i svælget og blodudtrædninger på begge sider af halsen.

M kunne ikke beskrive udseendet på den polititjenestemand, der tog halsgreb på ham.

De 6 involverede polititjenestemænd forklarede, at der havde været anvendt magt, idet M gjorde kraftig modstand, men de afviste at have set, at der blev taget halsgreb.

Sagen blev forelagt for Retslægerådet, der bl.a. udtalte, at M havde været i manifest livsfare.

Efter Ms forklaring og de lægelige oplysninger fandt statsadvokaten det for overvejende sandsynligt, at en polititjenestemand havde taget en eller anden form for halsgreb på M. Det kunne imidlertid ikke fastslås, hvilken polititje-

Eksempel 3

nestemand der i givet fald havde gjort det. Statsadvokaten indstillede derfor efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Statsadvokaten anførte, at han fandt, at hændelsesforløbet havde været meget beklageligt, idet der var blevet anvendt magt over for M, der uforvarende var blevet opsøgt af en – formentlig psykisk syg – person med et sværd, ligesom magtanvendelsen medførte, at M kom i livsfare. Statsadvokaten anførte videre, at han fandt det hensigtsmæssigt, om politiets ledelse sammen med de involverede polititjenestemænd evaluerede hændelsesforløbet, herunder indsatslederens rolle, med henblik på at undgå lignende situationer i fremtiden.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

M klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten fandt ikke grundlag for at genoptage efterforskningen i sagen. Rigsadvokaten lagde til grund, at en polititjenestemand havde taget en form for halsgreb på M. Rigsadvokaten fandt i lighed med statsadvokaten ikke, at det med tilstrækkelig sikkerhed kunne bevises, hvem af de tilstedeværende polititjenestemænd, der havde anvendt halsgrebet.

Rigsadvokaten anførte, at sagen gav anledning til mere generelt at understrege det helt grundlæggende princip, at polititjenestemænd, som ikke selv risikerer et retligt ansvar, ikke bør benytte den fritagelse for oplysnings- og sandhedspligt, som i sager som den foreliggende nødvendigvis må indrømmes samtlige deltagende polititjenestemænd, til f.eks. af hensyn til deres kollegaer ikke at bidrage fuldt ud til sagens opklaring.

Rigsadvokaten anførte videre, at han fandt det meget kritisabelt og beklageligt, at en polititjenestemand i forbindelse med magtanvendelsen anvendte en form for halsgreb på M, der bevirkede, at han blev bragt i livsfare.

Rigsadvokaten anførte endelig, at selve det forhold, at der var taget halsgreb dog ikke i sig selv udgjorde bevis for, at det var sket med forsæt til voldsudøvelse.

Eksempel 4

Frifundet for vold mod journalist

SA1-2008-321-0056

En journalist A anmeldte to polititjenestemænd P1 og P2 for at have kaldt A en idiot og for at have skubbet ham (P1) og slået ham hårdt i brystet med knyttet hånd (P2).

På baggrund af vidneudsagn samt lægelige oplysninger besluttede statsadvokaten at rejse tiltale mod P2 for overtrædelse af straffelovens § 244, ligesom statsadvokaten udtalte kritik af brugen af ordet "idiot".

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.
Byretten frifandt P2 for den rejste tiltale.

Anmeldelse om vold mod tre politiassistenter

SA2-2008-321-0019/RA-2009-321-0102

En person blev stoppet i toget og sigtet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Efterfølgende anmeldte han de 3 polititjenestemænd for vold, ligesom han klagede over deres adfærd i forbindelse med episoden. Med anmeldelsen fulgte en lægeerklæring, hvoraf det fremgik, at anmelder over venstre øje havde et lille hæmatom/hævelse samt hævelse og blålig misfarvning på venstre side af overlæben.

Anmelder erkendte besiddelse af hash, der blev kontrolvejret og underskrev en konfiskationserklæring. Der blev udstedt et bødeforelæg til anmelder.

I forbindelse med afhøringen hos statsadvokaten forklarede anmelder blandt andet, at han i forbindelse med episoden blev hevet ud af toget af polititjenestemændene, hvorefter han blev ført ud til en patruljebil, der holdt parkeret ved stationen. Han blev sat ind i politibilen, således at han sad på bagsædet sammen med den ene politiassistent. Kort efter blev han pludselig sat af med en bemærkning om, at "der har du fået en lærestreg".

Politiassistenterne forklarede under afhøring i statsadvokaturen, at anmelder løbende hidsede sig op under togturen, formentlig fordi han spillede op til sine kammerater. De besluttede derfor at bortvise ham fra toget, der var det sidste tog den pågældende nat. Anmelder havde oplyst, at han skulle til Albertslund station, hvorfor de vurderede, at problemet var løst, hvis anmelders kammerater fortsatte med toget. Da toget stoppede på Glostrup station, blev anmelder bedt om at stige af toget, hvilket han ikke modsatte sig. Anmelders kammerater steg imidlertid også af, hvorfor politiassistenterne vurderede, at det var nødvendigt at bortvise anmelder fra DSB's område. De bad derfor anmelder om at følge med til patruljebilen, der holdt parkeret på den anden side af Glostrup Centret. I bilen sagde anmelder, at han godt kunne se, at han var gået over stregen, hvorfor han herefter blev sat af ca. 200 m. væk. Han blev ikke sigtet eller erklæret for anholdt, selvom han godt kunne være blevet sigtet for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen. Om årsagen til, at det ikke fremgik af anmeldelsesrapporten, at anmelder blev kørt væk fra stationen og sat af, forklarede politiassistenterne, at de ikke havde fundet det relevant for sigtelsen mod anmelder.

Idet der var tale om påstand mod påstand uden uvildige vidner til det passerede, fandtes der ikke at være en rimelig formodning om, at de pågældende

Eksempel 5

polititjenestemænd havde begået strafbart forhold. Efterforskningen af anmeldelsen blev derfor indstillet. Statsadvokaten fandt endvidere ikke, at der var grundlag for kritik af de pågældendes adfærd. Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Statsadvokaten fandt imidlertid dispositionen om at medtage anmelder, der på det pågældende tidspunkt var 19 år, og sætte ham af 200 meter fra stationen under de givne omstændigheder var kritisabel, navnlig henset til at det var uden relevant sigtelse og uden anholdelse, at han efter oplysningerne var tydeligt påvirket af euforiserende stoffer, at det var midt om natten i et område, som han tilsyneladende ikke kendte, og ved en anden station end der hvor han skulle have været af.

Endelig bemærkede statsadvokaten, at han fandt, at der burde være gjort bemærkning om køreturen i rapportmaterialet.

Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten af polititjenestemændene. Rigsadvokaten var enig i statsadvokatens afgørelse om at indstille efterforskningen i sagen og enig i at der ikke var grundlag for kritik af politiassistenternes adfærd.

Rigsadvokaten fandt imidlertid ikke tilstrækkelig anledning til at udtale kritik af politiets disposition om at modtage anmelder i bilen og sætte ham af 200 meter fra stationen under de givne omstændigheder. Rigsadvokaten lagde vægt på, at dispositionen blev foretaget for at afværge faren for anmelders fortsatte forstyrrelse af den offentlige orden. Rigsadvokaten fandt endvidere ikke tilstrækkelig grundlag for at antage, at anmelder ikke blev orienteret om bortvisningen og grundlaget herfor. Hertil kom, at han efter forklaringerne ikke blev kørt længere væk, end at han kunne se Glostrup Station, og at han til trods for påvirkning af hash ikke ville være i tvivl om, hvor han var.

Rigsadvokaten var enig med statsadvokaten i, at der burde være gjort bemærkning om køreturen/bortvisningen i rapportmaterialet.

Eksempel 6

Vicepolitikommissær dømt for vold begået i fritiden (forevisning af politiskilt) *SA2-2009-321-0124 (0063)*

En polititjenestemand A var til en privat julefrokost og blev herunder telefonisk kontaktet af en niece, der oplyste, at A's søn og en kammerat havde været udsat for et angreb med et gevær. Da overfaldet var sket i nærheden, løb A samt andre deltagere i julefrokosten hen for at komme sønnen til undsætning. Ved ankomsten sad sønnen på fortovet og blødte fra et sår i hovedbunden. På en trappe til et hus stod en person B, som efter A's opfattelse var identisk med den person, der havde overfaldet sønnen med et gevær. Med henblik på at sikre

den pågældendes tilstedeværelse, gik A hen til den pågældende samtidig med, at han tilkendegav, at han var polititjenestemand, ligesom han på et tidspunkt trak sit politiskilt.

Efterfølgende anmeldte B, at A havde slået ham i den forbindelse.

Statsadvokaten rejste tiltale mod A for vold efter straffelovens § 244 ved at have tildelt B 3-5 slag i ansigtet. Politiklagenævnet var enig i, at der blev rejst tiltale for vold.

Byretten idømte A 40 dages fængsel, idet det fandtes bevist, at han havde tildelt B mindst 3 slag i ansigtet. Østre Landsret stadfæstede dommen.

Sagen er endnu ikke disciplinært afsluttet.

4.3.2 Anmeldelser om brud på tavshedspligt

Polititjenestemand's videregivelse af oplysninger til familiemedlem om, at han var gået ind på aflytning

Eksempel 1

SA1-2005-321-0006

En polititjenestemand P, der efterforskede en større sag om økonomisk kriminalitet, oplyste under en familiefest et familiemedlem F om, at F var gået ind på en telefonaflytning.

Statsadvokaten rejste tiltale for overtrædelse af straffelovens §§ 152 og 155.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig heri.

Byretten idømte P 5 dagbøder af 400 kr. P ankede med tilladelse fra procesbevillingsnævnet dommen med påstand om frifindelse. Anklagemyndigheden påstod skærpeelse. Landsretten stadfæstede dommen.

Dommen er refereret i UfR. 2010.50Ø og Tfk 2009.949/2.

Videregivelse af oplysninger om ATK-bils placering

Eksempel 2

SA5-2007-321-0341

Statsadvokaten modtog oplysning om, at en politiassistent P via en SMS-kæde havde videregivet oplysninger om, hvor han holdt med en ATK-bil og foretog hastighedsmåling. P blev sigtet for overtrædelse af straffelovens § 152, subsidiært § 155 og forklarede, at han alene i 3 tilfælde til henholdsvis Falck, sin tidligere arbejdsgiver og sin kone havde oplyst om ATK-bilens nøjagtige position. Der var ikke bevis for, at der herudover var videregivet oplysninger. Statsadvokaten opgav påtale i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2, under henvisning til, at yderligere forfølgning ikke kunne ventes at føre til, at P ville blive fundet skyldig til straf. Statsadvokaten fandt, at der var tale om videregivelse af oplysninger, der var underlagt tavshedspligt, men fandt, at den

begåede overtrædelse var af en sådan karakter, at ansvaret kunne udtømmes ved en disciplinær sag. Statsadvokaten anførte, at det i såvel teori som praksis er antaget, at mindre grove udnyttelser af stilling jævnligt udskilles til disciplinær forfølgning og henviste til UfR. 2000.2524Ø. Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i afgørelsen.

P blev efterfølgende meddelt en irrettesættelse.

Eksempel 3

Videregivelse af intern statusrapport til journalist

SA1-2009-321-0246

En polititjenestemand P videregav fortrolige oplysninger til en journalist, idet han fra sin arbejdscomputer sendte en intern statusrapport til journalisten. Rapporten indeholdt blandt andet statistiske oplysninger om tyverier i et afgrænset område samt navnene på 15 personer, der var kendt af politikredsen som gerningsmænd til indbrud.

P erkendte de faktiske forhold, men forklarede, at han ikke havde tænkt over, at rapporten indeholdt navne på flere af politikredsens kriminelle.

Statsadvokaten fandt, at sagen kunne afgøres med et bødeforelæg på 1.500 kr.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P vedtog ikke bøden. Der blev herefter rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1.

Byretten fandt P skyldig og idømte ham 5 dagbøder af 300 kr.

Sagen er endnu ikke disciplinært afgjort.

Eksempel 4

Efterforskningsleders udtalelser til pressen

SA6-2008-321-0014 og RA-2009-321-0039

I forbindelse med en brand i et rækkehus blev politiet tilkaldt. Ved politiets ankomst til stedet stod en kvinde (A) uden for huset, mens hendes to børn var inde i huset. Huset udbrændte, og børnene omkom.

Grundet udtalelser fra A og forklaringer fra andre vidner mistænkte politiet A for at have forårsaget branden, hvorfor hun blev anholdt og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 180. Branden og anholdelsen blev dækket intenst af medierne i løbet af dagen, hvorunder polititjenestemand P som efterforskningsleder gav flere interviews til aviser og tv.

Anklagemyndigheden besluttede samme eftermiddag at løslade A uden at fremstille hende i grundlovsforhør.

Samme aften blev P kontaktet af TV2, der ønskede et direkte interview om baggrunden for sigtelsen af A og det videre forløb.

Under interviewet udtalte P bl.a., at A var blevet sigtet på baggrund af nogle "udtalelser, som gør, at vi kun kan tolke, at hun har været impliceret i branden", at A "virkede psykisk meget hård" under afhøringen hos politiet, at A forlod huset "uden at sørge for, at børnene kom med ud", og at de første vidneforklaringer tydede på, at "der måske havde været mulighed for at hjælpe dem ud".

Folketingets Ombudsmand forespurgte herefter Rigsadvokaten, om denne foretog sig noget i anledning af P's udtalelser.

Statsadvokaten besluttede i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 1, at iværksætte efterforskning om muligt brud på tavshedspligten.

Efter endt undersøgelse besluttede statsadvokaten at indstille efterforskningen i sagen. Statsadvokaten anførte herom bl.a., at udtalelser fra polititjenestemænd i tjenesten med ansvar for pressekontakt må vurderes ud fra det særlige hensyn til offentlighed og størst mulig åbenhed om politiets arbejde, som fremgår af Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9481 af 27. juni 2003. Hensynet vil ofte afspejles i intensiteten af mediernes interesse og i sagens karakter og alvor. Åbenhedshensynet må dog altid afvejes i forhold til bl.a. tavshedspligten og hensynet til enkeltpersoners private forhold, herunder om disse personer er særligt udsatte eller sårbare.

Statsadvokaten lagde vægt på, at P's udtalelser angik en sag, som havde påkaldt sig betydelig offentlig interesse, at det var klart for offentligheden, at det var moderen til de to indebrændte børn, som havde været anholdt, men nu var løsladt, og at sagen havde haft et usædvanligt forløb.

Statsadvokaten anførte videre, at der bør udvises ganske stor forsigtighed ved udtalelser om, hvad der måtte være kommet frem under afhøringer hos politiet, som ikke efterfølgende måtte være kommet til offentlighedens kundskab. Statsadvokaten fandt dog, at P's udtalelser om sagens forløb og oplysningerne i sagen overordnet set blev søgt holdt i generelle termer, og fandt ikke tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at der forelå en uberettiget videregivelse af tavshedsbelagte oplysninger. Statsadvokaten fandt ej heller udtalelserne omfattet af retsplejelovens § 1016 a.

Statsadvokaten fandt dog, P's adfærd i forhold til interviewet kritisabel. Statsadvokaten anførte bl.a., at P burde have undladt at fremkomme med nærmere detaljer fra forklaringer om A's færden/handlemåde og hendes udtalelser, uanset at omtalen heraf skete i hovedtræk. P burde derfor have undladt at omtale de dele af indholdet af afhøringer, som ikke var offentlige.

Statsadvokaten anførte endvidere, at udtalelserne angik en person, som var i en sårbar og udsat position, og at det derfor måtte overvejes ganske nøje, om

og hvordan politiet kunne eller skulle udtale sig om mistankegrundlaget efter løsladelsen, navnlig såfremt udtalelserne vedrørte grundlaget for sigtelse på et tidligt tidspunkt i efterforskningen, og såfremt man valgte at udtale sig, måtte det ske med meget tydelig angivelse af, at grundlaget var ændret. Statsadvokaten fandt, at P's udtalelser til en vis grad i offentligheden kunne efterlade tvivl om, hvorvidt P eller politiet opfattede A som skyldig.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen og kritikken af P. Nævnet tilføjede dog bl.a., at P angiveligt ikke havde modtaget den fornødne vejledning i at håndtere udtalelser til pressen i en sag med den bevågenhed.

Afgørelsen blev på vegne af P påklaget til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse om at indstille efterforskningen i sagen vedrørende overtrædelse af straffelovens § 152. Rigsadvokaten var endvidere enig i, at udtalelserne ikke kunne anses omfattet af retsplejeloovens § 1016 a. Rigsadvokaten fandt ligesom statsadvokaten grundlag for at udtale kritik af P's adfærd, særligt med baggrund i P's relativt detaljerede videregivelse af oplysninger vedrørende A's udtalelser mv.

Sagen blev afsluttet uden disciplinær forfølgning. Der blev afholdt en tjenstlig samtale med B, hvorunder reglerne om tavshedspligt og politikredsens pressepolitik blev indskærpet.

Eksempel 5

Videregivelse af fortrolige oplysninger i forbindelse med inddrivelse af gæld SA4-2007-321-0005

Statsadvokaten fik fra en sjællandsk politikreds henvendelse om muligt misbrug af politiets registre samt overtrædelse af tavshedspligt.

En kvinde K havde kontakttet politikredsen, idet hun følte sig truet af en person A, der havde indfundet sig på hendes adresse for at inddrive et tilgodehavende. A tilkendegav, at han vidste, at hun havde en ren straffeattest, hvorimod hendes samlever var straffet gentagne gange. A oplyste endvidere cpr. numrene på hende samt hendes børn. A angav at have oplysningerne fra en person i politiet.

Efterforskningen klarlagde, at A havde haft kontakt med en politiassistent P, som han kendte fra sit lokalområde, og som gjorde tjeneste i beredskabet i en anden politikreds. Det viste sig endvidere, at P's personlige medarbejderkode, wrx-koden, var anvendt til opslag i CPR- og kriminalregisteret vedrørende K og hendes samlever.

P erkendte at have foretaget opslagene, men nægtede sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 155, da de efter hans opfattelse var tjenstligt begrundet, idet han overvejede en bedragerianmeldelse. P ville derfor undersøge om K og

hendes samlever var dømt for bedrageri eller lignende. Han erkendte at have sagt til A, at K's samlever ikke var kendt for bedrageriforhold, men at han var en skidt knægt, samt at K var ukendt i systemet. P nægtede at have overtrådt straffelovens § 152, stk. 1.

Statsadvokaten rejste tiltale for overtrædelse af straffelovens §§ 152, stk. 1, og 155 med påstand om bødestraf.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig heri.

P blev i byretten dømt i overensstemmelse med anklageskriftet og idømt 10 dagbøder af 500 kr.

P fik procesbevillingsnævnets tilladelse til at anke dommen.

Vestre Landsret frifandt efter anklagemyndighedens påstand P for at have foretaget opslag i Det Centrale Personregister.

Landsretten stadfæstede i øvrigt dommen, idet den i lighed med byretten fandt, at der forelå en overtrædelse af straffelovens §§ 152, stk. 1 og 155, og at bøden var passende.

Videregivelse af fortrolige oplysninger til søn i forbindelse med påstået færdselsuheld

Eksempel 6

SA4-2008-321-0015

I forbindelse med en aflytning blev det afdækket, at nogle personer havde forsøgt at formå pengeinstitutter til at overføre penge til deres konti ved over for banken at oplyse kontoindehavernes CPR-numre. Det fremgik af aflytningen, at en søn til en politiassistent P havde fået fat i et CPR-nr. ved at "bruge en meget stor livline".

Det kunne efterfølgende konstateres, at P's personlige medarbejderkode, wrx-koden, kort forinden telefonsamtalen var blevet anvendt til opslag på det pågældende CPR-nr.

P erkendte at have slået op i registeret og udleveret nummeret til sin søn med baggrund i, at sønnen havde været impliceret i et færdselsuheld.

Efterforskningen gav ikke grundlag for at antage, at P havde været bekendt med, at CPR-nr. skulle anvendes til forsøg på bedrageri, hvorfor statsadvokaten for så vidt angik dette forhold indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Statsadvokaten anførte, at opslag i politiets registre, herunder CPR-registeret med henblik på at give oplysninger om navn og adresse på modparten i et færdselsuheld til afklaring af de forsikringsmæssige forhold, kan være en relevant politimæssig opgave. Statsadvokaten fandt derfor ikke tilstrækkeligt grundlag

for at statuere forsæt til uberettiget brug af registeret, og opgav derfor påtale for overtrædelse af straffelovens § 155.

Statsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at P foretog opslaget på baggrund af en henvendelse fra sin søn, uden at dette blev anført i POLSAS, og uden at P sikrede sig, at der var et behørigt grundlag herfor.

Uanset at P udleverede navn og adresseoplysninger til, hvad han troede drejede sig om et færdselsuheld, burde det have stået ham klart, at det ikke berettiger til udlevering af CPR nr. Der blev derfor rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1.

Under efterforskningen viste det sig, at P tillige havde været køreprøvesagkyndig for sin søn i forbindelse med dennes praktiske prøve til erhvervskørekort til kategori B.

Statsadvokaten udtalte i den forbindelse blandt andet, at for, at der forelå tjenestemisbrug, talte særligt, at P var oplagt inhabil, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 2. Statsadvokaten fandt det for usandsynligt, at P ikke måtte have anset det for problematisk at gennemføre en køreprøve som prøvesagkyndig for sin søn. Køreprøven blev desuden foretaget i sønnens private bil, der på en række punkter ikke opfyldte betingelserne i kørekortbekendtgørelsens bilag 5, pkt. 2.

Der var imidlertid ikke holdepunkter for at antage, at køreprøven ikke blev gennemført, eller at den ikke indeholdt de elementer eller havde den varighed, den ifølge retningslinjerne skulle have.

Statsadvokaten fandt derfor ikke tilstrækkelig grundlag for at statuere, at P handlede til gennemførelse af formål, der lå udenfor eller stred mod den rette varetagelse af de opgaver, der var forbundet med stillingen, hvorfor straffelovens § 155 ikke fandtes overtrådt.

Det var dog statsadvokatens vurdering, at den oplagte inhabilitet sammenholdt med prøve køretøjets manglende opfyldelse af kørekortbekendtgørelsens regler, bevirkede, at der forelå en overtrædelse af straffelovens § 157.

P vedtog en samlet bøde på 5.000 kr. for begge forhold.

P blev efterfølgende ikendt en disciplinær bøde af Rigspolitichefen.

Eksempel 7

Videregivelse af oplysninger til mistænkt

SA4-2009-321-0085

Statsadvokaten modtog fra en politikreds oplysninger om, at politiassistent P, der gjorde tjeneste på våbenkontoret, muligvis havde videregivet fortrolige oplysninger til en våbenhandler om en igangværende efterforskning vedrørende mulig ulovlig våbenimport rettet mod denne.

Statsadvokaten fandt grundlag for at rejse tiltale for overtrædelse af straffelovens § 155 og 152, stk. 2.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig heri.

Ved byrettens dom blev P idømt 60 dages ubetinget fængsel. P ankede dommen til landsretten med påstand om frifindelse, og anklagemyndigheden kontraankede dommen med påstand om skærpelse.

Landsretten stadfæstede dommen.

Der er søgt om Procesbevillingsnævnets tilladelse til at indbringe sagen for Højesteret.

Videregivelse af tavshedsbelagte oplysninger til ægtefælle

SA6-2009-321-0038

Politiasistent P foretog en rutinemæssig standsnings af A for at tale i mobiltelefon, imens han kørte bil. P kendte A, idet der verserede en civilretlig tvist mellem dem i anledning af noget arbejde, som A havde udført på P's hus.

P fortalte efterfølgende sin ægtefælle Æ, der også var ansat i politiet, herom.

I forbindelse med et familiebesøg få dage senere faldt talen på den verserende byggesag. Æ oplyste herunder, at A var blevet standset for at tale i mobiltelefon, hvilket få dage efter via gæsterne kom til A's datters kundskab. Hun forespurgte herefter til sagen, hvorefter A, der ikke havde fortalt sin familie herom, indgav anmeldelse mod P for tilsidesættelse af tavshedspligten.

P erkendte at have videregivet oplysningerne til sin ægtefælle. Det var hans opfattelse, at det havde været i orden, da Æ også var ansat i politiet og dermed underlagt samme tavshedspligt.

Statsadvokaten fandt, at der var tale om en fortrolig oplysning, og at videregivelsen måtte anses for uberettiget. Det forhold, at Æ var polititjenestemand, kunne ikke føre til et andet resultat.

Under hensyn til karakteren af sigtelsen sammenholdt med, at P havde haft en vis anledning til at tro, at Æ ikke ville have videregivet oplysningen, fandt statsadvokaten ikke fuldt tilstrækkelig anledning til at rejse tiltale mod P for overtrædelse af straffelovens § 152.

Statsadvokaten fandt dog videregivelsen kritisabel.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i afgørelsen.

Statsadvokaten fandt ikke anledning til at iværksætte en undersøgelse af Æ's videregivelse af oplysningen, idet forholdet måtte betragtes som begået uden for tjenesten. I stedet blev politidirektøren underrettet herom.

Sagen mod P er endnu ikke disciplinært afgjort.

Eksempel 8

Eksempel 9**Videregivelse af oplysninger i forbindelse med tvangsindlæggelse***SA6-2009-321-0040*

På baggrund af en lægeundersøgelse blev der sammen med politiet forberedt en tvangsindlæggelse af en kvinde A.

Inden tvangsindlæggelsen kunne iværksættes, indgik der anmeldelse om, at en kvinde på A's bopæl var blevet stukket med en kniv, hvorfor flere patruljer straks blev sendt til stedet. Ved ankomsten viste det sig dog, at der var tale om en falsk anmeldelse indgivet af A, der kort efter blev tvangsindlagt.

En række medier rettede efterfølgende henvendelse til politiet med baggrund i anmeldelsen og det store politiopbud, der havde været på stedet, hvorfor man fra politikredsens side fandt, at offentligheden hurtigst muligt burde orienteres om, at der havde været tale om en falsk anmeldelse.

I den forbindelse blev vicepolitiinspektør P i en avis citeret for blandt andet at have betegnet A som "en gammel kending". I artiklen blev endvidere omtalt vejnavnet, hvor episoden havde fundet sted.

A indgav herefter klage over, at P ved sine udtalelser til pressen havde videregivet oplysninger om hendes rent private forhold, ligesom hun følte det krænkende at blive betegnet som "en gammel kending", når hun ikke var tidligere straffet eller lignende.

P oplyste, at han med udtalelsen alene havde henvist til, at hun tidligere i lignende situationer havde været i kontakt med politiet. Han kunne dog godt se, at udtalelsen kunne lede til misforståelser.

Statsadvokaten fandt det berettiget, at man fra politiets side havde udtalt sig til pressen om episoden, herunder at man havde oplyst vejnavnet. Statsadvokaten henviste i den forbindelse blandt andet til, at vejen havde en sådan størrelse, at oplysningen herom ikke i sig selv kunne anses for egnet til at identificere A.

Statsadvokaten fandt det endvidere under hensyn til anmeldelsens alvorlige karakter berettiget, at politiet i generelle vendinger havde gjort offentligheden bekendt med, at man havde kendskab til A.

Statsadvokaten fandt derfor ikke grundlag for at antage, at P ved sine udtalelser til pressen uberettiget havde videregivet fortrolige oplysninger om A's rent private forhold, men at udtalelsen om, at A var "en gammel kending" efter omstændighederne havde været uheldig, idet den kunne skabe misforståelser omkring hendes tidligere kontakt til politiet.

Statsadvokaten fandt dog ikke anledning til at udtale kritik heraf og tog til efterretning, at P selv kunne se, at udtalelsen kunne lede til misforståelser.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i afgørelsen.

Videregivelse af fortrolige oplysninger vedrørende datters ophold i arresten**Eksempel 10***SA6-2009-321-0039*

I forbindelse med en fogedsag blev A en mandag taget i forvaring og med politiets bistand anbragt i den lokale arrest.

Om fredagen kom A's datter D hjem fra efterskole. Da A ikke hentede hende på stationen, og hun ikke var bekendt med, hvor hun var, kontaktede hun sine bedsteforældre MM og MF, der hentede hende på stationen. De kørte herefter til A's bopæl, hvor de konstaterede, at der var låst og tilsyneladende ingen hjemme, hvorefter de tog D med til deres bopæl.

Da MM og MF om lørdagen fortsat ikke havde hørt fra A, rettede de henvendelse til politiet, hvor de kom til at tale med vicepolitikommisær P. De oplyste ham blandt andet om, at de ikke havde hørt fra A, at de fortsat havde hendes mindreårige datter hos sig, og at de var bekymrede for, om der kunne være sket hende noget.

P, der ikke på daværende tidspunkt var bekendt med, at A befandt sig i arresten sendte en patrulje til hendes adresse, der under overværelse af MM skaffede sig adgang og konstaterede, at A ikke var der.

Senere samme dag gjorde en kollega P opmærksom på, at A befandt sig i arresten, hvilket han ved henvendelse til arresten fik bekræftet.

P rettede herefter henvendelse til MF og gjorde ham indledningsvis bekendt med, at A var i god behold. På forespørgsel oplyste P, at A befandt sig i arresten.

Efter løsladelsen indgav A anmeldelse mod politiet for tilsidesættelse af tavshedspligten ved at have fortalt hendes forældre, hvor hun var.

P erkendte, at han havde fortalt MF, at A befandt sig i arresten.

Statsadvokaten fandt, at der var tale om en fortrolig oplysning omfattet af forvaltningslovens § 27. Det forhold, at beslutningen om at tage A i forvaring var truffet i et åbent retsmøde, ændrede ikke herpå, selvom det kunne have betydning for oplysningens følsomhed.

Statsadvokaten fandt således ikke, at P havde været berettiget til uden A's samtykke at meddele MF, at hun befandt sig i arresten. P burde have kontaktet A i arresten eller alternativt have underrettet de sociale myndigheder i overensstemmelse med reglerne om tavshedspligt.

Statsadvokaten fandt dog ikke, at videregivelsen af den fortrolige oplysning var af så alvorlig karakter, at den udgjorde en overtrædelse af straffelovens § 152, idet der blev lagt vægt på, at oplysningens følsomhed var relativt begrænset, at den var sket for at varetage D's interesser, at A ved ikke selv at træffe forholdsregler i relation til D i vidt omfang selv havde bidraget til, at der opstod en situation, hvor det var nærliggende, at andre ville blive bekendt med,

at hun befandt sig i arresten, og at oplysningen blev videregivet til personer med en meget nær relation til D.

Efter omstændighederne fandt statsadvokaten endvidere ikke anledning til at udtale egentlig kritik af P, men fandt dog under hensyn til, at A's samtykke uden videre kunne være søgt indhentet, at videregivelsen havde været uhenigtsmæssig og burde være undgået.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen og udtalte supplerende, at det var enig med statsadvokaten i, at oplysningen om anmelders ophold i arresten formelt set ikke burde være videregivet til anmelders forældre, men nævnet havde forståelse herfor ud fra almindelige medmenneskelige hensyn.

4.3.3 Anmeldelser om misbrug af politiets registre

Eksempel 1

Opslag i Kriminalregisteret

SA3-2008-321-0003 og RA 2008-321-0013(0580)

En forsvarer F, hvis klient K var blevet dømt for kørsel i frakendelsestiden, anmeldte en politiassistent P for misbrug af kriminalregisteret i relation til K.

P, der boede på samme vej som K, havde hørt et rygte fra beboere i området om, at K skulle være frakendt førerretten. Da K kørte i bil, foretog P opslag i kriminalregisteret og fik bekræftet oplysningerne. Herefter noterede P sig K's kørsler og indgav som følge heraf ad to omgange anmeldelser om i alt 4 kørsler til det stedlige politi. P var ansat i en anden politikreds. P havde ikke videregivet oplysninger om K til andre end politiet i forbindelse med indgivelse af anmeldelserne samt i forbindelse med straffesagen mod K, hvor han afgav forklaring. K blev dømt for 6 kørsler i frakendelsestiden.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen, der havde koncentreret sig om, hvorvidt der var sket en overtrædelse af bestemmelserne i straffelovens §§ 152 og 155. Det var statsadvokatens opfattelse, at P hverken havde haft vilje eller hensigt til at begå et strafbart forhold, herunder videregive fortrolige oplysninger eller i øvrigt bryde sin tavshedspligt som ansat ved politiet. Endvidere hæftede statsadvokaten sig ved, at byretsdommeren ikke havde haft bemærkninger til politiassistentens oplysning om opslag i kriminalregisteret i forbindelse med straffesagens behandling. Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i afgørelsen.

Statsadvokaten påpegede imidlertid det uhenigtsmæssige i P's disposition, idet den afskar politiet fra at tilrettelægge og føre tilsyn med efterforskningen forud for anmeldelsen.

Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten, der stadfæstede afgørelsen, og

endvidere udtalte, at registerforskrifterne ikke var blevet tilsidesat, idet opslaget var sket som led i en politimæssig efterforskning.

Efterfølgende indbragte F på vegne af K sagen for Folketingets Ombudsmand, der koncentrerede sin undersøgelse til dels statsadvokatens og Rigsadvokatens afgørelser om at indstille efterforskningen i sagen og dels spørgsmålet om hvorvidt P's øvrige handlinger burde have givet myndighederne anledning til at foretage sig noget yderligere. Til brug for sin behandling af sagen indhente ombudsmanden endvidere udtalelser fra Rigsadvokaten.

Ombudsmanden fandt efter en gennemgang af sagen ikke grundlag for at kritisere myndighedernes behandling af sagen på de omtalte punkter. Vedrørende spørgsmålet om at indstille efterforskningen i sagen anførte han blandt andet, at statsadvokaten og Rigsadvokaten i den forbindelse havde afvejet en række forskellige hensyn og omstændigheder, herunder spørgsmålene om forsæt og bevis i forhold til en eventuel straffesag ved domstolene. Han anførte videre, at han ikke kunne foretage denne afvejning på en anden og bedre måde end myndighederne, som har særlige forudsætninger for at træffe afgørelser på området, bl.a. i kraft af deres erfaringer i disse sager. Han kunne således ikke kritisere afgørelsen om at indstille efterforskningen i sagen. Han noterede sig endvidere særligt, at Rigsadvokaten havde været opmærksom på, at noget af sagsbehandlingen havde været uhensigtsmæssig. Ombudsmanden var således enig i, at det havde været hensigtsmæssigt, at P havde indgivet anmeldelse til den stedlige kompetente politimyndighed på et tidligere tidspunkt – frem for bl.a. selv at fortsætte med at overvåge og foretage notater vedrørende K. Han bemærkede i den forbindelse, at det, at sagsbehandlingen havde været uhensigtsmæssig, var noget andet, end at der var grundlag for at sige, at den havde været ulovlig endsige strafbar.

Opslag i kriminalregisteret og det centrale personregister i privat øjmed

SA1-2007-321-0022

En polititjenestemand P havde i privat øjmed foretaget ca. 100 opslag i kriminalregisteret og det centrale personregister, ligesom han fra politiets fototek havde rekvireret fotos af mange af de personer, som opslagene vedrørte. Han havde udskrevet adskillige af disse opslag og opbevaret dem på sin bopæl. P havde desuden opbevaret et jagtgevær uforsvarligt på sin bopæl.

Statsadvokaten rejste tiltale for overtrædelse af straffelovens § 155 samt våbenbekendtgørelsen.

Politiklagenævnet var enig heri.

Eksempel 2

P blev i byretten fundet skyldig i den rejste tiltale og idømt 30 dages fængsel samt en bøde på 3.000 kr.

P ankede dommen til landsretten, der stadfæstede byrettens dom.

Procesbevillingsnævnet afslog Ps ansøgning om tilladelse til at anke dommen til Højesteret.

P blev afskediget af Justitsministeriet efter indstilling fra Rigspolitiet.

Eksempel 3

Opslag i politiets systemer vedrørende tidligere ægtefælle

SA3-2009-321-0044

En kvinde rettede henvendelse til politiet, idet hun – til trods for at hun havde hemmelig adresse – var blevet opsøgt af sin tidligere ægefælle P, der var politiassistent. Anmelder mente, at P havde skaffet sig oplysninger om hendes adresse samt telefonnummer i kraft af sit arbejde som politiassistent.

Via Rigspolitiet, IT- og Tele blev der skaffet oplysninger fra blandt andet cpr. registeret, der viste, at P's personlige medarbejderkode, wrx-koden, var anvendt til opslag på anmelders cpr.- nummer samme dag, som hun var blevet kontaktet.

P blev indkaldt til afhøring hos statsadvokaten og blev i den forbindelse gjort bekendt med, at han var sigtet for overtrædelse af straffelovens § 155.

P ringede til Statsadvokaten og erkendte sig skyldig i overtrædelsen.

Politiklagenævnet tiltrådte, at sagen blev afgjort med et bødeforelæg på 3.500 kr., som blev vedtaget af P.

P blev ikendt en disciplinær bøde på 800 kr. af Rigspolitichefen.

Eksempel 4

Opslag i politiets registre vedrørende tidligere kæreste mv.

SA5-2009-321-0049

En kvinde K anmeldte sin tidligere kæreste, politibetjent P, for misbrug af politiets registre.

Statsadvokaten meddelte P et bødeforelæg på 5.000 kr. for overtrædelse af straffelovens 155 ved i en periode på et år at have indhentet adskillige oplysninger i det centrale personregister og politiets centrale registre, herunder kriminalregisteret på K, dennes datter og K's nuværende samlever.

Om baggrunden for bødens størrelse henviste statsadvokaten til gerningsperiodens længde, antallet af opslag, samt at der var spurgt på flere personer.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i afgørelsen.

P vedtog efterfølgende bøden.

4.3.4. Anmeldelser om misbrug af stilling/tjenesteforsømmelse

Opslag i hemmelige telefonnumre ikke strafbart men særdeles kritisabelt

Eksempel 1

SA4-2008-321-0397

En kriminalassistent K, der uden tjenstlig anledning ønskede at kontakte en kvinde A, foretog på et halvt år i alt 9 opslag på POLNET 118 - hemmelige numre vedrørende A.

Påtale for overtrædelse af straffelovens § 155 blev opgivet mod K i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2.

Statsadvokaten fandt, at K havde misbrugt sin stilling, men at dette misbrug ikke var af en sådan grovhed, at det under en straffesag ville blive lagt til grund, at straffelovens § 155 var overtrådt.

Statsadvokaten lagde herved navnlig vægt på, at K ikke foretog opslag i politiets centrale registre, herunder KR eller CPR, men alene på POLNET 118 - hemmelige numre og kun for så vidt angik én person, at K ved disse opslag alene fandt et telefonnummer, som blev benyttet af A's datter, samt at K ifølge sin forklaring fortalte A, at han havde fået kendskab til dette nummer via sit arbejde.

Statsadvokaten fandt det imidlertid særdeles kritisabelt, at K uden tjenstlig anledning foretog opslagene.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K blev ikendt en disciplinær bøde på 800 kr. af Rigspolitechefen.

Misbrug af politiskilt over for dørmænd på Burger King

Eksempel 2

SA1-2008-321-0145

En politibetjent P og denne bror B, der begge var berusede, var i byen. De indfandt sig på en restaurant for at benytte toilettet. Dørmændene på stedet oplyste, at de kun kunne låne toilettet, hvis de købte mad. Selv om de købte mad, opstod der alligevel en strid med dørmændene, især fordi B var provokerende. På et tidspunkt viste P sit politiskilt. Da P og B var støjende, blev politiet tilkaldt.

Statsadvokaten udtalte, at Ps adfærd var kritisabel.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev efterfølgende meddelt en disciplinær irettesættelse.

Eksempel 3**Køresagkyndigs ulovlige udstedelse af midlertidigt kørekort***SA4-2007-321-0355*

En køreprøvesagkyndig P lod en kvinde K, der skulle aflægge kontrollerende køreprøve bestå den praktiske køreprøve og udstedte et midlertidigt kørekort til hende, uagtet køreprøven ikke var gennemført.

Forholdet blev afdækket med baggrund i oplysninger, der var tilgået NEC, hvorefter K skulle gennemføre sin praktiske prøve i forbindelse med generhvervelse af førerretten, og en person M, der angiveligt skulle have kontakt med det kriminelle miljø, havde en aftale med en ven, den køresagkyndige betjent P, angående afviklingen af prøven.

Den dag, hvor K havde bestilt køreprøve, blev der med bistand fra rejseholdet etableret observation af det sted, hvorfra der sædvanligvis udgik køreprøver, men der blev ikke konstateret afholdelse af køreprøve med K. K blev senere opdateret som bestået i politiets systemer.

Under en senere afhøring af P, hvor han blev sigtet, erkendte han, at kørelæreren samt K mødtes, og i at P udstedte et midlertidigt kørekort til K, uden at K forinden havde aflagt kontrollerende køreprøve, ligesom P efterfølgende udfyldte og underskrev K's ansøgning om kørekort som bestået med henblik på senere indsendelse til kommunen.

Statsadvokaten rejste tiltale for overtrædelse af straffelovens § 155, 1. og 2. pkt., og straffelovens § 175, stk. 1, med påstand om frihedsstraf og opgav i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2., påtale for overtrædelse af straffelovens § 144.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig heri.

P blev ved byretten idømt 10 dagbøder á 500 kr. Der var dissens for at udmåle straffen til 14 dages betinget fængsel. Sagen blev af statsadvokaten anket med påstand om skærpeelse, og Vestre Landsret idømte P 20 dages ubetinget fængsel.

Dommen er refereret i UfR. 2009.1645 H

P søgte sin afsked, og Rigspolitiet sluttede disciplinærsagen, efter P var meddelt afsked.

Eksempel 4**Politiassistenter der i deres fritid anvendte politiuniformer mv. i forbindelse med en datingportal (Nasty Cops)***SA4-2008-321-0011 og RA-2008-323-0020*

Sagen er omtalt ovenfor i afsnit 4.2.4 vedrørende klage over anden ukorrekt adfærd.

Tyveri af politilegitimation og koster fra tjenestebil

Eksempel 5

SA5-2009-321-0039

Rigspolitiet anmeldte en politikommissær P for eventuel tjenesteforsømmelse i forbindelse med tyveri fra en tjenestevogn.

P havde haft indbrud i bilen, imens holdt parkeret på en parkeringsplads ved en golfklub. Fra bilens kabine blev blandt andet stjålet en GPS, politilegitimation og en bærbar politicomputer. Fra bagagerummet blev stjålet 2 bærbare computere, der var sikret ved ransagning på massageklinikker.

P oplyste, at baggrunden for, at tjenestevognen var parkeret ved golfklubben, var, at han i tjenstlig anledning havde været på besøg på en politistation i nærheden, og at han skulle overnatte på hotel.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen.

Henset til at tjenestevognen var aflåst, at baggrunden for opbevaringen af kosterne var, at de skulle til nærmere undersøgelse hos NITEC, og at der ikke forelå nærmere regler for opbevaring af koster i forbindelse med transport mv., fandt statsadvokaten ikke, at der ville kunne ske domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 157.

Statsadvokaten fandt dog anledning til at udtale kritik af P's adfærd.

Statsadvokaten lagde vægt på, at P i mere end 2 timer parkerede vognen uden opsyn, at en del af de stjålne effekter, blandt andet en GPS og en politicomputer, lå synlige i forruden, hvilket blev fundet kritisabelt navnlig henset til, at bagagerummet indeholdt computere, der skulle undersøges til brug for en straffesag.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig heri.

P blev meddelt en irettesættelse af Rigspolitichefen.

4.3.5 Anmeldelser om strafbart forhold under efterforskningen

Anmeldelse vedrørende anholdelse, ransagning og afhøring på fiktivt mistankegrundlag

Eksempel 1

SA2-2008-321-0010

Statsadvokaturen indledte på baggrund af en anmeldelse fra en politikreds undersøgelse i en sag, hvor en person M, der var under mistanke for deltagelse i alvorlig narkokriminalitet, efter det oplyste var blevet anholdt, ransaget og afhørt på et fiktivt mistankegrundlag.

Efterforskningen, som omfattede adskillige mistænkte, var kommet til en fase, hvor den skulle afsluttes. Den ansvarlige for efterforskningen A besluttede, at man forinden skulle konstatere, hvorvidt M var kurér under hans rejser.

Da M viste tegn på igen at skulle rejse, blev han skygget. Han ændrede imidlertid rejserute i forhold til det forventede, hvorfor A aftalte med en af sine medarbejdere B, at denne skulle kontakte en kollega i den politikreds, hvor man forventede, at M ville stige af toget. A tilkendegav, at M skulle kontrolleres, og at efterforskningen ikke måtte afdækkes. Han nævnte overfor B, at såfremt M ikke frivilligt viste, hvad han medbragte, kunne man som påskud nævne, at han havde lighed med signalementet på en person, der var eftersøgt for f.eks. et bankrøveri. Der forelå imidlertid ikke noget grundlag for at mistænke M for røveri.

B fik kontakt til en kollega C i den omhandlede politikreds, som han orienterede, herunder om at M skulle anholdes, såfremt kontrollen viste, at han var i besiddelse af et større pengebeløb.

C drøftede opgaven med to kolleger D og E, hvoraf den ene i forvejen kendte til efterforskningen, og derfor ikke var i tvivl om, at der var et reelt grundlag for at kontrollere M.

C, D og E rettede herefter henvendelse til M, da han steg af toget, og sagde til ham, at der havde været et røveri, at han passede på signalementet, og at de godt ville kontrollere ham. M blev visiteret og gav selv betjentene sin rygsæk og oplyste, at den indeholdt et større pengebeløb, ca. 400.000 kr. Betjentene tilkendegav, at det så noget mistænkeligt ud, hvorfor det skulle undersøges nærmere, og M blev anholdt.

En udefra kommende politibetjent F blev anmodet om at foretage afhøring af M. F gjorde indledningsvis M bekendt med, at politiets umiddelbare antagelse om, at han lignede en efterlyst bankrøver, ikke holdt stik, men at besiddelse af så stort et kontant pengebeløb krævede en nærmere undersøgelse.

Henset til, at der var tale om tvangsindgreb af mindre intensitet, at der ikke var tvivl om, at de materielle betingelser for indgrebet var tilstede i forhold til den på det tidspunkt verserende narkosag, og at der ikke var handlet til varetagelse af uvedkommende hensyn, men ud fra engagement og ønsket om at beskytte efterforskningen i en stor og alvorlig verserende efterforskning, fandt statsadvokaten ikke, at forholdet var så groft, at det kunne begrunde en strafretlig sanktion mod nogen af de involverede.

I forbindelse med sin stillingtagen til graden af kritik, noterede statsadvokaten sig på den ene side, at A ikke havde handlet til varetagelse af egne eller andres uvedkommende formål. Han ønskede alene at beskytte efterforskningen i den alvorlige sag og havde med baggrund i M's valg af rejserute alene relativt kort tid til at reagere. Det indgik videre i overvejelserne, at indgrebet over for M var af mindre intensitet og kunne have fundet sted med baggrund i den

verserende efterforskning. I skærpende retning talte, at A havde en overordnet position, og at han med sin beslutning og som ophavsmand til dækhistorien var den direkte årsag til, at en række andre chargemæssigt underordnede politifolk endte med at disponere i strid med retsplejelovens regler. Statsadvokaten fandt derfor A's adfærd for særdeles kritisabel.

For så vidt angik B, tilkendegav statsadvokaten på den ene side, at B var underordnet A, og at det derfor ville have været vanskeligt for ham at sige fra over for dækhistorien. På den anden side tydede alt på, at B ikke havde betænkeligheder ved A's beslutning og idé, og at det var ham, der bidrog med, hvem der skulle kontaktes i den lokale politikreds, ligesom han talte med C og oplyste overfor denne, at dækhistorien skulle anvendes. Statsadvokaten fandt på denne baggrund, at B havde handlet meget kritisabelt.

For så vidt angår betjentene C, D og E fra den lokale politikreds, lagde statsadvokaten til grund, at de utvivlsomt havde befundet sig i en vanskelig situation, idet de dels vidste, at den kontrol, de skulle gennemføre, var væsentlig for sagen, dels havde fået at vide, at de ikke af hensyn til efterforskningen måtte afdække det egentlige mistankegrundlag. Statsadvokaten fandt alligevel ikke, at kritik kunne undlades, idet de vidste, at M skulle præsenteres for et fiktivt mistankegrundlag, og de ikke selv sagde fra, ligesom de ej heller kontaktede deres overordnede i den anledning. Statsadvokaten fandt på denne baggrund deres adfærd kritisabel.

Statsadvokaten fandt derimod ikke anledning til at udtale kritik vedrørende F, idet denne først kom ind i sagen, efter M var blevet præsenteret for det fiktive mistankegrundlag, ligesom der i øvrigt ikke i hans efterfølgende dispositioner sås at være grundlag for kritik.

Sagen er endnu ikke disciplinært afsluttet.

Advokats anmeldelse af forsætlig unddragelse af aktindsigt samt afhøring af klienten til forhold han ikke var sigtet for

Eksempel 2

SA4-2009-321-0092 og RA-2009-321-0125

En advokat indgav anmeldelse i en sag, hvor hans klient A var varetægtsfængslet sigtet for meget omfattende våbenbesiddelser på sin bopæl.

Anmeldelsen vedrørte, at den sagsansvarlige kriminalassistent K, som havde foretaget afhøring af A, forsætligt skulle have unddraget forsvareren hans ret til aktindsigt efter retsplejelovens § 729a, stk. 3, samt i strid med retsplejeloven forsætligt skulle have afhørt A til forhold, han ikke var sigtet for, hvorved der kunne foreligge en mulig overtrædelse af straffelovens § 156.

Efter varetægtsfængslingen blev der på A's ejendom samt på en naboejendom fundet yderligere våben.

To dage efter fundene på naboejendommen blev der aftalt tid til afhøring af A. Afhøringen skulle finde sted samme dag kl. 16.00 under deltagelse af forsvareren. Formålet med afhøringen var ifølge de foreliggende oplysninger de nye våbenfund. Aftalen med forsvareren vedrørende afhøring blev foretaget af en politiadvokat samt en politikommissær, idet K det meste af dagen deltog i en genransagning af A's ejendom.

Inden aftalen om afhøring blev indgået, havde advokaten samme morgen faxet til politiet og blandt andet meddelt, at der ikke uden hans tilstedeværelse måtte ske afhøring af klienten, og at han ville tage kontakt til politiet herom, når han havde modtaget sagens dokumenter.

I forbindelse med afhøringen modtog advokaten alene nogle foreløbige kosterrapporter, men ikke ransagnings- eller kosterrapporter vedrørende våbenfundene på naboejendommen. Disse var blevet udfærdiget samme morgen, men ikke kopieret til forsvarerens brug.

Den oprindelige sigtelse, der alene angik våbenbesiddelse på bopælen, blev ikke udvidet ved afhøringens start. Under afhøringen blev et rullebord med våbnene fundet på naboejendommen kørt ind i afhøringslokalet, hvorefter advokaten afbrød afhøringen.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen, idet det ikke kunne afvises, at det var kriminalassistentens opfattelse, at advokaten var informeret, også om våbenfundene på naboejendommen.

Det var imidlertid statsadvokatens opfattelse, at advokaten burde have haft de rapporter, der var udfærdiget på afhøringstidspunktet, ligesom A forinden afhøringen burde være gjort bekendt med, at sigtelserne – i hvert fald bredt formuleret – også omfattede våben fundet på naboejendommen. Statsadvokaten fandt dog ikke anledning til at udtale egentlig kritik af kriminalassistenten, da forholdet bar præg af misforståelser.

Sagen blev af advokaten påklaget til Rigsadvokaten, der tiltrådte afgørelsen.

Eksempel 3

Anmeldelse om strafbare forhold i forbindelse med TV's medvirken ved ransagning på bopæl

SA5-2009-321-0028 og RA-2009-321-0100

To politiassistenter foretog på baggrund af en anmeldelse om besiddelse af amfetamin ransagning på øjemedet hos en mand A.

I køkkenet konstaterede politiassistenterne, at fryseren var åben, og at der på gulvet lå ca. 3 gram amfetamin, som A forinden havde taget fra fryseren.

A erkendte overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved at have været i besiddelse af amfetaminen til eget brug.

Politiassisterne besluttede sig for ikke at ransage, da den anonyme oplysning gik på, at amfetaminen skulle være gemt i fryseren.

Politiforretningen blev filmet af en fotograf fra TV2 og blev senere vist i udsendelsen Forbryderjagt.

A indgav klage til statsadvokaten over en række forhold og anmeldte politiassisterne for tjenesteforsømmelse.

Statsadvokaten lagde til grund, at M i forbindelse med afhøringen var blevet vejledt om, at han ikke havde pligt til at udtale sig.

Politikredsen oplyste, at det var en ransagning, der blev foretaget, hvilket statsadvokaten var enig i. Statsadvokaten fandt dog ikke grundlag for at antage, at politiassistenternes fejlagtige vurdering af, at der ikke var tale om en ransagning, var udtryk for en kritisabel adfærd eller magtmisbrug. Han henstillede, at de pågældende indskærpedes reglerne for ransagning.

Udtalelsen fra en af politiassisterne om, at de værste er dem, der sælger narko til børn, fremstod efter statsadvokatens opfattelse som en generel udtalelse, hvorfor det ikke kunne lægges til grund, at den gik på, at M solgte narko til børn. Statsadvokaten fandt derfor ikke, at der var videregivet fortrolige oplysninger om, at M havde solgt narko til børn.

Forinden optagelserne var der indgået en aftale mellem politikredsen og TV2. Det fremgik heraf, at der ikke kunne meddeles samtykke til optagelse i private hjem. Polititjenestemændene havde fået en kopi af aftalen.

Efterfølgende blev der indgået en ny aftale, hvor dette punkt ikke var medtaget, og i en endnu senere aftale blev punktet igen medtaget.

En vicepolitikommisær V godkendte indholdet af udsendelsen og oplyste, at han fik at vide af TV2, at A havde meddelt samtykke til optagelsen. Da han godkendte udsendelsen, havde han ikke vilkårene i den første aftale i tankerne, da der i mellemtiden var kommet en anden aftale.

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at TV2 deltog i politiforretningen på A's bopæl, og at udsendelsen efterfølgende blev godkendt af politikredsen, hvilket statsadvokaten beklagede over for A.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at udtale selvstændig kritik af politiassisterne, da det måtte lægges til grund, at politikredsens ledelse var bekendt med, at der blev foretaget optagelser i private hjem, og det blev lagt til grund, at A havde meddelt samtykke hertil.

Statsadvokaten fandt heller ikke grundlag for at udtale selvstændig kritik af V, da det fremstod som uklart, hvilke af hans dispositioner der blev godkendt

af kommunikationsafdelingen og af politikredsens øverste ledelse, ligesom politikredsen ikke havde generelle retningslinjer for mediernes medvirken ved politiforretninger.

Statsadvokaten indstillede herefter efterforskningen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen, men bemærkede, at det fandtes kritisabelt, at V godkendte udsendelsen.

Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse, men fandt det tillige kritisabelt, at politiassistenterne ikke i umiddelbar forbindelse med, at de skaffede sig adgang til bopælen, vejledte A om retten til ikke at udtale sig og retten til at gennemlæse sin forklaring.

Sagen blev afsluttet uden disciplinær forfølgning, men der blev afholdt en tjenstlig samtale med politiassistenterne.

4.3.6 Andre anmeldelser om strafbart forhold

Eksempel 1

Politibetjent foretog rettelse i underskrevet afhøringsrapport

SA1-2007-321-0027

En person A blev afhørt af en politibetjent P som sigtet for hærværk ved grafittimaling på en husmur. Efterfølgende tilføjede P på side 1 i rapporten under "sigtelse" skadesbeløb og rettede på side 2 i rapporten "afhøringens resultat", således, at det fremstod som om, den afhørte havde forklaret, at forholdet var begået i forening med en anden og ikke, som det ellers fremgik af den af afhørte underskrevne rapport, at det var begået af afhørte alene.

Efterforskningen mod P blev indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Det kunne lægges til grund, at rettelsen på side 1 formentlig var foretaget med baggrund i tilgåede oplysninger om skadesbeløb, hvorimod det var uafklaret, hvad rettelsen på side 2 skyldtes.

Statsadvokaten anførte, at rettelsen på side 1 i rapporten fandtes kritisabel. P burde således have gjort en decideret tilføjelse i den oprindelige rapport, eller oprettet en særskilt rapport om, at der var tilgået oplysning om skadesbeløbet, således at det utvetydigt fremgik, at der var tale om en ny oplysning.

Statsadvokaten fandt rettelsen på side 2 i rapporten særdeles kritisabel. Hun lagde i den forbindelse vægt på, at rettelsen vedrørte afhøringens resultat, det indhold rapporten fik som følge af rettelsen, og at P ikke havde kunnet redegøre for baggrunden for rettelsen.

Politiklagenævnet erklærede sig enig i afgørelsen.

Statsadvokaten orienterede Rigspolitichefen nærmere om sagen, herunder med henblik på overvejelser af generel karakter.

P blev ikendt en disciplinær bøde på 800 kr. af Rigspolitichefen.

Politiassistent tørrede afføring af i anholdts tøj

SA2-2008-321-0018 og RA-2008-321-0037

Eksempel 2

En person A, der lige var blevet anholdt som sigtet for drabsforsøg, var på skadestuen til behandling af skader, som han havde pådraget sig inden anholdelsen.

Efter lægebehandlingen skulle A på toilettet. En politiassistent P åbnede skydedøren til toilettet for at overvåge A's toiletbesøg. Der fandt en diskussion sted mellem P og A, herunder om hvorvidt A skulle gøre toiletbrættet rent for afføring, hvorefter P placerede A på toiletbrættet.

Efter forklaringerne i sagen fandt statsadvokaten, at det bevismæssigt kunne lægges til grund, at P efter at have sat A på toilettet aftørrede afføring fra toiletbrættet med tøj fra A.

Statsadvokaten fandt ikke, at A's handlinger havde en sådan grovhed, at de faldt ind under straffelovens kap. 16 vedrørende forbrydelser i offentlig tjeneste, herunder straffelovens § 150. I den forbindelse blev der lagt vægt på, at der ikke var grundlag for at tilsidesætte P's forklaring om, at han overværede toiletbesøget for at sikre sig, at A ikke bortskaffede beviser, at A efter forklaringerne i sagen var aggressiv, ophidset og meget beruset, og at A bevidst havde påført toiletbrættet afføring og ikke efterkom anmodningen om at gøre rent efter sig.

Påtale mod P blev således opgivet.

Statsadvokaten fandt imidlertid, at det var meget kritisabelt, at P aftørrede afføring fra toiletbrættet med tøj fra A, idet dette fandtes at være en ydmygende handling, som P burde have afholdt sig fra, uanset at A bevidst havde påført toiletbrættet afføring og ikke efterkom anmodningen om at gøre rent efter sig.

Endvidere fandt statsadvokaten i den konkrete situation, at det var kritisabelt, at P overvågede A's toiletbesøg. I den forbindelse blev der lagt vægt på, at P ikke forinden fik afklaret, at der var foretaget en sikkerhedsvisitation af A, at overvågningen skete for åben dør ud til et offentligt gangareal, og at overvågningen kunne være sket inde på toilettet for lukket dør, idet der var tale om et større handicaptoilet, hvor der udover den anholdte sås at være plads til flere polititjenestemænd. Statsadvokaten fandt således, at P på ydmygende måde havde overværet A's toiletbesøg.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Afgørelsen blev af P påklaget til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

P blev ikendt en disciplinær bøde på 800 kr. af Rigspolitechefen.

Eksempel 3

Vicepolitikommissær anmeldt for udfærdigelse af bevidst urigtig rapport i forbindelse med rydning af Ungdomshuset

SA1-2008-321-0058 og RA-2009-321-0078

Efter rydningen af Ungdomshuset blev 49 personer anholdt ved en såkaldt knibtangsmanøvre på Nørrebrogade. Dagen efter skrev en vicepolitikommissær V en anholdelsesrapport vedrørende anholdelserne. Det fremgik af anholdelsesrapporten, at "alle havde deltaget aktivt i at kaste med sten eller andet mod politiet. De anholdende kollegaer var alle sikre på, at de personer, der blev anholdt, også havde deltaget aktivt med kast mod politiet." De anholdte blev fremstillet i grundlovsforhør og i den forbindelse bl.a. sigtet for at have kastet brosten eller lignende mod politiet og varetægtsfængslet.

Under efterforskningen og senere straffesagen mod de 49 personer tilkendegav V, at han ikke var sikker på, at alle de anholdte havde kastet med sten, og at oplysningerne i rapporten var for bombastiske.

Efter straffesagen i byretten indgav forsvarerne for de anholdte, senere tiltalte personer, anmeldelse mod V for overtrædelse af straffelovens § 163 ved at have udfærdiget en bevidst urigtig rapport.

V oplyste i forbindelse med statsadvokatens undersøgelse af sagen, at anholdelserne ikke havde haft noget med stenkast at gøre, men at demonstranterne ikke efterkom påbuddet om at fjerne sig, efter opløbsformular var givet.

Statsadvokaten fandt ikke, at der kunne føres det til domfældelse fornødne bevis for, at V bevidst havde udfærdiget en usand rapport, idet der ikke var grundlag for at tilsidesætte hans opfattelse af, at de personer fra demonstrationen, der blev lukket inde ved knibtangsmanøvren, var de, der havde været mest aktive med hensyn til stenkast mod politiet.

Statsadvokaten fandt det derimod meget kritisabelt, at V ikke havde udvist tilstrækkelig påpasselighed ved udfærdigelsen af anholdelsesrapporten, herunder at det ikke fremgik af anholdelsesrapporten, hvad anholdelsesgrundlaget var, samt formuleringen "alle havde deltaget aktivt i at kaste med sten eller andet mod politiet. De anholdende kollegaer var alle sikre på, at de personer, der blev anholdt også havde deltaget aktivt med kast mod politiet", idet denne formulering sammenholdt med den manglende angivelse af det egentlige anholdelsesgrundlag, der var, at demonstranterne ikke efterkom påbuddet om at

fjerne sig, kunne have givet grundlag for, at anklagemyndigheden og retten fortolkede det anførte således, at der var grundlag for at sigte de anholdte for at have kastet brosten eller lignende mod politiet.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten af såvel V's advokat som forsvarerne i straffesagen. I klagen anførte V's advokat blandt andet, at V's adfærd under de konkrete omstændigheder burde karakteriseres som en beklagelig systemfejl, som kunne opstå under afviklingen af en særdeles vanskelig politiopgave.

Rigsadvokaten udtalte blandt andet, at han på baggrund af hændelsesforløbet ikke fandt grundlag for at afvise, at V på tidspunktet for anholdelserne og efterfølgende ved rapportskrivning var af den opfattelse, at de personer, som var omfattet af knibtangsmanøvren, alle havde kastet sten eller andet mod politiet. Dette understøttedes blandt andet af den forklaring, som den vicepolitikkommissær, der var delingsfører for delingen i de tilstedeværende hollændervogne, afgav under byrettens behandling af sagen.

Herefter fandt Rigsadvokaten – ligesom statsadvokaten – ikke, at der kunne føres et til domfældelse fornødent bevis for, at V bevidst havde udfærdiget en usand politirapport.

Rigsadvokaten fandt dog i lighed med statsadvokaten, at anholdelsesrapporten led af alvorlige mangler og unøjagtigheder, hvilket gav ham anledning til at udtale alvorlig kritik.

Han lagde udover det af statsadvokaten allerede anførte blandt andet vægt på, at indholdet af anholdelsesrapporten fremstod som en konstatering af fakta, men på baggrund af det beskrevne hændelsesforløb, herunder navnlig V's egen forklaring, om at der i forbindelse med anholdelserne opstod vild forvirring og tumult, kunne V på tidspunktet for rapportens udfærdigelse efter Rigsadvokatens opfattelse ikke have haft en sikker viden om, at alle skulle have kastet med sten eller andet mod politiet.

Han lagde i den forbindelse vægt på, at dokumentationen af anholdelserne ikke var sket i overensstemmelse med anholdelseskonceptet, og at anholdelseskortene således ikke angav grundlaget for anholdelserne.

Det var således Rigsadvokatens opfattelse, at V's rapport burde have afspejlet de usikkerhedsmomenter, der var forbundet med vurderingen af situationen og de anholdtes handlinger, ligesom det burde være fremgået med nævnelse af de pågældendes navne, hvilke anholdende kollegaer V havde talt med om anholdelsesgrundlaget.

Rigsadvokaten fandt således, at V havde udvist en meget kritisabel adfærd,

idet han ikke ved udfærdigelsen af rapporten havde udvist tilstrækkelig påpasselighed.

Rigsadvokaten anførte afslutningsvist, at han ikke fandt, at V's adfærd, som af V's advokat anført, kunne karakteriseres som en beklagelig systemfejl, der kunne opstå under afviklingen af en vanskelig politiopgave. Han fandt således, at der også under løsningen af vanskelige politiopgaver må kunne stilles krav til de deltagende polititjenestemænd om den helt nødvendige nøjagtighed i dokumentationen af politiets indsats.

Eksempel 4

Vådeskud afgivet af polititjenestemand i PET

SA2-2009-321-0037

En politiassistent P havde i arbejdstiden på tjenestestedet ved et uheld afgivet et skud i gulvet i forbindelse med, at han ville lave sjov med en kollega K, der var kommet forbi med sin hund. P tog i den forbindelse kassen med sin tjenestepistol og konstaterede, at der lå et magasin fra pistolen ved siden af pistolen. Han var derfor helt sikker på, at pistolen var tom, idet han normalt opbevarede det andet af de to magasiner i sin kampuniform. Pistolen viste sig imidlertid at være skarpladt. Uden at tage ladegreb pegede P med pistolen i retning af døren, hvor K stod med hunden, hvorefter der gik et skud af. Der var tydelige skader i parketgulvet på det sted, hvor projektilet angiveligt borede sig ned, hvilket ifølge vidneforklaringer var ca. 10 cm. fra K's fødder. K blev i forbindelse med skudafgivelsen ramt på benene og i ansigtet af træsplinter fra gulvet. Hunden blev endvidere strejft af skuddet, idet der var mærker i pelsen, ligesom der lå store totter pels fra hunden på gulvet.

P blev sigtet for overtrædelse af straffelovens § 155 og 252. Statsadvokaten fandt, at der ved skudafgivelsen havde været konkret fare for i hvert fald den pågældende kollegas liv eller førlighed, men vurderede, at P ikke havde handlet med det til domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 252 fornødne forsæt, idet det måtte lægges til grund, at han ikke var klar over, at pistolen var ladet og derfor ikke indså faren for liv eller farlighed, hvorfor der skete påtaleopgivelse.

Statsadvokaten fandt imidlertid, at forholdet kunne henføres under straffelovens § 155 om tjenestemisbrug.

Statsadvokaten rejste på denne baggrund tiltale mod P for overtrædelse af straffelovens § 155 med påstand om fængselsstraf.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev ved Retten i Glostrups dom af 25. juni 2009 frifundet for tiltalen, herunder tillige for en subsidiær påstand om grov forsømmelse eller skødesløshed

i tjenesten efter straffelovens § 157. Retten lagde til grund, at tiltalte i situationen ikke havde handlet som polititjenestemand, men som privatperson og kollega.

Anklagemyndigheden ankede dommen til landsretten med påstand om dømfældelse efter anklageskriftet og om bødestraf, subsidiært at forholdet henførtes under straffelovens § 157.

Ved Østre landsrets dom af 7. januar 2010 blev P frifundet for overtrædelse af straffelovens § 155, men idømt 20 dagbøder af 300 kr. for overtrædelse af straffelovens § 157.

Landsretten fandt det godtgjort, at P havde handlet som beskrevet i anklageskriftet. Retten anførte videre, at han foretog handlingen, da han var i tjeneste, befandt sig på tjenestestedet og under anvendelse af sin tjenestepistol. Landsretten fandt på denne baggrund, at han havde handlet i tjenesten. Da han ikke havde forsæt til at afgive skud, fandt landsretten imidlertid ikke, at hans adfærd kunne karakteriseres som strafbart misbrug af stillingen, hvorfor landsretten tiltrådte, at han var blevet frifundet for overtrædelse af straffelovens § 155. Derimod fandt landsretten ham skyldig i overtrædelse af straffelovens § 157 ved under grov skødesløshed at have tilsidesat de pligter, som tjenesten medfører ved ikke at foretage nærmere undersøgelse af pistolen, inden han trykkede på aftrækkeren.

Dommen er refereret i UfR2010.1232Ø.

Tyveri af koster mv. fra arbejdsplads

SA3-2009-321-0048

En politikreds konstaterede i efteråret 2008, at der skete tyverier af effekter, herunder koster, fra politistationen. Man havde mistanke om, at tyverierne blev begået af ansatte i politikredsen.

Sagen blev på statsadvokatens foranledning undersøgt af rejseholdet, som konkluderede, at alle effekterne var forsvundet fra steder, hvortil reelt alle med adgang til politistationen havde haft mulighed for at fjerne dem, ligesom der i et tilfælde kunne være tale om, at effekterne ved en fejl var smidt ud som affald.

I forsommeren 2009 rettede politikredsen på ny henvendelse til statsadvokaten, idet der var mistanke om, at en bestemt polititjenestemand P havde stjålet en cykel, som var indbragt som hittegods og stod i en aflåst gård på stationen. Baggrunden for mistanken var, at P's personlige medarbejderkode, wrx-koden, havde været anvendt til at ændre i registreringerne vedrørende cyklen.

Rejseholdet ransagede efter indhentelse af ransagningskendelse P's bopæl,

Eksempel 5

hvorunder han blev sigtet for overtrædelse af straffelovens § 276. I forbindelse med ransagningen blev cyklen, samt andre stjålne effekter, der hidrørte fra politiet, såsom mærkevaretøj, kosmetik og et digitalkamera, fundet.

P erkendte sig skyldig i tyveri for så vidt angik de effekter, der kunne føres tilbage til politiet.

Politiklagenævnet tiltrådte, at der ved retsmødebegæring blev rejst tiltale for tyveri efter straffelovens § 276 i det erkendte omfang, og at de forhold hvor P nægtede sig skyldig blev påtaleopgivet.

Bytten idømte P 60 dages ubetinget fængsel.

P blev afskediget af Justitsministeriet efter indstilling fra Rigspolitiet.

Eksempel 6

Anmeldelse om verbal seksuel ydmygelse mv.

SA4-2009-321-0107

En journalist fra et dagblad rettede henvendelse til politidirektøren, idet han var kommet i besiddelse af en videooptagelse fra en mobiltelefon, hvor en politipatrulje kørte to piger, A og B, hjem.

Kort tid efter blev der i dagbladet trykt en historie, hvor A trådte frem med en historie om, at de blev samlet op af patruljen. Den ene betjent P1 skulle i den forbindelse have lagt op til fest, at drikke øl og sex, ligesom han senere ankom til den lejlighed, hvor pigerne befandt sig og kyskede A.

Under en senere afhøring præciserede A, at hun ønskede at anmelde/klage over følgende: at hun blev seksuelt ydmyget af P1 i patruljevognen, at politiets ressourcer blev misbrugt ved at tage A og B med i patruljevognen, og at P1 efterfølgende i lejligheden kyskede A og udtalte, at han ville have sex med hende.

I forbindelse med statsadvokatens efterforskning viste det sig, at P1 derudover havde benyttet et civilt tjenestekøretøj til at komme fra politistationen til lejligheden.

Det måtte lægges til grund, at der i patruljevognen blev fremsat udtalelser fra P1 med seksuelle undertoner. De blev imidlertid fremsat, mens A og B grinede, og B inviterede betjentene på øl, ligesom udtalelserne fra P1 om pigernes påklædning som fræk, skete efter at A og B havde kommenteret uniformeringen.

Statsadvokaten fandt under disse omstændigheder ikke, at udtalelserne var af en sådan grovhed, at de kunne begrunde strafansvar efter straffelovens § 232.

Statsadvokaten fandt imidlertid ikke, at samtaler med seksuelle undertoner bør forekomme i tjenesten og fandt P1s samlede adfærd - også i relation til at køre A og B hjem - for meget kritisabel.

Både P1 og P2 erkendte, at der ikke havde været en politimæssig begrundelse for at køre A og B hjem.

Statsadvokaten fandt ikke forholdet groft nok til, at det kunne begrunde strafansvar efter straffelovens § 155, men udtalte, at de ikke burde have kørt A og B hjem.

Statsadvokaten fandt ikke det forhold, at P1 var mødt op i lejligheden, omfattet af politiklagenævnsordningen, da det ikke var sket, mens P1 var i tjeneste.

Uanset dette opfattede statsadvokaten A's henvendelse som en anmeldelse om blufærdighedskrænkelse, hvilket hun valgte at behandle, idet en politian-sat var involveret.

Hun lagde blandt andet til grund, at der forelå et sådant samtykke fra A, at der ikke var tale om blufærdighedskrænkelse og indstillede derfor efterforskningen.

P1 blev sigtet for overtrædelse af straffelovens § 155 ved efter endt vagt at have anvendt et tjenestekøretøj til private formål.

Statsadvokaten fandt denne brug grovere, idet den skete efter endt arbejde og havde til formål at få lejlighed til at drikke øl med to yngre kvinder. Statsadvokaten fandt imidlertid ikke, at der forelå en tjenesteforseelse af en sådan karakter, at der var grundlag for at anse det som en overtrædelse af straffelovens § 155, hvorfor der skete påtaleopgivelse.

Statsadvokaten fandt imidlertid brugen meget kritisabel.

Efter en samlet vurdering fandt statsadvokaten P1's adfærd for særdeles kritisabel.

Politiklagenævnet var enig i adførelsen.

Rigspolitichefen ikendte P1 en disciplinær bøde på 800 kr.

Forsvundne penge, der var taget i bevaring

SA4-2009-321-0123

Statsadvokaten modtog fra en politikreds oplysning om, at der i forbindelse med en narkosag var forsvundet 1.000 kr. fra et kontantbeløb på 3.000 kr., der blev taget i bevaring sammen med øvrige koster, herunder ca. 120 gram amfetamin.

Mankoen blev konstateret den efterfølgende dag på baggrund af en anmodning fra sigtedes forsvarer om udlevering af pengene.

Optællingen af beløbet blev forestået af en politiassistent P1 på sigtedes bopæl, hvor de blev fundet og skete ved at folde pengene ud som en vifte. Beløbet bestod af 100, 200 og 500 kr. sedler.

Efterfølgende overdragede P1 kosterne til en kriminalassistent K1, der blev

Eksempel 7

orienteret om, at der var tale om et kontantbeløb på 3.000 kr. Hverken K1 eller andre havde optalt pengene.

Mens K1 var i grundlovsforhør, henstod posen med amfetamin og pengene ulåst på K1's kontor. Efterfølgende blev de låst inde i et pengeskab. Nøglen hertil lå i en kop ovenpå skabet, hvilket en anden betjent, P2, var bekendt med, ligesom det ifølge K1's egen forklaring i øvrigt var almindelig kendt blandt hans kollegaer. Statsadvokaten opgav påtale mod K1 for overtrædelse af straffelovens § 276, subsidiært § 278, og indstillede endvidere efterforskningen i sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet hun ikke fandt tilstrækkelig grundlag for at mistænke K1 eller en anden identificeret tjenestemand for at have tilegnet sig beløbet.

Statsadvokaten fandt det imidlertid kritisabelt, at K1 under grundlovsforhøret efterlod samtlige koster, herunder narko og penge, uden opsyn på sit kontor, samt at han placerede kosterne i et skab på sit kontor med forholdsvis let adgang. Statsadvokaten lagde endvidere vægt på, at pengene ikke blev indtægtsført i politiets regnskab, som Justitsministeriets cirkulære nr. 42/1966 og de lokale retningslinjer foreskrev, ligesom opbevaringen af kosterne stred mod politikredsens egne interne retningslinjer.

Sagen er endnu ikke disciplinært afgjort.

Eksempel 8

Polititjenestemands transport af narkotika

SA6-2009-321-0022 og RA-2009-321-0071

I forbindelse med et familiebesøg udenfor egen politikreds blev politibetjent P og hendes kæreste A kontaktet af kærestens bror, B, idet B var blevet udsat for afpresning og i den forbindelse havde fået udleveret 1,8 kg. amfetamin.

P tilbød i sin egenskab af polititjenestemand at bistå B med at indtransportere stoffet til den lokale politistation, hvilket skete samme eftermiddag.

Ved ankomsten til politistationen overtog A og B stoffet, som de afleverede til politiet samtidig med at P kørte fra stedet. A og B forklarede ikke indledningsvis om P's rolle i sagen, hvorfor politiet først to uger efter blev opmærksomme herpå.

Under hensyn til, at P var trådt i tjeneste i forbindelse med transporten af stoffet, fandt statsadvokaten ikke, at der var sket en overtrædelse af straffelovens § 191.

Statsadvokaten fandt det dog problematisk, at P ikke havde orienteret det lokale politi om transporten, og at hun ikke efterfølgende havde gjort dem opmærksom på sin rolle i sagen, hvilket ville have været et naturligt led i tjenesten.

Statsadvokaten fandt efter omstændighederne ikke, at der var tale om en tjenesteforseelse af en sådan karakter, at der var grundlag for at rejse tiltale efter straffelovens § 157. Under hensyn til den betydelige mængde farlige stof fandt han imidlertid anledning til at udtale kritik af den manglende orientering af det lokale politi.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i afgørelsen.

P påklagede herefter afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte afgørelsen.

Der blev efterfølgende afholdt en tjenstlig samtale med P.

4.3.7 Grundløse anmeldelser

Anmeldelse i forbindelse med skuddrab på Nørrebro

SA1-2009-321-0208 og RA-2009-321-0130

En borger B klagede over, at polititjenestemænd ved Københavns Politi havde gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 157, § 252 og § 241 i forbindelse med et skuddrab på Nørrebro, idet politiet gav ordre til den tilkaldte ambulance om at afvente en patruljevogn, hvilket betød, at ambulancepersonalet måtte vente 15 minutter på at komme den livløse person til hjælp.

Det fremgik af en udtalelse fra politidirektøren, at det i situationer, hvor mange mennesker er forsamlet, er fast procedure, at brand- og ambulanceindsats kun finder sted efter aftale med politiets centrale vagtleder af hensyn til ambulancepersonalets sikkerhed og for at sikre spor på gerningsstedet.

I sagen var ca. 100 personer samlet ved gerningsstedet, og derfor måtte ambulancen afvente eskorte af politibil, der var fremme ca. 7 minutter efter ambulancens tilstedekomst.

På den baggrund afviste statsadvokaten anmeldelsen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

B påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der stadfæstede afgørelsen.

Eksempel 1

Anmeldelse i forbindelse med sag vedrørende overtrædelse af lov om euforiserende stoffer

SA1-2009-321-0295

To polititjenestemænd anholdt en kvinde, som købte metadon. De sigtede hende for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og fratog hende metadonen.

Kvinden anmeldte de to polititjenestemænd for drabsforsøg, idet de havde frataget hende metadonen, som hun oplyste var livsvigtig og lægeordineret.

Eksempel 2

Statsadvokaten afviste anmeldelsen efter retsplejelovens § 749, stk. 1. Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 3

Anmeldelse i forbindelse med overtrædelse af færdselsloven

SA1-2009-321-0357

Klager indgav anmeldelse mod politiet for usømmelig omgang med lig ved at have givet ham en bøde for at køre mod ensretningen i en rustvogn.

Klager begrundede anmeldelsen med, at han ellers ville han have været tvunget til at køre en omvej og dermed køre meget hurtigt for at nå frem til begravelsen, og at der var tale om force majeure.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen, idet hun fandt, at anmeldelsen var grundløs.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

4.4 Kapitel 93 – færdselssager

Behandlingen af færdselsstraffesager omfatter dels sager, hvor der er sket færdselsuheld, dels andre typer af færdselsforseelser. For så vidt angår færdselsuheld, hvor polititjenestemænd er impliceret, er der i beretningen for 1996 i afsnit 8.1.1. gjort nærmere rede for de gældende kriterier for at afgrænse, hvilke sager der er omfattet af politiklagenævnsordningen. I beretningen for 1999 er der i afsnit 7.3.6. gjort nærmere rede for efterforskningen i færdsels-sager.

4.4.1 Færdselsuheld

Statsadvokaterne har foretaget undersøgelser i en lang række sager, hvor polititjenestemænd har været involveret i færdselsuheld. Nedenfor er medtaget 5 eksempler fra beretningsårene.

Eksempel 1

Påkørsel af fodgænger i forbindelse med observationsopgave

SA1-2007-321-0019

En polititjenestemand, P, der var på observationsopgave, foretog i et civilt køretøj en bakning, hvorunder han svingede ind mod ensretningen på en sidevej. I forbindelse hermed påkørte P en fodgænger, som pådrog sig brud på hoften.

P blev tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 249 samt færdselslovens § 18, stk. 1, hvilket politiklagenævnet forinden havde erklæret sig enig i.

P blev i byretten idømt en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselsloven

§ 18, stk. 1, samt frakendt førerretten betinget. Byretten frifandt P for overtrædelse af straffelovens § 249.

P ankede sagen til landsretten, der imidlertid tillige fandt P skyldig i overtrædelse af straffelovens § 249, idet P – hvis udsyn var begrænset – var bakket mod ensretningen og havde undladt at stoppe op under bakningen. P blev idømt 20 dagbøder af 200 kr. samt frakendt førerretten betinget.

Rigspolitiet fandt ikke, at sagen gav anledning til disciplinær reaktion.

Påkørsel af forankørende bilist

SA6-2008-321-0391

Politidirektøren sendte statsadvokaten rapporterne optaget i forbindelse med et færdselsuheld, hvor en civil patruljevogn var involveret.

Patruljevognen blev ført af en politiassistent, som på landevej havde kørt i en kolonne på fire biler. Da den forreste bil skulle foretage et venstresving, måtte den bagvedkørende bremse op, hvorefter politiassistenten påkørte bilen.

Ved uheldet skete alene materiel skade.

Politiassistenten vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 15 ved ikke at have afpasset afstanden til den forankørende færdsel.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 2

Påkørsel af taxa i kryds med ubetinget vigepligt

SA1-2009-321-0249

En politiassessor P kørte i en tjenestebil frem for ubetinget vigepligt i et kryds, hvorved der skete sammenstød med en taxa. P erkendte sig skyldig.

Da der blev nedlagt påstand om betinget frakendelse af førerretten efter færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1 (tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden) kunne sagen ikke afgøres udenretligt, jf. § 119a, stk. 1. Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P vedtog i byretten en bøde på 1.500 kr. og en betinget frakendelse af førerretten med en prøvetid i 3 år.

Eksempel 3

Påkørsel af cyklist i vejkryds med ubetinget vigepligt

SA2-2009-321-0068

En polititjenestemand P kørte frem for ubetinget vigepligt i et kryds, hvorved han påkørte en cyklist, der kørte ad en cykelsti.

P havde blandt andet forklaret, at solen hang lavt og blændede, og at han derfor stoppede helt op i krydset, inden han kørte frem. Cyklisten forklarede,

Eksempel 4

at hun kom cyklende på cykelstien med en hastighed af ca. 15 km. i timen. Hun havde ikke bemærket patruljebilen, før hendes cykel blev ramt på højre side.

Statsadvokaten indstillede, at sanktionspåstanden for overtrædelse af færdselslovens § 118, stk. 1, jf. § 26, stk. 1 og 2, skulle være bøde. Statsadvokaten fandt ikke tilstrækkelig grundlag for at fremsætte påstand om betinget frakendelse af førerretten.

Politiklagenævnet var enig i, at der var baggrund for påstand om bøde, men fandt tillige, at der skulle nedlægges påstand om betinget frakendelse af førerretten, henset til at P – uanset den særlige agtpågivenhed, der grundet den lavt hængende sol var påkrævet – kørte frem og påkørte cyklisten.

På baggrund af nævnets udtalelse udfærdigede statsadvokaten anklageskrift med påstand om bøde for overtrædelse af færdselsloven samt påstand om betinget frakendelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1.

P blev i byretten idømt en bøde og betinget frakendelse af førerretten. Dommen er anket.

Eksempel 5

Færdselsuheld i forbindelse med venstresving fra parkeringsplads

SA2-2009-321-0071

En polititjenestemand P drejede til venstre fra parkeringsplads, hvorfra han havde ubetinget vigepligt, og påkørte i den forbindelse en personbil med materiel skade til følge.

P og hans kollegaer tilkaldte selv politiet, der optog rapport på stedet.

Statsadvokaten indstillede, at sanktionspåstanden for overtrædelse af færdselslovens § 118, stk. 1 og 2, jf. § 26, stk. 3, skulle være bøde, ligesom der skulle ske betinget frakendelse af førerretten.

Politiklagenævnet var enig heri.

Statsadvokaten udfærdigede anklageskrift i overensstemmelse hermed.

Byretten idømte P en bøde på 1.000 kr. samt betinget frakendelse af førerretten.

P ankede sagen med påstand om frifindelse for den betingede frakendelse.

Landsretten stadfæstede byrettens dom i det omfang, den var anket.

4.4.2 Udrykningskørsel

Denne sagskategori vedrører færdselsuheld, der er sket under udrykningskørsel.

Sagskategorien vedrører endvidere sager uden færdselsuheld, hvor føreren af patruljevognen af andre er blevet anmeldt for at have overtrådt færdselslovens regler.

For alle disse typer sager drejer undersøgelsen sig om, hvorvidt betingelserne

for at køre udrykningskørsel har været opfyldt, og om der i givet fald er sket en overtrædelse af reglerne i udrykningsbekendtgørelsen. Reglerne for udrykningskørsel er fastsat i Trafikministeriets bekendtgørelse nr. 510 af 11. juni 1996 og er nærmere beskrevet i beretningen for 1999 under punkt 7.3.2.

Fejlbedømt afstand til forankørende

SA1-2007-321-0046

En politibetjent P, der var fører af en patruljebil under udrykning, fejlbedømte ved forbikørsel af nogle andre biler afstanden til en foran holdende bil, hvorved patruljebilen påkørte bilens bagerste højre hjørne med materiel skade til følge.

Sagen blev afgjort med et bødeforelæg for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, ved ikke at have udvist tilstrækkelig agtpågivenhed.

Politiklagenævnet var enig.

Bødeforelægget blev efterfølgende betalt.

Eksempel 1

Overså venstresvingende køretøj

SA3-2009-321-0076

På baggrund af en anmeldelse om husspetakler førte en polititjenestemand P patruljebilen mod den oplyste adresse. Der blev i den forbindelse benyttet udrykningsblink, hvorimod udrykningshornet ikke blev benyttet, da det var ude af funktion.

I forbindelse med udrykningskørslen foretog P overhaling af flere køretøjer, hvorunder han påkørte et køretøj, der havde påbegyndt svingning til venstre. Der skete alene begrænset materiel skade. En bus havde delvist blokeret for P's udsyn.

Statsadvokaten fandt, at der forelå en overtrædelse af færdselslovens § 21, stk. 2, men fandt at sagen kunne afgøres ved at meddele P et tiltalefrafald i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 1.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig heri.

Eksempel 2

4.4.3 Øvelseskørsel

Rigsadvokaten har i forbindelse med en konkret sag i 2005 taget principiel stilling til, at øvelseskørsel ikke er omfattet af udrykningsbekendtgørelsen. Rigsadvokaten har dog samtidig tilkendegivet, at der ikke er grundlag for at påtale polititjenestemænds overtrædelse af færdselsloven, som finder sted i forbindelse med øvelseskørsel, hvis almene hensyn ikke kræver påtale. Dette indebæ-

rer, at der i almindelighed ikke vil være anledning til at påtale forholdet, hvis reglerne for udrykningskørsel er overholdt.

Det er i Rigspolitiets kundgørelse II nr. 24 om politiets udrykningskørsel præciseret, at reglerne i kundgørelsen finder anvendelse ved kørsel, der foretages som led i øvelse og uddannelse, hvor det er nødvendigt at træne udrykningskørsel.

4.4.4 Andre færdselssager

Eksempel 1

Bøde til fører af ATK-bil for at tale i håndholdt mobiltelefon

SA6-2007-321-0355

En mand overhalede en af politiets ATK-biler på motorvejen og indgav umiddelbart efter telefonisk anmeldelse til politiet om, at føreren af ATK-bilen talte i håndholdt mobiltelefon under kørslen. Der var ikke andre personer i ATK-bilen.

ATK-bilen blev den pågældende dag benyttet af politiassistent P, der herefter blev sigtet for overtrædelse af færdselslovens § 55 a, stk. 1. P nægtede sig skyldig, men ønskede ikke at udtale sig til statsadvokaten.

Statsadvokaten vurderede anmelders forklaring som troværdig, og da politiassistenten ikke havde villet afgive forklaring, fandtes der ikke at være anført oplysninger, som talte imod rigtigheden af anmelders forklaring.

Statsadvokaten rejste derfor tiltale mod P, der vedtog en bøde på 500 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 55 a, stk. 1, efter at sagen var overgivet til retten.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 2

Spirituskørsel i civil patruljebil

SA2-2009-321-0111

En morgen bemærkede to polititjenestemænd, at en kollega P lugtede af spiritus fra munden, hvilket de orienterede en vicepolitikommissær om, der herefter videregav oplysningerne til en politikommissær. P havde i mellemtiden været ude at køre i en civil patruljevogn, ligesom det var opfattelsen, at han var kørt til arbejde i sin egen bil.

En blodprøve viste, at P havde en alkoholpromille på 0,82, og P blev sigtet for spirituskørsel vedrørende begge forhold. Han nægtede sig i første omgang skyldig.

Sagen blev herefter overgivet til statsadvokaten, der foranledigede, at der blev foretaget en række afhøringer samt foretaget tekniske undersøgelser, herunder undersøgelse af GPS – oplysninger vedrørende den civile patruljevogn.

Det fremgik heraf, at den civile patruljevogn havde kørt i det tidsrum, hvor P ifølge vidneoplysninger havde været i besiddelse af bilnøglen.

I forbindelse med afhøring hos statsadvokaten erkendte P sig skyldig i at have kørt i den civile patruljevogn, men han nægtede sig skyldig i at være kørt til arbejde. Han oplyste, at hans bil havde holdt parkeret på stationen, og at han var gået til arbejde.

Statsadvokaten indstillede derfor, at P blev tilkendt en bøde og en betinget frakendelse af førerretten. Politiklagenævnet var enig heri, og statsadvokaten sendte derfor et bødeforelæg til P der vedtog bøden og førerretsfrakendelsen. Bøden er betalt.

Da der ikke fandtes at kunne føres bevis for, at P havde kørt spirituskørsel til arbejde – blev dette forhold – der var begået udenfor tjenesten og dermed ikke omfattet af politiklagenævnensordningen, sluttet ved påtaleopgivelse.

4.4.5 Automatisk Trafikkontrol (ATK)

En meget stor del af de færdselssager, som statsadvokaterne behandler, udgøres af sager om Automatisk Trafikkontrol (ATK-sager). Nedenfor redegøres for de særlige regler for sagsbehandlingen, der er gældende på dette område

Der henvises i øvrigt til beretningen 2005 s. 91, hvor Automatisk Trafikkontrol er nærmere beskrevet.

4.4.5.1 Politiklagenævns sager vedrørende automatisk trafikkontrol

Siden indførelsen af politiklagenævnensordningen har det løbende været overvejet, i hvilket omfang det inden for rammerne af den gældende lovgivning er muligt at forenkle politiklagenævnensordningen. Det har i de senere år navnlig været spørgsmålet om behandlingen af de mindre færdselssager, der har været genstand for konkrete overvejelser om forenkling af sagsbehandlingen.

Efter drøftelse med de berørte parter har Rigsadvokaten ved cirkulæreskrivelse af 30. september 2002 forenklet behandlingen af blandt andet sager om automatisk hastighedskontrol og notitsager. Se bilag 12.

Når et "uniformeret" tjenestekøretøj registreres i en hastighedskontrol, vil der efter Rigsadvokatens opfattelse ikke i almindelighed være en formodning om, at der er begået et strafbart forhold i forbindelse med hastighedsoverskridelsen. Behandlingen af sådanne sager forenkles derfor, således at politidirektøren alene skal fremsende sagen til statsadvokaten i de tilfælde, hvor der kan være grundlag for at antage, at der ikke var tale udrykningskørsel på gerningstidspunktet.

Afgørelsen af, hvilke sager der skal fremsendes til statsadvokaten, træffes af

politidirektøren i gerningskredsen. Hvis tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for afgørelsen.

Sager om hastighedsoverskridelse foretaget i et "civil tjenestekøretøj" behandles efter de hidtil gældende retningslinier. Politidirektøren i gerningsstedskredsen fremsender herefter sagen til statsadvokaten til afgørelse med oplysning om, hvorvidt tjenestekøretøjets fører foretog udrykningskørsel på gerningstidspunktet. Hvis tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for forelæggelsen.

Sager, der berører tredjemand, f.eks. hvis der foreligger færdselsuheld, indsendes som hidtil af politidirektøren og behandles af statsadvokaten. Dette gælder også sager, hvor der er indgivet anmeldelse mod polititjenestemanden og sager, der er omfattet af bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Samtlige sager, der vedrører polititjenestemænd, overtages fra den kreds, der i øvrigt behandler sager om automatisk hastighedskontrol (distriktskredsen) af politidirektøren i gerningsstedskredsen, hvor de journaliseres efter sædvanlige retningslinier.

Hvis polititjenestemanden er stationeret i en anden kreds, underrettes denne om sagens afgørelse.

Som anført i afsnit 1 skal Politiklagemyndigheden i den nye politiklageordning, der træder i kraft den 1. januar 2012, ikke efterforske sager om overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser, der er begået af politipersonale, hvis den pågældende erkender sig skyldig, hastighedsovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre anden sanktion end bøde eller betinget frakendelse af førerretten, og hastighedsovertrædelsen ikke involverer tredjemand. Sager af denne karakter behandles af politiet.

4.5 Sagsbehandlingen

4.5.1 Sagens gang

Eksempel 1

Manglende mulighed for at identificere politipersonale, der deltog i politiforretning

SA1-2003-321-0736

En borger A anmeldte sig udsat for vold i forbindelse med en anholdelse. Efterforskningen blev indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, med baggrund i forklaringer afgivet af polititjenestemænd og en dørmænd, der afviste at have set, at A skulle have været udsat for vold, ligesom heller ikke forklaringer fra A's venner understøttede anmeldelsen.

Statsadvokaten bemærkede, at han fandt det beklageligt, at det som følge af fejlagtig eller mangelfuld registrering hos politiet ikke var muligt at identificere politipersonalet, der deltog i den i sagen omhandlede transport af den anholdte. Statsadvokaten havde som følge heraf ikke haft mulighed for at foretage en fuldstændig efterforskning i anledning af anmeldelsen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sondring mellem dispositionsklage og adfærdsklage

Eksempel 2

SA4-2008-49-0567

En anmeldelse om fundet af en livløs person i en skov indgik til politiet kl. 09.32. Kl. 15.40, da afdødes søster af egen drift rettede henvendelse til politiet, var de pårørende endnu ikke underrettet. De pårørende klagede til politiet over, at de involverede polititjenestemænd ikke havde foretaget tilstrækkelige undersøgelser med henblik på identifikation og efterfølgende underretning.

Politiet anså klagen for en dispositionsklage og traf afgørelse i sagen.

Afgørelsen blev af de pårørende påklaget til statsadvokaten og blev betegnet som "klage over politiets adfærd i forbindelse med dødsfald".

Statsadvokatens traf afgørelse om, at der – uanset betegnelsen som en adfærdsklage – var tale om en dispositionsklage, og videresendte sagen til Rigspolitiet, uden forudgående forelæggelse for politiklagenævnet, idet Rigspolitiet er rette klageinstans for sager udenfor strafferetsplejen. I et senere brev til Rigspolitiet præciserede de pårørende, at klagen angik politiets adfærd ved ukorrekt fremgangsmåde i forbindelse med tjenesten, idet politiet blandt andet ikke havde undersøgt fundne dokumenter i afdødes tegnebog, som kunne have ledt til identifikationsoplysninger vedrørende en række pårørende.

Statsadvokatens afgørelse blev derfor anset for påklaget til Rigsadvokaten, som tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Rigsadvokaten bemærkede, at det fremgik af bemærkningerne til lovforslaget vedrørende politiklagenævnsordningens indførelse, at politiklagenævnsordningen kun omfatter forhold begået i tjenesten. Det skyldes, at behovet for en særlig klageordning udspringer af de magtbeføjelser, der tilkommer politiet i deres arbejde.

Der fremgik yderligere, at adfærdsklager omfatter samme sagstyper som tidligere blev behandlet i lokalnævn, dvs. klager over vold og anden hårdhændet behandling i forbindelse med anholdelse, opløb eller lignende, klager over myndighedsmisbrug, f.eks. i forbindelse med anholdelse eller ransagning, klager over anden ukorrekt fremgangsmåde under udførelsen af tjenesten og klager over uhøflig tiltale eller anden ukorrekt personlig optræden.

Også efter klagers præcisering af klagen var det Rigsadvokatens opfattelse, at klagen alene vedrørte politiets dispositioner udenfor strafferetsplejen, hvorfor sagen ikke var omfattet af politiklagenævnens ordning.

Rigsadvokaten lagde herved vægt på, at de påklagede manglende handlinger fra politiets side ikke udsprang af anvendelsen af politiets magtbeføjelser, som udtrykket "anden ukorrekt fremgangsmåde" efter Rigsadvokatens opfattelse refererer til.

Eksempel 3

Lang sagsbehandlingstid

SA1-2005-321-0555 og RA-2008-321-0011

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens bemærkninger om, at sagsbehandlingstiden havde været unødigt langvarig, hvilket Rigsadvokaten ligeledes beklagede.

Rigsadvokaten tilføjede i den forbindelse, at der i den senere tid var iværksat en række initiativer, der skulle sikre en hurtigere behandling af klager over polititjenestemænd, og at der allerede kunne ses en meget positiv udvikling på området.

Sagen er endvidere omtalt i afsnit 4.3.1.

4.5.2 Advokatbeskikkelse

4.5.2.1 Advokatbeskikkelse i adfærdsklagesager

Retten beskikker altid en advokat for parterne i en adfærdsklagesag, når forklaringerne afgives i retten, jf. retsplejelovens § 1019 e, stk. 1. Det er statsadvokaten, der bestemmer, om en afhøring af en part sker i retten eller hos statsadvokaten. I andre tilfælde kan retten, når forholdene taler derfor, på klagerens eller indklagedes begæring beskikke en advokat for den pågældende.

Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget (FT 1994-95, tillæg A, side 3559), at det i en adfærdsklagesag må bero på en konkret vurdering, om der i den enkelte sag skal ske advokatbeskikkelse, hvorunder der navnlig skal lægges vægt på karakteren af klagen.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at "Er der tale om en klage over vold og anden hårdhændet behandling i forbindelse med en anholdelse, under opløb eller lignende, eller klager over myndighedsmisbrug, f.eks. i forbindelse med anholdelse eller ransagning, vil advokatbeskikkelse ofte være indiceret. Er der derimod tale om klager over anden ukorrekt fremgangsmåde under udførelsen af tjenesten eller klager over uhøflig tiltale eller anden ukorrekt personlig optræden, vil der som regel ikke være tilstrækkelig anledning til at beskikke advokat. Endvidere kan der være anledning til at beskikke en advokat

for klageren, hvis klageren er mindreårig, eller hvis klageren på grund af legemlig eller psykisk sygdom har et særligt behov for bistand. Det er i alle disse tilfælde en forudsætning for advokatbeskikkelsen, at klagen ikke er åbenbart grundløs”.

Klage over hårdhændet behandling i forbindelse med anholdelse

SA1-2007-321-0124

En advokat indgav på vegne af sin klient klage over politiets hårdhændende behandling og brug af håndjern i forbindelse med anholdelsen.

Byretten afviste at beskikke advokat i sagen, idet man ikke fandt tilstrækkelig grundlag herfor.

Kendelsen blev kæret, og i kæreskriftet angav advokaten, at han fandt betingelserne for beskikkelse opfyldt, idet der var klaget over hårdhændet behandling og uberettiget brug af håndjern.

Landsretten stadfæstede byrettens kendelse i henhold til grundene samt sagens oplysninger i øvrigt.

Kendelsen er trykt i Ufr.2008.2464Ø og Tfk 2008.743.

Eksempel 1

4.5.2.2 Advokatbeskikkelse i straffesager

I straffesager beskikker retten en advokat for parterne, når forholdene taler derfor, eller det følger af reglerne i retsplejelovens kapitel 66 (“sigtede og hans forsvarer”) eller kapitel 66 a (“Advokatbistand til den forurettede”).

Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget, at det bør være den altovervejende hovedregel, at der beskikkes en advokat for parterne, hvis der er en sådan mistanke om, at et strafbart forhold er begået, at der er grundlag for at rejse sigtelse mod polititjenestemanden.

Er der kun tale om strafbart forhold af mindre betydning, f.eks. en færdselsforseelse, kan der dog gøres en undtagelse.

I andre tilfælde må det afhænge af en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger i den konkrete sag, om der skal beskikkes en advokat.

Der må i den forbindelse også lægges vægt på, i hvilket omfang anmeldelsen er underbygget, om anmeldelsen vedrører alvorlig kriminalitet, og om der er tale om en kompliceret sag. Der må også lægges vægt på, om den forurettede på grund af mindreårighed eller sygdom har et særligt behov for bistand.

Særligt vedrørende tilfælde, hvor den forurettede er afdøet ved døden, henvises til retsplejelovens § 1020 e, stk. 2, hvorefter retten på begæring af den forurettedes nære pårørende beskikker en advokat for de pårørende, når forholdene taler derfor.

De to nedenfor først omtalte eksempler vedrører sager, hvor der både er klaget over adfærden og indgivet anmeldelse om strafbart forhold.

Eksempel 1

Ikke grundlag for beskikkelse af advokat

SA1-2007-321-1094 / RA-2008-321-0602

En kvindelig borger A indgav gennem sin advokat anmeldelse mod /klage over politipersonale i forbindelse med, at hun var anholdt som eftersøgt til fogedretten. Kvinden angav, at en polititjenestemand blev meget opfarende og bad hende om at forsvinde, efter hun havde spurgt om ild, idet hun blev slæbt op ad en trappe på en meget hurtig og voldsom måde, idet hun blev kroppsvisiteret i nøgen tilstand under sådanne omstændigheder, at tre mandlige polititjenestemænd overværede visitationen, idet polititjenestemændene smed hende hårdt ned mod gulvet og ilagde hende håndjern under sådanne omstændigheder, at hun fik slået hovedet mod gulvet flere gange og fik slået sin ene arm så hårdt mod gulvet, at hendes armbåndsurs gik i stykker, og idet hun blev efterladt i en celle, hvor hun lå i sit eget urin.

I forbindelse med anmeldelsen anmodede advokaten om at blive beskikket. Statsadvokaten opfordrede advokaten til at fremsende en lægeerklæring vedrørende sin klient til dokumentation af skader, hvilket ikke blev efterkommet. Såvel byretten som landsretten afviste at beskikke advokat for anmelder.

A udeblev fra afhøring i statsadvokaturen.

Efterforskningen blev indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2. Der blev ved afgørelsen lagt vægt på, at sagen ikke indeholdt oplysninger, herunder vidneforklaringer eller lægelige oplysninger, der understøttede anmeldelsen/klagen, og at A havde undladt at medvirke til sagens oplysning, idet hun udeblev fra afhøring.

Advokaten påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte afgørelsen.

Afgørelsen vedrørende advokatbeskikkelse er trykt i UfR2008.2448Ø.

Procesbevillingsnævnet afslog tilladelse til kære af landsrettens kendelse.

Eksempel 2

Ikke grundlag for beskikkelse af advokat

SA1-2008-323-0045

Klagers søn, der senere samme dag blev diagnosticeret som akut paranoid psykotisk, blev anholdt for at gå på motorvejen til Sverige og overfaldt i den forbindelse den anholdende betjent.

Klagen omhandlede dels en række forhold omkring behandlingen af klagers søn, dels en klage over en bestemt betjents adfærd over for klager. I forbindelse

med sagen anmodede klager om beskikkelse af en advokat, hvilket byretten afviste.

Klager kærede afgørelsen til landsretten, der stadfæstede byrettens kendelse. Landsretten anførte med henvisning til forarbejderne til retsplejelovens § 1019 e, stk. 2, at udtrykket "klager" kun omfatter den, der anser sig forulempet af politiet, samt at der som regel ikke vil være tilstrækkelig anledning til at beskikke advokat i tilfælde af en klage over anden ukorrekt personlig optræden fra politipersonalets side end vold og hårdhændet behandling. For så vidt angik klagen over behandlingen af klagers søn fandt landsretten herefter, at der ikke i bestemmelsen var hjemmel til at beskikke klager advokat. For så vidt angik klagen over betjentens ukorrekte personlige optræden over for klager fandt landsretten ikke, at forholdene talte for at beskikke advokat.

Advokatbeskikkelse for polititjenestemand i sag vedrørende alvorlig tilskadekomst efter fald på rulletrappe

Eksempel 3

SA1-2008-322-0004

På en S-togsstation blev to personer, A og B, som var i besiddelse af fire kufferter med khat, kontaktet af to politibetjente P og S. A og B forsøgte at løbe fra stedet, men den ene politibetjent, P, fik fat på A, der imidlertid fik vristet sig fri og fortsatte sin flugt ned ad en rulletrappe. På trappens sidste del faldt A og landede på jorden for enden af rulletrappen, hvorved han pådrog sig skader, herunder en hjerneblødning.

B forklarede under sagens efterforskning, at P havde skubbet A, så han røg ned ad trappen.

Københavns Byret afslog at beskikke advokat for P og S. P's advokat anmodede herefter byretten om at revurdere afslaget, hvorefter retten besluttede at beskikke en advokat for P.

Sagen er endvidere omtalt nedenfor i afsnit 4.7 vedrørende undersøgelser i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

4.5.3 Inhabilitet

Eksempel 1

Klage over at statsadvokaten traf afgørelse i en ankesag samtidig med behandlingen af en verserende politiklagenævns sag vedrørende samme episode

SA4-2006-321-0249 og RA-2007-321-0471

En advokat klagede over, at statsadvokaten traf beslutning om tiltalerejsning i en ankesag, når statsadvokaten tillige behandlede en verserende politiklagenævns sag om samme episode.

Ankesagen vedrørte en tiltale mod to personer for bl.a. vold mod polititjenestemænd. Tiltalerejsningen var tiltrådt af statsadvokaten.

De tiltalte i sagen havde indgivet anmeldelse mod polititjenestemændene for blandt andet vold og ulovlig magtanvendelse i forbindelse med ovennævnte episode, og statsadvokaten behandlede sagen efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93c.

I byretten blev begge de tiltalte dømt for blandt andet overtrædelse af straffelovens § 119. De ankede dommen til landsretten, og anklagemyndigheden kontraankede dommen med påstand om skærpeelse.

Politiklagenævns sagen var på anketidspunktet ikke endelig afgjort.

Advokaten klagede derfor over, at statsadvokaten traf afgørelse om anke, når statsadvokaten også behandlede politiklagenævns sagen.

Statsadvokaten traf afgørelse om, at denne ikke anså sig for inhabil m.h.t. behandlingen af ankesagen.

Statsadvokaten lagde ved afgørelsen vægt på, at det i retsplejelovens § 101, stk. 1 og 2, udtrykkeligt er forudsat, at den samme regionale statsadvokat kan træffe afgørelse vedrørende forskellige spørgsmål i tilknytning til et begivenhedsbeløb, herunder både spørgsmål om tiltalerejsning for strafbare forhold begået mod politiet, jf. straffelovens § 119, og til politiets sagsbehandling og opræden i forbindelse med samme forløb. En sådan ordning, hvor lovgivningsmagten har henlagt kompetencen til at træffe afgørelse vedrørende forskellige spørgsmål i relation til et begivenhedsforløb til samme myndighed, var efter statsadvokatens opfattelse ikke i strid med almindelige habilitetssynspunkter.

Spørgsmålet blev påklaget til Rigsadvokaten.

Ved fremsendelsen til Rigsadvokaten bemærkede statsadvokaten endvidere, at en påstand om skærpeelse under ankesagen ikke indebar en afgørelse eller stillingtagen til skyldsspørgsmålet.

Rigsadvokaten tiltrådte afgørelsen.

4.6 Sager som statsadvokaten har indledt af egen drift efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 1 (initiativsager)

Efter bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 1, iværksætter statsadvokaterne efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at politipersonale i tjenesten har begået strafbart forhold, som skal forfølges af det offentlige. Efterforskningen iværksættes i almindelighed på grundlag af en anmeldelse fra en borger. Statsadvokaterne indleder imidlertid også efterforskning, når de bliver bekendt med oplysninger om, at der er begået et formodet strafbart forhold. Efterforskningen har efter retsplejelovens § 743 til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede, at skaffe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten.

Anmeldelse om tilsyneladende hjælpeløs mand

SA6-2007-321-0002 og RA -2008-321-0010

Eksempel 1

En vinterdag om aftenen blev politiets vagtcentral kontaktet af en anmelder A, der arbejdede på et cafeteria på en rasteplads ved motorvejen, fordi hun ønskede, at politiet skulle tilse en mand, der lå på jorden ved siden af sin bil. Temperaturen den pågældende aften var knap 4° C.

Da den vagthavende V1 ikke rådede over en ledig patruljevogn aftalte han med A, at hun eller en de øvrige ansatte på stedet selv skulle forsøge at kontakte manden.

Der var herefter yderligere to kontakter mellem V1 og A, hvorunder A blandt andet oplyste, at hun var kørt forbi stedet og kunne se manden, der lå ned, men hun havde ikke været helt tæt på.

V1 oplyste, at han ville få nogen til at se til manden.

Da A herefter på ny kontaktede vagtcentralen, kom hun til at tale med en anden vagthavende V2, end hun først havde talt med. A oplyste, at de havde løftet manden ind i hans bil og lagt et tæppe over ham. Det var ikke lykkedes for dem at få kontakt med manden, der var meget beruset. A spurgte herunder, om det var i orden, at de beholdt mandens bilnøgler til næste dag.

V2, der ikke havde kendskab til de tidligere henvendelser i sagen, oplyste, at han mente, det var fornuftigt, at personalet inddrog mandens bilnøgler og lod ham sove i bilen. Han lovede at give sin kollega, som personalet på cafeteriet tidligere havde talt med, besked.

Der blev herefter ikke foretaget noget før næste dag, da politiet blev tilkaldt til rastepladsen, hvor manden blev fundet død i sin bil.

Statsadvokaten besluttede af egen drift at iværksætte en undersøgelse af omstændighederne ved dødsfaldet, jf. retsplejelovens § 1020 a, stk. 1, idet statsadvokaten ikke fandt, at der var etableret et sådant varetægtsforhold, at retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, fandt direkte anvendelse.

Statsadvokaten besluttede efter at have undersøgt sagen at indstille efterforskningen, idet han ikke fandt, at der var grundlag for at gøre et strafferetligt ansvar gældende. Statsadvokaten fandt ikke, at det var åbenbart, at der om aftenen bestod en sådan faresituation for manden, at politiet efter politilovens § 11 havde pligt til at tage sig af manden, som følge af at han på grund af alkoholindtagelse var ude af stand til at tage vare på sig selv. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at det beror på et skøn, hvornår der består en sådan faresituation.

Statsadvokaten udtalte derimod kritik af V2, som førte den sidste telefonsamtale med personalet i cafeteriaet på rastepladsen, idet han ikke havde kontak- tet sin kollega V1 for at få oplyst, hvilke oplysninger kollegaen havde fået ved de tidligere henvendelser fra personalet på cafeteriaet. Statsadvokaten udtalte endvidere kritik af, at han, uanset personalets beskrivelse af mandens tilstand, undlod selv at foretage en vurdering af, om manden kunne have behov for hjælp.

Politiklagenævnet var enig i, at der ikke var grundlag for at gøre et straf- feretligt ansvar gældende mod de to polititjenestemænd på vagtcentralen, og tiltrådte, at der blev udtalt kritik af V2.

Nævnet fandt endvidere, at der burde udtales kritik af V1, idet han efter nævnets opfattelse burde have orienteret de øvrige polititjenestemænd på vagtcentralen om henvendelsen, da han havde oplyst til personalet på cafete- riaet, at han ville få nogen til at se til manden.

Den afdøde mands hustru klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten, hvorefter også nævnet klagede over afgørelsen.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse, hvorefter der ikke var grundlag for at gøre et strafferetligt ansvar gældende i sagen, ligesom Rigs- advokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse om, at udtale kritik af V2, der senest talte med A. Rigsadvokaten fandt imidlertid endvidere grundlag for at udtale kritik af V1, der førte de første samtaler med A. Han lagde således til grund, at V1 var i besiddelse af oplysninger om, at manden i december måned lå på jorden på en rasteplads igennem næsten 40 minutter, uden at V1 havde været i stand til at få oplysninger om, hvad grunden hertil var.

Henset til blandt andet politiets handlepligt i medfør af bestemmelserne i poli- tilovens §§ 10 og 11 burde han ved den seneste samtale have sikret sig, at der

skete opfølgning på situationen, ved at lave en klar aftale med anmelder om, hvorledes hun eller andre ansatte på stedet skulle forholde sig, når de havde set nærmere på den pågældende, ligesom han burde have orienteret sine kollegaer på vagtcentralen om situationen. Rigsadvokaten fandt det således kritisabelt, at han undlod dette, ligesom han i for høj grad lagde ansvaret for, at der blev ydet hjælp, over på anmelder samt de øvrige ansatte på cafeteriet.

Efterforskningsleders udtalelser til pressen

SA6-2008-321-0014 og RA-2009-321-0039

Statsadvokaten besluttede efter en henvendelse fra Folketingets Ombudsmand i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 1, at iværksætte efterforskning om muligt brud på tavshedspligten. Sagen vedrørte udtalelser, som en efterforskningsleder havde fremsat om en kvinde, der oprindeligt var mistænkt i en sag, hvor hendes børn indebrændte. Udtalelserne blev fremsat efter, at der var truffet beslutning om ikke at fremstille kvinden i grundlovsforhør.

Efterforskningen blev indstillet i sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, men udtalelserne blev fundet kritisable.

Sagen er nærmere omtalt i afsnit 4.3.2.

Eksempel 2

4.7 § 1020 a, stk. 2 – undersøgelser

Efter bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, iværksætter statsadvokaten efterforskning, når en person er afdøet ved døden eller er kommet alvorlig til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. I disse tilfælde skal der indledes efterforskning, uanset om der i det konkrete tilfælde er formodning om strafbart forhold. Statsadvokaterne har i beretningsårene 2008 og 2009 foretaget i alt 26 undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. 8 af undersøgelserne drejede sig om skudepisoder.

Der kan for så vidt angår politiets anvendelse af skydevåben henvises til de statistiske oplysninger herom, som Rigspolitichefen har offentliggjort på www.politi.dk.

4.7.1 Sager fra 2008

Mand fik hjertestop i politiets varetægt

SA1-2008-322-0002

Politiet blev sendt ud til en villahave, hvor en mand M, der viste sig at være påvirket af heroin, opholdt sig i et legehuse. M var aggressiv og sparkede ud efter

Sag nr. 1

politiet. Da M ikke efterkom politiets gentagne opfordringer om frivilligt at følge med, blev han overmandet af flere polititjenestemænd ved brug af stav, ligesom en af polititjenestemændene placerede sig oven på hans overkrop. Under vedvarende modstand blev M trukket ud af legehuset og fik strips om håndled og ben. Han blev placeret i en transportvogn på maven og fastholdt.

Under transporten fik han vejrtrækningsbesvær, hvorefter han blev lagt om på siden og kørt til et hospital, hvor det blev konstateret, at han havde hjer-testop. Han blev genoplivet, men pådrog sig efterfølgende hjerneskade som følge af manglende ilttilførsel til hjernen.

Efterforskningen blev indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet der ikke var formodning om, at der i forbindelse med anholdelsen og politiets transport var begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, ligesom der i øvrigt ikke var grundlag for kritik af politiets indsats.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 2

Skoleelev påkørt under udrykningskørsel

SA1-2008-322-0003 (0022)

Under udrykningskørsel blev en 16-årig skoleelev S på cykel påkørt og pådrog sig svære skader med bl.a. brud på arme og ben og ansigtsskellet, samt indre blødninger.

Patruljevognen var om morgenen blevet kaldt ud til en hastende opgave, idet nogle hunde bed flere mennesker og andre hunde. Patruljen kørte derfor udrykningskørsel med både udrykningshorn og -lygte tændt.

S, der var på vej i skole, kom cyklende fra en sidevej, mens han hørte musik på en mp3-afspiller. Efter flere øjenvidners forklaringer krydsede S vejen uden at stoppe op eller se sig for, og han kørte i den forbindelse lige ud foran patruljevognen, som ikke kunne undgå at påkøre S.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet statsadvokaten fandt, at uheldet ikke skyldtes, at føreren af patruljevognen havde udvist manglende forsigtighed, hensynsfuldhed eller agtpågivenhed.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 3

Fald ned ad rulletrappe under flugt fra politiet

SA1-2008-322-0004

På en S-togsstation blev to personer, A og B, som var i besiddelse af fire kufferter med khat, kontaktet af to politibetjente. A og B forsøgte at løbe fra stedet, men den ene politibetjent P fik fat på A, der imidlertid fik vristet sig fri

og fortsatte sin flugt ned ad en rulletrappe. På trappens sidste del faldt A og landede på jorden for enden af rulletrappen, hvorved han pådrog sig skader, herunder en hjerneblødning.

B forklarede under sagens efterforskning, at P havde skubbet A, så han røg ned ad trappen.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, 1. pkt., idet statsadvokaten lagde til grund, at P ikke havde skubbet S, men at denne selv faldt ned ad trappen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Biltyv brækkede bl.a. ribben under anholdelse

Sag nr. 4

SA1-2008-322-0023

Efter en biljagt blev føreren F af en brugstjålen bil anholdt.

I forbindelse med anholdelsen brækkede F flere ribben, og hans ene lunge blev perforeret. Den betjent, der havde anholdt F, oplyste, at han under anholdelsen ved et uheld faldt med hele sin vægt på Fs brystkasse.

Sagen blev sluttet efter retsplejelovens § 749.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Psyisk syg forsøgte at begå selvmord efter anholdelse

Sag nr. 5

SA2-2008-322-0019

En psykiatrisk patient S der havde forladt en behandlingsinstitution, blev efter et røveriforsøg anholdt og sikkerhedsvisiteret på gaden.

På politistationen blev S anbragt på et kontor under bevogtning af en polititjenestemand P. Her tog S et barberblad frem fra sin ene strømpe og skar sig selv i armen med pulsåreblødning til følge.

P satte straks en finger i såret og tilkaldte sine kolleger, som trods S's modstand fik standset blødningen.

Statsadvokaten iværksatte en undersøgelse i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, og konkluderede, at S's skade var selvpåført, og at politiet ikke havde begået strafbart forhold i den anledning. Statsadvokaten fandt heller ikke grundlag for at kritisere visitationen af S, idet han ikke var anbragt alene under lås, men derimod bevogtet af en polititjenestemand, der reagerede prompte på selvmordsforsøget.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 6**Motorcykelbetjents skub til knallertens bagkåbe under eftersættelse***SA3-2008-322-0001*

En 13-årig dreng D kørte på sin storebrors tunede knallert. Da han nærmede sig krydset til en hovedvej, opdagede han, at en motorcykelbetjent P holdt i krydset. D vendte om, men P fulgte efter under anvendelse af horn og lygte, idet han havde mistanke om, at D havde stjålet knallerten. D gik i panik og fortsatte derfor sin kørsel, mens han øgede hastigheden på knallerten.

Under eftersættelsen skubbede P tre gange med sin fod til bagkåben af knallerten, hvorefter D kørte direkte ind i et skilt og brækkede lårbenet. Ifølge P var formålet med skubbene dels at få D til at standse og dels at undgå, at D kørte ind i P, idet D kørte slalomkørsel på vejen, hvilket D dog efterfølgende benægtede.

P blev sigtet for overtrædelse af straffelovens § 249 om uagtsom legemsbeskadigelse.

Rigspolitiets Nationale Færdselscenter havde til brug for sagens behandling oplyst, at motorcykelbetjente ikke modtager uddannelse i standsning af motorcykler eller knallerter. Hvorledes dette skal ske beror på en konkret vurdering og på motorcykelbetjentens eget skøn, ligesom der ikke findes kundgørelser eller lignende, der beskriver, hvorledes politiets motorcykelbetjente skal standse motorkøretøjer.

Statsadvokaten meddelte politiklagenævnet, at statsadvokaten i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2, ville opgive påtale mod P for overtrædelse af straffelovens § 249. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at der ikke kunne føres bevis for, at P havde handlet uagtsomt, at der var årsagssammenhæng og adækvans (påregnelighed) mellem P's adfærd og skadens indtræden, at D havde udvist egen skyld, og at udrykningsbekendtgørelsen ikke var overtrådt.

Statsadvokaten fandt dog ved redegørelsen til politiklagenævnet handlingen for uhensigtsmæssig.

Politiklagenævnet var ikke enig og henstillede, at der blev rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 249, eller at der blev udtalt alvorlig kritik af P's adfærd. Nævnet fandt, at D havde udvist dadelværdig adfærd ved ikke at standse på P's opfordring, men da der ikke i øvrigt var tale om en farlig færdselsituation, hvor D's kørsel risikerede at skade andre, fandt nævnet, at P burde have indset, at et skub til et langt lettere køretøj meget muligt ville føre til et styrt, som det skete, ligesom der ikke i situationen var grundlag for at skubbe til knallerten. Det forhold, at der ikke findes regler på området, medførte ikke nogen ændring af nævnets opfattelse af P's adfærd.

Statsadvokaten opgav tiltale for overtrædelse af straffelovens § 249 efter

retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2. Statsadvokaten fandt dog, at P's adfærd måtte anses for at have været kritisabel. Samtidig henstillede statsadvokaten til Rigspolitiet, at det burde overvejes, hvorvidt der er behov for regler eller uddannelse på området.

Rigspolitiet meldte tilbage, at der ikke var behov for særlig uddannelse på området for eftersættelse af knallerter og lignende køretøjer, idet Rigspolitiet vurderede, at den eksisterende uddannelse – politiets grunduddannelse samt grundkursus for politiets motorcyklister – er dækkende, og i høj grad sikrer, at politipersonalet generelt kender og efterlever reglerne for eftersættelse og standsning af køretøjer, herunder knallerter.

Sagen blev afsluttet uden disciplinær forfølgning, men der blev afholdt en tjenstlig samtale med P.

Mand hjerneskadet efter fald i beboelsesejendom

SA4-2008-322-0003

Sag nr. 7

Politiet blev en morgen kontaktet af en beboer B i en etageejendom, idet overboen O tilsyneladende var faldet på trappen i ejendommens opgang. B oplyste, at O, der var i sin lejlighed, var voldsomt forslået og fuldstændig desorienteret, samt at der var blod og opkast. Politiasistenten P1 meddelte B, at O nok havde bedst af at sove og foretog sig herefter ikke yderligere i anledning af henvendelsen.

Om aftenen rettede B's mand henvendelse til politiet, idet han var bekymret for O. Politiasistenterne, P2 og P3, blev derfor sendt til O's bopæl, hvor de konstaterede, at han lå og sov. P2 og P3 skønnede, at O kunne klare sig selv og blot ønskede fred til at pleje sine "tømmermænd".

Den følgende dag blev O indlagt af en veninde V, hvor det blev konstateret, at O havde kraniebrud, og at pandelapperne var blevet beskadiget.

V henvendte sig til politiet, og herefter iværksatte statsadvokaten en undersøgelse efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Statsadvokaten fandt, at O ikke havde pådraget sig skaderne som følge af politiets indgriben eller i politiets varetægt, men selv om sagen derfor ikke var omfattet af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, valgte statsadvokaten efter omstændighederne alligevel at behandle sagen.

Statsadvokaten fandt, at O objektivt set var behandlingskrævende, da politiet blev kontaktet første gang, og at han fortsat var behandlingskrævende, da politiet senere samme døgn var på O's bopæl.

Statsadvokaten standsede undersøgelsen i sagen, idet der ikke var rimelig

formodning om, at der var begået et strafbart eller kritisabelt forhold af politiet.

For så vidt angik P1 lagde statsadvokaten bl.a. vægt på, at det af de oplysninger, som B gav under telefonsamtalen med P1, fremgik, at O var i stand til at gå selv, at han var blevet hjulpet ind i sin lejlighed, at han ikke ønskede lægehjælp, men blot ville sove, at der foruden blod sås opkast, samt at B fandt det muligt, at O havde været ude at drikke.

Vedrørende P2 og P3 lagde statsadvokaten endvidere bl.a. vægt på, at politiet havde fået oplyst, dels at O i beruset tilstand var faldet i opgangen, og dels at underboen om morgenen havde hørt livstegn fra O's lejlighed, at der lugtede af spiritus i lejligheden, at O straks reagerede, da politiet trykkede ham bagved øret, at O var tydeligt irriteret, da politiet flere gange trak dynen af ham, og at O kun havde mindre synlige skader.

Statsadvokaten fandt det dog uheldigt og beklageligt, at der ikke i forbindelse med P2s og P3s henvendelse på O's bopæl blev sørget for, at O blev tilset af en læge.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sagen blev afgjort uden disciplinærfølgning, men der blev afholdt en tjenstlig samtale med polititjenestemændene.

Sag nr. 8

Frontalt sammenstød mellem eftersat bil og en tankbil

SA4-2008-322-0004

En af parterne P1 i et mindre færdselsuheld på motorvejen kørte fra stedet uden at standse. En civil patruljevogn forsøgte at standse P1, som trods udrykningssignaler fortsatte sin kørsel. Patruljen eftersatte P1, der pludseligt drejede over i den modsatte kørebane og påkørte en tankbil frontalt. P1, der havde en alkoholpromille på 1,21, var uden for livsfare, men havde pådraget sig en del brud.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2. Ved afgørelsen blev der lagt vægt på, at uheldet var en upåregnelig følge af eftersættelsen, og at det pludseligt foretagne venstresving efter de afgivne vidneforklaringer lignede en bevidst handling.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 9

Indbrudstyv på knallert påkørt under eftersættelse

SA4-2008-322-0012 og RA-2008-322-0041

Efter indbrud i en villa opnåede en patruljevogn kontakt med to personer A og B, der kørte på en knallert. Bagsædepassageren B sad og holdt et stort

fladskærms-tv. Føreren af knallerten A forsøgte herefter at køre fra patruljevognen. Patruljevognen kørte udrykningskørsel under anvendelse af horn og lygter. På et tidspunkt kørte knallerten ad en sti mod en boligblok, hvor stien svingede skarpt til højre. Patruljebilen forsøgte at køre efter. Tæt ved boligblokken bremsede knallerten op for at svinge til højre, og umiddelbart efter påkørte patruljebilen knallerten bagfra. Både A og B blev slynget af knallerten, hvorved A kom alvorligt til skade, herunder bl.a. med ribbensbrud, punkteret lunge, bækkenbrud samt læsion af milten, der efterfølgende måtte fjernes.

Statsadvokaten iværksatte efterforskning i medfør af retsplejelovens 1020 a, stk. 2. Efterfølgende anmeldte den beskikkede advokat for tilskadekomne føreren af patruljebilen for forsætlig påkørsel.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet statsadvokaten fandt, at A og B med rimelig grund var mistænkt for et strafbart forhold, og betingelserne for at foretage anholdelse var til stede. Det var efter reglerne, at patruljen foretog udrykningskørsel, og der var ikke grundlag for at antage, at knallerten blev presset af patruljevognen i forbindelse med kørslen, hvorfor det blev lagt til grund, at årsagen til uheldet kunne tilskrives A's pludselige opbremsning.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Psykisk syg mand død i politiets varetægt som følge af skud

SA4-2008-322-0013

En politibetjent på prøve P1 og hendes kollega P2 blev sendt ud til en psykisk syg person A, der var gået amok. P2 havde dagen forinden haft kontakt med A, idet han efter et selvmordsforsøg havde forladt et psykiatriske sygehus.

A blev taget med på en psykiatrisk skadestue. Under kørslen var A rolig, men vanskelig at komme i kontakt med. Han fulgte frivilligt med ind på skadestuen.

På et tidspunkt tabte A en kop. Da P1 ville samle den op, sprang A ind over hende og greb ud efter hendes tjenestepistol, der sad i pistolhylsteret i bæltet. Pistolen var ladet, og tryklåsen til hylsteret var lukket. P2 kom P1 til undsætning, men under tumulten fik A fravristet P1 tjenestepistolen, og der blev affyret to skud, hvorved A døde.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen, idet det blev lagt til grund, at A – der havde krudtslam på hånden – havde affyret skuddene, og at der var tale om en pludselig opstået situation, som P1 og P2 ikke kunne have forudset eller

Sag nr. 10

afværget. Der var derfor heller ikke grundlag for at udtale kritik af P1's og P2's håndtering af sagen.

Det var desuden statsadvokatens opfattelse, at et lignende hændelsesforløb ikke ville kunne forebygges ved ændrede procedureregler med hensyn til føring af tjenestepistol, idet det ikke vil være muligt helt at undgå situationer, hvor en udefrakommende person under tumult får frigjort en polititjenestemands pistol.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 11

Eftersat bil forulykkede, og føreren afgik ved døden

SA4-2008-322-0014

Under patruljekørsel i en mindre by om natten observerede politiet en bil, der kørte i et "friskt tempo". Patruljen besluttede at kontrollere, om føreren F havde kørekort eller var påvirket af alkohol. Pludselig drejede bilen og satte farten voldsomt op. På vej ud ad byen kørte bilen med ikke under 100 km/t og over for rødt lys. Politiet aktiverede udrykningsblinket og eftersatte bilen. Kort tid efter mistede patruljen, der kørte mellem 100 og 140 km/t, visuel kontakt med bilen, og efter ca. et minut passerede de et sted, hvor de konstaterede, at bilen var forulykket, og F var afgået ved døden.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, og lagde herved vægt på, at F ved at sætte farten voldsomt op tilkendegav, at han ikke ønskede at tale med politiet, og der var derfor grund til mistanke om, at han ikke havde kørekort eller var alkoholpåvirket. Eftersættelse var den eneste måde at forfølge en sådan lovovertredelse på, og den fandtes ikke at have strakt sig ud over det forsvarlige. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at der havde været en sådan afstand mellem patruljebilen og den eftersatte bil, at der ikke var visuel kontakt.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 12

En politiassistent afgav skud mod en varebil, hvori der sad en person

SA5-2008-322-0014

Politiet modtog en anmeldelse om, at en person A havde afgivet flere skud hos en tidligere arbejdsgiver. Senere blev det oplyst, at A også havde afgivet skud på en anden ejendom. Flere polititjenestemænd, herunder P, ankom herefter til ejendommen, hvor de fandt A siddende i en varebil med hagen hvilende på et geværløb.

A startede herefter varebilen og kørte væk. Forinden havde flere af polititjenestemændene forsøgt at standse ham ved at tale til ham, punktere dækkene

på varebilen, ligesom der var lavet en afspærring med en patruljevogn. A fortsatte imidlertid sin kørsel, hvorunder politiet eftersatte ham. Til sidst holdt A imidlertid stille på torvet i en nærliggende landsby.

En politiassistent P, der havde forladt patruljevognen, så, at varebilen drejede ind foran ham og mente, at han stod i skudlinien. Han afgav derfor et skud, der var ment som et varselsskud. Han havde forinden råbt til A, at han skulle standse varebilen. P så herefter geværløbet oppe mod vinduet i varebilen og afgav et skud for at ramme A i låret. A blev herefter anholdt.

I varebilen fandt politiet tre jagtgeværer/rifler.

A havde et blodunderløbet mærke på venstre flanke, og det kunne ifølge Retsmedicinsk Afdeling ikke udelukkes, at skaden stammede fra skuddet.

Statsadvokaten besluttede at indstille efterforskningen. Statsadvokaten fandt, at P havde handlet i overensstemmelse med politilovens regler om brug af skydevåben og reglerne om nødværge.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Polititjenestemænd havde i patruljevogn transporteret en person til et skovområde, hvor han senere afgik ved døden

Sag nr. 13

SA5-2008-322-0015

To polititjenestemænd blev sendt til en banegård, hvor en beruset person P, der var kendt af politiet, opholdt sig og var til gene for andre.

Polititjenestemændene vurderede, at P, der var uden fast bopæl, ikke var tilstrækkelig beruset til at blive anbragt i detentionen, ligesom de skønnede, at P ikke kunne køres til byens forsorgshjem, idet han havde karantæne.

P foreslog derfor selv, at politiet kørte ham uden for bygrænsen.

Polititjenestemændene kørte herefter P ud til et skovområde uden for byen, hvor de satte ham af. P blev kort tid efter set af en forbipasserende F. På det tidspunkt lå P i skovbunden og kiggede op på F. Da F ca. en halv time senere vendte tilbage, var der ild i P, og han var død.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen, og fandt heller ikke, at der var grundlag for at udtale kritik af de pågældende polititjenestemænd.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at tilsidesætte polititjenestemændenes skøn om, at andre indgreb ikke var tilstrækkelige til at løse opgaven, men henstillede til politikredsens ledelse, at spørgsmålet om håndtering af personer i lignende, uhåndterbare situationer blev taget op til drøftelse.

Statsadvokaten henstillede endvidere til politikredsens ledelse, at det blev indskærpet, at sådanne dispositioner fremover anføres på døgnrapport eller

andet sted i politiets journalsystem, hvilket ikke var sket i det pågældende tilfælde.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 14

Alvorlig personskade under eftersættelse af knallert

SA5-2008-322-0016

En politipatrulje ville standse en modkørende knallert, der med høj hastighed blev ført uden hjelm og lys. Føreren af patruljevognen P1 placerede patruljevognen på tværs af cykelstien for at tilkendegive, at føreren af knallerten K skulle standse. P1 vurderede, at K på det tidspunkt var 130-150 meter fra patruljevognen, mens P2 vurderede afstanden til at være ca. 100 meter.

Med henblik på at undvige kørte K fra cykelstien ud på kørebanen og over i den modsatte kørebanelanddel. Patruljevognen foretog herefter en bakkemannøvre ud på vejen for at vende og køre efter K, hvorved der skete sammenstød med K, som kom alvorligt til skade.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen. Statsadvokatens lagde til grund, at P1 fejlbedømte afstanden til K, da hun påbegyndte bakningen, og der var således ikke tale om en forsætlig påkørsel af K.

Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, dels at K var klar over, at politiet ville i kontakt med ham, og for at undvige kørte med høj hastighed fra cykelstien ud på kørebanen og over i den modsatte kørebanelanddel, og derved skabte en farlig situation, dels at udrykningskørsel indebærer forøget risiko for uheld, hvorfor der må indrømmes føreren en vis margin for mindre fejlskøn.

Henset til, at eftersættelsen netop blev iværksat ved den bakke-/vendemannøvre, som patruljevognen foretog, da uheldet skete, fandt statsadvokaten ikke grundlag for at anse udrykningsbekendtgørelsen for overtrådt, selvom udrykningssignalerne ikke var aktiveret, jf. herved Rigsadvokatens beretning 2002, side 218, eksempel 1.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen, men foreslog, at det i afgørelsen blev tilføjet, at P1 kunne have udvist større forsigtighed med bakningen og herunder tillige kunne have aktiveret "blå blink" af hensyn til andre trafikanter.

Statsadvokaten traf herefter afgørelse i overensstemmelse med nævntes bemærkninger.

4.7.2 Sager fra 2009

Tidligere soldat skudt af politiet, da han angreb betjente med en kniv

Sag nr. 1

SA1-2009-322-0005 og RA-2009-322-0014

To polititjenestemænd blev sendt til en mand M's lejlighed, idet moderen var bekymret for M, der tidligere havde været udsendt som soldat i Bosnien og ifølge moderen var psykisk ustabil. Efter patruljens ankomst til M's lejlighed af-fyrede politiet i alt fire skud mod M. Tre skud ramte M i skulder, brystkasse og bug, og han døde som følge af skudlæsionerne.

Det blev lagt til grund, at M havde overfaldet de to polititjenestemænd med en kniv, hvorved begge pådrog sig behandlingskrævende flænger i hovedet, og at den ene betjent havde anvendt peberspray mod M forud for skuddene. Der var ikke afgivet varselsskud eller på anden måde advaret om skuddene.

Statsadvokaten fandt, at betingelserne for skudafgivelse var opfyldt, idet M angreb polititjenestemændene.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at kritisere, at politiet tog hjem til M uden ledsagelse af læge, idet der ikke var konkrete oplysninger, der indikerede, at dette skulle være nødvendigt. Politiet havde derfor handlet efter sædvanlig praksis, hvor man først kører ud alene og kigger til personen.

Statsadvokaten udtalte endvidere ikke kritik af det forhold, at M's pårørende hørte om episoden i medierne, førend de blev underrettet af politiet, idet M's søster blev orienteret personligt af politiet ca. 45 minutter efter, at M var identificeret med sikkerhed.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten.

Sagen verserer fortsat.

Færdselsuheld, hvor en politimand blev dræbt samt svær tilskadekomst

Sag nr. 2

SA2-2009-322-0003

Føreren af en af politiets biler blev dræbt i en kollision med en bus, og to pas-sagerer i bilen – kolleger til afdøde – kom til skade, heraf den ene alvorligt. Ingen i bussen kom til skade.

Henset til at føreren af politiets vogn var blevet dræbt, anmodede statsad-vokaturen en nabopolitikreds om at varetage efterforskningen i sagen med henblik på en vurdering af, om der var begået strafbart forhold, herunder eventuelt af buschaufføren.

Sagen blev henlagt, idet der ikke fandtes at være tiltalegrundlag.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 3**Føreren af personbil afgik ved døden efter frontalt sammenstød med patruljevogn***SA2-2009-322-0005*

En patruljebil, der forsøgte at undvige, blev på en landevej frontalt påkørt af en modkørende personbil, der var trukket over i den modkørende vejbane. Ved sammenstødet døde føreren af personbilen - en 70-årig kvinde.

Umiddelbart efter uheldet havde to vidner uafhængigt af hinanden forklaret, at personbilen pludselig skiftede kørebane og kørte lige mod patruljebilen, der ikke kunne nå at afværge ulykken.

Da det således meget tidligt stod klart, at der ikke var en rimelig formodning om, at politipersonale i tjenesten havde begået et strafbart forhold, jfr. retsplejelovens § 1020 a, stk. 1, ligesom dødsfaldet ikke skyldtes politiets indgriben, og der heller ikke var tale om et varetægtsforhold, jf. retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, aftaltes det, at politiet selv foretog de uopsættelige efterforskningskridt i form af de nødvendige afhøringer og undersøgelser, samt at resultaterne heraf blev fremsendt til statsadvokaturen til gennemsyn.

Efter gennemsyn af sagen fandt statsadvokaten ikke anledning til at foretage yderligere, idet der ikke var formodning for, at politipersonalet i tjenesten havde begået et strafbart forhold.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 4**Skudepisode med psykisk syg kvinde***SA2-2009-322-0006*

En politipatrulje blev sendt ud til en psykisk syg kvinde, K, der havde været på et besøg hjemme, og nu skulle bringes tilbage til den psykiatriske afdeling, hvor hun var tvangsindlagt.

K gik frem mod polititjenestemændene med en 30 cm lang kniv. K efterkom ikke politiets anmodninger om at lægge kniven fra sig, og da hun på et tidspunkt i en snæver korridor gjorde udfald mod den ene polititjenestemand P, skød han hende i benet efter at have advaret hende.

Statsadvokaturen iværksatte efterforskning i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, i samarbejde med rejseholdet.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen, idet en fortsættelse heraf ikke ville føre til sigtelse. Statsadvokaten fandt således, at P havde handlet i lovligt nødværge, jf. straffelovens § 13, stk. 1, og lagde herved blandt andet vægt på, at K ikke havde reageret på politiets anmodning om at lægge kniven fra sig, ligesom P ikke havde haft mulighed for at springe til siden.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Afgivelse af skud mod persons ben

Sag nr. 5

SA3-2009-322-0002

I forbindelse med en bilhandel var der opstået en konflikt mellem nogle personer. Da politiet ankom til stedet, flygtede den ene person S, som på det pågældende tidspunkt var efterlyst som udebleven fra udgang under afsoning. En polititjenestemand P løb efter S, og de endte alene inde i en parcelhusbaghave, hvor P skød S i det ene ben.

Inden politiklagenævssagen blev afgjort, blev S i byretten idømt 4 måneders fængsel for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, i forbindelse med hændelsen i baghaven.

Statsadvokaten indstillede herefter efterforskningen i sagen mod P, idet en fortsættelse af efterforskningen ikke ville føre til sigtelse mod ham.

Statsadvokaten lagde herved vægt på, at P havde befundet sig alene i haven med S, hvor han forgæves havde bedt ham om at tage hænderne om på ryggen. S slog herefter ud efter P og fik derved fat i P's peberspray, ligesom S samlede P's politistav op, som P havde tabt. Trods P's gentagne påbud om at standse, gik S frem mod P, mens han truede P med pebersprayen og politistaven, hvorved P blev trængt op i en krog i haven. Inden P afgav skud mod S, havde P først afgivet varselråb, dernæst varselsskud, og til sidst havde han givet S mulighed for at efterkomme påbuddet om at standse op.

Statsadvokaten fandt, at P med rette havde opfattet situationen således, at han befandt sig i overhængende fare for et farligt angreb, og at P havde været berettiget til at anvende sin tjenestepistol for at afværge angrebet. Statsadvokaten fandt endvidere, at P, forinden han skød, havde opfyldt de formelle krav for at afgive skud, idet han på behørig vis havde advaret S om skudafgivelsen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Politiets anvendelse af skydevåben

Sag nr. 6

SA3-2009-322-0003

Politiet blev kaldt ud til en person, der var blevet truet af sin nabo N. Da politiet ankom til stedet truede N dem med to store knive/køddøkser. En polititjenestemand skød N i benet, efter at politiet havde anvendt peberspray uden den ønskede effekt.

N viste sig at være en psykisk syg mand.

Sagen blev efterforsket med assistance fra rejseholdet.

Sagen er fortsat verserende, idet den afventer afgørelse af straffesagen mod N, der er tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 119.

Sag nr. 7**Skudafgivelse mod en biltyv, der afgik ved døden***SA3-2009-322-0004*

En nat modtog politiet et opkald om igangværende indbrud i biler på en parkeringsplads ved et boligområde. Da to politiassistenter P1 og P2 ankom til stedet til fods, bakkede den formodede gerningsmand S ud fra en parkeringsbås. P1 befandt sig da bag bilen, men sprang til side og fik med sin stavlygte knust den ene siderude.

Da bilen kørte frem, befandt den anden politiassistent P2 sig foran bilen. Han trak sin pistol og afgav 4 skud mod S. 3 skud gik gennem forruden, og et gik gennem bagerste siderude i bilens højre side. Bilen fortsatte kørslen lidt over en kilometer, hvorefter den kørte mod en mur. Kort tid efter at være bragt til sygehuset afgik S ved døden som følge af skuddene.

Statsadvokaten rejste tiltale mod P2 for overtrædelse af straffelovens § 246, jf. § 245, stk. 1.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Afdødes moder påklagede tiltalerejsningen til Rigsadvokaten, idet hun mente, at der burde være rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 237.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens beslutning om alene at tiltale P2 for vold med døden til følge.

Byretten frifandt P2, idet retten lagde til grund, at de tre første skud, der blev afgivet gennem bilens forrude, skete fortløbende umiddelbart efter hinanden og var nødvendige for at afværge et påbegyndt farligt angreb mod politiassistenten, der ville undgå at blive påkørt af bilen. Efter omstændighederne fandt retten ikke, at der havde været tid for politiassistenten til at afgive varselskud eller i øvrigt rette skuddene mod et andet sted, ligesom retten heller ikke fandt, at der var afgivet et unødvendigt stort antal skud. Skuddene fandtes herefter straffri i medfør af straffelovens § 13, stk. 1.

For så vidt angår det fjerde skud lagde retten til grund, at skuddet godt kunne være affyret, da P2 skubbede til bilen for ikke at blive trukket ind under den. Rettens vurdering heraf skete på baggrund af en forklaring afgivet af en kriminalassistent i våbensektionen i Kriminalteknisk Center, der havde deltaget i de tekniske undersøgelser på stedet af køretøjet og P2's pistol. Retten fandt derfor ikke med fornøden sikkerhed at kunne fastslå, at tiltalte havde forsæt til at afgive skuddet, hvorfor han endvidere blev frifundet for denne del af tiltalen.

Dommen blev ikke anket.

Person kom alvorligt til skade, da han hoppede ud af vindue på 2. sal i forbindelse med en politiforretning på stedet

Sag nr. 8

SA4-2009-322-0005

To politiassistenter rettede henvendelse ved en lejlighed, idet der var tilgået politiet oplysning om, at der blev handlet med narkotika fra lejligheden.

Politiassistenterne ringede på døren og tilkendegav, at det var politiet, hvilket der ikke blev reageret på. Da politiassistenterne kunne høre, at der blev rumsteret i lejligheden, besluttede de sig for at gå ind. Døren var ulåst.

Da politiassistenterne kom ind i lejligheden, sprang en person ud af et soveværelsesvindue.

Det viste sig efterfølgende, at han havde pådraget sig brud på kraniet med indre blødninger i hjernen samt et brækket kraveben.

Sagen undersøges fortsat af statsadvokaten.

Mistænkt for voldtægt stak sig med kniv under eftersættelse

Sag nr. 9

SA4-2009-322-0006

Politiet modtog en anmeldelse om voldtægt begået af M på den forurettedes bopæl. Da politiet kørte til gerningsstedet, blev patruljen opmærksom på M's bil, som blev eftersat.

Eftersættelsen endte med, at M til fods og bevæbnet med kniv løb ud på en mark, hvor han efter at have truet de tilstedeværende polititjenestemænd stak sig i brystet to gange, den ene gang ved hjertet. Politiet havde i forløbet anvendt varselsskud og peberspray. M lå som følge af skaderne efterfølgende i respirator, og han var indlagt på hospital i godt 3 uger.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen, idet der ikke var en rimelig formodning for, at der var begået et strafbart forhold, ligesom statsadvokaten ikke i øvrigt fandt, at de involverede polititjenestemænd havde handlet kritisabelt.

Statsadvokaten udtalte, at hun fandt det uheldigt, at hun først tre timer efter anholdelsen af M blev orienteret om sagen, hvilket hun meddelte politidirektøren.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Mand dræbt af skud i forbindelse med bistand til tvangsindlæggelse

Sag nr. 10

SA4-2009-322-0007 og RA-2009-322-0017

Politiet blev anmodet om bistand i forbindelse med en mandlig patient M, der muligvis skulle tvangsindlægges.

Efter omkring en halv times forløb i M's lejlighed, hvor en frivillig indlæggelse blev diskuteret, stod det klart, at M var psykotisk og skulle tvangsindlægges.

Uden for lejligheden truede M herefter politiet med knive. Politiet anvendte peberspray, men det lykkedes M at komme fri og ind i lejligheden igen, hvorefter der blev tilkaldt assistance.

På et tidspunkt løb M fra havesiden af ejendommen om til forsiden, hvor flere polititjenestemænd havde forsamlet sig.

Manden truede herefter med bue og pil, og en pil blev afskudt efter vicepolitikommissær V, der herefter forsøgte at lægge M ned. Herunder blev V stukket flere gange i ryggen med en kniv. En politiassistent kom til undsætning og blev stukket i overarmen med kniven.

Herefter afgav to politiassistenter hver et skud mod M, hvoraf det ene ramte ham i hovedet. M blev indbragt til sygehuset, hvor han ca. 2 timer senere afgik ved døden.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen, idet der ikke var en rimelig formodning for, at der var begået et strafbart forhold, ligesom statsadvokaten ikke fandt grundlag for at udtale kritik af de involverede polititjenestemænds håndtering af sagen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Advokaten, der blev beskikket for den afdødes nærmeste, påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der besluttede, at der skulle foretages yderligere undersøgelser i sagen. Sagen verserer fortsat.

Sag nr. 11

Hjertestop i politiets varetægt

SA5-2009-322-0002

To politiassistenter blev sendt til en tankstation, hvor en civil borger under voldsom modstand havde tilbageholdt en mand M, som havde overfaldet en kvinde og forsøgt at stjæle hendes bil. Efter at politiet havde overtaget M, blev politiassistenterne i tvivl om M's tilstand og tilkaldte en ambulance. M havde fået hjertestop. Han blev genoplivet på sygehuset og lagt i koma, men afgik 12 dage efter ved døden.

Retsmedicinsk Institut udtalte, at hjertestoppet i forbindelse med anholdelsen tydede på et tilfælde af såkaldt excited delir (hyperekscitationstilstand), hvor voldsom og langvarig kamp vides at kunne medføre pludseligt kollaps, og at tilstanden ofte ses i kombination med misbrug af stoffer eller psykotiske tilstande.

M var paranoid skizofren, ligesom han ofte ikke tog sin medicin, hvorved han blev psykotisk.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse bl.a. vægt på, at hjertestoppet kunne være led i en hyperekscitationstilstand, og at Retsmedicinsk Institut havde udtalt, at hyperekscitationstilstanden kunne være forenelig med politiassistenternes forklaring om, at M var slap ved deres ankomst.

Statsadvokaten fandt endvidere ikke grundlag for at antage, at politiassistenterne på et tidligere tidspunkt end sket burde have tilkaldt en ambulance. Statsadvokaten lagde blandt andet vægt på, at det til at begynde med var vanskeligt at se M's ansigt, at politiassistenterne i patruljevognen kontrollerede M's vejtrækning og puls, og at et vidne forklarede, at den ene politiassistent virkede urolig og opmærksom på M.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen

Færdselsuheld under eftersættelse

SA5-2009-322-0003

En patrulje eftersatte en motorcyklist, M, som kørte uden hjelm. M mistede herredømmet over motorcyklen i en vejkurve, væltede, og blev herefter bragt til et sygehus, og det blev over for statsadvokaten oplyst, at M blev lagt i kunstigt koma.

Da der efter disse oplysninger var tale om alvorlig tilskadekomst som følge af politiets indgriben, iværksatte statsadvokaten efterforskning efter reglerne i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Dagen efter fik statsadvokaten oplyst, at M var udskrevet fra sygehuset. Politiet oplyste, at M ikke havde været lagt i kunstigt koma. M havde blot fået en beroligende sprøjte, fordi han havde været ophidset og ikke ville lade sig undersøge.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen, og lagde vægt på, at eftersættelsen foregik sent om aftenen over en forholdsvis kort strækning, at motorcyklisten kørte med høj hastighed, at uheldet efter bilinspektørens erklæring skete på grund af blokade af baghjulet, hvorved motorcyklen skred ud og væltede, og at intet tydede på, at patruljevognen havde været i berøring med motorcyklen, kørt tæt på eller på anden måde presset motorcyklisten.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 12

Afsnit 5

Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten

5.1 Generelle regler om klageberettigelse mv.

5.1.1 Klageberettigede

Både den forurettede og andre kan klage til statsadvokaten over politipersonalets adfærd i tjenesten. Der gælder som udgangspunkt heller ikke begrænsninger i den personkreds, der er berettiget til at indgive anmeldelse om strafbart forhold, som er begået af politipersonale. Det er derimod kun sagens parter, der er klageberettigede i forhold til selve afgørelsen. Som part anses efter forvaltningsloven den, der har en væsentlig, direkte, individuel og retlig interesse i sagens afgørelse.

Reglerne for behandlingen af klager over statsadvokaternes afgørelser af politiklagenævnsager afviger på ét punkt fra de beskrevne generelle regler. Ud over sagens parter er også politiklagenævnet berettiget til at klage over statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten. Klagebehandlingen er undergivet det almindelige to-instans-princip, som indebærer, at Rigsadvokatens afgørelse af en klage over statsadvokatens afgørelse er endelig. Rigsadvokatens afgørelse kan således ikke påklages til Justitsministeriet. Dette fremgår af retsplejelovens § 1019 h og § 1020 g, jf. § 99, stk. 3, samt § 1021 f.

Reglen om politiklagenævnets klageadgang findes i retsplejelovens § 1021 f.

Det anføres om bestemmelsen i lovforarbejderne:

“...

Om baggrunden for bestemmelsen bemærkes, at politiklagenævnets virksomhed skal medvirke til at sikre, at befolkningen har tillid til, at sagerne i enhver henseende behandles sagligt og korrekt. Der må ikke kunne opstå mistanke om, at man holder hånden over politifolk, der har begået strafbart eller kritisabelt forhold, jf. herved betænkning 1278/1994, side 172 og side 179.

Det er politiklagenævnet som sådant – ikke det enkelte medlem – der har klageadgang. Dvs. at en klage fra politiklagenævnet forudsætter, at mindst to af nævnets tre medlemmer ønsker at klage, jf. betænkning 1278/194, side 172. Da parterne selv har mulighed for at påklage afgørelsen, forudsættes det, at politiklagenævnets beføjelse til at klage opfattes som en form for ekstra garanti,

der kun undtagelsesvis bringes i anvendelse, f.eks. hvis en sag er af principiel interesse, jf. betænkning 1278/1994, side 172 og side 179.

...

Bestemmelsen finder også anvendelse i tilfælde, hvor politiklagenævnet ønsker at klage over, at statsadvokaten ikke vil følge en tilkendegivelse fra nævnet, der er fremkommet efter den foreslåede § 1021 a, stk. 2, eller efterkomme en anmodning fra nævnet om at foretage yderligere undersøgelsesskridt i en adfærdsklagesag, jf. den foreslåede § 1021 c."

5.1.2 Klagefrist og omgørelsesfrist

Der gælder samme klagefrist for politiklagenævnet og sagens parter. Det vil sige, at klagefristen er fire uger efter, at nævnet har modtaget afgørelsen. En klage fra en part skal dog behandles, hvis der er en undskyldelig årsag til, at klagefristen er overskredet. Det er klageren selv, der skal godtgøre, at overskridelsen af fristen er undskyldelig.

Er der tale om en klage fra nævnet, betragter Rigsadvokaten i praksis denne som en klage fra en myndighed. Ekspeditionsfejl hos myndigheder, herunder politiklagenævn, anses i almindelighed ikke for undskyldelige. Sagens parter skal underrettes af statsadvokaten, hvis politiklagenævnet klager over afgørelsen. Det fremgår af bekendtgørelse om forretningsorden for politiklagenævn § 11. Sagens parter underrettes også af statsadvokaten, når en afgørelse i en adfærdsklagesag påklages.

Klagefristen på 4 uger skal ikke alene bruges til at vurdere, om der skal indgives en klage, men også til udarbejdelse af selve den begrundede klage.

Parten har således som udgangspunkt ikke krav på, efter udløbet af de 4 uger, at få yderligere tid til at fremkomme med sin egentlige klage.

Rigsadvokaten sætter derfor sædvanligvis en meget kort frist, når parten ønsker at fremkomme med yderligere bemærkninger i relation til sin klage og meddeler parten, at sagen vil blive afgjort på det foreliggende grundlag, hvis bemærkningerne ikke fremkommer inden for fristen. Hvis der er undskyldelige grunde til, at det ikke har været muligt at fremkomme med de supplerende bemærkninger på det tidspunkt, vil fristen undtagelsesvis kunne forlænges. Som eksempel herpå kan f.eks. nævnes tilfælde, hvor klager først i forbindelse med klagen til Rigsadvokaten får beskikket en advokat.

Foruden klagefristen på fire uger gælder der efter retsplejelovens § 724, stk. 2, en frist for omgørelse af statsadvokatens beslutning. Er der truffet afgørelse om påtaleopgivelse efter § 721 eller tiltalefrafald efter § 722, kan strafforfølgning mod den, der har været sigtet, kun fortsættes efter den overordnede

anklagemyndigheds bestemmelse, hvis meddelelse herom er forkyndt for den pågældende inden 2 måneder fra afgørelsens dato, medmindre sigtedes forhold har hindret rettidig forkyndelse, eller betingelserne for genoptagelse efter § 975 er til stede.

Fristen gælder også i visse tilfælde, selv om der ikke har været rejst sigtelse i sagen, f.eks. når en person med føje har anset sig som sigtet, fordi den pågældende er afhørt "med en sigtets rettigheder", eller hvor der er rettet en så betydelig mistanke mod personen for strafbart forhold, at beslutningen om at indstille efterforskningen ganske må sidestilles med en påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721. Se hertil f.eks. eksemplet i beretning 2005, s. 115.

5.2 Rigsadvokatens behandling af klager over statsadvokaternes afgørelser

Klageadgangen indebærer en helt ny realitetsbehandling af sagen. Således skal der foretages en fuldstændig materiel prøvelse af bevisbedømmelsen, retsspørgsmål og skønsspørgsmål. Rigsadvokaten kan som led i klagesagens behandling indhente nye oplysninger, herunder for at belyse omstændigheder, der er gjort gældende i forbindelse med klagen. Dette kan f.eks. være yderligere eller supplerende afhøringer af vidner, klageren eller indklagede og indhentelse af foto eller rids over gerningsstedet. Fremkommer der i forbindelse med Rigsadvokatens behandling af sagen nye oplysninger, kan dette føre til, at Rigsadvokaten hjemviser sagen til fornyet behandling hos statsadvokaten og politiklagenævnet. Oplysningerne skal dog være af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med statsadvokatens og politiklagenævnets oprindelige stillingtagen til sagen.

Rigsadvokaten påser ved sin behandling af en sag både, at afgørelsen materielt er rigtig, og at formelle regler for sagsbehandlingen er overholdt. Dette indebærer i praksis, at Rigsadvokaten f.eks. ikke er bundet af det forhold, at der har været enighed mellem statsadvokat og nævn om, hvilke faktiske omstændigheder, der kan lægges til grund ved sagens afgørelse, bevisvurderingen eller subsumtionen.

Tabel. Afgørelser i 2008

	Afvist	Stadfæstet	Ændret	Genoptaget	Andet	Total
Kap. 93 b	1	57	1	15	1	75
Kap. 93 c	4	88	3	13	2	110
§ 1020 a, stk. 2		2				2
Total	5	147	4	28	3	187

Tabel. Afgørelser i 2009

	Afvist	Stadfæstet	Ændret	Genoptaget	Andet	Total
Kap. 93 b	2	36	5	2	2	47
Kap. 93 c	10	69	4	4	2	89
§ 1020 a, stk. 2		2				2
Total	12	107	9	6	4	138

5.3 Eksempler på afgørelser, som Rigsadvokaten har stadfæstet

Som det fremgår af afsnit 5.2, stadfæster Rigsadvokaten hovedparten af de afgørelser, der påklages. En del af de afgørelser, der påklages til Rigsadvokaten, indbringes af politipersonalet. Det sker navnlig fordi, der er rejst kritik af polititjenestemandens adfærd i tjenesten.

En del afgørelser stadfæstes i henhold til de grunde, der er anført af statsadvokaten.

Rigsadvokaten afgiver imidlertid også lejlighedsvis og efter behov samtidig med afgørelsen af sagen en mere generel og vejledende udtalelse om en problemstilling. Rigsadvokaten benytter også lejligheden til at tage spørgsmål af mere generel karakter op i kraft af Rigsadvokatens generelle tilsynsforpligtelse efter retsplejelovens § 99, stk. 2. Der er derfor i en række sager rettet henvendelse til vedkommende politidirektør med henblik på en afklaring af, hvilke skridt der måtte være foretaget med henblik på at forebygge lignende hændelser.

Nedenfor gives et antal eksempler på Rigsadvokatens sagsbehandling af de afgørelser, der træffes i disse klagesager.

Kritik af udtrykket perle**Eksempel 1**

SA1-2009-321-0175 og RA-2009-321-0093

Statsadvokaten indledte en undersøgelse, efter tv-medierne havde vist en videooptagelse, hvor en polititjenestemand i forbindelse med en demonstration skulle have råbt følgende til en demonstrant: "Kan du fatte det perker?! Kan du fatte det?!".

Statsadvokaten lagde til grund, at der blev råbt "perle", og udtrykte kritik heraf, idet sprogbrugen i situationen kunne opfattes som et negativt udtryk. Statsadvokaten vurderede samtidig, at udtrykket "perle" ikke var anvendt synonymt for "perker eller lignende", og at udtalelsen ikke var tilsigtet som en hentydning til demonstrantens etniske tilhørsforhold.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Polititjenestemanden klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Sagen er omtalt i afsnit 4.2.3.

Kritisabel sprogbrug under telefonsamtale**Eksempel 2**

SA1-2007-323-0569 og RA-2008-323-0339

En vicepolitikommisær havde i forbindelse med en borgers telefoniske henvendelse udtalt: "Nu vil jeg ikke høre mere på dit fis, for vi kommer ikke videre i den her samtale".

Statsadvokaten fandt udtalelsen kritisabel.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten, der tiltrådte afgørelsen.

Sagen er omtalt i afsnit 4.2.3.

Anmeldelse i forbindelse med skuddrab**Eksempel 3**

SA1-2009-321-0208 og RA-2009-321-0130

En borger anmeldte en polititjenestemænd for overtrædelse af straffelovens §§ 157, 252 og 241 i forbindelse med et skuddrab, idet politiet gav ordre til den tilkaldte ambulance om at afvente en patruljevogn, hvilket bevirkede, at ambulancepersonalet måtte vente på at komme den livløse person til hjælp.

Statsadvokaten afviste anmeldelsen som grundløs.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Borgeren påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte afgørelsen.

Sagen er omtalt i afsnit 4.3.7.

5.4 Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret en afgørelse, hvorom der var enighed mellem nævn og statsadvokat

Eksempel 1

Sammenfoldning af anholdelsesblanket ved løsladelse

SA2-2008-323-0012 og RA-2009-323-0054

En borger blev anholdt i en lejlighed efter en anmeldelse om "mand amok". Ved løsladelsen foldede en polititjenestemand anmeldelsesblanketten sammen, således at borgeren ikke havde mulighed for at gennemlæse den. Baggrunden herfor var, at polititjenestemanden fortsat skønnede klager påvirket af spiritus, og at han derfor ikke fandt, at han skulle have mulighed for at læse politifolkenes navne.

Statsadvokaten tilkendegav, at enhver borger, der er i kontakt med politiet, herunder en anholdt, der skal løslades, har ret til at gennemlæse det, han bliver anmodet om at underskrive. Statsadvokaten fandt det på denne baggrund kritisabelt, at polititjenestemanden havde foldet anmeldelsesblanketten sammen.

Politiklagenævnet var enig i kritikken.

Rigsadvokaten fandt derimod ikke anledning til at tilsidesættes polititjenestemandens skøn over, at klager ved løsladelsen fortsat fremstod påvirket. Polititjenestemanden havde således ikke været forpligtet til at oplyse polititjenestemændenes navne, hvorfor Rigsadvokaten ikke fandt tilstrækkelig anledning til at kritisere, at polititjenestemanden foldede anmeldelsesblanketten sammen for at undgå, at borgeren fik adgang til navneoplysninger.

Sagen er omtalt i afsnit 4.2.2.

Eksempel 2

Anvendelse af halsgreb i forbindelse med anholdelse

SA2-2007-321-0006 og RA-2008-321-0030

Det blev lagt til grund, at der i forbindelse med en anholdelse blev anvendt en form for halsgreb, men det lykkedes ikke at identificere polititjenestemanden, hvorfor efterforskningen blev indstillet.

Statsadvokaten fandt hændelsesforløbet meget beklageligt.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Rigsadvokaten var enig i at indstille efterforskningen i sagen, men fandt det meget kritisabelt og beklageligt, at en polititjenestemand, i forbindelse med magtanvendelsen, havde anvendt en form for halsgreb, der bevirkede, at den anholdte blev bragt i livsfare.

Sagen er omtalt i afsnit 4.3.1.

5.5 Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret statsadvokatens afgørelse og har fulgt nævnets indstilling

Politiassistenter trådte i tjeneste ved anvendelse af billeder af dem selv iført uniform, stav og håndjern på kontaktportal

Eksempel 1*SA4-2008-321-0011 og RA-2008-323-0020*

Statsadvokaten fandt ikke, at to politiassistenter, ved at lægge billeder af pornografisk karakter, hvor de var iført politiuniform og udrustning på en internetportal, var trådt i tjeneste. Statsadvokaten henviste som begrundelse herfor blandt andet til, at billederne var lagt ud på et delvist lukket forum og alene kunne ses af personer, der selv havde oprettet og betalt for en medlemsprofil, ligesom den på billederne skete brug af politiets uniform og udrustning lå langt fra sædvanlig brug.

Sagen blev påklaget til Rigsadvokaten af politiklagenævnet, der fandt, at forholdet var omfattet af retsplejelovens kapitel 93b og henviste som begrundelse herfor til, at polititjenestemændene ved at optræde i uniform var "trådt i tjeneste". Politiklagenævnet anførte videre, at benyttelsen efter dets opfattelse ikke var sket i et lukket forum, idet der var tale om en internetside, som alle mod betaling kunne opnå adgang til.

Rigsadvokaten fandt i lighed med politiklagenævnet, at politiassistenterne var trådt i tjeneste.

Sagen er omtalt i afsnit 4.1.1 og 4.2.4.

Anmeldelse om tilsyneladende hjælpeløs mand

Eksempel 2*SA6-2007-321-0002 og RA-2008-321-0010*

En vinterdag om aftenen blev politiets vagtcentral kontaktet af en anmelder, der arbejdede på et cafeteria på en rasteplass ved motorvejen, fordi hun ønskede, at politiet skulle tilse en mand, der lå på jorden ved siden af sin bil.

Der var i løbet af aftenen flere samtaler mellem anmelder og to forskellige polititjenestemænd.

Den efterfølgende dag blev manden fundet død i sin bil.

Der blev ikke fundet grundlag for at gøre et strafferetligt ansvar gældende. Statsadvokaten udtalte derimod kritik af den vagthavende, som førte den sidste telefonsamtale med personalet i cafeteriaet på rasteplassen, idet han ikke havde kontaktet sin kollega for at få oplyst, hvilke oplysninger kollegaen havde fået ved de tidligere henvendelser fra personalet på cafeteriaet.

Politiklagenævnet tiltrådte, at der ikke var grundlag for at gøre et straffe-

retligt ansvar gældende, ligesom det tiltrådte, at der blev udtalt kritik af den vagthavende, der sidst havde talt med personalet på cafeteriet. Nævnet fandt imidlertid endvidere, at der burde udtales kritik af den vagthavende, som førte de første samtaler med personalet på cafeteriaet, idet han efter nævntes opfattelse burde have orienteret de øvrige polititjenestemænd på vagtcentralen om henvendelsen, da han havde oplyst til personalet på cafeteriet, at han ville få nogen til at se til manden.

Den afdøde mands hustru klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten, hvorefter også nævnet klagede over afgørelsen.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse om, at der ikke var grundlag for at gøre et strafferetligt ansvar gældende, ligesom han tiltrådte, at der blev udtalt kritik af den polititjenestemand, der senest talte med anmelder. Rigsadvokaten fandt imidlertid endvidere grundlag for at udtale kritik af den polititjenestemand, der førte de første samtaler med anmelder. Rigsadvokaten henviste herunder til, at polititjenestemanden ved den seneste samtale burde have sikret sig, at der skete opfølgning på situationen ved at lave en klar aftale med anmelder om, hvorledes hun eller andre ansatte på stedet skulle forholde sig, når de havde set nærmere på den pågældende.

Sagen er omtalt i afsnit 4.7.1.

Eksempel 3

Klage over fremgangsmåde i forbindelse med anholdelse

SA2-2008-323-0024 og RA-2009-323-0045

En person, der ikke efterkom politiets anvisninger i et center, blev bedt om at forlade stedet. To politibetjente hørte herefter den pågældende, der var på vej væk fra stedet, sige over telefonen: "Kom herop alle sammen, så tager vi dem". Politiet besluttede herefter at foretage anholdelse, hvilket skete ved, at den ene polititjenestemand uden forudgående varsel tog fat i personen bagfra, mens han gik og talte i telefon. Han blev herefter med bistand fra den anden polititjenestemand lagt ned, hvorefter han fik håndjern på og blev ført ud af centeret.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at tilsidesætte politiets skøn af den valgte fremgangsmåde for gennemførelse af anholdelsen.

Politiklagenævnet fandt, at anholdelsen var udtryk for unødigt magtanvendelse, idet personen var på vej væk fra stedet, ligesom han ikke med sin kropslige attitude havde signaleret nogen hensigt til at ville yde særlig modstand ved en sædvanlig henvendelse eller i forbindelse med en anholdelse.

Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten af såvel den anholdte som nævnet.

Rigsadvokaten fandt af de af nævnet anførte grunde, at den skete magtanvendelse i forbindelse med anholdelsen var kritisabel, idet Rigsadvokaten bl.a. lagde vægt på, at det fremgik af videoen, at den anholdte inden anholdelsen var rolig, at der ikke var andre tilstede på anholdelsestidspunktet og -stedet, og at betjentene var i overtal.

Sagen er omtalt i afsnit 4.2.2.

5.6 Eksempler hvor Rigsadvokaten har anmodet statsadvokaten om at foretage en fornyet vurdering af sagen

Særdeles kritisabel sprogbrug i forbindelse med standsning

SA4-2008-323-0008 og RA-2009-323-0071

En bilist klagede over en politiassistentens sprogbrug i forbindelse med, at han blev stoppet.

Statsadvokaten lagde til grund, at politiassistenten blandt andet havde sagt "Hold kæft – du skal til at opføre dig ordentligt. Hvem regner dig for noget perker? Dit ord tæller ikke her i landet", og "når det er påstand mod påstand, er du bare udlænding" eller lignende.

Statsadvokaten fandt disse udtalelser særdeles kritisable, ligesom det blev lagt til grund, at han havde fremsat andre udtalelser, der blev fundet henholdsvis uhensigtsmæssige og kritisable.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Politiassistenten påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der traf beslutning om, at statsadvokaten skulle foretage yderligere undersøgelser i sagen.

Eksempel 1

Mand dræbt af skud i forbindelse med tvangsindlæggelse

SA4-2009-322-0007 og RA-2010-322-0017

Politiet blev anmodet om at bistå en læge i forbindelse med en mulig tvangsindlæggelse af en mand.

Efter omkring en halv times forløb i mandens lejlighed, hvor en frivillig indlæggelse forgæves blev drøftet, stod det klart, at manden, der var psykotisk, skulle tvangsindlægges.

Manden ønskede ikke at medvirke hertil og truede udenfor lejligheden polititjenestemændene med knive. Han blev udsat for peberspray uden effekt.

Efterfølgende skød han efter en vicepolitikommissær med bue og pil, og han stak denne flere gange med en kniv i ryggen, ligesom han stak endnu en politiassistent i armen.

Eksempel 2

Herefter afgav to polititjenestemænd skud mod manden, hvoraf det ene skud ramte ham i hovedet. Han afgik efterfølgende ved døden.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen, da der ikke var en rimelig formodning for, at et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, var begået. Der fandtes ikke grundlag for at udtale kritik af de involverede polititjenestemænd.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Efter klage fra den advokat, der var beskikket for den afdødes nærmeste pårørende, traf Rigsadvokaten afgørelse om, at undersøgelsen i sagen skulle fortsætte.

Sagen verserer fortsat.

Sagen er omtalt i afsnit 4.7.

5.7 Klagestatistikken (indkomne sager)

Rigsadvokaten modtog i beretningsåret 2008 og 2009 i alt henholdsvis 164 og 157 konkrete sager vedrørende politiklagenævnssordningen. Fra 2007 til 2008 er der således sket et mindre fald på ca. 3,5 % og fra 2008 til 2009 er der sket et yderligere mindre fald på 4,3 %. Set i forhold til det samlede antal afgørelser, der er truffet af statsadvokaterne i beretningsårene, er henholdsvis ca. 16,7% og 14,9% af afgørelserne indbragt for Rigsadvokaten. Denne "klagefrekvens" har været nogenlunde stabil de senere år.

Fordelingen af klager, der er blevet indbragt af sagens parter (henholdsvis polititjenestemænd og borgere) og politiklagenævnene, fremgår af nedenstående tabel. Det fremgår heraf, at politiklagenævnene i 2008 påklagede 3 afgørelser (ca. 1,8 %), mens polititjenestemænd påklagede 6 afgørelser (ca. 3,7%). Borgerne stod for resten af klagerne (ca. 94,5%). I 2009 påklagede politiklagenævnene 3 afgørelser (ca. 1,9%) mens polititjenestemænd påklagede 10 afgørelser (ca. 6,4 %). Borgerne stod for resten klagerne (ca. 91,7%).

Tabel 1. Fordelingen af indkomne sager hos Rigsadvokaten 1998-2007

Sag indkommet i	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009												
Sagskategori	93b 93c	93b 93c	93b 93c	93b 93c	93b 93c	93b 93c	93b 93c	93b 93c	93b 93c	93b 93c	93b 93c	93b 93c												
Sagen påklaget af																								
– polititjenestemanden	3	6	9	9	5	6	5	8	2	3	3	13	7	6	4	6	4	0	6	2	2	4	4	6
– borgeren *)	51	66	41	63	59	58	44	80	46	99	39	92	57	63	40	87	45	83	53	104	61	94	52	92
– politiklagenævnet	6	14	2	12	4	11	3	8	0	1	0	3	1	2	1	2	0	2	2	3	2	1	1	2
Klager efter kap.																								
93 b og 93 c	60	86	52	84	68	75	52	96	48	103	42	108	65	71	45	95	49	85	61	109	65	99	57	100
Klager i alt	146	136	143	148	151	150	136	140	134	170	164	157												
Afgørelser i alt	605	811	715	927	874	880	975	966	906	1140	981	1053												
”Klageprocent”	24	16	20	16	17	17	14	14	15	14,9	16,7	14,9												

*) Herunder klager, der er afvist på grund af manglende partsstatus.

5.8 Særligt om sager, der er påklaget af nævnene

Det kan fortsat konstateres, at politiklagenævnene – som forudsat i lovforarbejderne – generelt er tilbageholdende med at klage over statsadvokatens afgørelse, selvom man eventuelt er uenige i denne afgørelse. Nævnene har i såvel 2008 som 2009 kun i 3 tilfælde klaget over statsadvokatens afgørelse.

Nævnene har i perioden fra ordningens start i 1996 og frem til udgangen af 2009 klaget over statsadvokatens afgørelse i følgende tilfælde:

Tabel 2.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Adfærd	3	6	2	4	3	0	0	1	1	0	2	2	1
Straf	15	14	12	11	8	1	3	2	2	2	3	1	2
I alt	18	20	14	15	11	1	3	3	3	2	5	3	3
Afgørelse													
ændret	*	*	*	*	*	*	*	1	2	0	0	2	1

*) Ikke opgjort i tidligere beretninger.

En række af de sager, der var påklaget af nævnene, har vedrørt spørgsmålet om nævnenes kompetence, mens andre sager derimod har vedrørt spørgsmålet om en almindelig bevisvurdering, som sagens parter ikke har fundet anledning til at påklage.

Som det fremgår af tabellen, har nævnene navnlig i de første år påklaget afgørelser vedrørende sådanne fortolkningsspørgsmål. Der kan herom henvises til de tidligere udgivne beretninger om behandlingen af klager over politiet.

Afsnit 6

Statistisk opgørelse over behandlingen af konkrete klagesager hos stats- advokaterne i 2008 og 2009

6.1 Statistik over indkomne politiklagenævnsager

Statsadvokaterne har i beretningsåret 2008 modtaget 981 sager og i beretningsåret 2009 modtaget 1053 sager, der er omfattet af ordningen. Der er således sket et fald i sagsantallet mellem 2007 og 2008 på 3,4 %, idet der i 2007 indkom 1023 nye sager hos statsadvokaterne. Der er derimod sket en stigning i sagsantallet på 7,3 % fra 2008 til 2009. Antallet af nye sager er i 2009 det højeste i den tid, som ordningen har eksisteret.

Ser man på sammensætningen af sagsporteføljen på landsplan, følger fordelingen nogenlunde de samme tendenser som tidligere år, idet antallet af straffesager fortsat er størst. I 2008 udgjorde antallet af straffesager således ca. 54 % af samtlige sager, hvilket er et ubetydeligt fald i forhold til 2007, hvor antallet var ca. 55 %. I 2009 udgjorde antallet af straffesager ca. 60 %, hvilket således er en mindre stigning i forhold til 2008.

Der er i beretningsåret 2008 registreret 231 færdselssager mod 214 sager i 2007, hvilket svarer til en mindre stigning på ca. 8 %. Der er i beretningsåret 2009 registreret 290 færdselssager, hvilket er en markant stigning på ca. 25 % i forhold til 2008 og det største antal færdselssager i den tid, som ordningen har eksisteret og den største enkeltårsag til stigningen i antallet af såvel straffesager som det samlede antal sager under politiklagenævnsoordningen.

Fordelingen af sagerne på landsplan er fortsat "skæv" i den forstand, at Statsadvokaten for København og Bornholm og Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn, der dækker det storkøbenhavnske område, modtager knap halvdelen af samtlige nye sager (47,3 % af sagerne i 2008 og 49,6 % af sagerne i 2009), mens indbyggertallet i disse to områder alene udgør ca. 30 % af Danmarks befolkning.

Der er foretaget en regional opdeling af de indkomne sager. Der henvises herom blandt andet til tabel 2. I lighed med sidste år er der også foretaget en regional opdeling af de afgjorte sager. Der henvises herom blandt andet

til tabel 4a og 5a. Jeg har ikke fundet grundlag for at foretage en yderligere opdeling på politikredse.

Tabel 1. Indkomne politiklagenævnsager 2000-2009

Antal sager indkommet i	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Klager over politi- personalets adfærd	367	392	365	385	400	367	405	457	447	424
Straffesager mod politipersonale	502	539	511	532	571	567	584	566	534	629
– heraf færdselssager	160	166	170	220	251	252	277	214	231	290
– heraf sager behandlet efter rpl. § 1020 a, stk. 2	9	17	10	7	6	9	20	21	14	12
I alt sager omfattet af ordningen	869	931	876	917	971	934	989	1023	981	1053

Tabel 2. Indkomne politiklagenævnsager hos statsadvokaterne i 2008

Antal indkomne sager 2008	Statsadvokaten for København og Bornholm	Statsadvokaten for Nord- og Sjælland og København og Vestegn	Statsadvokaten for Midt- og Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster	Statsadvokaten for Nord- og Øst- og Jylland	Statsadvokaten for Midt- og Vest- og Sydøst- og Jylland	Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønder- og Jylland	I alt
Klager over politiets adfærd	107	72	60	102	50	56	447
Straffesager mod politipersonale	190	95	63	78	58	50	534
Heraf færdselssager	78	43	43	21	21	25	231
I alt	297	167	123	180	108	106	981

Table 2. Indkomne politiklagenævns sager hos statsadvokaterne i 2009

Antal indkomne sager 2008	Statsadvokaten for København og Bornholm	Statsadvokaten for Nord- og Sjælland og København og Vestegn	Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster	Statsadvokaten for Nord- og Østjylland	Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland	Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland	I alt
Klager over politiets adfærd	109	87	44	89	37	58	424
Straffesager mod politipersonale	240	86	64	114	54	71	629
Heraf færdselssager	122	42	39	27	24	36	290
I alt	349	173	108	203	91	129	1053

Tablet 3. Fordeling af indkomne sager pr. statsadvokatur

Antal sager indkommet i	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Statsadvokaten for København og Bornholm	280	309	246	241	277	275	331	339	297	349
Statsadvokaten for NordSjælland og Københavns Vestegn	200	224	209	224	232	226	230	160	167	173
Statsadvokaten for Midt-, Vest-, og Sydsjælland, Lolland og Falster	83	73	94	406	96	97	93	104	123	203
Statsadvokaten for Nord- og Østjylland	89	111	108	112	129	106	110	180	180	203
Statsadvokaten for Midt-, Vest-, og Sydøstjylland	114	117	130	114	116	116	109	112	108	91
Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland	103	97	89	120	121	114	116	128	106	129
I alt sager omfattet af ordningen	869	931	876	917	971	934	989	1023	981	1053

6.2 Statistik over afgjorte politiklagenævnsager

Statsadvokaterne har i beretningsåret 2008 afgjort 989 sager, der er omfattet af ordningen, mens der i samme periode indkom 981 nye sager. Statsadvokaterne har i beretningsåret 2009 afgjort 1064 sager, mens der i samme periode indkom 1053 nye sager.

Et udvalg af de konkrete sager, som statsadvokaterne har behandlet i beretningsåret, er beskrevet i afsnit 4.

Tabel 4. Afgjorte politiklagenævnsager i 2000-2009

Antal sager afgjort i	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Klager over politi- personalets adfærd	302	363	400	366	424	387	379	489	461	440
Straffesager mod politi-personale	413	564	474	514	551	579	527	651	528	624
– heraf færdsels- sager	139	174	121	207	179	259	246	263	231	277
– heraf under- søgelser efter § 1020 a, stk. 2	13	16	11	8	6	10	11	20	21	10
I alt sager omfattet af ordningen	715	927	874	880	975	966	906	1140	989	1064

6.3 Statistik over afgjorte adfærdssager

Statistikken over afgjorte adfærdssager indeholder oplysninger om klager, der er forligt i politikredsen (notitssager), tilbagekaldte klager og afviste klager. Endvidere indgår der oplysninger om sager, hvor der ikke er udtalt kritik af politiet, men hvor statsadvokaten alligevel har beklaget forholdet over for klageren. Endelig indgår der oplysninger om sager, hvor statsadvokaten har fundet grundlag for at kritisere den enkelte polititjenestemand eller "systemet". Der er i beretningsåret 2008 afgjort i alt 461 adfærdsklagesager og i beretningsåret 2009 afgjort i alt 440 adfærdsklager.

Table 4a. (2008) Statsadvokaternes afgørelser af klager over politipersonalets adfærd i 2008

Antal indkomne sager 2008	Statsadvokaten for København og Bornholm	Statsadvokaten for Nord- og Sønderjylland	Statsadvokaten for Midt- og Vestjylland, og Falster	Statsadvokaten for Nord- og Østjylland	Statsadvokaten for Midt- og Sydøstjylland	Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland	I alt
1. Klagen forligt i politikredsen ("notitssager")	31	32	28	27	17	16	151
2. Klagen tilbagekaldt	1	2	1	2	0	3	9
3. Klagen afvist som forældet, jf. retsplejelovens § 1019 a, stk. 2	5	0	1	1	0	2	9
4. Klagen afvist som ubegrundet (herunder som grundløs, hvor undersøgelsen ikke har underbygget klagen, og modstridende forklaringer ("påstand mod påstand"))	77	29	21	64	32	43	266
5. Ej kritik, men forholdet beklaget (forholdet beklaget over for klager, selvom der ikke har været grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd)	0	3		1	0	1	5
6. Grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd							
7. – herunder kritisabelt	3	0	1	0	2	0	6
8. – herunder meget kritisabelt	2	0	0	0	0	0	2
9. – herunder særdeles/stærkt /yderst kritisabelt	0	0	0	0	0	0	0
10. Systemkritik (herunder kritik af tilrettelæggelsen af generelle procedurer mv.)	0	0	0	0	0	0	0
11. Andet (herunder blandt andet sager, der er henlagt, fordi klager ikke har reageret på henvendelser fra statsadvokaten)	9	4	0	0	0	0	13
I alt	128	70	52	95	51	65	461

Tabel 4a. (2009) Statsadvokaternes afgørelser af klager over politipersonalets adfærd i 2009

Antal indkomne sager 2009	Statsadvokaten for København og Bornholm	Statsadvokaten for Nord- og Sjælland og København og Vestegn Lolland	Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, og Falster	Statsadvokaten for Nord- og Østjylland	Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland	Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland	I alt
1. Klagen forligt i politikredsen ("notitssager")	35	25	19	39	17	17	152
2. Klagen tilbagekaldt	2	0	0	0	0	5	7
3. Klagen afvist som forældet, jf. retsplejelovens § 1019 a, stk. 2	4	5	1	5	0	1	16
4. Klagen afvist som ubegrundet (herunder som grundløs, hvor undersøgelsen ikke har underbygget klagen, og modstridende forklaringer ("påstand mod påstand"))	68	43	23	45	24	37	240
5. Ej kritik, men forholdet beklaget (forholdet beklaget over for klager, selvom der ikke har været grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd)	0	1	2	0	1	5	9
6. Grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd							
7. – herunder kritisabelt	0	1	0	1	2	0	4
8. – herunder meget kritisabelt	0	0	0	0	0	0	
9. – herunder særdeles/stærkt lyderst kritisabelt	0	0	0	1	0	0	1
10. Systemkritik (herunder kritik af tilrettelæggelsen af generelle procedurer mv.)	0	0	0	0	0	0	
11. Andet (herunder blandt andet sager, der er henlagt, fordi klager ikke har reageret på henvendelser fra statsadvokaten)	3	3	2	1	0	2	11
I alt	112	78	47	92	44	67	440

Det bemærkes, at statistikken vedrører afgørelsen af adfærdsklagen. Der kan derfor f.eks. være udtalt kritik af polititjenestemændenes *dispositioner* i sagen, selv om sagen i statistikken er rubriceret under pkt. 4 som ubegrundet. Det bemærkes endvidere, at opgørelsen vedrører journaliserede sager, hvilket medfører, at den enkelte sag f.eks. kan omfatte *flere indklagede* polititjenestemænd. Der kan således i den enkelte sag være rejst kritik af flere enkeltpersoner.

Tabel 4b. Statsadvokaternes afgørelser af klager over politipersonalets adfærd 2000-2009

Fordelingen efter afgørelsens indhold	2000 2001 2002 2003 2004 ¹⁾ 2005 2006 2007 2008 2009										
	Klagen forligt i politikredsen	44	52	73	122	145	120	129	147	151	152
Klagen tilbagekaldt	11	18	8	5	13	12	12	18	9	7	
Klagen afvist som forældet	12	9	3	5	6	14	6	9	9	16	
Klagen afvist som ubegrundet	197	241	289	195	203	210	210	272	266	240	
Ej kritik, men forholdet beklaget	12	12	12	14	20	7	7	8	5	9	
Grundlag for kritik	16	9	7	6	14	9	7	14	8	5	
Systemkritik	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	
Andet	9	21	8	19	22	14	8	21	13	11	
I alt	302	363	400	366	424	387	379	489	461	440	

Noter: 1) Tallene for 2004 er korrigeret for så vidt angår tidligere opdateringsfejl.

6.4 Statistik over afgjorte straffesager

Statistikken over afgjorte straffesager indeholder oplysninger om sager, hvor anmeldelsen er afvist uden realitetsbehandling, og sager hvor statsadvokaten har indstillet efterforskningen eller opgivet påtale. Endvidere indgår der oplysninger om de sager, hvor statsadvokaten har fundet, at der var et tiltalegrundlag. Denne kategori omfatter både sager, hvor der er rejst tiltale, sager der er mundet ud i et tiltalefrafald, eller sager hvor polititjenestemanden har fået en

advarsel efter retsplejeloven. Endelig indgår der oplysninger om de sager, hvor statsadvokaten har beklaget forholdet, selvom der ikke har været et tiltalegrundlag i sagen. Færdselssagerne er anført særskilt. Der er i beretningsårene 2008 og 2009 afgjort henholdsvis 528 og 624 sager, der er behandlet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c (straffesager).

Table 5a. (2008) Statsadvokaternes afgørelse af straffesager mod politipersonalet, herunder sager, der er behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. i 2008

Fordelingen efter afgørelsens indhold (færdselssager er anført i parentes)	Statsadvokaten for København og Bornholm	Statsadvokaten for Nord- og Sønderjylland og Vestegn	Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydjylland, og Lolland Falster	Statsadvokaten for Nord- og Østjylland	Statsadvokaten for Midt- og Sydjylland	Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland	I alt
1. Anmeldelsen afvist efter retsplejelovens § 749, stk. 1	15(0)	4(0)	8 (4)	9 (1)	4 (1)	5 (0)	45 (6)
2. Efterforskningen indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2, (ikke-sigtede personer)	125 (33)	46 (13)	23 (5)	40 (10)	38 (11)	27 (5)	299 (77)
3. Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr. 1, (sigtede personer)	0	1 (0)	0	2 (0)	0	2 (1)	5 (1)
4. Tiltalegrundlag (sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg eller meddelt tiltalefrafald eller en advarsel)	59 (55)	22 (22)	30(30)	14 (12)	9 (9)	20 (19)	154(147)
5. Kritik eller forholdet beklaget, men ikke tiltalegrundlag (statsadvokaten har udtalt kritik eller beklaget det skete, selvom der ikke har været grundlag for tiltale mv.)	6(0)	1 (0)	0	5 (0)	2 (0)	4 (0)	18 (0)
6. Andet (blandt andet sager, der er tilbagekaldt, bagatelsager, færdselssager) mv.)	2(0)	2 (0)	0	3 (0)	0	0	7 (0)
I alt	207 (88)	76 (35)	61 (39)	73 (23)	53 (21)	58 (25)	528 (231)

Tabel 5a (2009). Statsadvokaternes afgørelse af straffesager mod politipersonalet herunder sager, der er behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2 i 2009

Fordelingen efter afgørelsens indhold (<i>færdselssager er anført i parentes</i>)	Statsadvokaten for København og Bornholm	Statsadvokaten for Nord- og Københavns Vestegn	Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, og Lolland Falster	Statsadvokaten for Nord- og Øst- jylland	Statsadvokaten for Midt- og Sydøst- jylland	Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønder- jylland	I alt
1. Anmeldelsen afvist efter retsplejelovens § 749, stk. 1	18 (4)	6 (1)	9 (2)	10 (0)	6 (0)	13 (3)	62 (10)
2. Efterforskningen indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2, (ikke-sigtede personer)	156 (49)	69 (19)	18 (8)	52 (9)	33 (14)	30 (12)	358 (111)
3. Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr. 1, (sigtede personer)	1	1	1 (1)	1	0	0	4 (1)
4. Tiltalegrundlag (sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg eller meddelt tiltalefrafald eller en advarsel)	74 (70)	20 (18)	29 (27)	18 (14)	11 (10)	14 (14)	166 (153)
5. Kritik eller forholdet beklaget, men ikke tiltalegrundlag (statsadvokaten har udtalt kritik eller beklaget det skete, selvom der ikke har været grundlag for tiltale mv.)	6 (0)	1 (0)	1 (0)	9 (0)	7 (0)	5 (0)	29 (0)
6. Andet (blandt andet sager, der er tilbagekaldt, bagatelsager, færdselssager) mv.)	2 (0)	1 (1)	0	0	0	2 (2)	5 (3)
I alt	257 (123)	98 (39)	58 (38)	90 (23)	57 (24)	64 (31)	624 (278)

Tabel 5b. Statsadvokaternes afgørelse af sager med tiltalegrundlag i 2008

	Tiltale	Bødeforelæg	Tiltalefrafald	Advarsel
Straffeloven				
§ 155	1	1		
§ 155 og § 175	2			
§ 245				
§ 244	1			
§ 244 og 266	2			
§ 279				
Færdselssager				
ATK	1	129		
Anden	2	12	1	2
Anden særlovgivning				
Udrykningsbekendtgørelsen				
Pvt				
Andet				
I alt	9	142	1	2

Tabel 5b. Statsadvokaternes afgørelse af sager med tiltalegrundlag i 2009

	Tiltale	Bødeforelæg	Tiltalefrafald	Advarsel
Straffeloven				
§ 152		1		
§ 152 og § 155	1			
§ 152 og § 157		1		
§ 155	2	4		
§ 244	2			
§ 276	1			
Færdselssager				
ATK		111		
Anden	3	31	1	6
Anden særlovgivning				
Udrykningsbekendtgørelsen		1		
Pvt				
Andet				
(Fyrværkeri- og våbenbkg.)		1		
I alt	9	150	1	6

Tabel 5 c. Statsadvokaternes afgørelse af straffesager mod politipersonalet, herunder sager, der er behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2 i 2000-2009

Fordelingen efter afgørelsens indhold ¹⁾										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Anmeldelsen afvist	100 (12)	106 (10)	96 (4)	96 (14)	112 (15)	97 (10)	74 (4)	69 (6)	45 (6)	62 (10)
Efterforskning indstillet eller påtale opgivet	228 (66)	320 (65)	282 (62)	273 (76)	246 (33)	268 (69)	261 (72)	388 (101)	304 (78)	362 (112)
Tiltalegrundlag	73 (60)	116 (97)	79 (52)	114 (111)	170 (163)	189 (176)	173 (162)	168 (154)	154 (147)	166 (153)
Forholdet beklaget, men ikke tiltalegrundlag	5 (0)	11 (0)	3 (1)	5 (0)	4 (0)	10 (1)	7 (0)	14 (2)	18 (0)	29 (0)
Andet	7 (1)	11 (2)	14 (2)	21 (6)	19 (2)	15 (3)	12 (8)	12 (0)	7 (0)	5 (3)
I alt	413 (139)	564 (174)	474 (121)	508 (207)	551 (213)	579 (259)	527 (246)	651 (263)	528 (231)	624 (278)

Noter: 1) Færdselssager er anført i parentes.

6.5 Særligt om undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Dette afsnit omhandler sager, som statsadvokaterne og Rigsadvokaten har behandlet efter bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Efter denne bestemmelse iværksætter statsadvokaten efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorlig til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. I disse tilfælde skal der indledes efterforskning, uanset om der i det konkrete tilfælde er formodning om strafbart forhold.

Der er i perioden fra ordningens start i 1996 til udgangen af 2009 indkommet 168 sager. Sagerne er beskrevet i de tidligere beretninger og i denne beretnings afsnit 4.

Der har i den overvejende del af sagerne været enighed mellem politiklage-

nævn og statsadvokat om sagens afgørelse. I det omfang sagerne er påklaget til Rigsadvokaten, har Rigsadvokaten oftest tiltrådt statsadvokatens afgørelse.

Antallet af undersøgelsessager, dvs. de særligt alvorlige sager, hvor en borger er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben mv. var i 2008 og 2009 væsentligt lavere end i både 2006 og 2007. Statsadvokaten indledte således henholdsvis 14 og 12 undersøgelser i 2008 og 2009 i sager af denne karakter mod 20 undersøgelser i 2006 og 21 undersøgelser i 2007. Antallet af disse undersøgelsessager har varieret gennem årene, og der har siden 1996 gennemsnitligt været iværksat 12 undersøgelser årligt.

I 2008 var der 2 skudepisoder, heraf en med dødelig udgang, og i 2009 var der 6 skudepisoder, heraf 3 med dødelig udgang.

Tabel 6. Indkomne undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Antal sager indkommet i:												
Vedrørende:	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Detentions-												
dødsfald	1	3	3	1	1	1	0	0	0	2	0	0
Forsøg på												
selvmord i												
detention mv.	2	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Skudsager –	3	3	2	6	4	4	2	2	11	6	2	6
heraf med												
dødelig udgang	0	0	0	2 ¹⁾	2	1	0	0	4	0	1	3
Dødsfald i øvrigt	4	5	0	6	2	0	1	3	5	2	2	3
Tilskadekomst												
i øvrigt	2	2	4	3	2	2	4	4	4	11	10	3
I alt sager	12	14	9	17	10	7	6	9	20	21	14	12

Note 1) Den ene sag vedrørte to dræbte

Tabel 7. Fordeling af indkomne undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2 pr. statsadvokatur i 1998-2009

Antal sager indkommet i	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Statsadvokaten for København og Bornholm	5	4	1	1	0	4	3	3	3	5	4	1
Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn	0	2	4	6	2	0	1	2	5	2	1	3
Statsadvokaten for Midt-, Vest, og SydSjælland mv.	0	1	0	1	1	2	1	0	2	1	1	3
Statsadvokaten i Nord- og Østjylland	3	2	2	1	3	0	0	0	3	7	5	3
Statsadvokaten i Midt, Vest- og Syd-Østjylland	3	1	1	2	1	1	0	1	5	5	3	2
Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland	1	4	1	6	3	0	1	3	2	1	0	0
I alt sager	12	14	9	17	10	7	6	9	20	21	14	12

Tabel 8 (2008). Afgørelser i undersøgelsessager i 2008 efter retsplejelovens § 1020 a, stk.

2

Fordelingen efter afgørelsens indhold (færdselssager er anført i parentes)	Statsad- vokaten for Køben- havn og Born- holm	Statsad- vokaten for Nord- sjælland og Køben- havns Vestegn og Lolland	Statsad- vokaten for Nord- Midt-, Vest- og Syd- sjælland, og Falster	Statsad- vokaten for Nord- og Øst- jylland	Statsad- vokaten for Midt-, Vest- og Sydøst- jylland	Statsad- vokaten for Fyn, Syd- og Sønder- jylland	I alt
1. Efterforskning indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2 (ikke- sigtede personer)	5	2	1	7	3	0	18
2. Påtale er opgivet efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr. 1 (sigtede personer)							
3. Tiltalegrundlag ¹⁾							
4. Kritik ²⁾							
5. Forholdet beklaget, men ikke grundlag for kritik ³⁾							
6. Systemkritik og henstillinger							
7. Andet	1	0	0	2	0	0	3
I alt	6	2	1	9	3	0	21

Noter: 1) Sager hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg og meddelt tiltalefrafald eller en advarsel.

2) Sager hvor statsadvokaten har udtalt kritik af det skete, selv om der ikke har været grundlag for tiltale mv.

3) Objektiv beklagelse.

Table 8 (2009). Afgørelser i undersøgelsessager i 2009 efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Fordelingen efter afgørelsens indhold (<i>færdselssager er anført i parentes</i>)	Statsadvokaten for København og Bornholm	Statsadvokaten for Nord- og Sjælland og København og Vestegn og Lolland	Statsadvokaten for Nord- og Øst- og Syd- og Sjælland, og Falster	Statsadvokaten for Nord- og Øst- og Syd- og Sjælland, og Falster	Statsadvokaten for Vest- og Sydøst- og Jylland	Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønder- og Jylland	I alt
1. Efterforskning indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2 (ikke-sigtede personer)	3	1		1	2		7
2. Påtale er opgivet efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr. 1 (sigtede personer)							
3. Tiltalegrundlag ¹⁾							
4. Kritik ²⁾			1				1
5. Forholdet beklaget, men ikke grundlag for kritik ³⁾					1		1
6. Systemkritik og henstillinger							
7. Andet							1
I alt	3	2	1	2	2	0	10

**Table 9. Afgørelser i undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2
i 1998-2009**

Fordelingen efter afgørelsens indhold												
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Efterforskning												
indstillet eller												
påtale opgivet ¹⁾	10	10	7	12	6	2	5	7	10	17	18	7
Tiltalegrundlag ²⁾	0	1	0	1	1	0	0	2	0	2	0	0
Kritik ³⁾	0	4	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1
Forholdet beklaget, men ikke grundlag												
for kritik ⁴⁾	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Systemkritik												
og henstillinger	1	0	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Andet	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	1
Verserende	0	0	0	1	2	4	5	0	13	14	0	6
I alt	12	15	9	14	10	7	11	10	24	34	21	16

Noter:

- 1) Denne kategori omfatter fem sager, hvor efterforskningen er indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2, (ikke-sigtede personer), og en sag, hvor påtale er opgivet efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr. 1, (sigtede personer).
- 2) Denne kategori omfatter sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg og meddelt tiltalefrafald eller en advarsel.
- 3) Sager hvor statsadvokaten har beklaget det skete, selvom der ikke har været grundlag for tiltale mv.
- 4) Objektiv beklagelse.

Afsnit 7

Supplerende oplysninger vedrørende sager omtalt i tidligere beretninger

7.1 Beretningen for 2006

7.1.1 Undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Kvinde død i politiets varetægt

SA2-2006-322-0001 (tidl. SA2-2006-322-0013) og RA-2007-321-0042 (tidl. RA-2007-322-0030)

Sagen er omtalt i beretning 2006, side 100.

Rigsadvokaten besluttede, at efterforskningen i sagen skulle genoptages, ligesom der skulle ske forelæggelse for Retslægerådet. Efter fornyet afhøring af det implicerede personale samt forelæggelse for Retslægerådet traf statsadvokaten afgørelse om, at det ikke gav grundlag for at ændre den tidligere afgørelse om at indstille efterforskningen i sagen. Afgørelsen blev påklaget af advokaten for de pårørende.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Hjertestop under detentionsanbringelse

SA5-2006-322-0007 og RA-2007-322-0025

Sagen er omtalt i beretning 2006, side 99.

De pårørende til tilskadekomne påklagede statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

7.2 Beretningen for 2007

7.2.1 Adfærdssager

Kritisabel sprogbrug i forbindelse med alarmopkald

SA1-2007-323-0010 og RA-2007-323-0298

Sagen er omtalt i beretning 2007, side 47.

Efter genoptagelse af sagen traf statsadvokaten fornyet afgørelse. Statsadvokaten fastholdt den tidligere afgørelse. Sagen blev herefter ikke påklaget til Rigsadvokaten.

Sagen blev disciplinært afgjort med en irettesættelse.

7.2.2 Straffesager

Brud på tavshedspligt

SA1-2006-321-0008 (tidl. SA1-2006-321-0720)

Sagen er omtalt i beretning 2007, side 69-70

Polititjenestemanden blev frifundet i byretten, idet rettens flertal lagde vægt på, at kasinoets personale ikke havde forklaret, at oplysningerne stammede fra ham. Dissens for domfældelse, idet en dommer fandt, at de oplysninger, som kasinoets personale var i besiddelse af, stammede fra ham. Dommen blev ikke anket.

Forsvundne koster

SA1-2006-321-0010 (tidl. SA1-2006-321-0819)

Sagen er omtalt i beretning 2007, side 152.

Der var bortkommet ca. 8 kg. heroin fra politiets kosterrum. Efterforskningen blev indstillet, da det trods omfattende efterforskning ikke var muligt at fastlægge, hvorledes heroinen var bortkommet.

Statsadvokaten meddelte i sin afgørelse, at man i lighed med politiklagenævnet fandt, at der burde være gennemført initiativer med henblik på at sikre klarhed i regler og rutiner for behandlingen af koster og henstillede på den baggrund, at politiet snarest færdiggjorde et igangværende arbejde med at udarbejde nye, endelige retningslinjer for håndtering af koster under inddragelse af de erfaringer, som blandt andet denne sag gav anledning til.

Overtrædelse af tavshedspligt

SA3-2007-321-0014 (tidl. SA3-2007-321-0316)

Sagen er omtalt i beretning 2007, side 70.

Procesbevillingsnævnet meddelte tilladelse til at anke sagen til landsretten.

Landsretten stadfæstede byrettens dom.

Frifindelse for overtrædelse af tavshedspligt

SA3-2007-321-0330

Sagen er omtalt i beretning 2007, side 70-71

Procesbevillingsnævnet meddelte tilladelse til anke til landsretten.

Landsretten frifandt polititjenestemanden.

7.2.3 Undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Knallert påkørt under eftersættelse

SA4-2008-322-0012 og RA-2008-322-0041

Sagen er omtalt i beretning 2007, side 109

Føreren af knallerten påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Politiklagenævnens delberetninger

Landsformandens beretning for 2008

2008 blev indledt med Politiklagenævnens årsmøde den 18. januar 2008 i København. Her kunne bydes velkommen til 10 nyudpegede lægmedlemmer og 4 genudpegede lægmedlemmer.

På mødet redegjorde rigsadvokat Jørgen Steen Sørensen, vicesstatsadvokat Hans Fogtdal, statsadvokat Jesper Hjørtenberg og rigsadvokatassessor Lise Willer for politiklagesagsbehandlingen i 2007, ligesom der blev redegjort for en række forskellige adfærdsklager, der havde givet anledning til særlig opmærksomhed. Der henvises her til Rigsadvokatens beretning for 2007.

Rigsadvokaten redegjorde for flerårsaftalen med statsadvokaterne, herunder de hos statsadvokaterne oprettede særlige enheder til behandling af politiklagenævnsager. Afslutningsvist blev udvalgsarbejdet vedrørende politiklagenævnsordningen kort berørt.

I forbindelse med mødet blev jeg valgt som landsformand i 2008, og Bent Olaf Nielsen blev valgt som talsmand for lægmedlemmerne af politiklagenævnene.

Den 8. maj 2008 afholdtes formandsmøde i København.

Politiklagenævnens landsmøde fandt sted i Randers den 3. og 4. oktober 2008. Mødet indledtes med et indlæg fra advokat Torben Koch om politiklagenævnsordningen set fra den indklagede politiassistents synspunkt. Torben Koch fortalte her om, hvorledes politiassistenterne oplever en klage eller en undersøgelsessag, og hvilken rolle han som advokat har i forhold til sagen og sagens efterforskningskridt.

Herefter gennemgik vicesstatsadvokat Jakob Berger Nielsen, Statsadvokaturen for Nord- og Østjylland klagesagens behandling og forløb hos Statsadvokaturen. Hele forløbet blev gennemgået begyndende med klagens modtagelse og visitering, afhøring af klager, afhøring af vidner og indklagede, andre efterforskningskridt, udarbejdelse af redegørelse, oversendelse til Politiklagenævnet og efterfølgende udarbejdelse af endelig afgørelse. Det tidsmæssige aspekt af klagesagsbehandlingen blev drøftet.

Som afslutning på fredagens arrangement drøftede nævnsmedlemmerne dels i grupper og i plenum politiklagenævnsordningens fremtid. Følgende emner blev drøftet: Politiklagenævnens og Statsadvokaturens uafhængighed, politiklagenævnsordningens gennemsigtighed og synlighed, vigtigheden af

lægmedlemmers deltagelse ved klagesagsbehandlingen, muligheden for en særlig enhed til behandling af klager over politiet, behandlingen af de åbenbart grundløse klager og afgrænsningen mellem dispositionsklager og andre klager.

Lørdagens arrangement var henlagt til østjyllands Politis Hundefdelingens træningsområder, hvor vicepolitikommissær Frank Hovgesen og et hold hundefører fortalte om udvælgelse og træning af politihunde og hundefører. Herefter demonstrerede hundeførerne, hvorledes hund og hundefører arbejder i forbindelse med eftersættelse og eftersøgning af en mistænkt ligesom hundens arbejde i forbindelse med sporarbejde blev demonstreret.

Randers, den 9. januar 2009

Kirsten Schmidt

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for København og Bornholm for 2008

Politiklagenævnet for København og Bornholm har i løbet af 2008 modtaget underretning om i alt 312 nye sager, hvor sagsbehandlingen er indledt af Statsadvokaten.

Nævnet har i medfør af retsplejelovens § 1021 e afgivet udtalelse i ialt 327 sager, der fordeler sig således:

Adfærdsklager:	101
Straffesager:	110
Færdselssager:	81
Notitssager:	35

Der har i årets løb været afholdt 8 ordinære møder i Nævnet. Nævnsmedlemmerne har endvidere deltaget i Politiklagenævnenes årsmøde i januar måned 2008 samt et fællesmøde mellem Politiklagenævnene i Danmark og Grønland, som afholdtes primo oktober 2008.

Pr. 1. januar 2008 tiltrådte Trine Merete Thue Hansen som nyt medlem af Politiklagenævnet i stedet for Carsten Nielsen, der 2007 som suppleant indtrådte i Nævnet i stedet for et tidligere ordinært medlem, som fratrådte på grund af udstationering til udlandet.

I slutningen af 2007 modtog Politiklagenævnet sagsakterne i en særdeles omfattende sag ("fodboldsagen" – SAI-2005-321-0555), der vedrørte et sammen-

stød under en fodboldkamp i parken mellem tilhængere af fodboldklubben Malmø FF og politiet. Nævnet besluttede i medfør af retsplejelovens 1021 stk. 2, at Carsten Nielsen skulle fortsætte behandlingen af den verserende sag, selvom Statsadvokatens redegørelse og udkast til afgørelse først fremkom nogle måneder ind i 2008.

Nævnet kunne ikke fuldt ud tilslutte sig Statsadvokatens udkast til afgørelse i den pågældende sag, der ved årets afslutning fortsat verserer ved Rigsadvokaten, idet såvel klagerne som en indklaget betjent har påklaget Statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten.

Sagsbehandlingstiden har igennem alle årene – især for Politiklagenævnet for København og Bornholm – været et punkt, som gav anledning til kritiske bemærkninger og overvejelser om, i hvilket omfang den nuværende politiklagenævnensordning kunne anses for at være velfungerende. I løbet af 2008 har

Nævnet kunnet konstatere, at Statsadvokaten midlertidigt har haft tilført ekstra ressourcer, som har medført en mærkbar forbedring af sagsbehandlingstiden, ligesom antallet af sager med meget langvarig behandlingstid nu må konstateres at være nedadgående. Nævnet har således ved årsskiftet ikke registreret verserende sager, som stammer fra 2006 - bortset fra den føromtalte fodboldsag, som endnu ikke endeligt er afsluttet.

Nævnet har i et enkelt tilfælde anmodet Statsadvokaten om en mundtlig drøftelse af en sag. To medarbejdere fra Statsadvokaten samt efterforskeren fra Rigspolitechiefens Rejseafdeling deltog indledningsvis i et møde og besvarede en række af Nævnets spørgsmål, hvorefter Nævnet kunne træffe afgørelse i sagen.

København, den 9. januar 2009

Poul Helmuth Petersen

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn 2008

Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn har i løbet af 2008 modtaget underretning om 104 sager og har truffet afgørelse i 155 sager, hvoraf en sag er udsat på yderligere afhøringer og to tidligere afgjorte sager har været genbehandlet. Alle sager fra 2007 og tidligere år er afsluttet. Der resterer 39 uafgjorte sager fra 2008, som afventer redegørelse fra statsadvokaten.

Straffesager:

Politiklagenævnet har behandlet i alt 40 sager af denne art. 18 sager vedrørte klager om vold, 5 sager drejede sig om tyveri, medens de resterende udgjordes af et bredt felt af klager.

I en sag fandt der en anholdelse sted under magtanvendelse af en mand i forbindelse med at denne var blevet opsøgt af en – formentlig psykisk syg – person. Efter forklaringen fra den anholdte mand sammenholdt med de lægelige oplysninger, blev det ansat for overvejende sandsynligt, at en polititjenestemand havde taget en eller anden form for halsgreb på manden. Det kunne imidlertid beklageligvis ikke fastslås, hvilken polititjenestemand der gjorde det. Hændelsesforløbet fandtes særdeles beklageligt. Afgørelsen er af klager påklaget til Rigsadvokaten.

I en anden sag om vold var der ikke grundlag for at rejse tiltale for herfor, men det fandtes kritisabelt, at de indklagede polititjenestemænd fjernede klager fra sygehusets område ved over en vis strækning og herunder også ind og ud af en elevator, at trække ham liggende på ryggen, med hudafskrabninger/forbrændinger til følge. Den valgte metode til fjernelse af anmelder var såvel unødigt smertefuld, som ydmygende.

I to sager var håndteringen af politiforretningen uhensigtsmæssig.

Sager efter Retsplejelovens § 1020a, stk. 2

Nævnet har behandlet en sag der vedrørte en formodet indbrudstyv, der blev antastet af politipatruljen og som forsøgte at undløbe oppe på taget af en kontorcontainer, hvor han gled og faldt til jorden og pådrog sig sådanne skader, at han afgik ved døden.

Adfærdssager:

Politiklagenævnet har truffet afgørelse i 40 sager af denne art.

En sag vedrørte en beruset person, der kort efter at være blevet anholdt ønskede at komme på toilettet. Det fandtes i den konkrete situation kritisabelt, at en politiassistent under klagers protest for åben dør overværede toiletbesøget. Det fandtes endvidere meget kritisabelt, at politiassistenten aftørrede afføring fra toiletbrættet med tøj fra klager, idet det fandtes at være en ydmygende behandling.

I tre sager blev polititjenestemandens håndtering af sagen fundet uhensigtsmæssig.

Færdselssager:

Politiklagenævnet har behandlet 39 færdselssager. Flertallet af disse vedrørte hastighedsovertrædelser og de er blevet afsluttet med at de pågældende polititjenestemænd er blevet tilsendt et bødeforlæg.

I en sag er der herudover rejst tiltale med påstand om betinget frakendelse af førerretten.

Notitssager:

Politiklagenævnet har i alt behandlet 32 sager af denne art.

Poliklagenævnet har i årets løb afholdt 12 møder. Endvidere har politiklagenævnet i maj måned deltaget i et møde med Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn.

Herudover har formanden deltaget i formandsmøde i 2008, ligesom nævnet har deltaget i fællesmøde med de øvrige nævn i januar og oktober måned.

Politiklagenævnet har med tilfredshed konstateret, at statsadvokatens særlige indsats med henblik på nedbringelse af sagsbehandlingstiden har båret frugt.

Samarbejdet med statsadvokaten har også på denne baggrund været godt og konstruktivt.

Holbæk, den 26. januar 2009

Michael Abel

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster for 2008

Nævnet har også i 2008 været udsat for forandring, idet 2 af nævnets 3 medlemmer blev nyudnævnte pr. 1. januar 2008.

Nævnet har i året modtaget 114 sager, fordelt med 54 straffesager og 60 adfærdssager.

Af straffesagerne har størstedelen, eller 39, været færdselssager og af disse har hovedparten, eller 26, været ATK-sager (automatisk trafikkontrol sager).

Af adfærdssagerne er de 26 afsluttet efter at der har været en drøftelse med klageren (notitssager).

Af de sager der er modtaget i 2008, er der alene 10 sager der ikke er afsluttet.

De sager der er behandlet i 2008 udgør i alt 116 sager.

Nævnet har bestræbt sig på at holde møde 1 gang om måneden, for at bidrage til, at sagsbehandlingstiden ikke bliver for lang. Undtaget herfra har været januar måned samt et par sommermåneder og tidspunkter hvor der ikke har været et passende antal sager til at afholde møde.

Derudover er en del sager behandlet på skriftligt grundlag, det drejer sig primært om notitssager og ATK-sager.

Nævnet har i alt væsentligt været enige i de redegørelser og indstillinger, der er fremkommet fra Statsadvokaten.

I 1 enkelt sag har nævnet fundet anledning til at udtrykke, at en given adfærd har været uacceptabel, selvom den pågældende politiassistent havde beklaget sin adfærd, og Statsadvokaten på denne baggrund ikke fandt anledning til at udtrykke kritik af adfærden.

Det drejede sig om en yngre politiassistent, der rettede henvendelse til en borger og spurgte efter den pågældendes søn og hans telefonnummer. Politiaffistenten præsenterede sig med navn og tjenestested. Det var i et helt privat ærinde at henvendelse fandt sted. Pågældende borger blev urolig over henvendelsen og tog kontakt til politiassistenten, der oplyste at det var et rent privat ærinde.

Politiaffistenten beklagede senere, at henvendelsen var kommet til at fremstå som officiel, uagtet det var rent privat.

Nævnet havde ikke noget ønske om at der skulle foretages yderligere i sagen, men fandt omvendt af principielle grunde, at det ikke bør anføres at adfærden ikke er kritisabel. Omtalen er valgt, uagtet den absolut hører til blandt småsagerne, for at understrege nævnets holdning om, at en uacceptabel adfærd bør karakteriseres som kritisabel, uagtet politiassistenten måtte have beklaget sin adfærd og nævnet på denne baggrund ikke har noget ønske om, at der skal foretages yderligere overfor den pågældende.

Herudover har nævnet i en enkelt sag vedrørende overtrædelse af udrykningsbekendtgørelsen været uenige med Statsadvokaten i dennes indstilling, da nævnet fandt at en potentiel meget farlig situation ved kørsel gennem et kryds for rødt lys, burde straffes noget hårde end oplægget var fra Statsadvokaten.

Statsadvokaten valgte at følge nævnets indstilling.

Vedrørende de i årets løb afholdte møder, har 2 af nævnets medlemmer deltaget i årsmødet i januar, jeg har som formand deltaget i formandsmødet i

foråret og 2 af nævnets medlemmer har deltaget i landsmødet i Randers den 3.- 4. oktober 2008.

Holbæk, den 13. januar 2009

Kaj Høj

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland for 2008

Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn, Syd - og Sønderjylland har i årets løb modtaget underretning om 109 sager.

I årets løb er der afgjort 123 sager.

Ved årets udløb verserede der 16 sager, alle fra 2008.

De afgjorte sager fordeler sig som følger:

Straffesager:	56
– heraf færdselssager:	23
Adfærdsklager:	45
Notitssager:	22

I straffesagerne er der i 4 sager udtalt kritik, og i 1 givet bøde for overtrædelse af Straffelovens § 155. I færdselssagerne er der i 16 sager om automatisk trafikkontrol givet bøde, og i 3 andre færdselssager bøde for overtrædelse af forskellige bestemmelser i Færdselsloven.

Øvrige straffesager og adfærdsklager er afvist.

Der har med en enkelt undtagelse og fra enkelte dissenser været enighed med Statsadvokaten i bevisbedømmelsen og sagernes afgørelse.

I den konkrete sag har nævnet i forbindelse med, at en person blev fundet død i sin bil på en rastepads ved en sønderjysk motorvej ønsket udtalt yderligere kritik i forbindelse med en efter nævnets opfattelse manglende orientering af kollegaer på vagtcentralen. Såvel efterladtes hustru som politiklagenævnet har påklaget Statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten, hvorfra afgørelse endnu ikke foreligger.

Politiklagenævnet har af hensyn til sagsbehandlingstiden øget antallet af sine møder, der af hensyn til medlemmernes transportforhold er afviklet som en kombination af telefonmøder og egentlige møder. Notitssager og sager om automatisk trafikkontrol behandles skriftligt.

Politiklagenævnet har deltaget i nævnenes årsmøde den 18. januar 2008, i et møde med Statsadvokaten i april for erfaringsudveksling samt i fællesmødet den 3. og 4. oktober i Randers.

Samarbejdet med Statsadvokaten er upåklageligt, konstruktivt og med god løbende kontakt.

Sønderborg, den 14. januar 2009

Palle Niss

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for midt-, vest og sydøstjylland for 2008

Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland har i 2008 behandlet 108 sager – 55 adfærdssager heraf 18 behandlet som notits-sager og 53 straffesager heraf 6 fartsager.

Pr. 1. januar 2009 er der hos nævnet registreret 21 verserende sager. Politiklagenævnet for Midt-, Vest- og Sydøstjylland har i 2008 afholdt 9 møder. Notits-sager og sager vedrørende fartoverskridelse er som udgangspunkt behandlet på skriftligt grundlag, ligesom enkelte andre sager er behandlet på skriftligt grundlag, men samtlige øvrige sager er behandlet mundtligt på de ovennævnte møder.

Nævnet har deltaget i landsmødet i København og fællesmødet, der blev afholdt i Randers.

Samarbejdet med Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland har været upåklageligt, og der har kun været anmodning fra politiklagenævnets side om yderligere undersøgelser i et beskedent antal sager – alle anmodninger er blevet efterkommet.

Af hensyn til sagsbehandlingstiden orienteres Statsadvokaten løbende om politiklagenævnets mødedatoer.

Nævnet har ikke i 2008 indbragt sager for Rigsadvokaten.

Nævnet finder anledning til at referere 2 sager:

SA5-2008-321-0364 – en politiassistent havde ved flere lejligheder i strid med instruks fra en overordnet foretaget kontrolbesøg på massageklinikker alene og ikke efterfølgende indberettet noget til døgnrapporten herom. Der forelå en anmeldelse om, at den pågældende havde afkrævet prostituerede penge. Anmeldelse om forholdet skete fra en medarbejder i et socialt projekt, men den pågældende kunne ikke foranledige, at de forurettede lod sig afhøre til sagen.

Ud fra signalement og Indregistreningsnummeret på den bil den pågældende var kørende i kunne det fastlægges, hvilken polititjenestemand, der var tale om – den pågældende politiassistent oplyste, at det var korrekt, at han i nogle tilfælde havde foretaget kontrolbesøg alene men afviste at have modtaget penge. Poliitiassistenten forklarede yderligere, at han ikke havde foretaget indberetning til døgnrapporten, idet sagen fortsat verserede og henviste til, at han havde gjort notater herom i sin lommebog, Med henset ti! at det ikke var muligt at afhøre de pågældende prostituerede, besluttede Statsadvokaten at indstille efterforskningen, fordi der ikke var rimelig formodning om, at et strafbart forhold som forfølges af det offentlige var begået, men udtalte samtidig kritik af, at politiassistenten trods ordre om det modsatte har foretaget kontrolbesøg på massageklinikker alene uden, at nærmeste leder blev underrettet herom, og uden at besøgene blev registreret i døgnrapporten. Politiklagenævnet udtalte, at man var enig i afgørelsen, men bemærkede samtidig, at det måtte beklages, at sagen måtte afgøres uden at det var lykkedes at afhøre de forurettede, uanset at politiet var i besiddelse af de pågældendes data i form af fødselsdato, hjemadresse i hjemlandet og arbejdssted i Danmark.

SAS-2008-321-0009 – i forbindelse med en tvist om placering af en skurvogn på en ejendom, der blandt andet blev benyttet til jagt, skrev en politiassistent på vegne det interessentskab, der havde placeret skurvognen, til den kommune der behandlede sagen, blandt andet at naboen, der havde klaget for ca. 5 år siden, var blevet dømt for ulovlig jagt i interessentskabets skov. Naboen klagede over politiassistentens brug af denne oplysning og henviste til, at politiassistenten kunne have denne oplysning i kraft af sin stilling, hvorfor der måtte foreligge et brud på tavshedspligten. Poliitiassistenten forklarede, at han i sin tid havde stået som anmelder af forholdet på vegne interessentskabet, og som anmelder var blevet underrettet om sagens udfald. Poliitiassistenten havde ikke i korrespondancen med kommunen oplyst sin stilling. Poliitiassistentens oplysninger om denne sammenhæng kunne bekræftes af andre oplysninger og på den baggrund fandtes politiassistenten ikke at have brudt sin tavshedspligt, hvilket politiklagenævnet tiltrådte.

Silkeborg, januar 2009

Hans Kjærgaard

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nord- og Østjylland

Politiklagenævnet har i løbet af 2008 modtaget:

67 straffesager

98 adfærdssager og

7 § 1020a-sager

Der er således ialt modtaget 172 sager. I samme perioden har politiklagenævnet færdigbehandlet

66 straffesager

99 adfærdssager og

9 § 1020a-sager.

Af de 99 adfærdssager er 25 afsluttet som notitssager.

I årets løb har samtlige medlemmer af politiklagenævnet deltaget i henholdsvis årsmøde og landsmøde, og jeg har deltaget i formandsmødet.

Politiklagenævnet var den 10. april været på besøg hos Nordjyllands Politi. Politiklagenævnet mødte her politiets ledelse og blev efterfølgende vist rundt på Politigården i Ålborg. Besøget blev sluttet af med, at nævnsmedlemmerne var med på patruljekørsel.

Den 12. september mødtes politiklagenævnet med Statsadvokat Elsemette Cassøe i Ålborg for at udveksle erfaringer om den praktiske behandling af klagesagsbehandlingen.

Flere sager har i årets løb særligt påkaldt sig opmærksomhed herunder i medierne: Den ene sag vedrører Cafe 1000fryd i Ålborg, hvor politiklagenævnet var enig med Statsadvokaten i, at der ikke kunne rejses kritik af måden, hvorpå politiet dels foretog rydning af området ved Cafe 1000fryd og dels foretog anholdelser af personer ved Cafeen.

Den anden sag vedrører en anholdelse foretaget af flere polititjenestemænd.

Politiklagenævnet var i 2007 af den opfattelse, at der skulle udtales kritik overfor de involverede polititjenestemænd, uden at denne kritik kunne rettes mod nogen bestemt polititjenestemand. Afgørelsen blev påklaget af såvel klager som indklagede, og sagen blev herefter genoptaget. Afgørelsen blev ikke ændret ved den fornyede behandling, og sagen blev igen påklaget til Rigsadvokaten, der i oktober 2008 stadfæstede afgørelsen, hvorefter der således ikke

udtales kritik af en bestemt polititjenestemands adfærd; men mod politiets adfærd generelt.

Af de behandlede straffesager er der rejst tiltale for henholdsvis brud på tavshedspligten og tjenestemisbrug.

En sag om opslag i POLSAS er anset for at være særdeles kritisabel, ligesom opslag i 118 vedr. hemmelige numre er anset for særdeles kritisabel. I en sag om manglende orientering overfor forældrene i forbindelse med afhøring af en 16-årig er der udtalt kritik.

Der er i en sag om modtagelse og opbevaring af et skydevåben på polititjenestemandens private adresse påtalt uheldig adfærd.

Statsadvokaten har i en sag beklaget anvendelsen af peberspray og i en anden beklaget, at ransagning fandt sted i en forkert lejlighed.

Der har været behandlet 11 sager ved automatisk trafikkontrol.

I forbindelse med indlæggelsen af en patient på psykiatrisk skadestue fravristes en polititjenestemand sin tjenestepistol, og der afgives i den forbindelse skud, hvorunder patienten rammes og afgår ved døden. Statsadvokaten indledte undersøgelser i sagen, og sagen afsluttes med, at der ikke rejses tiltale eller udtales kritik af den pågældende polititjenestemand for måden, hvorpå polititjenestemanden håndterede sin tjenestepistol under politiforretningen. Episoden kan heller ikke danne grundlag for ændringer af proceduren i politiet.

I en sag om eftersættelse af en bil, hvor fører af bilen forulykker og efterfølgende afgår ved døden, vurderes ej heller til at kunne føre til ændringer i retningslinierne for eftersættelser.

Der udtales således ikke kritik eller rejses tiltale overfor føreren af politibilen.

Nævnet har i det væsentligste været enig med Statsadvokaten i årets afgørelser. Politiklagenævnet har i nogle afgørelser anmodet om yderligere efterforskning eller anmodet om tilføjelser til afgørelserne. I en enkelt sag har politiklagenævnet ikke været enig med Statsadvokaten. Politiklagenævnet har påklaget Statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten, hvor sagen ved årets afslutning ikke er færdigbehandlet.

Randers den 9. januar 2009

Kirsten Schmidt

Landsformandens beretning for 2009

2009 blev indledt med politiklagenævnenes årsmøde den 16. januar 2009 på Eigveds Pakhus, København.

På mødet var indlæg fra Pelle Nigard og Morten Lausten fra Politiskolen, der orienterede om de ændringer, der var foretaget i uddannelsen af polititjenestemænd, idet der særligt blev gjort rede for uddannelsen i konflikthåndtering.

Fra rigsadvokatens side deltog statsadvokat Jesper Hjortenberg, vicestatsadvokat Hans Fogtdal og rigsadvokatfuldmægtig Lisette Jørgensen, der redegjorde for udviklingen i antallet af sager samt opfølgningen på sagerne, herunder med hensyn til kontrol af sagsbehandlingstiderne fordelt på sagstyper og på statsadvokaturerne, ligesom enkelte konkrete sager blev gjort til genstand for kommentarer.

Arbejdet i udvalget vedrørende eventuel ændring af politiklagenævnensordningen blev kort omtalt med henvisning til, at der forventes betænkning i løbet af kort tid.

På årsmødet blev undertegnede valgt som landsformand i 2009, og Erik Burmølle blev valgt som talsmand for lægmedlemmerne af politiklagenævnene.

På årsmødet blev ligeledes drøftet eventuel afgivelse af hørings svar til den forventede betænkning om eventuel ændring af politiklagenævnensordningen. Det vedtoges, at et udkast til hørings svar skulle udarbejdes af to af formændene – Poul Helmuth Petersen, København og Hans Kjærgaard, Silkeborg og to af de læge Erik Burmølle, Fredericia og Eva Kjær Jensen, Frederiksberg. Efter at betænkningen var fremkommet, lod anmodning om hørings svar vente på sig, og det blev først i juni opdaget, at der var sket en fejl fra Ministeriets side, derved at man ikke havde fremsendt anmodning om hørings svar til politiklagenævnene – dette blev der rettet op på, og et udkast med gengivelse af flere synspunkter blev drøftet på formandsmødet, hvortil Eva Kjær Jensen og Erik Burmølle var medinviteret.

Ved skrivelse af den 8. juni 2009 til Justitsministeriet fra undertegnede er ministeriets opmærksomhed blevet henledt på, at der var 4 af formændene, der havde siddet 2 x 4 år pr. 31/12 2009, hvorfor der skulle tages stilling til, om der skulle ske en ekstraordinær forlængelse eller beskikkes nye. Afgørelsen heraf har trukket noget ud.

Politiklagenævnenes landsmøde blev afholdt i Fredericia den 2. og 3. oktober 2009.

Politiforbundets formand Peter Ibsen redegjorde i et indlæg for de virkninger en klage kan have for den polititjenestemand, der klages over. Klagen kan nemt

opfattes som værende udtryk for en dobbelt straf, idet polititjenestemænd jo ved siden af klagesystemet er omfattet af de almindelige sanktionsregler både for så vidt angår strafferegler og disciplinære regler.

Statsadvokat Peter Brøndt Jørgensen gennemgik arbejdet med klager over polititjenestemænd set fra statsadvokatens side og herunder den betydning begrundelsen for afgørelsen har for, hvorledes klagesagen opfattes af klageren. Statsadvokaten påpegede endvidere, at det nuværende system eventuelt kunne justeres således, at der blev gjort udvidet brug af notits-sagsbehandling, idet denne behandlingsform typisk var egnet til hurtig og ved anvendelse af få ressourcer at opnå et for alle parter brugbart resultat. Videre påpegede statsadvokaten, at en del af de færdselssager, der nu bliver behandlet i politiklagesystemet måske hensigtsmæssigt kunne behandles i andet regi.

Professor Gorm Toftegaard Nielsen redegjorde i et indlæg for den nuværende politiklagenævnens ordning set med fagjuristens øjne med særlig fokus på de problemer, der knytter sig til polititjenestemændenes medvirken, og de problemer i relation til eventuel selvinkriminering, dette indebar. Professor Gorm Toftegaard Nielsen redegjorde for tanker om en "frit lejde" ordning, der eventuelt kunne være en del af en løsning på problemet med polititjenestemændenes medvirken ved klagesagernes behandling.

Om lørdagen redegjorde politiassistenterne Mogens Winding og Jacob Bøgebjerg for de problemer, der kan opstå i forbindelse med politiets indgriben, herunder når det er nødvendigt at bruge magt, og de værktøjer, der er til rådighed i en sådan situation.

Silkeborg, januar 2010.

Hans Kjærgaard

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for København og Bornholm for 2009

Politiklagenævnet for København og Bornholm har i løbet af 2009 modtaget underretning om i alt 385 nye sager, hvor sagsbehandlingen er indledt af Statsadvokaten.

Nævnet har i medfør af retsplejelovens § 1021 e afgivet udtalelse i i alt 358 sager, der fordeler sig således:

Adfærdsklager:	77
Straffesager:	124
Færdselssager:	122
Notitssager:	35

Af de 122 færdselssager angik 48 sager overtrædelser af færdselslovens hastighedsbestemmelser, der var konstateret ved politiet Automatiske Trafikkontrol (ATK-sager).

Nævnet har i nogle sager anmodet Statsadvokaten om at foretage yderligere undersøgelser, herunder foretage nye afhøringer m.v., hvilket Statsadvokaten har imødekommet i alle sager, hvor Nævnet har fremsat anmodning herom. Kun i et meget begrænset antal sager har Nævnet tilkendegivet, at man ikke var enig i Statsadvokatens udkast til afgørelse. I 4 af sagerne – der alle var færdselssager – ændrede Statsadvokaten efterfølgende sin afgørelse i overensstemmelse med Nævnets bemærkninger, således at afgørelsen herefter fremstod som om at Statsadvokaten og Nævnet var enig i sagens afgørelse. I en af de straffesager, hvor Nævnet ikke var enig med Statsadvokaten, da Nævnet fandt at der skulle rejses tiltale mod den pågældende betjent, ændrede Statsadvokaten sin oprindelige indstilling til afgørelse, således at der i stedet for blot at udtale kritik overfor den pågældende betjents adfærd blev tilkendegivet en skærpet kritik.

Der har i årets løb været afholdt 9 ordinære møder i Nævnet, ligesom Nævnet har været samlet i forbindelse med Politiklagenævnenes årsmøde i januar måned 2009 samt et fællesmøde mellem Politiklagenævnene i Danmark og Grønland, som afholdtes den 3.-4. oktober 2009.

I marts måned 2009 afholdte Nævnet et fællesmøde med Statsadvokaten for København og Bornholm, hvor der var lejlighed til at udveksle synspunkter i relation til den praktiske behandling af politiklagenævnsager. Udover et par konkrete sager drøftedes bl.a. spørgsmålet om afgrænsning mellem dispositionsklager og adfærdsklager og de tilfælde, hvor Nævnet undtagelsesvist afgiver en supplerende udtalelse, der vedrører forhold, som må karakteriseres som en dispositionsklage.

I årsberetningerne har Nævnet ofte fremdraget eksempler på enkelte sager, som kunne have særlig interesse. Henset til den usikkerhed, som på nuværende tidspunkt er opstået omkring en fremtidig offentliggørelse af Rigsadvokatens årsberetning, er dette efter omstændighederne i nærværende årsberetning blevet begrænset til nedenstående.

Nævnet har i et par sager haft spørgsmålet om politiets anvendelse af peber-

spray op til drøftelse. Da der er tale om et forholdsvis nyt magtmiddel, som politiet nu har til rådighed, er det ikke uventet, at der kan opstå klager i forbindelse med anvendelsen af dette magtmiddel.

Senest har Nævnet ved sit sidste møde i indeværende år behandlet en sag om anvendelsen af peberspray (SA1-08-321-0089). Sagen drejede sig om en urolig anholdt, der ilagt håndjern på ryggen var anbragt på bagsædet af en patruljebil. I patruljebilen befandt sig udover chaufføren en polititjenestemand, der ligeledes sad på bagsædet i patruljebilen (bag ved føreren). På et tidspunkt skønnede chaufføren, at den anholdte var så urolig, at han muligvis kunne være til fare for kollegaen på bagsædet og / eller til fare for selve kørslen. Chaufføren standsede derfor bilen og vendte sig om mod bagsædet og eksponerede den anholdte med et kort pust af en peberspray. Den indklagedes kollega på bagsædet vurderede ikke, at der forelå en situation, som kunne sidestilles med en øjeblikkelig faresituation. Der var endvidere en uoverensstemmelse mellem de to betjente om, hvad der rent faktisk var blevet sagt til den anholdte umiddelbart forud for eksponeringen med pebersprayeren. Et flertal af Nævnets medlemmer fandt, at chaufføren havde handlet kritisabelt ved at anvende peberspray mod den anholdte person, der befandt sig på bagsædet af en bil, fikseret med håndjern på ryggen. Disse medlemmer lagde vægt på, at kollegaen på bagsædet var nærmere til at foretage en vurdering af, i hvilket omfang der konkret forelå en situation, som kunne indikere anvendelse af et magtmiddel, således som det rent faktisk skete. Et af Nævnets medlemmer fandt på den ene side, at den pågældende havde handlet uhensigtsmæssigt, men på den anden side ikke, at der var tilstrækkelig anledning til at udtale egentlig kritik af den pågældende betjent. Samlet set kunne Nævnet således ikke tiltræde Statsadvokatens indstilling til afgørelse i sagen, hvorefter Statsadvokaten ikke fandt at der kunne udtales kritik af den pågældende.

Da undertegnede, advokat Poul Helmuth Petersen for mere end 8 år siden tiltrådte som formand for Politiklagenævnet udtalte min forgænger, advokat Søren Arentoft en skarp kritik af Justitsministeriets håndtering af spørgsmålet om udskiftning af nævnsmedlemmer, herunder særligt i den situation, hvor der skal skiftes formand. Der henvises til Rigsadvokatens årsberetning for 2001, side 188. Desværre har denne kritik ikke vundet genklang i Ministeriet, idet forholdene omkring formandskiftet for Politiklagenævnene ultimo 2009 om muligt har været endnu mere kaotiske end de var for 8 år siden.

Langt ind i januar måned 2010 er det stadig ikke afklaret, hvem der udpeges som ny formand – et forhold som er særdeles uhensigtsmæssigt bl.a. for overtagelsen af den sekretariatsfunktion, som er en del af formandens opgave.

I lighed med min forgænger kan jeg udtale, at det har været spændende og oplevelsesrigt at deltage i arbejdet med politiklagenævnssager. Dette skyldes ikke mindst det fine samarbejde med de læge medlemmer, som gennem årene på fortrinlig vis har arbejdet med politiklagenævnsager. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke alle de læge medlemmer for deres indsats, ligesom jeg tilsvarende vil takke Statsadvokaten og dennes medarbejdere for et godt samarbejde.

Man må forvente, at det nu fremsatte lovforslag om en ny politiklageordning vedtages indenfor det næste halve års tid, således at den nu eksisterende ordning afvikles. Jeg skal afslutningsvis udtrykke håb om, at man i forbindelse med etablering af en nyordning drager omsorg for, at de fornødne ressourcer til en behørig behandling af klagesagerne bevilges, således at man undgår nogle af de væsentlige kritikpunkter om bl.a. sagsbehandlingstid m.v., som igennem mange år har været rejst fra min og andres side af den nuværende ordning.

København, den 14. januar 2009

Poul Helmuth Petersen

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn 2009

Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn har i løbet af året 2009 modtaget underretning om 168 sager.

Der er truffet afgørelse i 178 sager der fordeler sig på følgende måde:

Adfærdssager:	61
Straffesager:	55
Færdselsager	36
Notitssager	25
Sager efter § 1020a	1

Der har i det væsentligste været enighed med statsadvokaten i sagernes afgørelse, dog har nævnet i en enkelt sag fundet, at en politimand udøvede unødvendig magtanvendelse, hvilket statsadvokaten ikke var enig i.

I to af straffesagerne blev det besluttet at rejse tiltale. Den ene vedrørte en polititjenestemand, som på sin arbejdsplads uden tjenstlig anledning fremtog

sin tjenestepistol, uden først at sikre sig at der ikke var patron i kammeret og afgav et skud med pistolen i retning af en person og dennes hund.

Der blev rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 155.

I den anden sag blev det besluttet at rejse tiltale for vold efter straffelovens § 244 på baggrund af en hændelse, hvor politimanden, der var i civil, tildelte forurettede tre til fem slag i ansigtet med knyttet hånd og efterfølgende fremtog sit politiskilt.

For så vidt angår adfærdsklagerne er der i flere af disse udtalt kritik. I en sag vedrørende uberettigede opslag i politiets register, er adfærden fundet særdeles kritisabel. I en sag, hvor de involverede polititjenestemænd præsenterede en person for en fiktiv/falsk sigtelse med henblik på at undgå at gøre vedkommende bekendt med den reelle mistanke, blev adfærden for de tre involverede polititjenestemænd betegnet som henholdsvis særdeles kritisabel, meget kritisabel og kritisabel.

Færdselssagerne vedrører for næsten halvdelen vedkommende hastigheds-overtrædelser og de er blevet afsluttet med at de pågældende polititjenestemænd er tilkendt et bødeforlæg.

Antallet af notitssager udgjorde 29% af samtlige adfærds/notitssager.

Politiklagenævnet har behandlet sagerne på 12 møder fordelt over året.

Politiklagenævnet har deltaget i nævnens årsmøde i januar samt landsmøde i oktober måned. Formanden har tillige deltaget i formandsmøde i maj måned.

Holbæk, den 5. maj 2010

Michael Abel

Delberetning for politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster for 2009

Nævnet har i 2009 afholdt møde stort set hver måned, bortset fra februar og august måneder, således at der i alt er afholdt 10 møder i årets forløb.

På disse 10 møder er der i alt behandlet 110 sager.

De fleste sager har været behandlet i møder, hvor samtlige nævnets medlemmer har været til stede, men en del småsager, hvor klagerne efter at have talt med en overordnet politiembedsmand, har erklæret sig tilfreds med den redegørelse han eller hun har fået, og ikke har ønsket yderligere foretaget, er behandlet på skriftlig grundlag (notitssager).

Ud af de halvtreds adfærdssager nævnet har behandlet i årets løb har disse notitssager udgjort 19.

Derudover er der en del af sagerne, som drejer sig om politiembedsmænd, der er bleven registreret i automatisk trafikkontrol for at have kørt for stærkt, uden at dette har været tjenstligtbegrundet.

Disse sager har tillige i en vis udstrækning været behandlet på skriftligt grundlag.

Det drejer sig i alt om 29 sager, ud af de i alt 60 straffesager, som nævnet har behandlet i årets løb.

Disse 29 hastighedssager er afgjort med bøder fra kr. 500,00 - 2.000,00, ligesom der i to tilfælde er givet klip i kørekortet.

Derudover skal det bemærkes, at en enkelt sag er afvist af Statsadvokaten som værende åbenbart grundløs, en sag er afvist som værende for sent indgivet, mens en sag er hjemvist fra Rigsadvokaten til fornyet behandling hos Statsadvokaten og nævnet.

Nævnet har i det store og hele været enige med Statsadvokatens indstillinger i de behandlede sager.

I en enkelt sag om sprogbrug overfor en mindreårig, fandt nævnet den pågældende sprogbrug for at være kritisabel, mens Statsadvokaten alene fandt sprogbrugen uhensigtsmæssig.

Der var tale om en overordnet politiembedsmand, som overfor en mindreårig anførte, at han kun var et "kussehår fra at komme i fængsel".

I en anden sag har der været lidt større uenighed mellem nævnet og Statsadvokaten.

Det drejede sig om en sag, som Statsadvokaten på eget initiativ tog op.

Sagen drejede sig om en motorcykelbetjent, der eftersatte en 13-årig dreng, der havde taget sin storebrors knallert, der var tunet, så den kunne køre hurtigere end tilladt. Under kørslen med ca. 30 km i timen, blev han observeret af motorcykelbetjenten, der eftersatte ham for at standse knallerten.

Under denne eftersættelse, skubbede motorcykelbetjenten med benet 3 gange til knallertens bagende, efter motorcykelbetjentens egen forklaring for at undgå, at de kørte sammen, mens drengen fortalte, at der blev sparket flere gange af motorcykelbetjenten under kørslen.

Disse skub/spark medførte, at knallertføreren forulykkede med alvorlig personskade til følge.

Der var i øvrigt ingen færdsel på det pågældende sted.

Der foreligger ikke nogen regler om, hvorledes den omhandlede betjent skulle have forholdt sig i situationen, men nævnet fandt, at midlet til at stoppe

knallerten indebar så stor risiko for skade, at det ikke stod i rimeligt forhold til den forseelse, knallertføreren havde begået med hensyn til overtrædelse af færdselsloven. Nævnet fandt således, at der enten burde rejses sag mod den pågældende for uagtsom legemsbeskadigelse, eller i hvert fald udtales alvorlig kritik.

Statsadvokaten fandt alene anledning til at udtale kritik.

Sagen blev ikke af nævnet påklaget, da den pågældende knallertfører var repræsenteret ved advokat.

Der har i øvrigt ikke været mere alvorlige sager til behandling i årets løb.

Udover de møder der er nævnt ovenfor, og hvor der har været behandlet sager, har nævnets medlemmer deltaget i årsmødet i januar 2009 samt landsmødet i Fredericia i efter året 2009 ligesom formanden har deltaget i det årlige formandsmøde i København.

Holbæk, den 4. januar 2010

Kaj Høj

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nord- og Østjylland for 2009

Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nord- og Østjylland har i 2009 færdigbehandlet 93 straffesager, heraf 12 sager om hastighedsovertrædelse. Nævnet har behandlet 94 adfærdsklager, hvoraf 37 har været behandlet som notitssager. Herudover er færdigbehandlet to sager i medfør af RPL § 1020a.

Nævnet har afholdt 12 møder og har desuden deltaget i politiklagenævnens årsmøde og landsmøde. Politiklagenævnet har endvidere afholdt møde med Statsadvokaten og de medarbejdere, der hos Statsadvokaten beskæftiger sig med politiklagenævnsagerne.

Nævnet har behandlet samtlige sager mundtligt på de afholdte møder.

Pr. 1. januar 2010 er der 39 verserende straffesager, 32 verserende adfærds-sager og 3 verserende sager efter RPL § 1020a. Af samtlige sager er der for to sagers vedkommende tale om genoptagne sager.

I straffesagerne er der rejst tiltale for: overtrædelse af straffelovens § 152 og straffelovens § 157 – videregivelse af fortrolige oplysninger og grov tjenesteforsømmelse ved at gennemføre køreprøve for et familiemedlem i et ikke korrekt køretøj, overtrædelse af fyrværkeribekendtgørelsen og våbenbekendtgørelsen ved at have været i besiddelse af røgbombe og ammunition på bopælen, over-

trædelse af straffelovens § 152 og § 155 ved at have videregivet fortrolige oplysninger om en igangværende efterforskning, og overtrædelse af straffelovens § 155 ved at have forsøgt at påvirke kolleger til at undlade viderefølgning af sag mod familiemedlem.

Politiklagenævnet har i alle tilfælde været enig i Statsadvokatens indstilling om tiltalerejsning.

Politiklagenævnet har i enkelte sager, hvor der ikke var grundlag for at udtale egentlig kritik af den involverede polititjenestemand, anmodet om, at der i afgørelsen blev tilføjet, at der var tale om en "uheldig" situation. Der har for eksempel været tale om at en anholdelsessituation udviklede sig "uheldigt", at det var "uheldigt", men ikke kritisabelt, at en kriminalassistent opfordrede klager til at komme ind på politigården for at "ordne det", hvilket kunne opfattes som en sammenblanding af private og arbejdsmæssige interesser, og at klager, der selv har givet anledning til en anholdelse, ved et "beklageligt uheld" brækker foden under anholdelsen.

Ovennævnte tre sager har været indbragt af klager for Rigsadvokaten, der i sagerne har tiltrådt Politiklagenævnets opfattelse af det "uheldige" i situationerne, der ikke kunne danne grundlag for egentlig kritik.

Der er i adfærdssagerne udtalt kritik for udtrykkene "hold kæft" og "skrid" i forbindelse med en råbende og vred optræden, ligesom udtrykket "perker" er fundet særdeles kritisabelt.

I 2008 afgjorde Statsadvokaten, at der ikke skulle udtales kritik overfor polititjenestemænd, der havde oprettet en kontaktprofil på "scor.dk" under brugernavnet "Nasty Cops", for herved at skabe kontakt med henblik på seksuelt samkvem. På profilen var udlagt billeder, hvor der skete anvendelse af uniform, stav og håndjern.

Statsadvokaten fandt, at polititjenestemændenes oprettelse af profilen og den ukorrekte brug af stav og uniform var sket uden for tjenesten, hvorfor Statsadvokaten ikke tog stilling til polititjenestemændenes adfærd.

Politiklagenævnet var ikke enig i Statsadvokatens indstilling til afgørelse. Politiklagenævnet fandt at polititjenestemændene var trådt i tjeneste og at der herefter burde udtales kritik.

Statsadvokaten fastholdt sin indstilling og Statsadvokatens afgørelse blev af Politiklagenævnet påklaget til Rigsadvokaten, der i 2009 har truffet afgørelse i sagen.

Rigsadvokaten fandt, at der var tale om adfærd i tjeneste samt, at der var tale om særdeles kritisabel adfærd.

I sagerne har Politiklagenævnet i flere sager anmodet om yderligere efterforskning, hvilket er efterkommet, bortset fra et enkelt tilfælde.

Med udgangen af 2009 udløber min periode som formand for Politiklagenævnet og jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke for et godt samarbejde med Statsadvokaten og dennes medarbejdere samt takke Politiklagenævnets lægmedlemmer Anne-Grete Hansen og Bent Olaf Nielsen for en altid engageret indsats i Politiklagenævnet.

Randers, den 5. januar 2010

Kirsten Schmidt

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland for 2009

Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland har i 2009 behandlet 96 sager – 43 adfærdssager heraf 17 behandlet som notitssager og 53 straffesager heraf 5 fartsager.

Pr. 1. januar 2010 er der hos nævnet registreret 12 verserende sager. Politiklagenævnet for Midt-, Vest- og Sydøstjylland har i 2009 afholdt 8 møder. Notitssager og sager vedrørende fartoverskridelse er som udgangspunkt behandlet på skriftligt grundlag, ligesom enkelte andre sager er behandlet på skriftligt grundlag, men samtlige øvrige sager er behandlet mundtligt på de ovennævnte møder.

Nævnet har deltaget i landsmødet, der blev holdt i København og fællesmødet, der blev afholdt i Fredericia.

Samarbejdet med Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland har været upåklageligt. Anmodninger om yderligere undersøgelser er blevet efterkommet i alle tilfælde, dog med en undtagelse, hvor der fandt en drøftelse sted om, hvorvidt yderligere oplysninger kunne forventes at påvirke vurderingen af sagen, hvilket endte med, at nævnet tog statsadvokatens standpunkt til efterretning.

Af hensyn til sagsbehandlingstiden orienteres Statsadvokaten løbende om politiklagenævnets mødedatoer.

Nævnet har ikke i 2009 indbragt sager for Rigsadvokaten.

Nævnet finder anledning til at referere 3 sager:

SAS-2005-321-0003 – sagen drejer sig om, hvorvidt en politiassistent havde handlet i strid med rigsadvokatens meddelelse 2/2005 i forbindelse med kontakten til en meddeler. En mandlig politiassistent havde til opgave at forestå kontakten til en kvindelig meddeler. Kontakten udviklede sig til et personligt forhold, der blandt udmøntede sig i en omfattende sms korrespondance. Poli-tiassistenten undlod at orientere sin kontrollant herom. Statsadvokaten fandt, at forholdet mellem politiassistenten og meddeleren havde en sådan karakter, at det skabte tvivl om hans egnethed til at håndtere meddeleren og de oplysninger, hun kom med og fandt det på den baggrund meget kritisabelt, at politiassistenten fortsatte med at have hende som meddeler og ikke orienterede kontrollanten og sine overordnede. Statsadvokaten fandt derimod ikke, at der var overtrådt bestemmelser i straffeloven i den forbindelse. Politiklagenævnet tilsluttede sig statsadvokatens kritik.

SAS-2009-321-0039 – sagen drejer sig om et tyveri fra en af politiets tjenestevogne. En overordnet polititjenestemand havde i en tjenestevogn transporteret en GPS, en bærbar computer til tjenestebrug samt 2 bærbare computere beslaglagt med henblik på nærmere undersøgelse. Tyveriet skete fra en parkeringsplads ved en golfklub, hvor bilen havde været parkeret i mere end 2 timer.

Statsadvokaten udtalte kritik af polititjenestemandens adfærd, idet det fandtes kritisabelt, at han havde parkeret bilen i mere end 2 timer på en parkeringsplads, hvor han ikke havde opsyn med vognen, og at en del af de stjalne effekter lå synlige i bilen.

Politiklagenævnet tilsluttede sig statsadvokatens kritik.

SAS-2009-321-0049 – en politibetjent, der i nogle havde været kæreste med en kvinde, fortsatte efter, at hun havde gjort det forbi med ham og fundet en anden kæreste, med at rette henvendelse til kvinden blandt andet på sms. Kvinden frabad sig henvendelserne, men disse fortsatte, indtil kvindens ny kæreste tilkendegav, at han, såfremt henvendelserne ikke ophørte, vil rette henvendelse til politiet herom. Herefter skrev politibetjenten en sms, blandt andet indeholdende "husk jeg kan gå i KR". En undersøgelse viste, at politibetjenten over en periode på 6 uger flere gange havde foretaget opslag i det centrale personregister over kvinden, dennes datter og samlever. Statsadvokaten vurderede, at forholdet indebar en overtrædelse af straffelovens § 155 og tilken-

degav, at han var sindet at forelægge politibetjenten en bøde på kr. 5.000,00. Politiklagenævnet tilsluttede sig, at sagen blev afgjort på denne måde.

Silkeborg, januar 2010

Hans Kjærsgaard

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn, Syd og Sønderjylland for 2009

Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland har i årets løb modtaget underretning om 127 sager.

I årets løb er der afgjort 132 sager.

Ved årets udløb verserede der 11 sager, alle fra 2009.

De afgjorte sager fordeler sig som følger:

straffesager	64
– heraf færdselssager	31
adfærdsklager	68
– heraf notitssager	21

I 3 straffesager er der udtalt kritik. I færdselssagerne er der i 8 sager om automatisk trafikkontrol givet bøde, og i 3 andre færdselssager bøde for overtrædelse af forskellige bestemmelser i færdselsloven.

Øvrige straffesager og adfærdsklager er afvist.

Det har med en enkelt undtagelse og med enkelte dissenser været enighed med Statsadvokaten i bevisbedømmelsen og i sagernes afgørelse.

I den konkrete sag retter en politiassistent henvendelse til sin datters arbejdsgiver, og anvender i denne forbindelse sin arbejdsmail som reference. Politiklagenævnet fandt at politiassistenten herved var trådt i tjeneste, og klagen således omfattet af politiklagenævnsordningen.

Statsadvokaten traf afgørelse om at klagen ikke var omfattet af politiklagenævnsordningen, hvilket Rigsadvokaten stadfæstede efter nævnets påklage.

Nævnet har behandlet sagerne delvis på skriftligt grundlag og delvis på møder, herunder telefonmøder.

Nævnet har deltaget i nævnens årsmøde d. 16. jan. 2009, i et møde med Statsadvokaten i febr. for erfaringsudveksling, samt i fællesmødet i Fredericia

d. 2. og 3. okt. 2009. Derudover har formanden deltaget i formandsmøde d. 4. juni 2009.

Min formandsperiode udløb d. 31. dec. 2009.

Jeg vil gerne takke mine nævnsmedlemmer Marianne Taanquist og Kurt Bjørndal for en betydelig og altid engageret indsats i nævnsarbejdet, samt takke Statsadvokaten og hans medarbejdere for et upåklageligt og konstruktivt samarbejde med god, løbende kontakt.

Palle Niss

Januar 2010

Stikordsregister 1996-2009

Henvisningerne refererer til årgang og sidetal i beretningerne for 1996-2009

Adfærdsklager	96.20, 97.17, 97.57.98.23ff, 98.69, 99.123ff, 2000.121ff, 2001.109ff, 2002.20, 2003.28ff, 2004.68ff, 2005.37ff, 2005.53ff, 2006.27ff, 2006.37ff, 2007.31ff, 2007.43ff, 2008-2009.29ff, 2008-2009.44ff
– antal	2008-2009.11f
– anden ukorrekt adfærd	96.63ff, 97.65ff, 98.76ff, 99.130ff, 2000.127ff, 2001.115ff, 2002.179ff, 2003.151ff, 2004.73ff, 2005.59ff, 2006.49ff, 2007.54ff, 2008-2009.52ff
– bevisvurdering	98.187ff, 99.58, 2000.61, 2001.62ff, 2002.30
– grundløse klager	2004.78, 2005.62, 2007.31, 2008-2009.29
– klage uden indhold	96.73, 97.72f98.83ff, 99.135ff, 2000.130ff, 2001.118f, 2002.185f, 2005.61f
– kritikskala	99.120ff, 2000.111ff, 2000.259ff. 2001, 99ff, 2002.153ff, 2003.132ff, 2005.37ff, 2006.27ff, 2007.31ff, 2008-2009.29ff
– magtanvendelse	96.52ff, 97.57ff, 98.167ff, 99.57, 99.123ff, 2000, 62, 2000.121ff, 2001.15f, 2001.56, 2001.109ff, 2002.170, 2003.147, 2004.69f, 2005.53ff, 2006.37ff, 2007.43f, 2008-2009.44ff
– notitssager	97.73f, 98.84ff, 99.138ff, 2000.132f, 2001.119f, 2002.14, 2003.35, 2004.19f
– over for dispositionsklager	96.110f, : 96.149ff, 97.51, 97.107f, 98.121ff 98.187, 99.64ff, 2000.68ff, 2001.70ff, 2002.41ff, 2003.29ff, 2004.43, 2005.31, 2006.21ff, 2006.37, 2007.25f, 2008-2009.99f
– sagens afgørelse	96.23, 96.135ff, 97.20f, 98.134ff, 2000.79f, 2001.28, 2002.239, 2004.39f, 2005.28, 2006.18ff, 2007.22f, 2008-2009.20ff
– sprogbrug	96.55ff, 97.61ff, 98.72ff, 99.126ff, 2000.123ff, 2001.112ff, 2002.174ff, 2003,149ff, 2004.70ff, 2005.54, 2005.56ff, 2006.44ff, 2007.44ff, 2008-2009.48ff

– undersøgelsen	2000.73, 2001.26f, 2002.24, 2003.37, 2006.16ff, 2007.20f, 2008-2009.18f
Advokatbeskikkelse	98.144ff, 98.165f, 98.191ff, 99.84, 99.93, 2000.88, 2001.77, 2002.55, 2002.137, 2003.44f, 2003.183ff, 2004.100ff, 2005.109ff, 2006.76ff, 2007.92ff, 2008-2009.100ff
– i adfærdsklagesager	96.140f, 97.139ff, 99.84, 2000.88, 2001.77f, 2002.30f, 2003.44f, 2003.184, 2005.109ff, 2006.76ff, 2007.92, 2008-2009.100f
– i medfør af rpl. § 1020a, stk. 2	96.142ff, 99.84, 2000.88, 2002.55
– i straffesager	96.141ff, 97.139ff, 99.84, 2000.88, 2001.78ff, 2002.31, 2003.78ff, 2003.183, 2005.111f, 2006.78ff, 2007.93, 2008-2009.101ff
Aktindsigt	96.145ff, 98.162ff, 99.103ff, 2000.103, 2001.96, 2002.30, 2003.120ff, 2004.104f, 2005.21, 2006.183ff, 2008-2009.214ff
– forvaltningsloven	99.105ff, 2000.104ff, 2001.97f, 2002.144, 2003.122f
– i redegørelse	2000.107ff, 2002.147, 2003.124
– offentlighedsloven	98.162, 99.104f, 2000.104, 2001.96, 2002.143f, 2003.121f, 2004.104f
– retsplejeloven	2003.124f, 2005.21
Ankespørgsmål	96.136, 2002.138
Anklagemyndighedens opbygning	96.29, 97.29, 98.33, 99.31, 2000.33, 2001.37, 2003.239ff, 2006.161ff, 2007.176ff, 2008-2009.195
– politimestrene	96.30f, 97.30f, 98.36f, 99.34f, 2000.34, 2001.38, 2003.241, 2006.161
– politidirektørene	2007.185, 2008-2009.192ff
– rigsadvokaten	96.29f, 97.29f, 98.35, 99.33, 2000.33, 2001.37, 2003.240, 2006.162, 2007.176
– statsadvokaterne	96.30, 97.30, 98.36, 99.33f, 2000.34, 2001.38, 2003.59, 2003.240, 2006.162, 2007.177
Armlås	2000.136, 2007.64
Automatisk hastighedskontrol	97.155f, 98.182ff, 99.167f, 2000.154, 2001.142f, 2002.14, 2003.173, 2004.102, 2005.91ff, 2006.70ff, 2007.87ff, 2008-2009.97f
Bagatelsager	96.149f, 99.138, 2000.132, 2002.14, 2003.35
Beskikkelse af bistandsadvokat	2004.33f, 2004.121f, 2005.20, 2006.80ff, 2008-2009.101ff
Blodprøver	96.160ff, 98.176, 2000.73, 2001.135ff, 2002.91

Delberetninger fra
Politiklagenævnene

- Landsformanden 96.163, 97.161, 98.215, 99.205, 2000.187, 2001.185,
2002.249, 2003.201, 2004.125fff, 2005.149ff, 2006.133ff,
2007.149f, 2008-2009.159f, 2008-2009.170ff
- SA København mv. 96.166, 97.163, 98.217, 99.206, 2000.190, 2001.186,
2002.253, 2003.203, 2004.129ff, 2005.152ff, 2006.136ff,
2007.150ff, 2008-2009.160f, 2008-2009.171ff
- SA Sjælland 96.170, 97.167, 98.222, 99.223, 2000.197, 2001.189,
2002.255, 2003.205, 2004.131ff, 2005.154ff, 2006.140ff,
2007.153ff, 2008-2009.163ff, 2008-2009.175ff
- SA Fyn mv. 96.173, 97.170, 98.227, 99.228, 2000.200, 2001.191,
2002.257, 2003.207, 2004.133ff, 2005.156ff, 2006.142ff,
2007.155f
- SA Ålborg 96.176, 97.172, 98.230, 99.232, 2000.202, 2001.195,
2002.259, 2003.210, 2004.135ff, 2005.158ff, 2006.145ff,
2007.156ff, 2008-2009.168ff, 2008-2009.177f
- SA Viborg 96.177, 97.175, 98.232, 99.234, 2000.204, 2001.197,
2002.262, 2003.213, 2004.138f, 2005.160f, 2006.148f,
2007.159ff, 2008-2009.166ff, 2008-2009.179f
- SA Sønderborg 96.179, 97.175, 98.236, 99.241, 2000.210, 2001.198,
2002.264, 2003.214, 2004.139ff, 2005.162f, 2006.149ff,
2007.161f, 2008-2009.165f, 2008-2009.181f

Den Uafhængige

Politiklagemyndighed,

se Politiklagemyndigheden

- Detentionsdødsfald 96.102f, 97.92ff, 97.103f, 98.110, 99.176f, 99.183f, 99.193f,
99.198f, 2000.50f, 2000.88f, 2000.160ff, 2000.177ff,
2001.155, 2001.166, 2002.24, 2002.79, 2002.87f, 2003.192,
2004.118ff, 2005.138, 2007.100, 2008-2009.155
- Indberetning 2004.34f
- Disciplinærsager 96.152ff, 97.24f, 98.30ff, 99.28ff, 2000.28ff, 2001.33f,
2002.32f, 2003.33f, 2004.44f, 2005.33f, 2005.50, 2005.60,
2006.23ff, 2007.26ff, 2008-2009.25f
- Dispositionsklager 96.33f, : 96.108f, 97.33f, 97.107f, 98.39, 98.122f, 99.64f,
2000.68ff, 2001.40, 2001.70ff, 2002.41ff, 2003.29ff,
2004.43, 2005.31, 2006.21ff, 2006.37, 2007.25f, 2008-
2009.24f

Efterforskning	
– afgørelsen	96.26, 97.21, 2002.47, 2003.37f, 2004.37f, 2006.19f, 2007.23f, 2008-2009.21f
– færdselssager	99.172f, 2000.150, 2001.140, 2002.77f, 2003.176ff
– politiklagenævnets anmodning	96.130ff, 97.123f, 98.147ff, 99.73f, 2000.75, 2001.27, 2001.69, 2001.72, 2003.92, 2004.37, 2006.17, 2007.20f, 2008-2009.18f
– rpl. § 1020 a, stk. 2	96.93ff, 2001.29, 2001.145, 2002.24, 2003.9, 2004.122, 2005.98ff, 2006.83ff, 2006.124ff, 2006.131f, 2007.95ff, 2008-2009.107ff
– straffesager	2000.149, 2001.32, 2002.70ff
– uopsættelige efterforskningsskridt	96.116, 99.172f, 2002.47, 2002.92, 2003.37, 2003.77, 2004.122, 2008-2009.118
Europarådet	2004.23
Evaluering af politiklage- nævnens ordningen	98.15, 99.11, 99.295, 2005.19, 2006.8, 2007.12f
Falske anmeldelser	97.83ff, 98.97ff, 99, 158ff, 2000.147ff, 2002.212, 2008-2009.70
Folketingets Ombudsmand	98.118, 98.179f, 99.108, 99.110, 99.193, 2000.74, 2000.150, 2001.74ff, 2001.93f, 2002.24, 2002.76, 2003.118, 2005.115f, 2005.142, 2006.103f, 2008-2009.72f
Folketingsspørgsmål	2004.19ff, 2004.25f, 2005.16ff, 2006.127f
Forsikringssager	96.157f, 99.171f, 2000.156
Forsættlig påkørsel	98.181f, 99.170, 2000.136, 2001.142, 2002.157, 2007.83, 2008-2009.113
Forvaltningsretlige spørgsmål	
– aktindsigt	2008-2009.214ff
– inhabilitet	2008-2009.104
– klageadgang	2008-2009.22f, 2008-2009.125ff
– partsbegrebet	2008-2009.22f
– partshøring	2008-2009.18f
– sagsbehandlingstiden	2008-2009.12f
– underretning	2008-2009.23ff
Fotokonfrontation	2000.76, 2002.113, 2003.95, 2006.54

Færdelssager

- andre færdselsforseelser 97.89f, 98.189f, 99.56f, 99.171, 2000.156, 2002.224f, 2003.182, 2004.62f, 2004.100, 2005.51, 2005.89ff, 2006.69f, 2007.85ff, 2007.96, 2007.97, 2008-2009.96f
- automatisk hastighedskontrol 97.155f, 98.182ff, 99.167ff, 2000.154, 2001.1442f, 2002.114f, 2002.221ff, 2003.181, 2004.102, 2005.61, 2005.91ff, 2006.70ff, 2007.87ff, 2008-2009.97f
- bevisvurderingen 98.65ff
- efterforskning 99.172f, 2000.150, 2008-2009.107
- forsætlig påkørsel 98.181f, 99.170, 2000.136, 2001.142, 2002.157, 2006.92, 2007.83, 2008-2009.113f
- færdselssager 96.90ff, 97.53f, 97.87, 97.155f, 98.61ff, 98.99, 99.54, 99.161ff, 2000.58, 2000.150ff, 2001.61, 2001.140ff, 2003.176ff, 2004.97ff, 2005.81ff, 2006.62ff, 2007.82ff
- færdselssagers behandling 96.117f, 98.181ff, 99.161ff, 2000.150ff, 2001.140ff, 2003.64
- færdselsuheld 97.87, 97.151, 98.99ff, 99.161ff, 2000.150ff, 2001.140ff, 2002.216, 2003.177f, 2004.113, 2005.53, 2005.81f, 2006.62f, 2007.82, 2008-2009.92ff
- mindre færdselsuheld 96.157f, 99.171f, 2000.156
- udrykningskørsel 96.158, 97.88f, 97.151ff, 97.156ff, 98.102ff, 98.190, 99.54f, 99.163ff, 2000.59, 2000.60, 2000.152ff, 2001.141f, 2001.156, 2001.166, 2002.217, 2003.178f, 2004.98ff, 2004.109f, 2004.113, 2005.82ff, 2006.63ff, 2007.83f, 2008-2009.94f
- øvelseskørsel 2001.143, 2002.162, 2003.139, 2005.87ff, 2006.67f, 2007.84, 2008-2009.95f
- Førergreb 2000.136, 2001.149, 2002.162, 2003.138, 2005.143, 2007.67
- Genoptagelse 99.77, 2000.81, 2000.144, 2002.64, 2003.93, 2005.54f, 2006.108f, 2007.117, 2008-2009.127
- Grænsekontrol 96.69ff
- Halsgreb 2008-2009.44f, 2008-2009.59f
- Hjemvisning 99.77ff, 2000.81, 2002.64, 2005.125f, 2007.25, 2007.117, 2008-2009.127
- “Hjørring-sagen” 2000.92, 2000.109, 2000.169, 2000.202, 2001.13, 2001.58, 2003.51
- Hovedfaldsgreb 99.144

Hundebid	96.109ff, 97.109ff, 98.123ff, 99.69, 99.148, 2000.175, 2002.188, 2004.57f, 2004.69f, 2004.80, 2004.81f, 2004.110, 2005.54, 2005.65, 2006.43
Håndjern	97.57, 97.75, 98.89, 99.125, 2000.62, 2001.123, 2002.229, 2003.142, 2005.52, 2005.54, 2005.63f, 2005.110, 2006.32, 2006.41f, 2006.52f, 2007.43, 2007.61f, 2008-2009.47f
Håndledstryk	99.125, 2007.67
Indberetning af detentionsdødsfald	2004.34f
Inhabilitet	
– forvaltningslovens regler	96.119, 97.115f, 98.125, 99.85, 2000.90, 2001.80, 2002.122, 2003.103f, 2008-2009.68
– politiklagenævnets inhabilitet	96.127f, 98.128, 99.89, 2000.94, 2001.86f, 2002.132, 2003.109
– polititjenestemænds inhabilitet	98.129ff, 99.90, 2000.94ff, 2001.87ff, 2003.111ff, 2004.103f, 2007.94
– rigsadvokatens inhabilitet	96.125ff, 97.118f, 98.128, 99.89, 2000.93, 2001.86, 2002.238, 2003.109
– statsadvokatens inhabilitet	96.120ff, 97.116ff, 98.126ff, 99.86ff, 2000.91ff, 2001.81ff, 2002.237, 2003.104ff, 2004.103, 2005.18, 2005.141f, 2008-2009.104
Initiativsager	97.96ff, 98.113ff, 99.186ff, 2000.166ff, 2001.72, 2001.160ff, 2002.109, 2003.60ff, 2003.1887f, 2003.92f, 2004.106ff, 2005.96ff, 2006.82f, 2007.95, 2008-2009.105ff
Klageadgang	96.21, 96.33ff, 97.19, 97.33ff, 97.47ff, 98.27, 98.37ff, 99.35ff, 2000.47f, 2001.29, 2001.41, 2001.53f, 2002.168f, 2003.38, 2003.50f, 2004.41f, 2004.49, 2005.30f, 2005.113, 2006.20f, 2006.104f, 2007.24f, 2007.111f, 2008-2009.22f
Klageberettigelse	2004.49, 2004.102, 2005.113f, 2006.101f, 2007.111ff, 2008-2009.125ff
Klagefrist	2004.41, 2004.50, 2004.105f, 2005.114ff, 2006.102f, 2007.112f, 2008-2009.126f
Klager uden indhold	96.73, 2000.130, 2001.118f, 2002.185f, 2003.63, 2004.78, 2004.96f, 2005.61f
Kritikskala, se Adfærdsklager	
Koreprovesagkyndige	96.61ff, 2001.116, 2007.49, 2008-2009.76
Legitimation	96.58, 96.133, 98.60, 98.73, 98.78, 98.89f, 98.120, 99.157, 2000.65f, 2000.68, 2000.129, 2000.143, 2001.66, 2001.102, 2001.117, 2002.37ff, 2002.159, 2003.145, 2004.67f,

	2004.90f, 2005.50, 2005.51, 2006.31, 2007.45, 2007.60, 2007.77, 2007.78, 2008-2009.56ff, 2008-2009.62f, 2008-2009.75
"Løgstør-sagen"	2004.117f, 2005.16, 2005.21, 2005.141, 2005.149
Misbrug af politiets registre	96.86, 99.151, 2000.137ff, 2001.103, 2001.124, 2001.124ff, 2002.194ff, 2003.159ff, 2004.86ff, 2004.107f, 2005.66ff, 2006.54ff, 2007.72ff, 2008-2009.72ff
Notitssager	96.151f, 97.73f, 98.84ff, 99.138ff, 2000.132f, 2001.119f, 2002.14, 2003.35, 2004.19, 2004.102f
Ny lovgivning	2004.28ff, 2005.20ff
Objektiv beklagelse	99.119, 99.121, 2000.118, 2001.104, 2002.163, 2003.139ff, 2005.46, 2006.34, 2007.39f, 2008-2009.37ff
Offentlig debat og presseomtale	2004.24f, 2005.13ff
Omgørelsesfrister	97.150ff, 99.190, 2002.67, 2003.54, 2003.102, 2004.15f, 2004.50f, 2005.114ff, 2006.102ff, 2007.112f, 2008-2009.126f
"Parken-sagen"	2008-2009.56ff
Partsbegrebet	99.102, 2002.141, 2003.50f, 2004.41, 2005.30, 2006.101f, 2007.24, 2007.111, 2008-2009.125f
Partshøring	99.109ff, 2001.105, 2002.148, 2003.126ff, 2006.103f
Partsrepræsentation	99.103, 2002.142, 2003.41f, 2003.120
"Perle-sagen"	2008-2009.32, 2008-2009.49, 2008-2009.129
Personfølsomme oplysninger	96.147ff, 97.136ff
"PFA-sagen"	2000.92, 2000.149
"Plejebosagen"	2000.54, 2000.71, 2000.192, 2003.93
Politihunde	96.109ff, 97.109ff, 98.123ff, 99.69, 99.148, 2000.69, 2000.130, 2000.175, 2001.71, 2002.188, 2003.147f, 2004.69, 2004.70, 2004.81, 2005.54, 2005.65, 2006.31f, 2006.42ff
Politiklagemyndigheden	2008-2009.13f
Politiklagenævnet	
– kompetenceområde	96.19f, 96.129ff, 97.16f, 97.119ff, 98.22f, 98.132, 99.20, 99.71, 2000.72, 2001.22, 2003.24, 2004.68, 2005.28, 2005.52f, 2006.18, 2006.37, 2007.22, 2007.41f, 2008-2009.17
– påklage af afgørelser	2004.49, 2004.62ff, 2005.127ff, 2006.101f, 2006.111ff, 2007.118ff
Politiklagenævnssordningen	2008-2009.17ff

– begrebet "i tjenesten"	96.107ff, 97.105ff, 98.59, 98117ff, 99.61ff, 2000.65, 2001.65, 2002.36, 2003.24ff, 2004.67f, 2005.25, 2005.49ff, 2005.57, 2005.60, 2006.15, 2006.35ff, 2007.19, 2007.41, 2008-2009.17f
– Grønland	2005.23, 2006.13, 2006.15, 2007.17, 2008-2009.15, 2008-2009.168ff
– nævnets sammensætning	96.37f, 2002.19, 2003.87ff, 2005.19
– sagsgangen i klagenævns sag	96.22ff, 97.19f, 98.27ff, 99.25, 2000.22, 2001.30ff, 2002.35, 2004.37ff, 2004.46f, 2005.25, 2005.35f, 2005.102f, 2006.15ff, 2006.25f, 2007.19ff, 2008-2009.18ff
– uafhængighed og retssikkerhed	2004.26f, 2005.19
– uden for ordningen	2008-2009.24f
– væsentlige elementer	96.17f, 97.15f, 2002.19, 2005.12, 2005.25ff
– årsmøde	2005.22, 2006.12f, 2007.16, 2008-2009.14f
Politisamarbejde i grænse-regionerne, se Schengen	
Politiskilt, se legitimation	
Politistav	98.87, 99.57, 2001.163, 2001.165, 2002.186, 2003.190, 2004.79f, 2005.65, 2006.88f, 2006.98f, 2006.140, 2007.42, 2007.44, 2007.63f, 2007.126f, 2008-2009.119
Prioritering af straffesager og klagesager	96.137ff, 97.127ff, 98.139ff, 99.82ff, 2000.85ff, 2001.73ff, 2002.241, 2003.116, 2003.185
Ransagning	96.79ff, 98.79, 2000.141, 2002.71, 2004.68, 2005.73f, 2006.76, 2006.148f, 2007.46, 2007.54f, 2007.79f, 2007.119ff, 2008-2009.77ff
Reaktionsmuligheder	2008-2009.29ff
"Refshalevej-sagen"	2004.111, 2005.13, 2005.132
Retsplejeloven	
– § 170	2000.174
– § 741 c	2000.110, 2002.58
– § 745	2000.109, 2000.142, 2001.161, 2002.112, 2003.63
– § 746	97, 33, 97.123, 98.39, 98.134, 99.37, 99.74, 2000.78, 2001.27, 2001.41, 2002.32, 2006.22, 2007.26, 2008-2009.24f
– § 780	2000.150
– § 1016 a	97.143, 97.148, 99.156, 2000.146, 2002.201, 2003.169, 2008-2009.65f

- § 1017 99.156, 2000.146, 2002.201, 2003.169
- § 1020 a, stk. 1 97.96ff, 98.113ff, 98.190, 99.186, 2000.166ff, 2001.160, 2002.109, 2003.187ff, 2004.106ff, 2005.96f, 2006.82f, 2007.95, 2008-2009.105ff
- § 1020 a, stk. 2 96.21, 96.93ff, 96.159f, 97.18, 97.90ff, 98.27, 98.105ff, 98.190ff, 99.173ff, 2000.157, 2001.51, 2001.83, 2001.145, 2001.165, 2002.24, 2002.79, 2002.87f, 2003.66, 2003.146f, 2003.189ff, 2004.110ff, 2004.112ff, 2004.115ff, 2005.120ff, 2005.137ff, 2005.141ff, 2006.83ff, 2006.124ff, 2006.131f, 2007.13ff, 2007.95ff, 2007.139ff, 2008-2009.107ff
- Rigsadvokatens behandling af klager over statsadvokaternes afgørelser 2004.51f, 2005.116ff, 2006.104f, 2007.113, 2008-2009.127f
- Rigsadvokatens stadfæstelse af afgørelser 2004.52ff, 2005.60, 2005.117ff, 2006.105ff, 2007.114f, 2008-2009.128f
- Rigsadvokatens ændring af afgørelser 97.49ff, 98.52ff, 99.48ff, 2000.49ff, 2001.55ff, 2002.28, 2003.94, 2004.57ff, 2005.56, 2005.58, 2005.120ff, 2006.107ff, 2007.115ff, 2008-2009.130ff
- Rimelig formodning om strafbart forhold 99.71f, 99.171ff, 2000.73, 2003.63, 2005.29, 2006.19, 2006.82f, 2008-2009.21, 2008-2009.105f
- ”Røde Mellemvej-sagen” 2004.15, 2004.50f, 2004.121ff, 2005.13
- ”Rådvadsvej-sagen” 2006.11, 2006.94
- Sagsbehandlingstiden 97.131ff, 98.142ff, 98.147ff, 99.92ff, 2000.96ff, 2001.12, 2001.91ff, 2002.135ff, 2003.13ff, 2003.114ff, 2003.186, 2005.12, 2004.12ff, 2005.52, 2005.104ff, 2006.9ff, 2006.136ff, 2007.12f, 2008-2009.12f
- Sagsstatistik
 - adfærdsklager 96.50, 97.41, 98.46, 99.41, 2000.41f, 2001.45f, 2002.14, 2003.243, 2005.134f, 2006.118ff, 2007.134ff, 2008-2009.141ff
 - indkomne sager 96.46, 97.37f, 98.42ff, 99.39ff, 2000.39f, 2001.43ff, 2001.59, 2002.14f, 2003.243, 2004.61f, 2005.126f, 2005.131ff, 2006.110f, 2006.115ff, 2007.131ff

– rpl. § 1020 a, stk. 2	96.51, 97.42, 98.48, 99.43, 2000.43, 2001.47ff, 2002.277, 2003.247, 2005.137ff, 2006.124ff, 2007.139ff, 2008-2009.148ff
– straffesager	96.51, 97.42, 98.46ff, 99.42, 2000.42f, 2001.46f, 2003.246, 2005.135ff, 2006.121ff, 2007.136ff, 2008-2009.144ff
– visitationssager	98.48, 99.45, 2000.45, 2001.49f, 2003.248
Schengen	2000.13ff, 2003.27
Selvinkriminering	2003.48f, 2008-2009.175
“Seven-Eleven-sagen”	2006.11, 2006.89, 2007.115f
Sigtelser	2004.15ff
Skydevåben	96.94ff, 96.100ff, 97.91f, 97.95ff, 98.106ff, 98.113, 98.115, 98.190, 99.180ff, 99.201, 2000.161ff, 2001.51, 2001.83, 2001.146f, 2001.150ff, 2001.157ff, 2001.161ff, 2002.229ff, 2003.15f, 2003.190ff, 2004.14ff, 2004.50f, 2004.109f, 2004.111f, 2004.115f, 2004.120ff, 2006.11ff, 2006.84, 2007.14, 2008-2009.119ff
“Spjaldsagen”	96.109f, 97.110ff
“Station 1-sagen”	99.159, 99.160, 99.187, 2000.78, 2000.181, 2000.192, 2003.97
Straffelovens kapitel 16	
– § 146	96.122, 97.85, 98.98, 2001.137, 2007.81
– § 147	98.97, 2001.56
– § 148	2000.168, 2001.137
– § 150	99.110, 99.157, 2004.83f, 2008-2009.83f
– § 152	96.83ff, 96.122, 98.121, 98.176f, 99.52f, 99.68, 99.116, 99.118, 99.149f, 99.190, 2000.138ff, 2001.127ff, 2001.138, 2002.129, 2003.159, 2003.162, 2004.86f, 2005.70ff, 2006.54, 2006.56f, 2007.70ff, 2007.81, 2008-2009.63ff
– § 152b	2000.138
– § 152e	2000.138f
– § 152f	2000.140
– § 154	96.76, 96.126, 97.80f, 97.143, 97.145ff, 98.87, 99.189, 2000.133, 2000.174, 2001.56, 2001.66, 2001.76, 2001.121, 2001.123, 2002.87, 2002.235
– § 155	96.87, 96.133, 98.92, 98.138, 98.176, 99.59, 99.69, 99.110, 99.151f, 99.157, 99.189f, 99.196, 2000.68, 2000.109, 2000.138f, 2000.143f, 2000.168, 2000.171f, 2000.175, 2001.89, 2001.124, 2001.128, 2001.133, 2001.161,

- 2002.206, 2003.159, 2003.162, 2004.83f, 2004.107f,
2005.66ff, 2005.71, 2006.31, 2006.54f, 2006.56ff, 2006.61,
2006.129, 2006.131, 2007.72ff, 2007.75ff, 2007.78, 2008-
2009.53ff, 2008-2009.66ff, 2008-2009.73ff, 2008-2009.86f
- § 156 97.79, 98.93, 99.153f, 99.197, 2000.139, 2000.142,
2001.135f, 2001.165, 2004.108f, 2007.78, 2008-2009.79
- § 157 98.96, 99.154, 99.197, 2000.109, 2000.139, 2000.142,
2000.167, 2000.171, 2001.127, 2001.134, 2001.136f,
2001.161f, 2003.164, 2004.108f, 2004.120, 2004.78ff,
2005.68, 2006.61, 2008-2009.53ff, 2008-2009.87
- Straffesager**
- sagens afgørelse 2004.40f, 2005.29, 2006.19f, 2007.23f, 2008-2009.21f
- andre anmeldelser 96.82f, 96.87ff, 97.81ff, 98.92ff, 99.153ff, 2000.143ff,
2001.132ff, 2003.170, 2004.83f, 2004.90ff, 2005.74ff,
2006.59ff, 2007.80, 2008-2009.82ff
- anmeldelser om tyveri 98.96, 99.58, 2000.147, 2003.167, 2004.93, 2004.94f,
2006.59, 2007.62f
- anmeldelser om vold 96.74ff, 97.75f, 98.87ff, 99.144, 2000.133ff, 2001.121ff,
2003.157ff, 2004.79ff, 2005.62ff, 2006.51ff, 2007.61ff,
2008-2009.56ff
- drabsforsøg 2004.111
- formodning om strafbart forhold 99.71, 2000.73, 2003.170f, 2006.83f, 2006.124
- grundløse anmeldelser 97.83ff, 98.97ff, 99.148, 2000.146ff, 2001.137ff, 2002.215,
2003.156, 2004.96f, 2005.78ff, 2006.19, 2007.80ff, 2008-
2009.91f
- misbrug af politiets registre 96.86, 99.59, 99.151, 2000.137ff, 2001.103, 2001.124ff,
2002.194ff, 2003.159ff, 2004.86ff, 2004.107f, 2005.66ff,
2006.54ff, 2007.72ff, 2008-2009.72ff
- straffesager 96.21, 96.74, 97.18, 97.74, 98.86, 99.143, 2000.133ff,
2001.121ff, 2002.70ff, 2003.157ff, 2004.78ff, 2005.62ff,
2006.51ff, 2007.61ff
- straffesager ctr. klagesager 97.127ff, 98.139ff, 99.82.2000.85ff, 2001.73ff, 2002.138,
2003.185
- tavshedspligten 96.83ff, 97.79ff, 98.91ff, 99.148, 2000.137ff, 2001.124ff,
2003.159ff, 2004.86ff, 2005.71, 2006.54ff, 2007.69ff
- uagtsomt manddrab 98.65, 98.186, 2001.152, 2001.156f, 2002.219f, 2005.13ff
- under efterforskningen 97.77ff, 98.90f, 2000.141ff, 2001.130ff, 2003.165ff,
2004.90, 2005.73f, 2006.58, 2007.79f, 2008-2009.77ff

Systemkritik	99.118, 99.121f, 2000.117, 2001.103, 2002.161, 2003.138ff, 2005.45ff, 2006.33, 2007.39
Tavshedsbrud	
– konkrete sager	97.144ff, 98.172ff, 99.148, 2000.137ff, 2001.118, 2001.124ff, 2002.198f, 2003.159f, 2004.76f, 2005.71, 2006.55, 2007.69ff, 2008-2009.63ff
– straffesager	96.83ff, 97.79ff, 98.91ff, 99.148, 2000.137ff, 2001.124ff, 2002.194ff, 2003.157f, 2004.76f, 2008-2009.63ff
– videregivelse til pressen	97.144, 97.80, 98.172, 2000.149, 2001.125ff, 2002.201, 2003.160, 2003.161, 2004.106, 2006.56, 2007.71f, 2008-2009.63ff
Tilbagekaldte sager	97.125ff, 98.137ff, 99.80ff, 2000.84ff, 2001.28f, 2005.30, 2006.20, 2007.24, 2008-2009.22
”Tilst-sagen”	2002.246, 2004.115f
Udrykningskørsel	96.158, 97.88f, 97.151ff, 97.156ff, 98.102ff, 98.190, 99.54f, 99.163ff, 2000.59, 2000.60, 2000.152ff, 2001.141f, 2001.156, 2001.166, 2002.217, 2003.142, 2004.98ff, 2004.109f, 2004.113, 2005.82, 2006.63ff, 2006.86, 2006.96f, 2006.102, 2006.112f, 2007.83f, 2008-2009.94f
Underretning	96.113f, 98.143, 99.95f, 99.100f, 2001.105, 2003.101, 2003.129, 2008-2009.22f
Undersøgelsessager	97.43ff, 2005.96ff, 2006.124ff, 2007.95ff, 2008-2009.148ff
Venterumsanbringelse	2004.74f, 2005.53f, 2006.82f, 2006.129, 2008-2009.32
Videregivelse af oplysninger om tidligere sager	
– til ansættelsesmyndigheden	2000.29, 2001.82
– til nævnet	2000.62f
Visitation	98.66f, 99.130, 2002.184, 2003.149, 2004.73f, 2005.103, 2006.149, 2007.127f
”Ølby-sagen”	2002.87, 2002.235

Sagsregister 2008-2009

Henvisningerne refererer sig til årgang og sidetal

Rigsadvokatens j.nr.

RA-2007-321-0042, 2008-2009.155
 RA-2008-321-0010, 2008-2009.131
 RA-2008-321-0011, 2008-2009.56,
 2008-2009.100
 RA-2008-321-0030, 2008-2009.38,
 2008-2009.59, 2008-2009.130
 RA-2008-321-0037, 2008-2009.35,
 2008-2009.83
 RA-2008-321-0602, 2008-2009.102
 RA-2009-321-0039, 2008-2009.33,
 2008-2009.64, 2008-2009.107
 RA-2009-321-0071, 2008-2009.90
 RA-2009-321-0078, 2008-2009.35,
 2008-2009.84
 RA-2009-321-0093, 2008-2009.32,
 2008-2009.49, 2008-2009.129
 RA-2009-321-0100, 2008-2009.39,
 2008-2009.80
 RA-2009-321-0102, 2008-2009.61
 RA-2009-321-0125, 2008-2009.79
 RA-2009-321-0130, 2008-2009.91,
 2008-2009.129

 RA-2007-322-0025, 2008-2009.155
 RA-2007-322-0030, 2008-2009.155
 RA-2008-322-0041, 2008-2009.112,
 2008-2009.157
 RA-2009-322-0014, 2008-2009.117
 RA-2009-322-0017, 2008-2009.121
 RA-2010-322-0017, 2008-2009.133

RA-2007-323-0285, 2008-2009.52
 RA-2007-323-0298, 2008-2009.155
 RA-2008-323-0020, 2008-2009.36,
 2008-2009.53, 2008-2009.76, 2008-2009.131
 RA-2008-323-0339, 2008-2009.32,
 2008-2009.50, 2008-2009.129
 RA-2009-323-0045, 2008-2009.47,
 2008-2009.132
 RA-2009-323-0054, 2008-2009.46,
 2008-2009.130
 RA-2009-323-0071, 2008-2009.133

 RA-2009-329-0025, 2008-2009.41

Statsadvokaternes j.nr.

SA1-2003-321-0736, 2008-2009.98
 SA1-2005-321-0006, 2008-2009.63
 SA1-2005-321-0055, 2008-2009.56
 SA1-2005-321-0555, 2008-2009.100
 SA1-2006-321-0008, 2008-2009.156
 SA1-2006-321-0010, 2008-2009.156
 SA1-2006-321-0720, 2008-2009.156
 SA1-2006-321-0819, 2008-2009.156
 SA1-2007-321-0019, 2008-2009.92
 SA1-2007-321-0022, 2008-2009.73
 SA1-2007-321-0027, 2008-2009.36,
 2008-2009.82
 SA1-2007-321-0046, 2008-2009.95
 SA1-2007-321-0124, 2008-2009.101
 SA1-2007-321-0146, 2008-2009.43
 SA1-2007-321-0964, 2008-2009.51

SA1-2007-321-1039, 2008-2009.35,
2008-2009.52

SA1-2007-321-1094, 2008-2009.102

SA1-2007-321-1116, 2008-2009.59

SA1-2008-321-0056, 2008-2009.60

SA1-2008-321-0058, 2008-2009.35,
2008-2009.84

SA1-2008-321-0088, 2008-2009.35,
2008-2009.50

SA1-2008-321-0145, 2008-2009.33,
2008-2009.75

SA1-2008-321-1175, 2008-2009.43

SA1-2009-321-0175, 2008-2009.32,
2008-2009.49, 2008-2009.129

SA1-2009-321-0208, 2008-2009.91,
2008-2009.129

SA1-2009-321-0246, 2008-2009.64

SA1-2009-321-0249, 2008-2009.93

SA1-2009-321-0295, 2008-2009.91

SA1-2009-321-0357, 2008-2009.92

SA1-2008-322-0002, 2008-2009.107

SA1-2008-322-0003, 2008-2009.108

SA1-2008-322-0004, 2008-2009.103,
2008-2009.108

SA1-2008-322-0023, 2008-2009.109

SA1-2009-322-0005, 2008-2009.117

SA1-2007-323-0010, 2008-2009.155

SA1-2007-323-0569, 2008-2009.50,
2008-2009.129

SA1-2007-323-0576, 2008-2009.31,
2008-2009.49

SA1-2007-323-0586, 2008-2009.33,
2008-2009.50

SA1-2008-323-0045, 2008-2009.102

SA2-2007-321-0006, 2008-2009.38,
2008-2009.59, 2008-2009.130

SA2-2008-321-0010, 2008-2009.36,
2008-2009.77

SA2-2008-321-0018, 2008-2009.83,
2008-2009.35

SA2-2008-321-0019, 2008-2009.61

SA2-2008-321-0822, 2008-2009.31,
2008-2009.44

SA2-2009-321-0068, 2008-2009.93

SA2-2009-321-0071, 2008-2009.94

SA2-2009-321-0111, 2008-2009.96

SA2-2009-321-0124, 2008-2009.62

SA2-2009-321-0037, 2008-2009.86

SA2-2006-322-0001, 2008-2009.155

SA2-2006-322-0013, 2008-2009.155

SA2-2008-322-0019, 2008-2009.109

SA2-2009-322-0003, 2008-2009.117

SA2-2009-322-0005, 2008-2009.118

SA2-2009-322-0006, 2008-2009.118

SA2-2008-323-0012, 2008-2009.46,
2008-2009.130

SA2-2008-323-0024, 2008-2009.47,
2008-2009.132

SA3-2007-321-0014, 2008-2009.156

SA3-2007-321-0316, 2008-2009.156

SA3-2007-321-0330, 2008-2009.157

SA3-2008-321-0003, 2008-2009.72

SA3-2009-321-0044, 2008-2009.74

SA3-2009-321-0048, 2008-2009.87

SA3-2009-321-0076, 2008-2009.95

SA3-2008-322-0001, 2008-2009.34,
2008-2009.110

SA3-2009-322-0002, 2008-2009.119

SA3-2009-322-0003, 2008-2009.119
SA3-2009-322-0004, 2008-2009.120

SA4-2008-49-0567, 2008-2009.99

SA4-2006-321-0249, 2008-2009.104
SA4-2007-321-0005, 2008-2009.66
SA4-2007-321-0355, 2008-2009.76
SA4-2008-321-0011, 2008-2009.36,
2008-2009.41, 2008-2009.53, 2008-2009.76,
2008-2009.131
SA4-2008-321-0015, 2008-2009.67
SA4-2008-321-0397, 2008-2009.36,
2008-2009.75
SA4-2009-321-0085, 2008-2009.68
SA4-2009-321-0092, 2008-2009.79
SA4-2009-321-0107, 2008-2009.37,
2008-2009.88
SA4-2009-321-0123, 2008-2009.34,
2008-2009.89

SA4-2008-322-0003, 2008-2009.39,
2008-2009.111
SA4-2008-322-0004, 2008-2009.112
SA4-2008-322-0012, 2008-2009.112,
2008-2009.157
SA4-2008-322-0013, 2008-2009.113
SA4-2008-322-0014, 2008-2009.114
SA4-2009-322-0005, 2008-2009.121
SA4-2009-322-0006, 2008-2009.121
SA4-2009-322-0007, 2008-2009.121,
2008-2009.133

SA4-2007-323-0321, 2008-2009.31,
2008-2009.52
SA4-2008-323-0008, 2008-2009.133

SA5-2007-321-0341, 2008-2009.63
SA5-2008-321-0003, 2008-2009.35,
2008-2009.55
SA5-2008-321-0364, 2008-2009.166
SA5-2009-321-0028, 2008-2009.39,
2008-2009.80
SA5-2009-321-0039, 2008-2009.34,
2008-2009.77
SA5-2009-321-0049, 2008-2009.74

SA5-2006-322-0007, 2008-2009.155
SA5-2008-322-0014, 2008-2009.114
SA5-2008-322-0015, 2008-2009.40,
2008-2009.115
SA5-2008-322-0016, 2008-2009.116
SA5-2009-322-0002, 2008-2009.122
SA5-2009-322-0003, 2008-2009.123

SA5-2007-323-0267, 2008-2009.32,
2008-2009.48
SA5-2008-323-0271, 2008-2009.32,
2008-2009.48
SA5-2008-323-0274, 2008-2009.38,
2008-2009.52
SA5-2009-323-0027, 2008-2009.33,
2008-2009.51

SA6-2007-321-0002, 2008-2009.105,
2008-2009.131
SA6-2007-321-0355, 2008-2009.96
SA6-2008-321-0014, 2008-2009.33,
2008-2009.64, 2008-2009.107
SA6-2008-321-0391, 2008-2009.93
SA6-2009-321-0022, 2008-2009.34,
2008-2009.90
SA6-2009-321-0038, 2008-2009.33,
2008-2009.69

SA6-2009-321-0039, 2008-2009.31,
2008-2009.71

SA6-2009-321-0040, 2008-2009.70

SA6-2007-323-0336, 2008-2009.30,
2008-2009.44

SA6-2009-329-0031, 2008-2009.41

Bilag

Bilag 1

Politiklagenævnens medlemmer i perioden mellem den 1/1 2008 og 31/12 2009

Sammensætning af politiklagenævn pr. 1. januar 2008

Politiklagenævnet for Statsadvokaten for København og Bornholm

A) Formand og dennes suppleant:

Formand

Advokat Poul Helmuth Petersen
Amagertorv 11
1160 København K

Formandssuppleant

Advokat Helle Lokdam
Amagertorv 21, 3
1160 København K

B) Lægmænd og suppleanter herfor:

Medlem

Trine Merete Thru Hansen
Poppelvej 66
2791 Dragør

Suppleant

Anne Margrethe Roesen
Almegårdsvej 3 B
3700 Rønne

Medlem

Eva Kofoed-Jensen
Nyvej 11, 1. sal
1851 Frederiksberg C

Suppleant

Ole Nilsson
Fælledvej 22 C, 3. tv
2200 København N

Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn

A) Formand og dennes suppleant:

Formand

Advokat Michael Abel
Nordstensvej 11
3400 Hillerød

Formandssuppleant

Advokat Poul Jost Jensen
Glostrup Torv 6
2600 Glostrup

B) Lægmænd og suppleanter herfor:

Medlem

Eva Amdisen
Ørnekærs Vænge 28
2635 Ishøj

Suppleant

Kim Bidstrup
Tværslippen 21
2620 Albertslund

Medlem

Niels Jarnø Johansen
Kajerød Have 51
3460 Birkerød

Suppleant

Kurt Kammergaard
Jernbanegade 17 C
3480 Fredensborg

**Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland,
Lolland og Falster**

A) Formand og dennes suppleant:

Formand

Advokat Kaj Høj
Ahlgade 15
4300 Holbæk

Formandssuppleant

Advokat Peter Rørdam
Gammeltorv 2C
4230 Skælskør

B) Lægmænd og suppleanter herfor:

Medlem

Doris Kimer
Tangetvej 19, Tjæreby
4800 Nykøbing F

Suppleant

Elin Anholm
Nybyvej 24
4400 Kalundborg

Medlem

Ole Agerbæk Sørensen
Trøjeløkkevej 20
4400 Kalundborg

Suppleant

Kaj Jensen
Fjordvej 13
4990 Sakskøbing

Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland**A) Formand og dennes suppleant:****Formand**

Advokat Palle Niss
Kongevej 64
6400 Sønderborg

Formandssuppleant

Advokat Palle Rohrsted
Tømmergangen 7, 1.
6760 Ribe

B) Lægmænd og suppleanter herfor:**Medlem**

Marianne Taanquist
Bispevænget 10, Nybøl
6400 Sønderborg

Suppleant

Jytte Søgaard
Kong Kristoffers vej 1
6800 Varde

Medlem

Kurt Bjørndal
Edelsvej 24
6700 Esbjerg

Suppleant

Kurt Landtved
Ringevej 12
5450 Otterup

Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland**A) Formand og dennes suppleant:****Formand**

Advokat Hans Kjærgaard
Søndergade 1b
8600 Silkeborg

Formandssuppleant

Advokat Nina Hygum
Storegade 21
8850 Bjerringbro

B) Lægsmænd og suppleanter herfor:**Medlem**

Hanne Steenberg
Bredlundsvej 2, Vrads
8654 Bryrup

Suppleant

Helle Bach Nielsen
Tanggårdvej 2
6640 Lunderskov

Medlem

Erik Burmølle
Stationsvej 40
7000 Fredericia

Suppleant

Svend Erik Knudsen
Ydingvej 86
8752 Østbirk

Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nord- og Østjylland**A) Formand og dennes suppleant:****Formand**

Advokat Kirsten Schmidt
Østergrave 4, 1.
8900 Randers

Formandssuppleant

Advokat Olav Pedersen
Jørgen Fibigersgade 10
9850 Hirtshals

B) Lægmænd og suppleanter herfor:**Medlem**

Anne-Grete Hansen
Tennisbugtvej 91, Tversted
9881 Bindslev

Suppleant

Inge Nesgård
Boulevarden 14, 2.
9000 Aalborg

Medlem

Bent Olaf Nielsen
Solhøjen 1, Ø. Bjerregrav
8900 Randers

Suppleant

Niels Kleener
Ane Dams Gade 25, st. th.
9400 Nørresundby

Sammensætning af Politiklagenævnet i Grønland**A) Formand og dennes suppleant:****Formand**

Advokat Peter Schriver
Fjeldvej 16
Postbox 59
3900 Nuuk

Formandssuppleant

Advokat Jesper Müller
Qullilerfik 2, 6.
Postboks 59
3900 Nuuk

B) Lægmænd og suppleanter herfor:**Medlem**

Mette Sofie Lerch
P.O. Box 3025
3911 Sisimiut

Suppleant

Karen Banke Petersen
Avalequt 18, Postboks 1887
3905 Nuussuaq

Medlem

Rudolf Heilmann
Uiaq 10
3905 Nuussuaq

Suppleant

Jørgen Lund
B1245
3921 Qassiarsuk Narsaq

Bilag 2

Oversigt over politiets og anklagemyndighedens organisation og opgaver

Politiets og anklagemyndighedens organisation og opgaver. En oversigt

Politimyndigheden

Politiets formål er efter politilovens § 1 at virke for trykthed, sikkerhed, fred og orden i samfundet. Politiet skal fremme dette formål gennem forebyggende, hjælpende og håndhævende virksomhed.

Landet er inddelt i 12 politikredse samt politikredsene i Grønland og på Færøerne. Hver politikreds ledes af en politidirektør, der har ansvar for politiets virksomhed i politikredsen. I Grønland og på Færøerne ledes politikredsen af en politimester, Justitsministeren er efter retsplejelovens § 108 politiets øverste foresatte. Ministeren udøver sine beføjelser gennem Rigspolitichefen, politidirektørerne og politimestrene.

Rigspolitichefen har efter retsplejelovens § 109 ansvaret for politiets virksomhed i hele landet. Rigspolitichefen fører desuden tilsyn med politidirektørernes almindelige måde at tilrettelægge politiets arbejde på og giver almindelige bestemmelser for dette. Disse bestemmelser udgives i Rigspolitichefens Kundgørelsessamling.

Anklagemyndighedens organisation og opgaver

Anklagemyndighedens opgaver og organisation er beskrevet i retsplejelovens kapitel 10 (§§ 95 – 107). Anklagemyndigheden består af Rigsadvokaten, statsadvokaterne og politidirektørerne.

Anklagemyndighedens opgave er i forbindelse med politiet at forfølge forbrydelser efter reglerne i retsplejeloven. De overordnede målsætninger for denne opgave er beskrevet i retsplejelovens § 96, stk. 2. Her står det, at anklagemyndigheden skal fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader. Derved skal anklagemyndigheden påse, at de straffskyldige drages til ansvar. Den skal også sikre, at uskyldige ikke bliver retsforfulgt ("objektivitetsprincippet").

Anklagemyndigheden er underlagt justitsministeren, der fører tilsyn med de offentlige anklagere. Justitsministeren kan endvidere fastsætte bestemmelser for, hvordan de offentlige anklagere skal udføre deres opgaver, og ministeren kan give disse pålæg om at behandle konkrete sager. Justitsministeren behandler endvidere klager over afgørelser, der er truffet af Rigsadvokaten som 1. instans.

Rigsadvokaten

Rigsadvokatens opgaver er beskrevet i retsplejelovens § 99. Ifølge denne bestemmelse varetager Rigsadvokaten straffesager ved Højesteret og virker ved Den Særlige Klageret. Rigsadvokaten er de øvrige anklageres overordnede og fører tilsyn med dem.

Rigsadvokaten fastsætter endvidere bestemmelser om, hvordan de offentlige anklagere skal udføre deres opgaver. Disse generelle instrukser udgives blandt andet i Rigsadvokatens Meddelelser. Rigsadvokaten har f.eks. i Meddelelse 3/2002 fastsat nærmere retningslinjer om påtalekompetencen og forelæggelsesregler mv.

for anklagemyndigheden. Rigsadvokaten kan desuden give de offentlige anklagere pålæg om at behandle konkrete sager.

Rigsadvokaten behandler også klager over afgørelser, der er truffet af statsadvokaterne som 1. instans.

Statsadvokaterne

Statsadvokaternes opgaver er beskrevet i retsplejelovens § 101. Her står det, at statsadvokaterne varetager straffesager ved landsretterne, udførelsen af straffesager, der behandles ved byretten under medvirken af nævninger eller under medvirken af domsmænd som følge af tiltaltes beslutning efter retsplejelovens § 687, ankesager ved landsretten og sager om overtrædelse af de bestemmelser i straffeloven, som er opregnet i retsplejelovens § 719, stk. 2, nr. 3.

Statsadvokaterne fører endvidere tilsyn med politidirektørernes behandling af straffesager og behandler klager over afgørelser, der er truffet af politidirektørerne vedrørende strafforfølgning.

Statsadvokaterne kan endvidere fastsætte bestemmelser for, hvordan politidirektørerne skal udføre deres opgaver som offentlige anklagere. De kan også give pålæg om behandlingen af konkrete sager, blandt andet ved at pålægge politidirektørerne at begynde, fortsætte, undlade eller standse forfølgningen i en konkret sag.

Statsadvokaternes forretninger er fordelt mellem seks regionale statsadvokater, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet og Statsadvokaten for Særlige Internationale Sager. Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1146 af 13. december 2002 som ændret ved bekendtgørelse nr. 1420 af 13. december 2006 er optrykt som bilag 15.

Statsadvokaterne behandler desuden sager om erstatning i forbindelse med strafferetlig forfølgning (retsplejelovens kapitel 93 a) og klager over politiet (retsplejelovens kapitel 93 b – 93 d). Statsadvokaterne fører tilsyn med længden af strafferetlige foranstaltninger, som psykisk afvigende kriminelle er blevet idømt, og tager herunder også stilling til spørgsmålet om friheder efter ”frihedscirkulæret”.

Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet varetager for hele landet forretningerne vedrørende økonomiske forbrydelser, der har et særligt betydeligt omfang eller er led i organiseret kriminalitet mv.

Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager varetager for hele landet forretningerne vedrørende internationale straffesager, herunder navnlig om folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden, krigsforbrydelser mv. i udlandet.

Politidirektørerne

Politidirektørernes opgaver som anklagemyndighed er beskrevet i retsplejelovens § 104. Politidirektørerne og de offentlige anklagere, der er ansat hos disse, fungerer som anklagemyndighed ved byretterne. Politidirektørerne har således – ved siden af ledelsen af politiet – ansvaret for politikredsens efterforskning og den lokale anklagemyndigheds virksomhed.

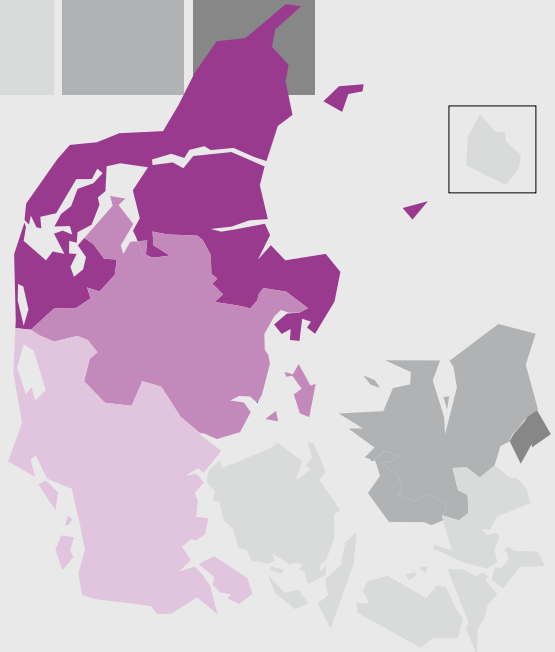
Ved lov om anklagemyndighedens struktur (L 385/1992) blev den almindelige påtalekompetence i straffesager ændret. Påtalen hører nu som udgangspunkt under politidirektørerne.

Politidirektøren skal dog efter bestemmelserne i retsplejeloven og anklagemyndighedens forelæggelsesregler, herunder Rigsadvokatens Meddelelse 3/2002, forelægge en række sager for statsadvokaten, inden der rejses tiltale mv.

Politidirektøren skal f.eks. forelægge sager, hvis der kan rejses begrundet tvivl om politidirektørens habilitet, hvis ansatte i politiet er blevet forurettet i tjenesten, eller hvis sigtede har indgivet klage over, at politiet har anvendt særlige efterforskningskridt. Dog undtages klart grundløse klager over efterforskningskridt, der er godkendt af retten. Politidirektøren skal f.eks. også forelægge sager mod psykisk afvigende kriminelle, sager mod advokater, samt visse særlovssager, f.eks. sager hvor der er uenighed mellem politidirektøren og særmyndigheden omkring titalens udformning.

Kompetenceændringen blev koblet sammen med en udvidelse af statsadvokaternes pligt til almen kontrol og tilsyn med politikredsens arbejdstilrettelæggelse og sagsbehandling. Ved at give statsadvokaterne mulighed for af egen drift eller efter en klage at kunne tage afgørelser op til fornyet behandling, tilgodeses hensynet til en ensartet sagsbehandling. Rigsadvokaten har i Meddelelse 10/2006 udsendt meddelelse om kvalitetssikring af og tilsynet med straffesagsbehandlingen i politikredsene.

Rigsadvokaten

Anklagemyndigheden

Bilag 3

Retsplejelovens kapitel 93 b – 93 d

Kapitel 93 b

Behandling af klager over politipersonalet

§ 1019. Statsadvokaterne behandler klager over politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager).

Stk. 2. Rigspolitichefen yder efter anmodning statsadvokaterne bistand til undersøgelsen.

Stk. 3. Politiet kan på egen hånd foretage uopsættelige undersøgelseskridt. Politiet skal snarest muligt efter, at sådanne undersøgelseskridt er foretaget, underrette vedkommende statsadvokat herom.

§ 1019 a. Klage indgives til vedkommende statsadvokat. Klage over myndighedsmisbrug fra politiets side under behandlingen af en straffesag kan endvidere fremsættes mundtligt til retsbogen under straffesagens behandling.

Stk. 2. Statsadvokaten kan afvise at behandle en klage, hvis klagen indgives mere end 6 måneder efter, at det forhold, som klagen angår, har fundet sted.

§ 1019 b. Den, klagen angår (indklagede), skal have udleveret en fremstilling af sagens faktiske omstændigheder og have adgang til at udtale sig om fremstillingen. Indklagede har ikke pligt til at udtale sig om fremstillingen.

§ 1019 c. Indklagede har ret til at møde med en bisidder. § 23 i lov om tjenestemænd finder tilsvarende anvendelse med hensyn til godtgørelse af indklagedes udgift til bisidder.

§ 1019 d. Indklagede har ikke pligt til at afgive forklaring til statsadvokaten, såfremt forklaringen antages at ville udsætte indklagede for strafansvar eller disciplinæransvar.

Stk. 2. Statsadvokaten vejleder indklagede om bestemmelsen i stk. 1 samt om bestemmelserne i § 1019 b, § 1019 c, og § 1019 i, stk. 1, nr. 2. Vejledningen skal gives snarest muligt og senest, inden indklagede afhøres første gang. Det skal af rapporten fremgå, at indklagede har modtaget behørig vejledning.

§ 1019 e. Afgives forklaring i retten, jf. § 1019 f, beskikker retten en advokat for klageren og indklagede.

Stk. 2. I andre tilfælde kan retten, når forholdene taler derfor, på klagerens eller indklagedes begæring beskikke en advokat for den pågældende. Statsadvokaten vejleder de pågældende om adgangen til at begære en advokat beskikket og drager omsorg for, at en begæring herom indbringes for retten. § 1019 f, stk. 2, finder herved tilsvarende anvendelse. Vejledningen skal gives snarest muligt og senest, inden den pågældende afhøres første gang.

Det skal af rapporten fremgå, at den pågældende har modtaget behørig vejledning.

Stk. 3. Advokatbeskikkelsen sker uden udgift for de pågældende.

Stk. 4. Den beskikkede advokat skal løbende have tilsendt genpart af det materiale, statsadvokaten tilvejebringer som led i undersøgelsen. Advokaten må ikke uden statsadvokatens tilladelse overlevere det modtagne materiale til sin klient eller andre.

Stk. 5. Advokaten har adgang til at overvære afhøringer af sin klient såvel hos statsadvokaten som i retten og har ret til at stille yderligere spørgsmål til sin klient. Advokaten underrettes om tidspunktet for afhøringer og retsmøder.

§ 1019 f. Statsadvokaten kan bestemme, at forklaring skal afgives i retten.

Stk. 2. Såfremt klagen vedrører myndighedsmisbrug fra politiets side under behandlingen af en straffesag eller under fuldbyrdelse af en strafferetlig afgørelse, afgives forklaring for den byret, som behandler eller har behandlet straffesagen, eller for hvilken straffesagen kan forventes indbragt. I andre tilfælde afgives forklaring ved byretten i den retskreds, hvor det forhold, klagen angår, har fundet sted.

§ 1019 g. Statsadvokaten giver møde i retsmøder, hvor sagen behandles.

Stk. 2. Indklagede skal så vidt muligt

underrettes om berammede retsmøder og have lejlighed til at være til stede.

Stk. 3. Indklagede har ikke pligt til at afgive forklaring, såfremt forklaringen antages at ville udsætte indklagede for strafansvar eller disciplinæransvar. Retten vejleder indklagede herom.

Stk. 4. Sagen behandles i strafferechtsplejens former uden medvirken af domsmænd.

§ 1019 h. Rigsadvokaten behandler klager over afgørelser truffet af statsadvokaterne vedrørende adfærdsklager. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

Stk. 2. Fristen for klager over afgørelser i adfærdsklagesager er 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om aktindsigt.

§ 1019 i. Behandlingen af en adfærdsklagesag sluttes, hvis

- 1) der er grundlag for at rejse sigtelse mod indklagede,
- 2) indklagede er mistænkt for et strafbart forhold og forlanger sagen behandlet som straffesag, eller
- 3) der træffes bestemmelse om, at sagen skal undersøges efter reglerne i lov om undersøgelseskommissioner.

Stk. 2. I de i stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte tilfælde behandles straffesagen af statsadvokaten, jf. kapitel 93 c. Behandlingen af adfærdsklagesagen genoptages, hvis tiltale ikke rejses eller gennemføres til fældende dom.

§ 1019 j. Statsadvokaten underretter vedkommende politidirektør og rigspolitichefen, når der indledes en adfærdsklagesag. Statsadvokaten underretter endvidere vedkommende politidirektør og rigspolitichefen om afgørelsen i adfærdsklagesager.

Stk. 2. Disciplinærundersøgelse i anledning af en klage indledes ikke, før behandlingen af adfærdsklagesagen er afsluttet.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 er ikke til hinder for, at den pågældende suspenderes eller midlertidigt overføres til andet arbejde efter de almindelige regler for tjenesten.

§ 1019 k. Statsadvokaten kan af egen drift iværksætte en undersøgelse efter reglerne i dette kapitel.

§ 1019 l. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af adfærdsklager.

§ 1019 m. Justitsministeren kan bestemme, at en undersøgelse ikke skal foretages efter reglerne i dette kapitel, hvis hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter kræver det.

Kapitel 93 c

Straffesager mod politipersonale

§ 1020. Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten indgives til vedkommende statsadvokat.

§ 1020 a. Statsadvokaterne iværksætter efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at politipersonale i tjenesten har begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige.

Stk. 2. Statsadvokaterne iværksætter endvidere efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. Bestemmelserne i § 1019 j finder herved tilsvarende anvendelse.

§ 1020 b. Ved behandlingen af de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager kan statsadvokaterne udøve de beføjelser, som ellers tilkommer politiet.

Stk. 2. Rigspolitichefen yder efter anmodning statsadvokaterne bistand under efterforskningen.

Stk. 3. Politiet kan på egen hånd foretage uopsættelige efterforskningsskridt. Politiet skal snarest muligt efter, at sådanne efterforskningsskridt er foretaget, underrette vedkommende statsadvokat herom.

§ 1020 c. Offentlig påtale i de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager tilkommer statsadvokaterne, medmindre påtalen efter

denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov tilkommer rigsadvokaten eller justitsministeren. Adgangen til at opgive påtale tilkommer påtalemyndigheden.

Stk. 2. Statsadvokaterne varetager udførelsen af de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager ved byretterne og landsretterne.

§ 1020 d. Retten beskikker en forsvarer, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66.

§ 1020 e. Retten beskikker på den forurettedes begæring en advokat for den pågældende, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66 a.

Stk. 2. Er forurettede afgået ved døden, beskikker retten på begæring af den forurettedes nære pårørende en advokat for de pårørende, når forholdene taler derfor.

Stk. 3. Den for forurettede beskikkede advokat eller den for de nære pårørende beskikkede advokat har adgang til det i § 741 c, stk. 2, 2. pkt., nævnte materiale, uanset om der er rejst tiltale i sagen.

Stk. 4. Bestemmelserne i kapitel 66 a finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

§ 1020 f. Rigsadvokaten kan bestemme, at en straffesag, der omfatter flere forhold eller flere sigtede, i sin helhed skal behandles af statsadvokaten efter reg-

lerne i dette kapitel, hvis en sådan behandling er påkrævet med hensyn til et af forholdene eller en af de sigtede.

§ 1020 g. Bestemmelserne i denne lov om behandlingen af straffesager finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

§ 1020 h. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager.

§ 1020 i. Justitsministeren kan bestemme, at en sag ikke skal behandles efter reglerne i dette kapitel, hvis hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter kræver det.

Kapitel 93 d

Politiklagenævn

§ 1021. Politiklagenævn består af en advokat som formand og to lægmænd, der udpeges af justitsministeren for et tidsrum af 4 år regnet fra en 1. januar. Genudpegning kan finde sted én gang.

Stk. 2. Medlemmer af politiklagenævn kan fortsætte behandlingen af en verserende sag efter udløbet af det tidsrum, for hvilket de pågældende medlemmer er udpeget, hvis hensynet til en hensigtsmæssig ressourceudnyttelse i nævnet taler for det og sagen forventes afgjort inden for kortere tid.

Stk. 3. Advokaten udpeges efter indstilling fra Advokatrådet, idet der til hvert af hvervenerne indstilles fire personer, heraf to kvinder og to mænd.

Stk. 4. Lægmændene udpeges efter

indstilling fra KL (Kommunernes Landsforening), der for hvert politiklagenævn indstiller otte personer, heraf fire kvinder og fire mænd, som har bopæl inden for det pågældende politiklagenævns område.

Stk. 5. Lægmændene kan ikke samtidig med hvervet som medlem af politiklagenævnet være medlem af en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller Folketinget. Bestemmelsen i § 70 finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Advokaten skal have kontor, og lægmændene skal have bopæl, i det område, der hører under vedkommende politiklagenævn.

Stk. 7. En person, der inden for det i stk. 1, 1. pkt., nævnte tidsrum fylder 70 år, kan ikke udpeges som medlem.

Stk. 8. For hvert medlem udpeger justitsministeren efter tilsvarende regler som for vedkommende medlem en suppleant blandt dem, der er indstillet i medfør af stk. 3 og 4.

Stk. 9. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om antallet af politiklagenævn og om sagernes fordeling mellem dem samt om indstillingen af medlemmer, herunder om indstilling fra kommuner, der ikke er medlemmer af KL (Kommunernes Landsforening), og disses vederlag.

§ 1021 a. Statsadvokaten underretter straks politiklagenævnet om klager og anmeldelser, der skal behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c.

Stk. 2. Politiklagenævnet kan over for

statsadvokaten tilkendegive, at der efter nævnets opfattelse bør indledes en undersøgelse efter reglerne i kapitel 93 b eller efterforskning efter reglerne i kapitel 93 c.

§ 1021 b. Politiklagenævnet skal løbende have tilsendt genpart af det materiale, statsadvokaten tilvejebringer i forbindelse med undersøgelsen af de i kapitel 93 b nævnte sager og efterforskningen i de i kapitel 93 c nævnte sager. Politiklagenævnet må ikke uden statsadvokatens samtykke overlevere det modtagne materiale til andre.

Stk. 2. Statsadvokaten orienterer i øvrigt løbende politiklagenævnet om alle væsentlige beslutninger, der træffes i forbindelse med undersøgelsen eller efterforskningen.

§ 1021 c. Politiklagenævnet kan anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelses- eller efterforskningskridt.

Stk. 2. Hvis sigtede eller statsadvokaten i en sag, der behandles efter kapitel 93 c, modsætter sig nævnets anmodning om foretagelse af bestemte yderligere efterforskningskridt, forelægges spørgsmålet for retten til afgørelse. § 694, stk. 2, finder herved tilsvarende anvendelse. Rettens afgørelse træffes på begæring ved kendelse.

§ 1021 d. Statsadvokaten udfærdiger en redegørelse til politiklagenævnet om resultatet af undersøgelsen efter

kapitel 93 b eller efterforskningen efter kapitel 93 c. Redegørelsen skal indeholde en gennemgang af forløbet af undersøgelsen eller efterforskningen og de faktiske omstændigheder af betydning for sagens afgørelse samt en vurdering af vægten af de fremkomne beviser. Det skal fremgå af redegørelsen, hvorledes statsadvokaten finder sagen bør afgøres.

§ 1021 e. Politiklagenævnet meddeler statsadvokaten, hvordan sager, der behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c, efter nævnets opfattelse bør afgøres.

Stk. 2. Det skal fremgå af afgørelsen, om den er i overensstemmelse med politiklagenævnets opfattelse.

Stk. 3. Afgørelsen skal sendes til den, der har indgivet klage eller anmeldelse.

§ 1021 f. Politiklagenævnet kan påklage statsadvokatens afgørelser til rigsadvokaten. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

Stk. 2. Fristen for klage efter stk. 1 er 4 uger efter, at politiklagenævnet har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

§ 1021 g. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om politiklage-

nævnenes virksomhed, herunder om statsadvokaternes samvirke med politiklagenævnene.

§ 1021 h. Rigsadvokaten afgiver en årlig beretning om behandlingen af de i kapitel 93 b og kapitel 93 c nævnte sager til Folketinget og justitsministeren. Beretningen skal offentliggøres.

Bilag 4

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1041 af 15.12.1995 om
forretningsorden for politiklagenævn

Bekendtgørelse om forretningsorden for politiklagenævn

I medfør af § 1021 g i retsplejeloven, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 905 af 10. november 1992, som
ændret bl.a. ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 og
senest ved lov nr. 903 af 29. november 1995,
fastsættes:

§ 1. Nævnets formand tilrettelægger nævnets
arbejde og fastlægger mødedagene.

Stk. 2. Nævnets formand stiller sekretær-
bistand til rådighed for nævnet.

Stk. 3. Nævnets formand foranlediger, at der
føres en særskilt journal over nævnets sager, og
sørger for, at sagens dokumenter opbevares og
afleveres i overensstemmelse med de til enhver
tid gældende arkivretlige regler.

§ 2. Alle nævnets medlemmer deltager i sa-
gens behandling. Er et medlem forhindret, del-
tager suppleanten i den pågældendes sted.

Stk. 2. Et medlem af nævnet kan ikke deltage
i behandlingen af en sag, når vedkommende er
inhabil efter forvaltningslovens kapitel 2.

§ 3. Sagerne behandles mundtligt.

Stk. 2. Formanden kan bestemme, at en sag
eller visse typer af sager skal behandles skrift-
ligt. Såfremt et medlem anmoder om det, be-
handles sagen dog mundtligt.

§ 4. Såfremt nævnet eller statsadvokaten on-
sker det, kan statsadvokatens redegørelse efter
retsplejelovens § 1021 d suppleres med, at stats-
advokaten mundtligt over for nævnet redegør
for sagen.

Stk. 2. Nævnet og statsadvokaten kan også i
øvrigt drøfte sagerne mundtligt.

§ 5. Nævnet kan anmode statsadvokaten om
at foretage bestemte yderligere undersøgelses-
eller efterforskningskridt, jf. retsplejelovens §
1021 c.

§ 6. Nævnet kan over for statsadvokaten til-
kendegive, at der efter nævnets opfattelse bør
indledes en undersøgelse efter reglerne i rets-
plejelovens kapitel 93 b eller efterforskning ef-
ter reglerne i kapitel 93 c. Dette gælder også,
selv om der ikke er indgivet en klage eller an-
meldelse.

§ 7. Nævnets møder er ikke offentlige.

§ 8. Nævnets medlemmer har tavshedspligt,
jf. forvaltningslovens § 27.

Stk. 2. Nævnets medlemmer må ikke uden
statsadvokatens samtykke overlevere det mod-
tagne materiale til andre, jf. retsplejelovens §
1021 b, stk. 1, 2. pkt.

§ 9. Nævnets beslutninger træffes ved af-
stemning efter stemmeflerhed.

Stk. 2. Ved tilkendegivelsen efter retsplejelo-
vens § 1021 e til statsadvokaten kan ethvert
medlem forlange en kort begrundelse for sit
standpunkt tilført indstillingen.

§ 10. Nævnets beslutninger udfærdiges
skriftligt og underskrives af formanden eller
den, formanden bemyndiger dertil.

§ 11. Såfremt politiklagenævnet i medfør af retsplejelovens § 1021 f klager over statsadvokatens afgørelse, underretter statsadvokatens sagens parter.

§ 12. I de i retsplejelovens § 1021 c, stk. 2, nævnte tilfælde møder formanden om fornødent for politiklagenævnet i retten.

§ 13. Politiklagenævnene afholder et årligt fællesmøde.

Stk. 2. På fællesmødet vælger medlemmerne af nævnene blandt de seks formænd en landsformand.

Stk. 3. Landsformanden forbereder og indkalder til fællesmødet.

Stk. 4. Landsformanden udgiver sammen med Rigsadvokaten den i § 14 nævnte årsberetning.

Stk. 5. Landsformanden vederlægges for de i stk. 3 og stk. 4 nævnte yderligere arbejdsopgaver.

§ 14. Politiklagenævnet udarbejder en selvstændig delberetning, der indgår i den årsberetning, som Rigsadvokaten skal afgive i medfør af retsplejelovens § 1021 h.

§ 15. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1996.

Justitsministeriet, den 15. december 1995

BJØRN WESTH

/ Mogens Henriksen

Bilag 5

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1042 af 15.12.1995 om politiklagenævn

Bekendtgørelse om politiklagenævn

I medfør af § 2021, stk. 8, i retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 905 af 10. november 1992, som ændret bl.a. ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 og senest ved lov nr. 903 af 29. november 1995, fastsættes:

Kapitel 1

Antallet af politiklagenævn og sagernes fordeling mellem dem

§ 1. I henhold til retsplejelovens § 1021 oprettes for hver af landets seks regionale statsadvokater et politiklagenævn.

Stk. 2. Hvert politiklagenævn varetager de i retsplejelovens kapitel 93 d nævnte opgaver inden for vedkommende statsadvokats område, jf. bekendtgørelse nr. 787 af 21. september 1992.

Kapitel 2

Politiklagenævnenes sammensætning samt udpegning af medlemmer

§ 2. Hvert politiklagenævn består af en advokat som formand og to lægmænd, der udpeges af justitsministeren for et tidsrum af 4 år regnet fra en 1. januar.

§ 3. Advokaten udpeges efter indstilling fra Advokatrådet, idet der til hvert af hvervne indstilles fire personer, heraf to kvinder og to mænd. De advokater, som indstilles, skal have kontor i det område, der hører under vedkommende politiklagenævn, og skal have erfaring med behandlingen af straffesager.

§ 4. Lægmændene udpeges efter indstilling fra amtsrådene, Københavns Borgerrepræsen-

tation og kommunalbestyrelsen på Frederiksberg, der hver indstiller seks personer, heraf tre kvinder og tre mænd, som har bopæl i vedkommende amt og kommune. De personer, der indstilles, skal endvidere have bopæl i det område af amtet, der hører under vedkommende politiklagenævn. Amter, der er delt mellem to eller tre politiklagenævne, indstiller henholdsvis tre og to personer fra hver af de to eller tre dele af amtet.

Stk. 2. De personer, der indstilles som lægmænd, skal være alment respekterede og nyde bred tillid i det område, hvor de skal virke. De pågældende må endvidere have betydelig indsigt i almindelige samfundsforhold og bør så vidt muligt udgøre et repræsentativt udsnit af befolkningen med hensyn til alder, uddannelse og erhverv. De pågældende skal udpeges i kraft af deres personlige egenskaber og ikke som repræsentanter for bestemte interessegrupper.

Stk. 3. Lægmændene kan ikke samtidig med hvervet som medlem af politiklagenævnet være medlem af en kommunalbestyrelse, et amtsråd eller Folketinget. Udelukkede fra hvervet er endvidere ministre, advokater, advokatfuldmægtige, centraladministrationens, domstolens, anklagemyndighedens, statsamternes, politiets og fængselsvæsenets tjenestemænd og øvrige personale samt sognefogeder og folkekirkens og de anerkendte trossamfunds gejstlige, jf. retsplejelovens § 70.

§ 5. For hvert medlem udpeger justitsministeren efter tilsvarende regler som for vedkommende medlem en suppleant blandt dem, der er indstillet i medfør af §§ 3 og 4.

Stk. 2. Genudpegning kan finde sted én gang.

Nr. 1042.

5508

15. december 1995.

En person kan således højst virke i et politiklagenævn i 8 år.

Stk. 3. Hvis et medlem ikke længere opfylder betingelserne i §§ 3 og 4, ophører denne som medlem. I stedet udpeges suppleanten som medlem for resten af perioden. Der udpeges i så fald en ny suppleant blandt de oprindeligt indstillede, ligeledes for resten af perioden. Tilsvarende gælder, hvis et medlem af andre grunde udtræder af politiklagenævnet. Hvis en suppleant ikke længere opfylder betingelserne i §§ 3 og 4 eller af andre grunde udtræder af politiklagenævnet, udpeges en ny suppleant blandt de oprindeligt indstillede for resten af perioden.

Stk. 4. Såfremt der inden udløbet af 4 års perioden ikke længere er det fornødne antal personer indstillet, som opfylder betingelserne for beskikkelse, anmodes Advokatrådet eller vedkommende amsråd, Københavns Borgerrepræsentation eller kommunalbestyrelsen på Frederiksberg om at foretage nye indstillinger.

Stk. 5. En person, der inden for det i § 2 nævnte tidsrum fylder 70 år, kan ikke udpeges som medlem eller suppleant.

Kapitel 3

Ikrafttræden

§ 6. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1996.

Justitsministeriet, den 15. december 1995

BJØRN WESTH

/ Mogens Hendriksen

Bilag 6

Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 29.12.1995 om behandling af klager over politipersonalet mv.

JUSTITSMINISTERIET
POLITIKONTORET

ADE00207
J.nr. 1995-945-0226

29 DEC. 1995

Cirkulæreskrivelse til anklagemyndigheden og politiet vedrørende
behandling af klager over politipersonalet m.v.

1. Retsgrundlaget.

Ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven (Behandlingen af klager over politipersonalet m.v.) er der vedtaget nye regler om behandlingen af adfærdsklagesager og straffesager mod politipersonalet.

Loven indebærer bl.a., at lokalnævnene ikke længere skal deltage i behandlingen af adfærdsklagesager, og at politimestrene ikke længere skal træffe afgørelse i adfærdsklagesager. Fremover er det statsadvokaterne, der skal undersøge og afgøre adfærdsklager. Statsadvokaterne skal desuden efterforske straffesager mod politipersonale og afgøre tiltalespørgsmålet.

Statsadvokatens afgørelser kan påklages til Rigsadvokaten.

Lokalnævnene skal fortsat varetage deres anden hovedopgave, nemlig at vedligeholde og udbygge kontakten mellem politiet og befolkningen, og lokalnævnene udgør således fortsat den formelle ramme om samarbejdet på lokalt plan mellem politiet og kommunerne.

2. Adfærdsklagesager.

Der er i retsplejelovens kapitel 93 b fastsat nærmere bestemmelser om behandlingen af klager over politipersonalet.

Det følger af lovens § 1019, stk. 1, at det er statsadvokaterne, der behandler klager over politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklagesager). Dette indebærer, at det herefter er statsadvokaterne, der skal undersøge og afgøre klager over politiperso-

- 2 -

nalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager). Begrebet "adfærdsklager" omfatter samme sagstyper, som hidtil har været behandlet i lokalnævnene.

Efter bestemmelsen i § 1019, stk. 2, skal Rigspolitichefen, det vil i praksis normalt sige Rigspolitichefens Rejseafdeling, efter anmodning yde statsadvokaten bistand til undersøgelsen. Det forudsættes, at undersøgelsen i adfærdsklagesager som altøvervejende hovedregel foretages af statsadvokaten selv eller det juridiske personale i statsadvokaturene, herunder advokater der er beskikket som medhjælpere for statsadvokaten.

Det følger af bestemmelsen i § 1019, stk. 3, at politiet i adfærdsklagesager udelukkende kan foretage uopsættelige undersøgelseskridt, der ikke kan afvente, at statsadvokaten indleder sin undersøgelse af en konkret sag. Det kan f.eks. være iværksættelse af en lægeundersøgelse på en skadestue eller hos en praktiserende læge eller sikring af vidners identitet i en situation, hvor en person umiddelbart i tilknytning til en episode tilkendegiver, at han eller hun vil klage. Formålet med bestemmelsen, der har et snævert anvendelsesområde, er at undgå bevistab som følge af den (korte) tid, der i praksis efter omstændighederne vil kunne gå, før statsadvokaten kan tage sig af sagen. Såfremt politiet foretager sådanne undersøgelseskridt, skal statsadvokaten snarest muligt underrettes herom.

Vedrørende spørgsmålet om disciplinært ansvar i anledning af en adfærdsklagesag henvises til § 1019 j, og bemærkningerne i lovforslaget til denne bestemmelse.

3. Straffesager mod politiet.

Som noget nyt er behandlingen af straffesager mod politipersonale vedrørende forhold begået i tjenesten nu blevet særskilt lovreguleret i kapitel 93 c.

Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten skal indgives til vedkommende statsadvokat, jf. § 1020. Hvis anmeldelsen modtages af politiet, må den derfor videresendes til statsadvokaten som rette myndighed.

- 3 -

Det er statsadvokaten, der forestår efterforskningen i sagen, og det er endvidere statsadvokaten, der afgør tiltalespørgsmålet, bortset fra de i § 1020 c, stk. 1, nævnte tilfælde.

I særlige tilfælde kan statsadvokaten efter bestemmelsen i § 1020 b, stk. 2, anmode Rigspolitichefen (i praksis Rigspolitichefens Rejseafdeling) om bistand med efterforskningen. Statsadvokaten kan også om fornødent anmode om bistand fra Rigspolitiets øvrige afdelinger, herunder Teknisk Afdeling.

I straffesager mod politipersonale kan politiet på egen hånd foretage uopsættelige efterforskningsskridt, det vil sige efterforskningsskridt, der ikke kan afvente, at statsadvokaten indleder sin behandling af en konkret sag, jf. § 1019 b, stk. 3. Formålet med bestemmelsen, der har et snævert anvendelsesområde, er at undgå bevistab som følge af den (korte) tid, der i praksis efter omstændighederne vil kunne gå, før statsadvokaten kan tage sig af sagen. Såfremt politiet foretager sådanne efterforskningsskridt, skal statsadvokaten snarest muligt underrettes herom.

4. Politiklagenævn.

Der er i medfør af § 1021 for hver af de regionale statsadvokater oprettet et politiklagenævn, der løbende skal føre tilsyn med statsadvokatens behandling af adfærdsklagesager og straffesager mod politipersonale.

Hvert politiklagenævn består af en advokat og to lægmænd.

Politiklagenævnets beføjelser er nærmere beskrevet i kapitel 93 d i retsplejeloven. Som det bl.a. fremgår heraf, får politiklagenævnet i såvel adfærdsklagesager som straffesager mod politipersonale løbende tilsendt kopi af sagsakterne. Nævnet kan over for statsadvokaten tilkendegive, at der efter nævnets opfattelse bør indledes en undersøgelse efter reglerne i kapitel 93 b eller efterforskning efter reglerne i kapitel 93 c. Dette gælder også, selv om der ikke er indgivet en klage eller en anmeldelse. Nævnet kan anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelses- eller efterforskningsskridt. Nævnet tilkendegiver

- 4 -

endvidere over for statsadvokaten, hvordan sagerne efter nævnets opfattelse bør afgøres.

Nævnet kan påklage statsadvokatens afgørelser til Rigsadvokaten.

5. Advokatbeskikkelse.

Der er gennemført en udvidet adgang til at beskikke advokat for klageren og indklagede i adfærdsklagesager (§ 1019 e) samt for forurettede og polititjenestemanden i straffesager mod politipersonale (§ 1020 e og 1020 d).

I adfærdsklagesager, der behandles efter kapitel 93 b, beskikker retten ifølge § 1019 e, stk. 1, en advokat for klageren og indklagede i de tilfælde, hvor forklaring afgives i retten.

I andre tilfælde kan retten, når forholdene taler derfor, på klagerens eller indklagedes begæring beskikke en advokat for den pågældende, jf. § 1019 e, stk. 2. Statsadvokaten vejleder de pågældende om adgangen til at begære en advokat beskikket og drager omsorg for, at en begæring herom indbringes for retten. Vejledningen skal gives snarest muligt og senest, inden den pågældende afhøres første gang. Det skal af rapporten fremgå, at den pågældende har modtaget behørig vejledning, jf. § 1019 e, stk. 2.

I øvrigt følger det af § 1019 c, at indklagede har ret til at møde med en bisidder.

I straffesager mod politipersonale, der behandles efter kapitel 93 c, beskikker retten en forsvarer, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66.

Det følger endvidere af § 1020 e, at retten på den forurettedes begæring beskikker en advokat for den pågældende, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66 a.

- 5 -

6. Sager, hvor en person er død eller kommet alvorligt til skade.

I tilknytning til reglerne om statsadvokaternes behandling af straffesager mod politipersonale er der i § 1020 a, stk. 2, indført en regel, hvorefter sager, hvor en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt (f.eks. som anholdt eller detentionsanbragt), i alle tilfælde skal efterforskes af statsadvokaten i strafferetsplejens former, uanset om der er formodning om, at der er begået et strafbart forhold.

7. Behandling af "mindre klager".

Selv om det efter 1. januar 1996 er statsadvokaten, der behandler klager over politipersonalets adfærd, er det i bemærkningerne til § 1019 forudsat, at den hidtil fulgte praksis vedrørende politiets behandling af mindre klager opretholdes, jf. herved afsnit 3.1.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Efter denne praksis bliver mange små klager afgjort ved en samtale mellem en overordnet polititjenestemand og klageren. Herved kan fejltagelser og misforståelser opklares, og klageren vil undertiden være tilfreds hermed. I nogen tilfælde vil klageren umiddelbart kunne få medhold i sin klage, f.eks. hvor den indklagede polititjenestemand erkender at have optrådt ukorrekt. Såfremt klageren i sådanne tilfælde modtager en beklagelse af det passerede med tilsagn om, at forholdet vil blive påtalt, og han erklærer sig tilfreds hermed, vil der ofte ikke være behov for at iværksætte nogen undersøgelse.

Klageren må imidlertid af politiet vejledes om den formelle klage mulighed til statsadvokaten, og politiet må udfærdige en notits om det passerede, som forelægges for statsadvokaten, således at statsadvokaten kan få lejlighed til eventuelt at iværksætte en nærmere undersøgelse af egen drift. Det forudsættes, at statsadvokaten sender en genpart af notitsen til politiklagenævnet.

Idet der i øvrigt henvises til lovforslaget side 12 og 24, skal Justitsministeriet henstille til statsadvokaterne, at man ved

- 6 -

modtagelsen af de ovenfor anførte notitser fra politiet påser, at politiets behandling af "mindre klager" nøje holdes inden for de grænser, der følger af loven og dens forarbejder. Særtryk af lovforslaget med bemærkninger (L 242) er udsendt til politiet og anklagemyndigheden ved skrivelse af 5. maj 1995.

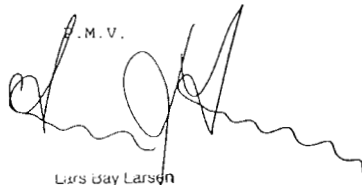
6. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser.

Loven træder i kraft den 1. januar 1996.

De nye regler om behandling af klager over politipersonalet har virkning for adfærdsklagesager, der ved lovens ikrafttræden ikke har været behandlet af lokalnævnet. En sag, der alene er modtaget og behandlet i lokalnavnets sekretariat, betragtes ikke som behandlet i lokalnævnet. Lokalnævnene opretholdes med deres hidtidige sammensætning efter lovens ikrafttræden i det omfang, det er nødvendigt for at færdigbehandle verserende adfærdsklagesager efter de hidtil gældende regler.

De nye regler om behandlingen af straffesager mod politipersonale har virkning for straffesager, hvori der ved lovens ikrafttræden ikke er rejst tiltale i 1. instans.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelserne er i øvrigt anført i lovens § 2, hvortil der henvises.

J.M.V.

Lars Uay Larsen

Bilag 7

Justitsministeriets skrivelse af 5.1.1996 om vidne- og transportgodtgørelse

JUSTITSMINISTERIET
POLITIKONTORET
SLOTSHOLMSGADE 10
1216 KØBENHAVN K
33 92 33 40 TELEFAX 33 93 35 10

ADE00256/Sagsbeh.: ade
J. nr. 1995-945-0226

Den

Rigsadvokaten
Christians Brygge 28, 3. tv.
1559 København V

5 JAN. 1996

Rigsadvokaten har overfor Justitsministeriet rejst spørgsmål om mulighederne for at yde vidne- og transportgodtgørelse i sager omfattet af politiklagenævnensordningen.

I den anledning skal Justitsministeriet udtale følgende:

1. Retsplejelovens § 188 indeholder en bemyndigelse til administrativt at fastsætte regler om godtgørelse til vidner og til "personer, der efter indkaldelse har afgivet forklaring til politiet".

I medfør af denne bestemmelse er der ved bekendtgørelse nr. 712 af 17. november 1989 om ydelser til lægdommere og vidner m.v. fastsat følgende bestemmelser om vidner:

"§ 2. Der tilkommer vidner 40 kr. for hver påbegyndt periode af 2 timer, de i anledning af vidnepligten må være borte fra hjemmet, dog mindst 80 kr.

¹ Stk. 2. Må det antages, at et vidne har haft udgifter eller tab, der overstiger den i stk. 1 nævnte godtgørelse, kan retten, hvis omstændighederne taler for det, tillægge vidnet en særlig godtgørelse herfor.

§ 3. Lægdommere og vidner har endvidere krav på godtgørelse til hotelophold og befordring efter de for ansatte i staten gældende regler.

Stk. 2. Der ydes dog befordringsgodtgørelse, hvis

den pågældende må rejse mere end 3 kilometer for at nå til retten.

§ 4. Bestemmelserne i § 2, stk. 2, og § 3 finder efter begæring tilsvarende anvendelse med henyn til personer, der efter indkaldelse har afgivet forklaring til politiet."

2. Reglerne om godtgørelse til personer, der efter indkaldelse har afgivet forklaring til politiet, jf. bekendtgørelsens § 4, må efter Justitsministeriets opfattelse finde tilsvarende anvendelse i straffesager mod politipersonale, der behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c. Der henvises herved til retsplejelovens § 1020 g, hvorefter de almindelige bestemmelser i retsplejelovent om behandlingen af straffesager finder tilsvarende anvendelse, i det omfang kapitel 93 c ikke indeholder særlige bestemmelser.

Det indebærer, at der efter begæring kan ydes særlig vidnegodtgørelse efter bekendtgørelsens § 2, stk. 2 - men ikke standardgodtgørelse efter § 2, stk. 1 - samt transport- og overnatningsgodtgørelse efter bekendtgørelsens § 3. Kompetencen til at træffe afgørelse om ydelse af særlig vidnegodtgørelse i medfør af bekendtgørelsens § 4, jf. § 2, i de nævnte straffesager må antages at tilkomme statsadvokaten.

3. I adfærdsklagesager, der er omfattet af retsplejelovens kapitel 93 b, må det antages, at bekendtgørelsens § 4 kan anvendes analogt, i det omfang afhøringer foretages af statsadvokaten (eller undtagelsesvis af Rigspolitiet, jf. § 1019, stk. 2). Det bemærkes i denne forbindelse, at det f.eks. ved den første afhøring af klageren/anmelderen kan være uafklaret, om sagen skal behandles som en straffesag eller en adfærdsklagesag. En skarp sondring mellem disse to sagsbehandlingsformer kan således ikke opretholdes i forhold til vidnegodtgørelsesreglerne.

Foretages afhøring ved retten i medfør af retsplejelovens § 1019 f, finder bekendtgørelsens §§ 2 og 3 direkte anvendelse.

P.M.V.

E.B.

Mogens Henriksen

Bilag 8

Justitsministeriets notits af 3.10.1996 om aktindsigt i politiklagenævns sager

JUSTITSMINISTERIET
Civil- og Politiafdelingen
Politikontoret

MLI00298
J.nr. 19
Den 3. oktober 1996

N O T I T S

om

Aktindsigt efter offentlighedsloven og forvaltningsloven i klagesager over polititjenestemænd, der behandles af statsadvokaterne og Politiklagenævnene.

1. Problemstilling.

Justitsministeriet er blevet anmodet om at overveje, hvem der har kompetence til at træffe afgørelse om aktindsigt i klagesager over polititjenestemænd, der behandles af Statsadvokaterne og af Politiklagenævnet.

I det følgende redegøres der for det rejste spørgsmål samt spørgsmål, der naturligt - navnlig set fra Politiklagenævnens side - kan rejses i forbindelse hermed.

Indledningsvis beskrives i oversigtsform reglerne om undersøgelse af klager over politiet, idet disse regler er afgørende for, hvem der efter offentlighedslovens og forvaltningslovens bestemmelser har kompetence til at træffe afgørelse i begæringer om aktindsigt i de pågældende sager.

2. Reglerne om undersøgelse af klager over politiet.

I retsplejelovens § 1019, stk. 1, er det fastsat, at statsadvokaterne behandler klager over politipersonal-ets adfærd i tjenesten (adfærdsklager).

- 2 -

Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten indgives til vedkommende statsadvokat, jf. retsplejelovens § 1020.

I bekendtgørelse nr. 1042 af 15. december 1995, jf. retsplejelovens § 1021, stk. 8, er det fastsat, at der for hver af landets seks regionale statsadvokater oprettes et politiklagenavn.

Efter retsplejelovens § 1021 a underretter statsadvokaten straks politiklagenævnet om klager og anmeldelser, der skal behandles efter kapitel 93 b (adfærdsklager) eller kapitel 93 c (straffesager). Politiklagenævnet kan over for statsadvokaten tilkendegive, at der efter nævnets opfattelse bør indledes en undersøgelse efter reglerne i kapitel 93 b eller efterforskning efter reglerne i kapitel 93 c, jf. § 1021 a, stk. 2.

Politiklagenævnet skal løbende have tilsendt genpart af det materiale, statsadvokaten tilvejebringer i forbindelse med undersøgelsen af de i kapitel 93 b nævnte sager og efterforskningen i de i kapitel 93 c nævnte sager, jf. § 1021 b, stk. 1, 1. pkt.

I følge § 1021 c, stk. 1, kan politiklagenævnet anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelser - eller efterforskningsskridt.

I følge § 1021 d udfærdiger statsadvokaten en redegørelse til politiklagenævnet om resultatet af undersøgelsen efter kapital 93 b eller efterforskninger efter kapitel 93 c. Redegørelsen skal indeholde en gennemgang af forløbet af undersøgelsen eller efterforskningen og de faktiske omstændigheder af betydning for sagens afgørelse samt en vurdering af vægten af de fremkomne beviser. Det skal fremgå af redegørelsen, hvorledes statsadvokaten finder, sagen bør afgøres.

Politiklagenævnet meddeler efter § 1021 e, stk. 1, statsadvokaten, hvordan sager, der behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c, efter nævnets opfattelse

- 3 -

bør afgøres.

Af bemærkningerne til § 1021 e fremgår bl.a. følgende:

"Den sædvanlige fremgangsmåde i såvel straffesager som adfærdsklagesager vil være den, at statsadvokaten, når sagen efter hans opfattelse er klar til afgørelse, forelægger sagen for politiklagenævnet.

...

Politiklagenævnet må herefter i første række vurdere, om der efter nævnets opfattelse er behov for at foretage yderligere undersøgelser eller efterforskning, og i bekræftende fald fremsætte begæring herom, jf. den foreslåede § 1021 c. Finder politiklagenævnet derimod i lighed med statsadvokaten, at sagen kan afgøres på det foreliggende grundlag, meddeler nævnet statsadvokaten, hvordan sagen efter nævnets opfattelse administrativt bør afgøres. Statsadvokaten træffer herefter afgørelse i sagen.

...".

I følge § 1021 e, stk. 2, skal det fremgå af afgørelsen, om den er i overensstemmelse med politiklagenævnets opfattelse.

3. Offentlighedslovens og forvaltningslovens udgangspunkt.

En klage over en polititjenestemands adfærd i tjenesten eller en anmeldelse om strafbart forhold begået af politipersonale i tjenesten, som behandles af statsadvokaten og politiklagenævnet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b, 93 c og 93 d, er som udgangspunkt omfattet af reglerne i lov nr. 572 af 19. december 1985 (med senere ændringer) om offentlighed i forvaltningen, jf. offentlighedslovens § 1, stk. 1.

Straffesager mod politipersonale for forhold begået i tjenesten samt adfærdsklagesager, der overgår til straffesagsbehandling, er dog ikke omfattet af offentlighedslovens anvendelsesområde, jf. lovens § 2, stk. 1.

Udgangspunktet er herefter, at enhver kan forlange at

- 4 -

få aktindsigt i dokumenterne i de sager, der er omfattet af offentlighedslovens anvendelsesområde, jf. lovens § 4, stk. 1.

Forvaltningslovens kapitel 4 indeholder bestemmelser om parters ret til aktindsigt. Udgangspunktet er i følge § 9, stk. 1, at den, der er part i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, kan forlange at blive gjort bekendt med sagens dokumenter. Parters ret til aktindsigt begrænses dog af §§ 12-15.

Det bemærkes, at bestemmelserne i forvaltningslovens kapitel 4 - og dermed udgangspunktet i § 9, stk. 1 - ikke gælder sager om strafferetlig forfølgning af lovovertrædelser, jf. § 9, stk. 3. Parters ret til aktindsigt i afsluttede straffesager er reguleret i forvaltningslovens § 18.

Der vil ikke i nærværende sammenhæng blive redegjort for alle undtagelsesbestemmelser, som kan have betydning for spørgsmålet om aktindsigt i en klagesag vedrørende politipersonale, der behandles af statsadvokaten og politiklagenævnet. Dog er enkelte spørgsmål af særlig interesse for politiklagenævnet behandlet nedenfor under punkt 5.

4. Kompetencespørgsmålet

I offentlighedslovens § 15, stk. 1, er det fastsat, hvilken myndighed der skal træffe afgørelse om, hvorvidt en begæring om aktindsigt kan imødekommes. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

" § 15. Premsættes der begæring om aktindsigt vedrørende dokumenter, der indgår i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, afgør denne myndighed, om begæringen kan imødekommes. I andre tilfælde afgøres sager om aktindsigt af den myndighed, der har dokumentet i sin besiddelse".

Afgørelsessag

Forvaltningslovens § 16, stk. 1, indeholder en tilsvar-

- 5 -

ende kompetenceregulering, idet det er fastsat, at afgørelsen af, om og i hvilken form en begæring om aktindsigt skal imødekommes, træffes af den myndighed, der i øvrigt har afgørelsen af den pågældende sag.

Ikke afgørelsessag

Som det fremgår, skal afgørelsen om, hvorvidt en begæring om aktindsigt kan imødekommes, træffes af den myndighed, der i øvrigt har afgørelsen af den pågældende sag. Indgår dokumentet ikke i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, træffes afgørelsen vedrørende aktindsigtsspørgsmålet af den myndighed, der har dokumentet i sin besiddelse.

Politiklagenavnets sag

I forbindelse med en klage eller anmeldelse af politipersonale har politiklagenævnet som nævnt ovenfor i punkt 2 ikke til opgave at træffe afgørelse i sagen, men skal efter retsplejelovens § 1021 e alene meddele Statsadvokaten, hvordan sager, der behandles efter kapitel 93 b eller 93 c, efter nævnets opfattelse bør afgøres. Den tilkendegivelse, politiklagenævnet meddeler Statsadvokaten, kan derfor ikke antages at være en afgørelse i forvaltningslovens forstand, jf. forvaltningslovens § 2, stk. 1, men alene en beslutning af processuel karakter. Der kan i den forbindelse henvises til kommenteret forvaltningslov, 1992, side 52.

Statsadvokatens sag

En klage over politipersonale indebærer som nævnt ovenfor under punkt 2, at statsadvokaten - efter at have hørt politiklagenævnet - skal tage stilling til, om klagen er berettiget, og statsadvokatens afgørelse kan indbringes for Rigsadvokaten. Tilsvarende gælder i sager vedrørende anmeldelse om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten. Den sag, som statsadvokaten opretter i forbindelse hermed, er efter Justitsministeriets opfattelse en sag "hvori der er eller vil blive truffet afgørelse".

Statsadvokatens kompetence

Fremsættes der begæring om aktindsigt over for politiklagenævnet vedrørende dokumenter, der er indgæet i

- 6 -

Statsadvokatens klagesag eller straffesag, skal begæringen om aktindsigt derfor sendes til Statsadvokaten til afgørelse, jf. offentlighedslovens § 15, stk. 1, og forvaltningslovens § 16, stk. 1, sammenholdt med § 18.

Politiklagenævnets kompetence

De dokumenter, der **ikke er indgået** og heller **ikke vil indgå** i Statsadvokatens sag, f.eks. politiklagenævnets interne dokumenter, hører derimod under politiklagenævnets afgørelse, se hertil kommenteret offentlighedslov, 1992, side 231. Særlige spørgsmål vedrørende disse dokumenter omtales nedenfor under punkt 5.

Dokumenter hos politiklagenævnet, der skal videresendes til statsadvokaten

Det giver anledning til tvivl at afgøre, om det er politiklagenævnet eller Statsadvokaten, der har kompetence til at træffe afgørelse vedrørende aktindsigtsspørgsmål med hensyn til de dokumenter i politiklagenævnets sag, som **endnu ikke er indgået** i Statsadvokatens sag, men hvor det er meningen, at dokumenterne på et senere tidspunkt vil **indgå** i Statsadvokatens sag. Disse tilfælde må dog antages i praksis at være yderst begrænsede, idet politiklagenævnet, såfremt det modtager dokumenter af betydning for sagen, må antages at sende disse videre til Statsadvokaten uden unødigt ophold, således at dokumenterne kan indgå i Statsadvokatens behandling af sagen.

Måtte det imidlertid forekomme, at der på det tidspunkt, politiklagenævnet modtager en begæring om aktindsigt, findes dokumenter hos nævnet, som endnu ikke er fremsendt til Statsadvokaten, f.eks. henvendelser fra private om en bestemt sag eller generelle henvendelser, må nævnet hurtigst muligt (af hensyn til 10-dages fristen i offentlighedslovens § 16, stk. 2, og forvaltningslovens § 16, stk. 2) tage stilling til, i hvilket omfang nævnets dokumenter kommer til at indgå i Statsadvokatens sag. Såfremt dette er tilfældet, skal nævnet herefter sende dokumenterne til Statsadvokaten sammen med begæringen om aktindsigt, idet Statsadvokaten som nævnt har kompetence til at træffe afgørelse om aktindsigtsspørgsmål med hensyn til de dokumenter, der indgår i Statsadvokatens sag.

- 7 -

Er det - rent undtagelsesvist - ikke muligt for politiklagenævnet inden rimelig tid efter, at begæringen om aktindsigt er modtaget, at tage stilling til, i hvilket omfang dokumenter, som nævnet er i besiddelse af, skal fremsendes til Statsadvokaten (f.eks. hvor personen har rettet direkte henvendelse til nævnet, og der ikke kan være tvivl om relevansen af dokumenterne for sagen), taler hensynet til den person, der har anmodet om aktindsigt, for, at politiklagenævnet træffer afgørelse om, hvorvidt begæringen om aktindsigt kan imødekommes med hensyn til de dokumenter, som på tidspunktet for afgørelsen af aktindsigtsspørgsmålet indgår i politiklagenævnets sag, og som på dette tidspunkt ikke tillige er indgået i Statsadvokatens sag.

5. Enkelte spørgsmål i forbindelse med politiklagenævnets behandling af aktindsigtsbegøring.

Som nævnt ovenfor under punkt 4 er det som udgangspunkt Statsadvokaten, der har kompetence til at træffe afgørelse vedrørende begøring om aktindsigt i sager om politipersonale, som behandles efter retsplejelovens kapitel 93 b og 93 c. Politiklagenævnet skal derfor som udgangspunkt videresende aktindsigtsbegøring til Statsadvokaten til foranstaltning.

Politiklagenævnet skal dog som nævnt under punkt 4 træffe afgørelse om spørgsmål om aktindsigt i dokumenter, som ikke indgår i Statsadvokatens sag og heller ikke skal indgå i sagen. I praksis vil dokumenter af nævnte kategori formentlig indskrænke sig til alene at angå nævnets interne dokumenter, som derfor (kort) vil blive omtalt i det følgende.

Interne arbejdsdokumenter

I følge offentlighedslovens § 7 og forvaltningslovens § 12 omfatter retten til aktindsigt ikke en myndigheds interne arbejdsdokumenter, det vil sige dokumenter, der udarbejdes af en myndighed til eget brug. Udgangspunktet for en afgrænsning af begrebet "internt arbejdsmateriale" er, at undtagelsesbestemmelsen efter forarbej-

- 8 -

derne navnlig er begrundet i behovet for at kunne hemmeligholde dokumenter af mere foreløbig karakter, der tjener til forberedelse af en myndigheds interne beslutningsgrundlag, jf. betænkning 857/1978, side 180. Undtaget fra aktindsigt er herefter f.eks. nævnets referatark, udkast til udtalelse i sagen til statsadvokaten og voteringsprotokol.

Beslutnings-
protokoller

Beslutningsprotokoller er derimod omfattet af adgangen til aktindsigt, jf. offentlighedslovens § 8, nr. 1, og forvaltningslovens § 13, nr. 1.

Beskrivelserne i offentlighedslovens § 7 og forvaltningslovens § 12 omfatter kun dokumenter, der er udarbejdet inden for det pågældende politiklagenævns, og som **forbliver** i nævnets besiddelse. Såfremt nævnets interne arbejdsmateriale oversendes eller i øvrigt afgives til en anden myndighed f.eks. den pågældende statsadvokat, vil dokumentet som udgangspunkt miste sin interne karakter, og herefter være undergivet aktindsigt efter offentlighedslovens og forvaltningslovens øvrige regler.

Bilag 9

Rigsadvokatens meddelelse nr. 2/1999 om behandlingen af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden

RIGSADVOKATEN
Christians Brygge 28, 3. tv
1559 Kbh. V

Meddelelse nr. 2/1999
Den 3. februar 1999
J.nr. G 2237

Behandlingen af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden.

De generelle regler, der regulerer kompetencen mellem statsadvokaten og politimesteren til at behandle anmeldelser om strafbare forhold, findes i retsplejelovens kap. 65 og kap. 67. Disse regler suppleres af administrative bestemmelser om påtalekompetence, forelæggelse m.v. Herudover findes der i retsplejelovens kap. 93 c særlige regler, der vedrører behandlingen af straffesager mod politipersonale.

Med henblik på at sikre ensartethed i den formelle behandling af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden og på baggrund af reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c om straffesager mod politipersonale fastsættes hermed følgende:

1. Sager mod politipersonale.

1.1. Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten behandles, uanset sagens karakter, af vedkommende regionale statsadvokat, jf. retsplejelovens § 1020. Dette gælder også anmeldelser mod politimesteren (politidirektøren), rigspolitichefen og politiets øvrige jurister. Statsadvokaten træffer ligeledes afgørelse vedrørende tiltalespørgsmålet, medmindre afgørelse herom skal træffes af Rigsadvokaten eller justitsministeren, jf. retsplejelovens § 1020 c.

RM 2/1999

2

1.2. Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale (som defineret i pkt. 1.1.) uden for tjenesten behandles af vedkommende politimester (Politidirektøren). Sagen forelægges vedkommende regionale statsadvokat til afgørelse af tiltalepåspørgsmålet, medmindre afgørelse herom skal træffes af Rigsadvokaten eller justitsministeren.

Forelæggelse for statsadvokaten kan dog undlades, når anmeldelsen eller sigtelsen viser sig grundløs, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1 og stk. 2 og § 721, stk. 1, nr. 1. Forelæggelse kan ligeledes undlades, når sigtelsen angår mindre alvorlige lovovertrædelser, der ikke indebærer nogen krænkelse af private interesser, og hvor det efter et rimeligt skøn må være utvivlsomt, at der ikke er nogen begrundelse for forelæggelse, f.eks. mindre alvorlige overtrædelser af færdselsloven.

Hvis der kan rejses begrundet tvivl om politimesterens (politidirektørens) habilitet forelægges sagen - uanset dennes karakter - for statsadvokaten. Dette gælder f.eks. hvis den pågældende er tjenstgørende i den politikreds, der skulle behandle sagen. Uopsættelige efterforskningsskridt skal dog foretages.

1.3. Forelæggelsen sker fra politimesteren (Politidirektøren) i den kreds, hvor anmeldelsen er indgivet eller hvor efterforskningen finder sted.

2. Sager mod andre ansatte i politiet

Sager mod andre ansatte i politiet, f.eks. kontorphonale og civilmedarbejdere, behandles uanset om forholdet er begået i eller uden for tjenesten i overensstemmelse med reglerne anført under punkt 1.2. - 1.3.

3. Sager mod ansatte i statsadvokaturerne

3.1. Anmeldelser om strafbare forhold begået af personale, der er ansat i en statsadvokatur behandles af politimesteren (Politidirektøren). Reglen gælder alle grupper af ansatte, herunder statsadvokaten, og uanset om forholdet er begået i eller udenfor tjenesten. Sagen forelægges vedkommende regionale statsadvokat til afgørelse af tiltalespørgsmålet, medmindre afgørelse herom skal træffes af Rigsadvokaten eller justitsministeren.

Sagen må i givet fald ikke forelægges og afgøres af den statsadvokat, hos hvem den pågældende gør tjeneste, jf. pkt. 3.3. om fremgangsmåden i disse situationer.

Forelæggelse for statsadvokaten kan dog undlades, når anmeldelsen eller sigtelsen viser sig grundløs, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1 og stk. 2, og § 721, stk. 1, nr. 1, eller hvor sigtelsen angår mindre alvorlige lovovertrædelser, der ikke indebærer krænkelse af private interesser og hvor det efter et rimeligt skøn må være utvivlsomt, at der ikke er nogen begrundelse for forelæggelse, jf. pkt. 1.2.

3.2. I tilfælde, hvor tiltalespørgsmålet skal afgøres af statsadvokaten, skal politimesteren (Politidirektøren) orientere vedkommende regionale statsadvokat om sagen. Orienteringen skal så vidt muligt ske inden efterforskningen påbegyndes. Uopsættelige efterforskningsskridt skal dog foretages. Væsentlige spørgsmål vedrørende efterforskningen forelægges ligeledes for statsadvokaten.

3.3. Hvor den pågældende gør tjeneste hos den statsadvokat, der ellers skulle have behandlet sagen, - eller hos den, til hvem en afgørelse er påklaget - forelægges sagen

RM 2/1999

4

for Rigsadvokaten med henblik på en stillingtagen til den videre behandling af sagen, herunder eventuelt videresendelse til en anden statsadvokat. Tilsvarende gælder sager mod den pågældende statsadvokat. Forelæggelse sker fra enten politimesteren (Politidirektøren) eller fra en statsadvokat.

4. Sager mod ansatte i Rigsadvokaturen.

Jeg har ikke fundet anledning til at fastsætte særlige regler om kompetencen til at behandle anmeldelser om strafbare forhold begået af personale, der er ansat i Rigsadvokaturen. Det er således de almindelige regler i retsplejelovens kap. 65 og kap. 67, der finder anvendelse, medmindre der findes særlige forelæggelsesregler.

Såfremt det drejer sig om sager af lidt alvorligere karakter, må det afgøres efter en konkret vurdering, på hvilket niveau en afgørelse bør træffes.

5. RM nr. 4/1989 om forelæggelse af straffesager mod personer ansat i politiet ophæves.

Henning Fode

Bilag 10

Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30.5.2000 vedrørende forenkling og standardisering af formuleringen af afgørelser i adfærdsklager

002279

RIGSADVOKATEN

Frederiksholms Kanal 16 1220 Kbh. K.
Telefon 33 12 72 00 Telefax 33 43 67 10

København, den 30 MAJ 2000

Journal nr. 1/G 2604 IKS/abj
(Bedes anført ved henvendelser)

Til samtlige regionale statsadvokater,
samtlige politimestre,
Politidirektøren i København,
Rigspolitichefen.

På et møde med de regionale statsadvokater vedrørende politiklagenævnsordningen den 25. november 1999 blev spørgsmålet om behovet for en forenkling og standardisering af formuleringen i afgørelser i adfærdsklagesager drøftet.

Det var den generelle opfattelse, at det af hensyn til ensartetheden i afgørelserne i adfærdsklagesager vil være hensigtsmæssigt, at statsadvokaterne i praksis anvender det samme ordvalg for at beskrive en given kritisabel adfærd. Dette vil tillige i højere grad give de disciplinære myndigheder mulighed for at gennemskue, med hvilken alvor statsadvokaten har set på forholdet, når der skal foretages en reaktion over for den pågældende polititjenestemand.

På denne baggrund er det min opfattelse, at udfaldet af en undersøgelse i en adfærdsklagesag kan munde ud i følgende afgørelser:

1. Klagen afvist som ubegrundet

Har statsadvokaten eller Rigsadvokaten ikke fundet grundlag for at kritisere en adfærd, kan udtryk som "klagen afvises som grundløs",

2

"undersøgelsen har ikke vist sig at støtte klagen" eller der er "ikke grundlag for kritik" anvendes.

2. Burde have handlet anderledes

Har statsadvokaten eller Rigsadvokaten ikke fundet tilstrækkeligt eller fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere en adfærd, kan denne f.eks. betegnes som "uhensigtsmæssig", eller det kan tilkendes, at der "burde være handlet anderledes". Tilsvarende kan det tilkendes, at en situation kunne være håndteret "mere hensigtsmæssigt", eller at en given adfærd havde været "ønskelig".

3. Grundlag for kritik

Er der konstateret ikke ubetydelige fejl eller tilsidesættelser af den adfærd, der bør kræves af en polititjenestemand i den givne situation, vil der i almindelighed være grundlag for at rette kritik mod den pågældende.

Det er min opfattelse, at den kritikskala, der anvendes, som udgangspunkt ikke bør opdeles i mere end tre grader. Følgende udtryk bør som udgangspunkt anvendes ved beskrivelsen af den kritisable adfærd:

- Udtryk som *krisabel* og *kritisabelt* anvendes til beskrivelse af den mildeste form for kritik.
- Alvorligere forhold beskrives som *meget kritisabelt*.
- Til den skarpeste kritik bør anvendes udtryk som *særdeles stærkt* eller *yderst kritisabelt*.

4. Objektiv beklagelse, systemkritik m.v.

Anvendelsen af kritikskalaen udelukker ikke, at statsadvokaten tilkendes, at en adfærd, som ikke har givet anledning til kritik, har været uhensigtsmæssig eller mindre hensigtsmæssig, jf. pkt. 2.

3

Statsadvokaten bør derimod være tilbageholdende med at beklage et forhold over for klageren, når der intet er at bebrejde politiet (objektiv beklagelse). Har undersøgelsen godtgjort, at polititjenestemanden ikke har handlet forkert, er der som udgangspunkt ikke anledning til at beklage forholdet over for klageren. Det bør f.eks. ikke beklages, hvis en klager har følt sig krænket ved en udtalelse, som ikke kan bebrejdes polititjenestemanden, eller hvor påstand står mod påstand.

Der kan dog være anledning til at beklage en episode, hvis klagen må lægges til grund, men undersøgelsen ikke har kunnet identificere gerningsmanden. Det kan også overvejes, hvor klager f.eks. har pådraget sig personskade i forbindelse med politiets indgriben, selvom denne ikke kan lastes politiet, eller hvor skaden opstår ved et hændeligt uheld.

Finder statsadvokaten, at der er grundlag for kritik over for den indklagede polititjenestemand, beklages det passerede tillige over for klageren. I den forbindelse bør det tilkendegives over for klageren, hvor alvorlig kritikken af polititjenestemanden har været. Det kan f.eks. ske ved anvendelse af følgende formulering: "Jeg skal beklage NN's adfærd, som efter min opfattelse var særdeles kritisabel".

Spørgsmålet om statsadvokatens reaktionsmuligheder i politiklagnævnsager vil mere indgående blive behandlet i min beretning om behandlingen af klager over politiet 1999. Beretningen forventes at udkomme ultimo juni 1999.

Henning Fode

Bilag 11

Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 28.1.2002 til de regionale statsadvokater om underretning om påklage i adfærdsklagesager

RIGSADVOKATEN

Til de regionale statsadvokater

DATO 28.01.2002

JOURNAL NR.

G 2210 LIH/HRA

BEDELE ANFØRT VED SVARSKRIVELSE

+ BILAG

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00
FAX 33 43 67 10

Vedrørende underretning om påklage i adfærdsklagesager.

Vedlagt sendes til orientering kopi af Justitsministeriets skrivelse af 10. januar 2002 i en konkret politiklagenævns sag.

Som det fremgår af skrivelserne, er det Justitsministeriets opfattelse, at man bør underrette sagens øvrige parter, når afgørelsen i en adfærdsklagesag er påklaget, således at parterne ikke fejlagtigt – i forlængelse af klagefristens udløb – indstiller sig på den påklagede afgørelse, og således at parterne samtidig – også uden for de tilfælde, hvor en partshøringspligt følger direkte af forvaltningslovens § 19 – får lejlighed til over for klageinstansen at fremkomme med eventuelle yderligere bemærkninger til sagen.

En sådan underretning vil endvidere efter ministeriets opfattelse være en nødvendig forudsætning for, at parten under behandlingen af klagesagen har mulighed for at udnytte sine almindelige forvaltningsretlige partsbeføjelser.

Efter drøftelse med formanden for statsadvokatforeningen, statsadvokat Erik Merlung skal jeg på denne baggrund anmode om, at statsadvokaten fremover foretager den nævnte underretning, når en adfærdsklagesag er påklaget.

Underretningen om, at afgørelsen er påklaget, bør i almindelighed gives til dem, der har modtaget statsadvokatens afgørelse. Underretningen bedes foretaget samtidig med, at sagens akter og en udtalelse om sagen sendes hertil, og jeg skal foreslå, at følgende formulering anvendes:

*"Til Deres orientering kan jeg oplyse, at * (klagerens navn) den * har påklaget min afgørelse af * til Rigsadvokaten.*

Jeg har i dag sendt sagens akter samt en udtalelse om sagen til Rigsadvokaten, Frederiksholms Kanal 16, 1220 København K, hvorfra De vil modtage underretning om klagesagens afgørelse."

Til orientering kan jeg endelig oplyse, at jeg overvejer at forespørge Justitsministeriet, om og i givet fald i hvilket omfang der må antages at gælde en tilsvarende underretningspligt, når der i straffesager, herunder politiklagenævnsager efter retsplejelovens kapitel 93 c, klages over, at efterforskningen er indstillet eller påtale opgivet. Jeg vil holde statsadvokaterne underrettet herom.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

På rigsadvokatens vegne

Lars Stevnsborg

Bilag 12

Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30.9.2002 om forenkling af politiklagenævnsordningen i Danmark

RIGSADVOKATEN

Til samtlige regionale statsadvokater,
samtlige politimestre,
Politidirektøren i København og
Rigspolitichefen

DATO 30.09.2002

JOURNAL NR.
G. 3859 LS/JBC

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSEN

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00
FAX 33 43 67 10

Forenkling af politiklagenævnsordningen i Danmark

Det har siden indførelsen af politiklagenævnsordningen i 1996 løbende været overvejet, i hvilket omfang det inden for rammerne af den gældende lovgivning er muligt at forenkle politiklagenævnsordningen. Jeg kan herved nærmere henvide til mine beretninger om behandlingen af klager over politiet, herunder blandt andet beretningerne for 1998 og 1999, der indeholder en evaluering af politiklagenævnsordningens første tre år.

Det har i de senere år navnlig været spørgsmålet om behandlingen af færdselssagerne og de mindre adfærdssager (notitssager), der har været genstand for konkrete overvejelser om forenkling af sagsbehandlingen.

Efter drøftelse med de berørte parter har jeg besluttet at forenkle behandlingen af sager om automatisk hastighedskontrol og notitssager.

1. Vedr. behandling af sager om automatisk hastighedskontrol

Når et "uniformeret" tjenestekøretøj registreres i en hastighedskontrol, vil der efter min opfattelse ikke i almindelighed være en formodning om, at der er begået et strafbart forhold i forbindelse med hastighedsoverskridelsen. Behandlingen af sådanne sager forenkles derfor, således, at politimesteren alene skal fremsende sagen til statsadvokaten i de tilfælde, hvor der kan være grundlag for at antage, at der ikke var tale om udrykningskørsel på gemningstidspunktet.

Afgørelsen af hvilke sager, der skal fremsendes til statsadvokaten, træffes af politimesteren i gemingskredsen. Såfremt tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for afgørelsen.

Sager om hastighedsoverskridelse foretaget i et *civilt* tjenestekøretøj, behandles efter de hidtil gældende retningslinier. Politimesteren i gemingssteds kredsen fremsender herefter sagen til statsadvokaten til afgørelse med oplysning om, hvorvidt tjenestekøretøjets fører foretog udrykningskørsel på gerningsstidspunktet. Såfremt tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for forelæggelsen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

Sager, der berører tredjemand, f.eks. hvis der foreligger færdselsuheld, indsendes som hidtil af politimesteren og behandles af statsadvokaten. Dette gælder også sager, hvor der er indgivet anmeldelse mod polititjenestemanden og sager, der er omfattet af bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Samtlige sager, der vedrører polititjenestemænd, overtages fra den kreds, der i øvrigt behandler sager om automatisk hastighedskontrol (distriktskredsen) af politimesteren i gemingssteds kredsen hvor de journaliseres efter sædvanlige retningslinjer.

Såfremt polititjenestemanden er stationeret i en anden kreds, underrettes denne om sagens afgørelse.

2. Vedr. behandling af notissager (adfærdssager).

I forarbejderne til retsplejelovens kapitel 93 b er det forudsat, at man kunne opretholde den hidtil fulgte praksis ved behandling af små klager (bagatelsager), der afgøres ved en samtale mellem en overordnet polititjenestemand og klageren. Det har været en forudsætning for anvendelsen af denne fremgangsmåde, at klageren fra politiet får vejledning om den formelle klagemulighed til statsadvokaten, og at politiet udfærdiger en notits om det passerede. Denne notits forelægges for statsadvokaten, så statsadvokaten kan få lejlighed til eventuelt at iværksætte en undersøgelse af egen drift, ligesom det er forudsat, at statsadvokaten sender kopi af notitsen til politiklagenævnet.

Efter praksis har denne måde at afgøre sagerne på været forbeholdt klager, hvor borgere vælger at henvende sig direkte til politimesteren med sin klage.

Jeg har under indtryk af den betydelige stigning i sagstilgangen, der har været de senere år, fundet grundlag for at ændre den administrative praksis, således at der åbnes mulighed for at statsadvokaterne fremover kan sende en modtagen bagatelklage til politimesteren med henblik på notitsbehandling.

Statsadvokaten kan tilbagesende en modtagen bagatelklage til politimesteren under forudsætning af, at klageren overfor statsadvokaten erklærer sig indforstået med, at sagen søges afgjort på denne måde, at klageren herunder behørigt vejledes om, at sagen, hvis klageren ikke er tilfreds med udfaldet af samtalen med en overordnet polititjenestemand, kan behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b, og at samtalen gennemføres kort tid efter, at klagen er indgivet.

Politimesteren udfærdiger en notits om det passerede. Det bør fremgå af notitsen, at klageren er vejledt om, at klagen, hvis klageren ikke er tilfreds med udfaldet af samtalen med den overordnede polititjenestemand, kan behandles af statsadvokaten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b. Notitsen sendes til statsadvokaten, der underretter politiklagenævnet ved kopi af notitsen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 3

Henning Fode

Bilag 13

Fællesskrivelse fra Rigsadvokaten og Rigspolitichefen og notat om en række spørgsmål vedrørende behandlingen af strafferetlige og tjenstlige sager mod polititjenestemænd af 27.1.2003**RIGSADVOKATEN****RIGSPOLITICHEFEN**

Dato 27 JAN. 2003

Hj.nr. 2002-023-31
Journal nr. RA-2002-98-0001Til samtlige statsadvokater,
samtlige politimestre og
Politidirektøren i København

Retsplejelovens regler om Politiklagenævnens ordning og Rigspolitichefens kundgørelse I nr. 10 af 14. juli 1999 om disciplinærsagers behandling regulerer polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige og strafferetlige undersøgelser.

Imidlertid er det konstateret, at der stadig knytter sig en vis usikkerhed til håndteringen og behandlingen af sådanne sager specielt i situationer, hvor de faktiske forhold peger på, at der eventuelt skal/bør indledes en strafferetlig undersøgelse på baggrund af en politiforretning. På den baggrund har en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for politiet og anklagemyndigheden samt politiets organisationer opstillet nogle retningslinjer for fremgangsmåden ved behandlingen af en række forskellige tilfældegrupper.

Retningslinjerne fremgår af det vedlagte notat.

Notatet har den 6. december 2002 været drøftet i Rigspolitichefens Centrale Samarbejdsudvalg. Der var på mødet enighed om, at notatets retningslinjer bør drøftes i de lokale samarbejdsudvalg.

Henning Fode
Rigsadvokat

Torsten Hesselbjerg
Rigspolitichef

Bilag 14

Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 1.10.2003 om indberetning af selvmordsforsøg i detentioner

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen

Cirkulæreskrivelse til politiet og anklagemyndigheden

Dato: **- 1 OKT. 2003**
Kontor: Færdelskontoret
Sagsebh.: Maj-Britt Skjoldan Petersen
Sagsnr.: 2003-11171/55-0004
Dok.: MSP20241

Indberetning af selvmordsforsøg i detentioner

Ved cirkulæreskrivelse af 27. marts 1995 har Justitsministeriet henledt opmærksomheden på, at ethvert tilfælde af dødsfald under detentionsophold skal indberettes til ministeriet og eventuelt tillige til Rigspolitichefen eller Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. herved Politimesterforeningens cirkulæreskrivelse af 2. februar 1984 (RISSKR 1978-1995).

Folketingets Ombudsmand har for nylig anmodet Justitsministeriet om tillige at modtage underretning om alvorligere selvmordsforsøg i detentioner.

På den baggrund skal Justitsministeriet hermed anmode om fremover tillige at modtage indberetning om alvorligere selvmordsforsøg under detentionsophold.

Med venlig hilsen

Michael Højer

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon: 33 92 33 40
Telefax: 33 93 35 10

E-post: jm@jm.dk
Internet: <http://www.jm.dk>

Bilag 15

Lov nr. 444 af 9.6.2004 om politiets virksomhed

Lov nr. 444 af 9. juni 2004

Lov om politiets virksomhed

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Politiets formål og virke

§ 1. Politiet skal virke for tryghed, sikkerhed, fred og orden i samfundet. Politiet skal fremme dette formål gennem forebyggende, hjælpende og håndhævende virksomhed.

Kapitel 2

Politiets opgaver

§ 2. Politiet har til opgave

- 1) at forebygge strafbare forhold, forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed,
- 2) at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed,
- 3) at bringe strafbar virksomhed til ophør samt efterforske og forfølge strafbare forhold,
- 4) at yde borgerne bistand i andre faresituationer,
- 5) at udføre kontrol og tilsynsopgaver efter gældende ret,
- 6) at yde andre myndigheder bistand efter gældende ret og
- 7) at udføre andre opgaver, der følger af gældende ret eller i øvrigt har en naturlig tilknytning til politiets virksomhed.

Kapitel 3

Politiets indgreb

Almindelig bestemmelse

§ 3. Politiet kan uden for de tilfælde, hvor indgreb er hjemlet i anden lovgivning, alene foretage indgreb over for borgerne i det omfang, det følger af bestemmelserne i dette kapitel.

Orden og sikkerhed

§ 4. Politiet har til opgave at forebygge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. I det omfang, det er nødvendigt for at forebygge fare som nævnt i stk. 1, kan politiet rydde og afspærre områder samt etablere adgangskontrol til områder.

§ 5. Politiet har til opgave at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. Med henblik på at afværge fare som nævnt i stk. 1 kan politiet foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren. Politiet kan herunder

- 1) udstede påbud,
- 2) besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse, når vedkommende formodes at være i besiddelse af genstande bestemt til at forstyrre den offentlige orden eller bestemt til at udgøre fare for en-

keltpersoners eller den offentlige sikkerhed, samt

3) fratage personer genstande.

Stk. 3. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2, ikke tilstrækkelige til at afværge faren, kan politiet om nødvendigt frihedsberøve den eller dem, der giver anledning til faren. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

Stk. 4. Politiet kan skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse, når det er nødvendigt for at afværge fare som nævnt i stk. 1.

§ 6. På steder, hvor der efter lov om våben og eksplosivstoffer § 4, stk. 1, gælder forbud mod at besidde eller bære knive m.v., kan politiet besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben, jf. stk. 2.

Stk. 2. Besigtigelse og undersøgelse som nævnt i stk. 1 kan ske, hvis der er grund til det med henblik på at forebygge, at nogen foretager strafbare handlinger, som indebærer fare for personers liv, helbred eller velfærd.

Stk. 3. Beslutning om besigtigelse og undersøgelse efter stk. 1 træffes af politimesteren (politidirektøren) eller den, som denne bemyndiger hertil. Beslutningen skal være skriftlig og indeholde en begrundelse og en angivelse af det sted og tidsrum, som beslutningen gælder for.

Offentlige forsamlinger og opløb

§ 7. Politiet har til opgave at beskytte borgerens ret til at forsamle sig.

Stk. 2. Politiet har ret til at overvære offentlige forsamlinger. Offentlige forsamlinger skal anmeldes til politiet i det omfang, det følger af regler fastsat i medfør af denne lovs § 23.

Stk. 3. Politiet kan give påbud om, at en forsamling skal afholdes et andet sted end det påtænkte, eller fastsætte andre vilkår for forsamlings afholdelse, når der er begrundet frygt for fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden, herunder betydelig forstyrrelse af færdslen, eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Stk. 4. Politiet kan forbyde forsamlinger under åben himmel, når der af dem kan befrygtes fare for den offentlige fred.

Stk. 5. Er en forsamling under åben himmel til fare for den offentlige fred, kan politiet give påbud om, at forsamlingen skal opløses.

Stk. 6. Efterkommes et forbud efter stk. 4 eller et påbud efter stk. 5 ikke, anses mængden for opløst, og politiet kan da skride ind som ved opløb.

§ 8. Politiet kan ved offentlige forsamlinger under åben himmel gribe ind over for forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. Ved andre offentlige forsamlinger end dem, der er nævnt i stk. 1, kan politiet efter anmodning fra forsamlingsleder gribe ind over for forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for ordensforstyrrelse. Politiet kan uden anmodning fra forsamlingsleder gribe ind over for forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for alvorlig ordensforstyrrelse eller fare for sikkerheden.

Stk. 3. Med henblik på at afværge fare som nævnt i stk. 1 og 2 kan politiet foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren. Politiet kan herunder

- 1) udstede påbud,
- 2) besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse, når vedkommende formodes at være i besiddelse af genstande bestemt til at forstyrre den offentlige fred eller orden eller bestemt til at udgøre fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed, samt
- 3) fratage personer genstande.

Stk. 4. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 3, ikke tilstrækkelige til at afværge faren, kan politiet om nødvendigt frihedsberøve den eller de personer, der giver anledning til faren. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

Stk. 5. Politiet kan skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse, når det er nødvendigt for at afværge fare som nævnt i stk. 1 og 2.

§ 9. Politiet har til opgave at afværge opløb, der indebærer fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. Med henblik på at afværge fare som nævnt i stk. 1 kan politiet foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren. Politiet kan herunder

- 1) udstede påbud,
- 2) besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse, når vedkommende formodes at være i besiddelse af genstande bestemt til at forstyrre den offentlige fred eller orden eller bestemt til at udgøre en fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed, samt
- 3) fratage personer genstande.

Stk. 3. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2, ikke tilstrækkelige til at afværge faren, kan politiet om nødvendigt frihedsberøve den eller de personer, der giver anledning til faren. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

Stk. 4. Politiet kan skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse, når det er nødvendigt for at afværge fare som nævnt i stk. 1.

Stk. 5. Politiet kan sprede et opløb, hvis de tilstedeværende tre gange i kongens og lovens navn forinden forgæves er opfordret til at spredes. Angribes politiet, kan et opløb spredes, uden at de tilstedeværende forinden er opfordret her-til. Politiet kan anvende magt for at sprede et opløb.

Svage og udsatte persongrupper

§ 10. Politiet skal tage sig af en person, der er ude af stand til at tage vare på sig selv på grund af sygdom, tilskadekomst eller hjælpeløshed i øvrigt, og som træffes under forhold, der indebærer fare for den pågældende selv eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed. Er der mistanke om, at personen umiddelbart har behov for lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

Stk. 2. Politiet kan besigtige den syge eller hjælpeløse persons legeme, undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse samt skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse med henblik på

- 1) at vurdere personens tilstand og faren for den pågældende,
- 2) at afværge faren for personen eller andre el-

ler for den offentlige orden eller sikkerhed eller

- 3) at fastlægge den pågældendes identitet.

Stk. 3. Med henblik på at afværge faren for den syge eller hjælpeløse person eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed kan politiet foretage andre indgreb over for den pågældende, herunder udstede påbud og fratage vedkommende genstande.

Stk. 4. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2 og 3, ikke tilstrækkelige til at afværge faren for den syge eller hjælpeløse person eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed, kan den syge og hjælpeløse person om nødvendigt frihedsberøves med henblik på hjemtransport, lægeundersøgelse eller overgivelse til andre, der på forsvarlig måde kan tage sig af den pågældende. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt.

§ 11. Politiet skal tage sig af en person, der er ude af stand til at tage vare på sig selv på grund af indtagelse af alkohol eller andre berusende eller bedøvende midler, og som træffes under forhold, der indebærer fare for den pågældende selv eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed. Er der mistanke om, at personen er syg eller har pådraget sig skader af ikke ringe omfang, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

Stk. 2. Politiet kan besigtige personens legeme, undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse samt skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse med henblik på

- 1) at vurdere personens tilstand og faren for den pågældende,
- 2) at afværge faren for personen eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed eller
- 3) at fastlægge personens identitet.

Stk. 3. Med henblik på at afværge faren for den berusede eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed kan politiet foretage andre indgreb over for den berusede, herunder udstede påbud og fratage vedkommende berusende eller bedøvende midler eller andre genstande.

Stk. 4. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2 og 3, ikke tilstrækkelige til at afværge faren for den berusede eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed, kan den berusede om nødvendigt frihedsberøves med henblik på hjemtransport, overgivelse til andre, der på for-

svarlig måde kan tage sig af den pågældende, indbringelse til hospital, forsorgshjem eller lignende eller indsættelse i detention. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt.

Stk. 5. Justitsministeren fastsætter nærmere bestemmelser om anbringelse i detention, herunder om lægeundersøgelse og tilsynet med den anbragte.

§ 12. Et barn under 12 år, der træffes under de i § 11 nævnte omstændigheder, må ikke anbringes i detention.

Stk. 2. Et barn under 15 år, der træffes under de i § 11 nævnte omstændigheder, må kun anbringes i detention, hvis anden anbringelse er sikkerhedsmæssigt uforvarlig som følge af barnets adfærd. Træffes der beslutning om anbringelse af et barn under 15 år i detention, skal barnet hurtigst muligt undersøges af en læge. Detentionsanbringelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må ikke udstrækkes ud over 4 timer, medmindre det ikke er muligt inden for denne tid at overgive barnet til andre, der på forvarlig måde kan tage sig af barnet.

Stk. 3. Har politiet frihedsberøvet et beruset barn under 15 år, skal der hurtigst muligt ske underretning til forældremyndighedens indehaver, de sociale myndigheder eller andre, der på forvarlig måde kan tage sig af barnet.

Stk. 4. Anbringes et barn i alderen 15 til og med 17 år i detentionen, skal politiet rette henvendelse til hjemmet med henblik på at underrette om detentionsanbringelsen.

§ 13. Træffes et barn i andre tilfælde end nævnt i §§ 10 og 11 under forhold, som indebærer fare for barnets sikkerhed eller sundhed, skal politiet tage sig af barnet. Er der mistanke om, at barnet er sygt eller har pådraget sig skader af ikke ringe omfang, skal barnet straks undersøges af en læge.

Stk. 2. Politiet kan besigtige et barns legeme, undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i barnets besiddelse samt skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse med henblik på

- 1) at vurdere faren for barnet,
- 2) at afværge faren for barnet eller
- 3) at fastlægge barnets identitet.

Stk. 3. Med henblik på at afværge faren for barnet kan politiet foretage indgreb over for bar-

net, herunder udstede påbud og fratage barnet genstande.

Stk. 4. Findes mindre indgribende midler som nævnt i stk. 2 og 3 ikke tilstrækkelige for at afværge faren for barnet, kan barnet om nødvendigt frihedsberøves med henblik på overgivelse til forældremyndighedens indehaver, de sociale myndigheder eller andre, der på forsvarlig vis er i stand til at tage sig af barnet. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

Kapitel 4

Politiets anvendelse af magt

Almindelige bestemmelser

§ 14. Bestemmelserne i dette kapitel gælder for politiets magtanvendelse såvel inden for som uden for strafferetsplejen.

§ 15. Politiet må anvende magt

- 1) med henblik på at forebygge og afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed,
- 2) med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben,
- 3) med henblik på at bringe strafbar virksomhed til ophør eller i forbindelse med efterforskning og forfølgning af strafbare forhold,
- 4) som led i bistand til andre myndigheder,
- 5) som led i udførelse af kontrol- og tilsynsopgaver samt
- 6) med henblik på at vurdere, om et barn eller en beruset, syg eller hjælpeløs person befinder sig i fare.

§ 16. Politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig og må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvarligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade.

Stk. 2. Magt skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventuelle skader begrænses til et minimum.

Særlige bestemmelser om visse magtmidler

§ 17. Skydevåben må kun anvendes med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på person,
 - 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller for, at personer pådrager sig alvorlige helbredsskader,
 - 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
 - 4) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på person, medmindre der ikke skønnes at være risiko for, at den pågældende på ny vil gøre sig skyldig i et sådant angreb,
 - 5) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg, eller
 - 6) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have begået alvorlige forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed, mod statsforfatningen eller de øverste statsmyndigheder.
- Stk. 2.* For politiet afgiver skud, der indebærer risiko for skade på person, skal det så vidt muligt først ved advarselstråb og dernæst ved varselskud tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at skyde, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.
- Stk. 3.* Er der nærliggende risiko for, at udenforstående kan blive ramt, må der kun skydes i yderste nødsfald.
- Stk. 4.* En polititjenestemand, der er under direkte kommando, må kun anvende skydevåben efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller nr. 2.
- Stk. 5.* Har politiets skudafgivelse medført skade på person, skal den pågældende straks undersøges af en læge.
- § 18.** Stav må kun anvendes med henblik på
- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
 - 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
 - 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
 - 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
 - 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
 - 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.
- Stk. 2.* Før stav tages i brug med henblik på rydning af gader, bygninger m.v. for et større antal personer, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge stav, hvis politiets påbud ikke efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.
- Stk. 3.* Har politiets brug af stav mod person medført skade, skal den pågældende straks undersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at unklade lægeundersøgelse.
- § 19.** Hunde må kun anvendes med henblik på
- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
 - 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
 - 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
 - 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
 - 5) at sikre pågribelse af personer,
 - 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
 - 7) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.
- Stk. 2.* Før hund tages i brug mod person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge hund, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.
- Stk. 3.* Har politiets brug af hund mod person medført skade, skal den pågældende straks un-

dersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at undlade lægeundersøgelse.

§ 20. Gas må kun anvendes med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom eller
- 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv eller passiv modstand.

Stk. 2. Før gas tages i brug mod person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge gas, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

Stk. 3. Har politiets brug af gas mod person medført gener, der skønnes at kræve lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

§ 21. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om politiets anvendelse af skydevåben, stav, hund og gas.

Stk. 2. Justitsministeren kan i øvrigt fastsætte nærmere regler om politiets anvendelse af magt.

Kapitel 5

Politiets selvhjælps handlinger

§ 22. Politiet kan lade foranstaltninger udføre, når

- 1) den ansvarlige har undladt at efterkomme påbud udstedt i medfør af denne lov eller regler udstedt med hjemmel i loven og den ansvarlige er gjort bekendt med, at undladelse af at efterkomme påbuddet kan få denne følge, eller
- 2) øjeblikkelig indgriben er nødvendig til beskyttelse af enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed eller for at undgå betydelige forstyrrelser af den offentlige orden.

Stk. 2. Den ansvarlige er forpligtet til at dække politiets udgifter i forbindelse med foranstaltninger udført i medfør af stk. 1. Der er udpantningsret for disse udgifter.

Kapitel 6

Bemyndigelsesbestemmelser

§ 23. Justitsministeren fastsætter regler om sikring af den offentlige orden samt beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed, forebyggelse af fare eller ulempe for færdslen, dyr på offentligt sted, offentlige anlæg, husnumre og opslag, erhvervsvirksomhed på veje, offentlige forlystelser, renholdelse af veje m.v.

Stk. 2. De i medfør af stk. 1 fastsatte bestemmelser kan indeholde regler om, at politimesteren (politidirektøren) kan udstede midlertidige påbud eller forbud med henblik på at forebygge fare for den offentlige orden eller enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Stk. 3. Det kan i regler fastsat i medfør af stk. 1 og 2 fastsættes, at overtrædelse af reglerne eller overtrædelse eller manglende efterkommelse af påbud eller forbud udstedt i medfør af sådanne regler straffes med bøde. Det kan endvidere fastsættes, at der ved overtrædelser begået af selskaber m.v. (juridiske personer) kan pålægges selskabet m.v. strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 24. Justitsministeren kan for hver af landets politikredse fastsætte en politivedtægt, hvis særlige lokale forhold tilsiger det.

Stk. 2. Forslag til en politivedtægt udarbejdes af politimesteren (politidirektøren) efter drøftelse med den eller de berørte kommuner.

Stk. 3. En politivedtægt kan indeholde bestemmelser om sikring af den offentlige orden, bestemmelser om beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed samt bestemmelser om udstedelse af midlertidige forbud eller påbud.

Stk. 4. Det kan i en politivedtægt fastsættes, at overtrædelse af vedtægtens bestemmelser eller overtrædelse eller manglende efterkommelse af påbud eller forbud udstedt i medfør af vedtægten straffes med bøde. Det kan endvidere fastsættes, at der ved overtrædelser begået af selskaber m.v. (juridiske personer) kan pålægges selskabet m.v. strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 5. Politivedtægter offentliggøres i Lovtidende.

Kapitel 7

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 25. Loven træder i kraft den 1. august 2004.

§ 26. Lov af 11. februar 1863 angaaende Omordning af Københavns politi m.v. og lov nr. 21 af 4. februar 1871 indeholdende Bestemmelser om Politiet uden for København ophæves.

Stk. 2. De i medfør af de i stk. 1 nævnte love udstedte politivedtægter forbliver i kraft indtil den 1. juli 2005.

§ 27. I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgø-

relse nr. 815 af 30. september 2003, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 352 af 19. maj 2004, ophæves § 108.

§ 28. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot, den 9. juni 2004

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Lene Espersen

Bilag 16

Rundskrivelse fra Rigspolitechefen af 4.8.2004 om det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor politikredse assisterer hinanden

Rundskrivelse

Det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor politikredse assisterer hinanden

Informationsejer
Rigspolitiet, Politiafd.
Dato (første udgivelse)
4. august 2004
Kontakt
Politiafdelingen
Jour.nr.
2003-1052-7

På baggrund af en konkret politiklagenævns sag har Rigsadvokaten anmodet Rigspolitechefen om at overveje spørgsmålet om placering af det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor en politikreds assisterer en anden.

Efter drøftelser mellem bl.a. Rigspolitiet, Foreningen af Politimestre, Foreningen af Politiledere samt Politiforbundet i Danmark fastsættes herved følgende vejledende retningslinjer:

1. Generelt

Beslutning om iværksættelse af politimæssige foranstaltninger træffes som udgangspunkt af den politikreds, hvor foranstaltningen gennemføres. Den pågældende politikreds har ligeledes ansvaret for foranstaltningens gennemførelse.

2. Fortsat gennemførelse af politimæssige foranstaltninger

Såfremt en politimæssig foranstaltning fortsættes i en anden politikreds, bør denne politikreds så vidt muligt underrettes herom, medmindre tungtvejende grunde, herunder væsentlige hensyn til efterforskningen, taler afgørende imod en sådan underretning. Politikredsen, hvor den fortsatte gennemførelse af en politimæssig foranstaltning finder sted, kan i fornødent omfang give konkrete anvisninger med henblik på foranstaltningens fortsatte gennemførelse. Overførelse af ansvaret for foranstaltningens gennemførelse forudsætter imidlertid en udtrykkelig aftale mellem de berørte politikredse.

3. Politimæssige foranstaltninger som led i en strafferetlig efterforskning

Den politikreds, der gennemfører en strafferetlig efterforskning, har ansvaret for efterforskningen og beslutningen om iværksættelse af politimæssige foranstaltninger i forbindelse hermed. Dette indebærer bl.a., at den efterforskende politikreds har ansvaret for, at spørgsmålet om lovligheden af straffeprocessuelle tvangsindgreb om nødvendigt forelægges for retten, og at den efterforskende politikreds som udgangspunkt har ansvaret for indgrebets gennemførelse. Dette gælder tillige i situationer, hvor foranstaltningen gennemføres i en anden politikreds. I disse situationer bør der imidlertid så vidt muligt ske forudgående underretning af den pågældende politikreds om foranstaltningens gennemførelse, således at politikredsen om nødvendigt kan give konkrete anvisninger med henblik på gennemførelsen. Underretning kan undlades, hvis tungtvejende grunde, herunder væsentlige hensyn til efterforskningen, taler afgørende imod en sådan underretning. Overførelse af ansvaret for foranstaltningens gennemførelse forudsætter en udtrykkelig aftale mellem de berørte politikredse.

4. Iværksættelse af politimæssige foranstaltninger efter begæring

I det omfang politimæssige foranstaltninger iværksættes af en politikreds på begæring fra en anden politikreds, har den begærende politikreds ansvaret for beslutningen om iværksættelse af politimæssige foranstaltninger, herunder at spørgsmålet om lovligheden af eventuelle straffeprocessuelle tvangsindgreb om nødvendigt forelægges for retten, mens den udførende politikreds har ansvaret for foranstalningernes gennemførelse.

5. Bistand med henblik på gennemførelse af politimæssige foranstaltninger

I tilfælde, hvor en politikreds modtager bistand fra en eller flere andre politikredse med henblik på gennemførelsen af politimæssige foranstaltninger, påhviler det overordnede ansvar for foranstalningernes gennemførelse fortsat den anmodende politikreds. Overførsel af ansvaret for foranstalningernes gennemførelse forudsætter en udtrykkelig aftale mellem de berørte politikredse.

6. Overførsel af ansvaret for politimæssige foranstaltninger

Aftale om overførsel af ansvaret for gennemførelsen af politimæssige foranstaltninger træffes af chargeret personale, og der skal i fornødent omfang gøres skriftligt notat om aftalens indhold. Ved overførsel af ansvaret for gennemførelsen af politimæssige foranstaltninger videregives alle relevante og nødvendige oplysninger med henblik på foranstalningernes gennemførelse til den ansvarlige politikreds.

7. Underretning om gennemførelse af politimæssige foranstaltninger

Underretning om – den efter omstændighederne fortsatte – gennemførelse af politimæssige foranstaltninger i en anden politikreds ledsages af alle relevante oplysninger til brug for politikredsens vurdering af, om der med henblik på gennemførelsen bør gives konkrete anvisninger, herunder om iagttagelse af særlige forholdsregler. Hvis den underrettede politikreds finder anledning til at give konkrete anvisninger, herunder om iagttagelse af særlige forholdsregler, med henblik på foranstalningernes gennemførelse, underrettes den ansvarlige politikreds straks herom.

8. Andre forhold

Ovenstående retningslinjer berører ikke de nærmere bestemmelser om bistandsydelse m.v. mellem politikredsene, der er fastsat i Rigspolitichefens kundgørelse B, nr. 1.

Med venlig hilsen

Torsten Hesselbjerg

Bilag 17

Bekendtgørelse nr. 978 af 21.9.2004 om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v.

Bekendtgørelse nr. 978 af 21. september 2004

Bekendtgørelse om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v.

I medfør af § 21, stk. 1 og 2, i lov nr. 444 af 9. juni 2004 om politiets virksomhed fastsættes:

elle skader begrænses til et minimum, jf. politilovens § 16, stk. 2.

Kapitel 1

Generelle bestemmelser om politiets magtanvendelse

§ 1. Politiet må i medfør af politilovens § 15 anvende magt

- 1) med henblik på at forebygge og afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed,
- 2) med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben,
- 3) med henblik på at bringe strafbar virksomhed til ophør eller i forbindelse med efterforskning og forfølgning af strafbare forhold,
- 4) som led i bistand til andre myndigheder,
- 5) som led i udførelse af kontrol- og tilsynsopgaver, samt
- 6) med henblik på at vurdere, om et barn eller en beruset, syg eller hjælpeløs person, befinder sig i fare.

§ 2. Politiets magtanvendelse skal i medfør af politilovens § 16, stk. 1, være nødvendig og forsvarelig og må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvareligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade.

Stk. 2. Magt skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventu-

Kapitel 2

Anvendelse af visse magtmidler

§ 3. Reglerne om anvendelse af de i §§ 4, 10, 15 og 21 nævnte magtmidler gælder enhver brug af de pågældende magtmidler, herunder faktisk anvendelse samt advarsler og andre tilkendegivelser om anvendelse heraf.

Anvendelse af skydevåben

§ 4. Skydevåben må i medfør af politilovens § 17, stk. 1, kun anvendes med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller for, at personer pådrager sig alvorlige helbredsskader,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på person, medmindre der ikke skønnes at være risiko for, at den pågældende på ny vil gøre sig skyldig i et sådant angreb,
- 5) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg, eller

- 6) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have begået alvorlige forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed, mod statsforfatningen eller de øverste statsmyndigheder.
- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
- 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
- 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

§ 5. Før politiet afgiver skud, der indebærer risiko for skade på person, skal det så vidt muligt først ved advarselsråb og dernæst ved varselskud tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at skyde, hvis ikke politiets påbud efterkommes, jf. politilovens § 17, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 6. Varselsskud skal afgives, så de i den foreliggende situation ikke udgør en nærliggende fare for andre og skal derfor, hvis det sker under åben himmel, som udgangspunkt afgives lige op i luften.

§ 7. Skud mod person skal afgives, således at følgeskader søges begrænset til et minimum, og på en sådan måde, at skuddene i den foreliggende situation ikke udgør en nærliggende risiko for andre.

Stk. 2. Er der nærliggende risiko for, at udenforstående kan blive ramt, må der kun skydes i yderste nødstilfælde.

§ 8. En polititjenestemand, der er under direkte kommando, må kun anvende skydevåben efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i § 4, nr. 1 eller 2, jf. herved politilovens § 17, stk. 4.

Stk. 2. Rigspolitichefen fastsætter nærmere regler om ordrevning vedrørende anvendelse af skydevåben i tilfælde, hvor en polititjenestemand er under direkte kommando.

§ 9. Har politiets skudafgivelse medført skade på person, skal den pågældende straks undersøges af en læge, jf. politilovens § 17, stk. 5.

Anvendelse af stav

§ 10. Politiet må i medfør af politilovens § 18, stk. 1, kun anvende stav med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg.

§ 11. Før stav tages i brug med henblik på rydning af gader, bygninger mv. for et større antal personer, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge stav, hvis politiets påbud ikke efterkommes, jf. politilovens § 18, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 12. Staven skal anvendes med besindighed for ikke at påføre nogen større overlast end nødvendigt.

Stk. 2. Staven må kun rettes mod arme, ben, ryg og sæde.

Stk. 3. Staven må ikke rettes mod hoved, hals, nakke, kraveben, bryst, mave, nyrer, skridt eller rygsøjle.

Stk. 4. Staven må ikke bruges til stød.

Stk. 5. Det bør i videst muligt omfang undgås at anvende staven mod knæ, albuer og andre led.

§ 13. Har politiets brug af stav mod person medført skade, skal den pågældende straks undersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at undlade lægeundersøgelse, jf. politilovens § 18, stk. 3.

§ 14. Polititjenestemænd under samlet kommando må kun bruge stavene efter direkte ordre, medmindre der foreligger en situation som nævnt i § 10, nr. 1 og 2.

Brug af hund til magtanvendelse

§ 15. Politiet må i medfør af politilovens § 19, stk. 1, kun anvende hunde med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg.

- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
- 5) at sikre pågribelse af personer,
- 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
- 7) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig, og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

§ 16. Før hund tages i brug, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge hund, hvis ikke politiets påbud efterkommes, jf. politilovens § 19, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 17. Hund skal anvendes med besindighed, varsomhed og størst mulig skånsomhed. Anvendelsen skal straks bringes til ophør, når politiets påbud er efterkommet.

§ 18. Har politiets brug af hund mod person medført skade, skal den pågældende straks undersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at undlade lægeundersøgelse, jf. politilovens § 19, stk. 3.

§ 19. En polititjenestemand, der er under direkte kommando, må kun bruge hund efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i § 15, nr. 1-2.

§ 20. Beslutning om eventuel anvendelse af hund til rydning af gader, bygninger mv. for et større antal personer skal forudgående forelægges for politikredsens ledelse.

Stk. 2. Inden rydning effektueres, skal det så vidt muligt flere gange og via megafon tilkendegives vedkommende personer, at politiet har til hensigt at bruge hund, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Benyttes hund derefter, skal det umiddelbart forinden tydeligt tilkendegives, at hund nu vil blive anvendt.

Stk. 3. Rydninger gennemføres med hunden tilkoblet førelinene. Hunden føres frem med den efter forholdene kortest mulige førelinene.

Stk. 4. I forbindelse med forberedt rydninger, hvor der alene ydes passiv modstand for at forhindre gennemførelsen af politiets lovlige på-

bud, må førelinene, hvormed hunden føres frem, højst være 1,5 meter lang.

Anvendelse af gas

§ 21. Gas må i medfør af politilovens § 20, stk. 1, kun anvendes med henblik på at

- 1) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom, eller
- 5) sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv eller passiv modstand.

§ 22. Før gas tages i brug mod person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge gas, hvis ikke politiets påbud efterkommes, jf. politilovens § 20, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 23. Ved vurderingen af om og i givet fald hvordan gas skal anvendes, skal politiet tage hensyn til omfanget af eventuelle gener, som for udenforstående vil være forbundet med at anvende gas. Ved denne vurdering skal det bl.a. indgå, om den påtænkte anvendelse af gas vil skulle finde sted i et tættere bebygget område eller nær daginstitutioner, skoler, plejehjem eller lignende. Der skal endvidere ved vurderingen tages hensyn til, hvordan vej- og vindforholdene vil påvirke anvendelsen af gas.

Stk. 2. Personer, der udsættes for gas, skal have mulighed for at søge væk fra gasbelagte lokaler eller områder, og generne for udenforstående skal søges begrænset mest muligt.

Stk. 3. Politiet skal udvise tilbageholdenhed med at anvende gas over for personer, der befinder sig indendørs. Der skal navnlig tages hensyn til antallet af tilstedeværende personer, samt om det på grund af dårlige adgangsforhold vil være vanskeligt for de pågældende at komme væk fra stedet.

§ 24. Efter enhver anvendelse af gas skal politiet sørge for fornøden oprydning og udluftning.

Stk. 2. Har politiets brug af gas mod en person medført gener, der skønnes at kræve lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge, jf. politilovens § 20, stk. 3.

§ 25. Politiet må kun anvende gas af typer, som er godkendt af Rigspolitichefen.

Stk. 2. Politiets anvendelse af gas skal i øvrigt ske i overensstemmelse med de af Rigspolitichefen fastsatte retningslinier for brugen af den pågældende gastype og det relevante gasmateriel.

Kapitel 3

Indberetning mv.

§ 26. Rigspolitichefen kan fastsætte regler om

indberetning om anvendelse af de i §§ 4, 10, 15 og 21 nævnte magtmidler.

Kapitel 4

Uddannelse og øvelser

§ 27. Bekendtgørelsen finder ikke anvendelse for politiets brug af magtmidler, der udelukkende finder sted i uddannelses- eller øvelsesmæssigt øjemed.

Kapitel 5

Ikrafttræden

§ 28. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. oktober 2004.

Justitsministeriet, den 21. september 2004

LENE ESPERSEN

/ Mette Lyster Knudsen

Bilag 18

Vejledning til politipersonalet om politiklagenævnssordningen

Indledning

Ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven er der indført et regelsæt om behandling af klager m.v. over politipersonalet, som indebærer, at de regionale statsadvokater behandler både adfærdsklager og straffesager. Statsadvokaten foretager som udgangspunkt selv alle undersøgelses- og efterforskningskridt m.v. Sagerne behandles i samarbejde med politiklagenævne. Der er oprettet et politiklagenævnsordning for hver regional statsadvokat. Politiklagenævnet består af en advokat og to lægmænd.

Regelsættet finder anvendelse på den del af de ansatte i politiet, der har politimyndighed. Bestemmelserne omfatter kun forhold, der er *begået i tjenesten*. Om et forhold er begået i tjenesten afhænger af en konkret vurdering.

Adfærdsklager omfatter blandt andet klager over magtanvendelse i forbindelse med en anholdelse, klager over ukorrekt fremgangsmåde under udførelsen af tjenesten, herunder uhøflig tiltale, og anden ukorrekt optræden.

Statsadvokaten træffer ikke afgørelse i disciplinærsager. Uden for ordningen falder endvidere klager over politiets materielle afgørelser og klager over politiets dispositioner i forbindelse med sagsbehandlingen. Sådanne klager behandles efter de hidtidige regler.

Denne vejledning er udarbejdet til brug for indklagede og sigtede i sager omfattet af politiklagenævnssordningen og beskriver:

- *hvordan en sag forløber*
- *din retsstilling i en adfærdsklagesag*
- *dine muligheder for advokatbeskikkelse, og*
- *hvad sagen kan ende med.*

1. Sagens forløb

Sagens indledning

Statsadvokaten behandler sager efter anmeldelse eller på eget initiativ. Er en person afgået ved døden eller kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt, skal statsadvokaten i alle tilfælde indlede en efterforskning af forholdet, uanset om der er formodning om, at der er begået et strafbart forhold.

Politiklagenævnet underrettes straks om sagen og får løbende underretning om undersøgelsens eller efterforskningens forløb.

Statsadvokaten underretter endvidere politimesteren, Rigspolitichefen og i visse tilfælde Justitsministeriet. Disse myndigheder orienteres løbende om alle skridt, der har betydning for dem.

Statsadvokatens sagsfremstilling

I adfærdsklagesager udarbejder statsadvokaten en sagsfremstilling på grundlag af de foreliggende oplysninger. Du modtager en genpart af sagsfremstillingen inden afhøringen, men du har ikke pligt til at udtale dig om den.

Afhøringer

Du vil som indklaget eller anmeldt normalt blive indkaldt til afhøring hos statsadvokaten eller eventuelt i byretten. Statsadvokaten afgør, om forklaringerne skal afgives indenretligt eller hos statsadvokaten. Behandles sagen i retten, vil du efter loven så vidt muligt blive underrettet om berammede retsmøder, og du har lejlighed til at være til stede.

Statsadvokatens redegørelse

Statsadvokaten udarbejder en redegørelse til politiklagenævnet, når undersøgelsen eller efterforskningen er afsluttet. Redegørelsen skal indholde en gennemgang af sagens forløb og faktum, en bevisvurdering samt en tilkendegivelse om sagens afgørelse.

Afgørelsen

Politiklagenævnet meddeler herefter statsadvokaten, hvordan det finder, at sagen bør afgøres. Statsadvokaten

træffer herefter afgørelse i sagen og underretter dig og sagens øvrige parter herom.

Afgørelsen bliver også sendt til politimesteren og Rigspolitichefen og i visse tilfælde Justitsministeriet.

Klagcadgang

Du og sagens øvrige parter kan klage over statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten.

Politiklagenævnet kan også påklage statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten. Det gælder også, hvis statsadvokaten undlader at følge nævnets vejledende tilkendegivelser om yderligere undersøgelses- eller efterforskningskridt. Du og sagens øvrige parter bliver underrettet, hvis politiklagenævnet klager over afgørelsen.

Klagefristen er 4 uger.

Aktindsigt

Du og sagens øvrige parter har adgang til aktindsigt i en *adfærdsklagesag* efter reglerne i forvaltningsloven. Udgangspunktet er her, at der er fuld adgang til aktindsigt i sagens dokumenter.

Andre end parterne har ikke adgang til aktindsigt i en *adfærdsklagesag*, idet politiklagenævnsager ikke er omfattet af offentlighedsloven.

Du vil derimod som udgangspunkt ikke have adgang til aktindsigt i en straffesags dokumenter, mens sagen verserer, og ofte heller ikke når den er afsluttet. Din forsvarer har ret til at gøre sig bekendt med straffesagens dokumenter efter de almindelige regler i retsplejeloven.

Såfremt forurettede har fået en advokat beskikket, har denne i vidt omfang adgang til sagens dokumenter. Andre har ikke ret til aktindsigt i en straffesags dokumenter.

2. Din retsstilling i en adfærdsklagesag

Statsadvokaten skal vejlede dig om din retsstilling snarest muligt og senest inden afhøring finder sted. Det skal fremgå af rapporten, at du har modtaget behørig vejledning.

- *Du har som indklaget ret til en bisidder. Tjenestemandsløven § 23 om godtgørelse af udgiften til bisidder finder anvendelse i en adfærdsklagesag.* Du kan også søge rådgivning hos din tillidsmand.
- *Du kan få beskikket en advokat uden udgift, når forholdene taler derfor.* Det er retten, der træffer denne afgørelse. Du kan læse nærmere herom i afsnit 3.
- *Du skal have modtaget en genpart af sagsfremstillingen, inden du afhøres af statsadvokaten.*
- *Du skal have haft adgang til at udtale dig om sagsfremstillingen, inden du afhøres af statsadvokaten.*
- *Du har ikke pligt til at udtale dig om sagsfremstillingen.*
- *Du har ret til at forlange sagen behandlet som straffesag, hvis du er mistænkt for et strafbart forhold.*
- *Du har ikke pligt til at afgive forklaring hverken mundtligt eller skriftligt, hvis den må antages at udsætte dig for strafansvar eller disciplinæransvar.*
Du må selv foretage denne vurdering. Du kan ligeledes drøfte dette spørgsmål nærmere med din bisidder eller tillidsmand.

Du vil i øvrigt være tjenstligt forpligtet til at fremkomme med oplysninger om rent faktiske forhold af tjenstlig karakter. fx. om du har deltaget i en politiforretning. Det er vanskeligt i korthed at beskrive, hvornår du ikke har pligt til at udtale dig. Du kan læse nærmere herom i rapporten om »polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige undersøgelser m.v.«, som et udvalg under Justitsministeriets Centrale Samarbejdsudvalg for Politiet afgav den 2. februar 1995.

3. Advokatbeskikkelse

Beskikkelse af advokat i adfærdsklagesager

Afhøring i retten

I adfærdsklagesager beskikker retten i alle tilfælde en advokat for sagens parter, det vil sige for dig og klageren, når afhøringen foretages i retten. Retten vil endvidere vejlede dig om, at du ikke har pligt til at afgive forklaring, hvis dette må antages at udsætte dig for strafansvar eller disciplinæransvar.

Afhøring hos statsadvokaten

Ved udenretlige afhøringer kan retten, *når forholdene taler derfor*, på din begæring beskikke en advokat for dig. Statsadvokaten vejleder dig om adgang til advokatbeskikkelse.

Advokatens beføjelser

Din beskikkede advokat skal løbende have tilsendt genpart af sagens materiale. Advokaten har adgang til at overvære afhøringer af dig og skal endvidere underrettes om tidspunktet for afhøringer og retsmøder.

Beskikkelse af forsvarer i straffesager

I straffesager kan du få beskikket en forsvarer, når det følger af reglerne i *retsplejelovens kapitel 66* om »sigtede og hans forsvar«.

Du har endvidere adgang til at få beskikket en forsvarer, når forholdene tale derfor. Det gælder også selv om du ikke er sigtet. Begæring kan fremsættes af dig eller af statsadvokaten.

Vejledning

Statsadvokaten vejleder dig om adgangen til forsvarerbeskikkelse. Det er retten, der træffer afgørelse om beskikkelse af forsvarer.

Forsvarerens beføjelser

Forsvarerens beføjelser følger af *retsplejelovens* almindelige regler.

4. Hvad kan adfærdsklagen ende med?

Afvisning

Statsadvokaten afviser klagen, hvis undersøgelsen ikke har tilvejebragt oplysninger, der støtter klagen, eller den er åbenbart grundløs. Statsadvokaten underretter dig og klageren herom.

Klager får helt eller delvist medhold

Finder statsadvokaten, at du har udvist en kritisabel adfærd, vil statsadvokaten tilkendegive dette over for klageren. Du vil modtage genpart af statsadvokatens afgørelse, der i visse tilfælde vil danne grundlag for en disciplinær undersøgelse.

Er der grundlag for at rejse sigtelse, eller er du mistænkt for et strafbart forhold og forlanger sagen behandlet som straffesag, slutes behandlingen af klagen. Behandlingen af klagen genoptages, hvis tiltale ikke rejses, eller sagen ikke gennemføres til fældende dom.

Har undersøgelsen påvist fejl af generel karakter, vil statsadvokaten rejse spørgsmålet over for den ansvarlige myndighed.

Klagen tilbagekaldes

En sag vil normalt blive afsluttet, hvis klagen tilbagekaldes. Da en undersøgelse også kan iværksættes på statsadvokatens initiativ, kan behandling af klagen dog fortsætte, hvis statsadvokaten finder det nødvendigt.

Andre muligheder

I visse tilfælde vil sagen kunne overgå til behandling ved undersøgelsesret m.v.

5. Hvad kan den strafferetlige efterforskning ende med?

Afvisning

Statsadvokaten afviser anmeldelsen, hvis efterforskningen ikke har tilvejebragt oplysninger, der giver rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået, eller hvis anmeldelsen er åbenbart grundløs.

Tiltalerejsning m.v.

Statsadvokatens afgørelse af straffesagen kan i øvrigt gå ud på tiltalerejsning, påtaleopgivelse eller tiltalefrafald m.v. Afgørelsesformerne fremgår af retsplejelovens bestemmelser om strafferetsplejen.

Politimesteren og Rigspolitichefen vil i alle tilfælde blive underrettet om afgørelsen. Dette gælder i visse tilfælde også Justitsministeriet.

Statsadvokaten vil i forbindelse med overvejelserne af tiltalespørgsmålet også tage stilling til, om der foreligger anden kritisk adfærd, herunder om sagen skal behandles som en adfærdsklagesag.

Bilag 19

**Skrivelse fra Justitsministeriet til politi og anklagemyndighed af 10.1.2005
vedrørende indberetning af dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i
politiets venterum****Justitsministeriet**
Civil- og Politiafdelingen

Cirkulæreskrivelse til politi og anklagemyndighed

10 JAN. 2005
Dato: Færdselskontoret
Kontor: Nina Grønbæk Ringsted
Sagsbeh.: 2004-11171/1-0003
Sagsnr.: NGR20961
Dok:**Indberetning af dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i politiets venterum**

Ved cirkulæreskrivelse af 27. marts 1995 har Justitsministeriet henledt opmærksomheden på, at ethvert tilfælde af dødsfald under detentionsophold skal indberettes til ministeriet og eventuelt tillige til Rigspolitichefen eller Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. herved Politimesterforeningens cirkulæreskrivelse af 2. februar 1984 (RISSKR 1978-1995).

Endvidere anmodede Justitsministeriet ved cirkulæreskrivelse af 1. oktober 2003 om tillige at modtage indberetning om alvorligere selvmordsforsøg under detentionsophold på baggrund af en henvendelse fra Folketingets Ombudsmand.

Folketingets Ombudsmand har for nylig anmodet om at modtage indberetninger om tilsvarende episoder i politiets venterum.

På den baggrund skal Justitsministeriet anmode om også at modtage oplysninger om dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i politiets venterum.

Med venlig hilsen

Michael Højer

Bilag 20

Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 31.3.2006 om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævn

Justitsministeriet
Administrationsafdelingen

Til anklagemyndigheden og
politiklagenævnene samt
Advokatrådet

Dato: 31. marts 2006
Kontor: Budget- og Planlægnings-
kontoret
Sagsnr.: 2005-020-0048
Dok.: KAB40236

Cirkulæreskrivelse om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævn

I medfør af § 1021, stk. 9, i lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 910 af 27. september 2005, samt i medfør af § 25, stk. 8, i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, fastsættes følgende:

1. Vederlæggelse af formænd

1.1 Advokater, der varetager hvervet som formand for et politiklagenævn, ydes et vederlag på 3.375 kr. + moms pr. afsluttet sag. Vederlaget omfatter alt arbejde med sagen, herunder sekretariatsudgifter m.v.

Ved en sag forstås som udgangspunkt en klage eller en anmeldelse, der af statsadvokaten og i Grønland af politimesteren videresendes til politiklagenævnet i medfør af retsplejelovens § 1021a og i Grønland i medfør af § 26 i lov om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland. Flere klager eller anmeldelser, der behandles samlet i politiklagenævnet, bør normalt betragtes som én sag.

1.2 For "notissager", dvs. frafaldne klager der forelægges politiklagenævnet til orientering, ydes et vederlag på 1.350 kr. + moms pr. afsluttet sag.

1.3 For "genoptagelsessager" ydes et vederlag svarende til det i pkt. 1.2 nævnte.

Ved en genoptagelsessag forstås som udgangspunkt en sag, der på grund af nye fremkomne oplysninger kræver en ny udtalelse fra politiklagenævnet på et tidspunkt, hvor politiklagenævnet

har tiltrådt statsadvokatens forslag til sagens afgørelse, eller hvor statsadvokaten har truffet en afgørelse stridende mod politiklagenævnets indstilling.

1.4 I sager omfattet af pkt. 1.1 og pkt. 1.3, der indebærer en helt ekstraordinær arbejdsbyrde, kan eventuelt udbetales et højere vederlag. Begæring om forhøjet vederlag indgives til Advokatrådet med henblik på eventuel forelæggelse for Justitsministeriet.

1.5 Den advokat, der varetager hvervet som landsformand for politiklagenævnene, ydes herudover et årligt vederlag på 90.000 kr. + moms, der udbetales kvartalsvis bagud.

2. Vederlæggelse af medlemmer

Medlemmer af politiklagenævn vederlægges med et grundbeløb på 475 kr. pr. sag (oktober 1997-niveau). Grundbeløbet procentreguleres efter lønjusteringsaftalens regler og udgør pr. 1. april 2006 567,21 kr. pr. afsluttet sag.

3. Anden godtgørelse

3.1 For deltagelse i politiklagenævnenes møder med henblik på drøftelse af generelle problemstillinger m.v. ydes vederlag svarende til to afsluttede sager, jf. hhv. pkt. 1.1 og pkt. 2.

3.2 Der ydes godtgørelse for befordringsudgifter efter de regler, der gælder for tjenestemænd.

For kørsel i eget køretøj udbetales lav sats.

3.3 Tilsvarende ydes godtgørelse for merudgifter under tjenesterejser efter de regler, der gælder for tjenestemænd.

4. Praktisk fremgangsmåde

Formændene for politiklagenævne indsender senest efter hvert kvartal til den regionale statsadvokat og i Grønland til politimesteren en opgørelse over antal afsluttede sager fordelt på formand, medlemmer og eventuelle suppleanter.

Endvidere vedlægges fornøden dokumentation for anden godtgørelse, jf. pkt. 3, forsynet med formandens attestation.

Statsadvokaten og i Grønland politimesteren godkender og videresender opgørelse samt dokumentation til Rigspolitichefen med henblik på anvisning.

5. Ikrafttræden m.v.

Cirkulæreskrivelsen træder i kraft den 1. april 2006 og gælder for sager, der modtages i politiklagenævne den 1. april 2006 og senere.

Samtidig ophæves Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 14. juli 2000 om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævne.

Lene Espersen / Lennart Lindblom

Bilag 21

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1420 af 13.12.2006 om ændring af bekendtgørelse om fordeling af forretningerne mellem statsadvokaterne

Nr. 1420.

10474

13. december 2006.

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne

§ 1

I bekendtgørelse nr. 1146 af 13. december 2002 om fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne foretages følgende ændringer:

1. § 1 affattes således:

»§ 1. Fordelingen af forretningerne mellem de regionale statsadvokater er følgende:

- 1) *Statsadvokaten for Nord- og Østjylland* varetager i Vestre landsretskreds forretningerne vedrørende Nordjyllands Politi og Østjyllands Politi. Embedskontoret for statsadvokaten for Nord- og Østjylland er i Aalborg.
- 2) *Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland* varetager i Vestre landsretskreds forretningerne vedrørende Midt- og Vestjyllands Politi samt Sydøstjyllands Politi. Embedskontoret for statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland er i Viborg.
- 3) *Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland* varetager i Østre landsretskreds forretningerne vedrørende Fyns Politi og i Vestre landsretskreds forretningerne vedrørende Syd- og Sønderjyllands Politi. Embedskontoret for statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland er i Sønderborg.
- 4) *Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster* varetager i Østre landsretskreds forretningerne vedrørende Midt- og Vestsjællands Politi samt Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi. Embedskontoret for statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster er i København.
- 5) *Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn* varetager i Østre landsretskreds forretningerne vedrørende Nordsjællands Politi og Københavns Vestegns Politi. Embedskontoret for statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn er i København.
- 6) *Statsadvokaten for København og Bornholm* varetager i Østre landsretskreds forretningerne vedrørende Københavns Politi og Bornholms Politi. Embedskontoret for statsadvokaten for København og Bornholm er i København.«

§ 2

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2007.

Justitsministeriet, den 13. december 2006

LENE ESPERSEN

/ Lene Volke Roesen

RIGSADVOKATEN

RIGSPOLITICHEFEN

27. januar 2003

NOTAT

om en række spørgsmål vedrørende behandlingen af strafferetlige og tjenstlige sager mod polititjenestemænd.

1. Polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige og strafferetlige undersøgelser er en problemstilling, som har påkaldt sig stigende opmærksomhed gennem de seneste 10 år. Rigsadvokatens undersøgelse af urolighederne på Nørrebro den 18. – 19. maj 1993 og sigtelserne mod tre polititjenestemænd for strafbart forhold i forbindelse hermed satte fokus på problemstillingen. Det medførte, at Justitsministeriets Centrale Samarbejdsudvalg for Politiet på et møde den 12. august 1994 drøftede problemstillingen og besluttede at nedsætte et underudvalg, som fik til opgave:

- at beskrive polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med afgivelse af redegørelser, forklaringer m.v. om forhold vedrørende tjenesten
- at vurdere, hvorvidt den beskrevne retstilstand rummer særlige problemer ud fra den forudsætning, at polititjenestemænd skal have samme retsstilling som andre offentligt ansatte, og
- at undersøge, på hvilken måde det fremover kan sikres, at også den lokale ledelse såvel som den enkelte polititjenestemand er tilstrækkeligt opmærksom på retstilstanden.

Underudvalget afgav den 2. februar 1995 sin rapport – "den røde betænkning" - til samarbejdsudvalget. Rapporten har titlen: "Polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige undersøgelser m.v." Rapporten indeholder 1) en beskrivelse af den gældende retstilstand på området, 2) en oversigt over de typiske klagesituationer samt tjenestestedets forpligtelser i forbindelse med behandling af klager over politipersonalet, 3) udvalgets overvejelser og hovedsynspunkter i relation til spørgsmålet om polititjenestemænds retsstilling ved tjenstlige undersøgelser og 4) udvalgets anbefalinger. Oversigten over typiske klagesituationer er illustreret ved en række praktiske eksempler.

Samtidig med underudvalgets arbejde overvejede Justitsministeriet at ændre lovgivningen vedrørende behandlingen af klager over politipersonalet m.v. Det skete på baggrund af forslagene i betænkning nr. 1278/94 fra oktober 1994 om behandlingen af klager over politipersonalet. Ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven er der vedtaget nye regler om behandlingen af adfærdsklager og straffesager mod politipersonalet. Rigspolitichefen har ligeledes senere bl.a. som følge af anbefalingen i "den røde betænkning" ændret kundgørelsen om behandling af disciplinærsager – se nu kundgørelse i nr. 10 af 14. juli 1999 om disciplinærsagers behandling med tilhørende vejledning.

- 2 -

2. Uanset at der således er sket en betydelig udvikling af reglerne og praksis vedrørende behandlingen af adfærdsklager og straffesager mod politipersonalet, og uanset at betragtningerne i "den røde betænkning", herunder specielt eksemplerne på håndteringen af forskellige praktiske situationer, fortsat er gældende, må det konstateres, at der stadig knytter sig en vis usikkerhed til håndteringen og behandlingen specielt af situationer, hvor de faktiske forhold peger på, at der eventuelt skal/bør indledes en strafferetlig undersøgelse på baggrund af en politiforretning. En konkret sag har endvidere vist, at der både i politikredsledelserne og i anklagemyndigheden er behov for en yderligere analyse og præcisering af retningslinierne for både den ledelsesmæssige og den juridiske håndtering og behandling af disse sager.

3. Der har derfor været nedsat en arbejdsgruppe, som har haft til opgave at belyse disse spørgsmål.

Gruppen har haft følgende sammensætning:

- rigspolitichef Torsten Hesselbjerg, formand
- statsadvokat Erik Mertung, anklagemyndigheden
- politidirektør Hanne Bech Hansen, Københavns politi
- politimester Ole Scharf, Politimesterforeningen
- vicepolitimester Troels Jensen, Politifuldmægtigforeningen
- vicepolitikommissær Finn Moseholm, PiD
- politiinspektør Jan Richmann Olsen, FAP
- vicerigspolitichef, nu politimester, Henning Dahlfelt
- chefpolitiiinspektør Poul Bukh, personaleafdelingen.

Gruppen har holdt 6 møder. Gruppen har opstillet følgende retningslinier for fremgangsmåden ved behandlingen af de forskellige tilfældegrupper:

A. En polititjenestemand mener sig udsat for et strafbart forhold i forbindelse med sin udførelse af tjenesten og ønsker at indgive en anmeldelse mod en borger, f.eks. for trusler, vold eller lign. i forbindelse med en konfrontation med borgeren.

Politikredsen skal forholde sig som ved enhver anden anmeldelse. Der optages rapport efter de almindelige regler. Den polititjenestemand, som ønsker at indgive en anmeldelse, er inhabil i relation til behandlingen af anmeldelsen. Når en polititjenestemand skal afhøres som anmelder (vidne), skal afhøringen foretages af en chargeret polititjenestemand (f.eks. vagthavende) eller af en medarbejder fra en anden politiafdeling (f.eks. kriminalpolitiet). Har polititjenestemanden (anmelderen) indgivet en skriftlig anmeldelse, indgår denne i sagens bilag (anmeldelsen er ikke en politirapport). Polititjenestemandens forklaring til anmeldelsesrapporten eller polititjenestemandens skriftlige anmeldelse indgår i materialet til vurdering af det samlede begivenhedsforløb, herunder af polititjenestemandens adfærd og dispositioner og eventuelle strafferetlige eller disciplinære ansvar.

- 3 -

B. En polititjenestemand anmeldes for strafbart forhold begået i forbindelse med tjenesten.

Anmeldelsen kan enten indgå direkte til statsadvokaten eller til politikredsen.

Det følger af retsplejeloven (kap. 93c), at det er statsadvokaten, som har efterforsknings- og tiltalekompetencen. Indgår anmeldelsen til politidirektøren/politimesteren, skal denne derfor straks skriftligt eller telefonisk underrette statsadvokaten om anmeldelsen. Politidirektøren/politimesteren skal følge statsadvokatens anvisninger i den videre procedure. Det første, der normalt vil ske, er, at statsadvokaten beder politidirektøren/politimesteren om at identificere den begivenhed, som anmeldelsen vedrører, og om at identificere den/de polititjenestemænd, som anmeldelsen vedrører. Dette skal ske snarest muligt. Statsadvokaten afgør, hvordan identifikationen af den anmeldte begivenhed og den/de involverede polititjenestemænd skal ske. Politidirektøren/politimesteren må gennem de informationer, som er til rådighed i politikredsen – her er specielt døgnrapporten vigtig – identificere begivenheden og den/de involverede polititjenestemænd. Skønnes det i den forbindelse nødvendigt at kontakte den/de polititjenestemænd, der eventuelt kan have været involveret i eller have kendskab til begivenheden, drøftes fremgangsmåden med statsadvokaten. Er det nødvendigt at kontakte anmelderen for at få yderligere oplysninger til brug for identifikation af begivenheden og den/de involverede polititjenestemænd, skal spørgsmålet ligeledes forelægges for statsadvokaten.

Statsadvokaten træffer afgørelse om, hvorvidt, hvornår og på hvilken måde underretning af den/de involverede polititjenestemænd skal ske.

C. Adfærdsklager.

Det er statsadvokatens kompetence at behandle adfærdsklager. Modtages klagen af statsadvokaten, beder denne politidirektøren/politimesteren om at identificere begivenheden samt den/de involverede polititjenestemænd og om at underrette den/de indklagede. Hvis oplysningerne allerede fremgår af klagen, underretter statsadvokaten snarest muligt den/de involverede polititjenestemænd om klagen.

Indgives klagen til politidirektøren/politimesteren, identificerer denne begivenheden og den/de involverede polititjenestemænd og fremsender materialet til statsadvokaten. Dette skal ske snarest muligt. Politidirektøren/politimesteren underretter den/de indklagede polititjenestemænd om klagen og fremsendelsen til statsadvokaten.

Notitsbehandling af mindre klager over politiet.

I forarbejderne til de gældende regler er det forudsat, at den praksis, som man fulgte i politikredsene før politiklagenævnsordningens ikrafttræden, hvorefter mange mindre klager blev behandlet forligsmæssigt i politikredsene, skal opretholdes.

Denne behandling kan ske, når følgende betingelser er opfyldt:

- der skal være tale om en mindre adfærdsklage (bagatelsag)

- 4 -

- klagen skal behandles ved en samtale mellem klager og en overordnet polititjenestemand
- samtalen skal finde sted inden for kort tid
- klageren skal erklære sig indforstået med fremgangsmåden for klagens behandling
- klageren skal vejledes om, at han på ethvert tidspunkt under og efter samtalen kan forlange, at sagen overgår til en egentlig politiklagenævnsundersøgelse
- der skal af den overordnede polititjenestemand udarbejdes en notits om forløbet af samtalen. Notitsen fremsendes til statsadvokaten, der sender en genpart af notitsen til politiklagenævnet til orientering.

Formålet med samtalen med klageren er på den ene side at modtage dennes klage og på den anden side at give politiets opfattelse af klagen, dvs. ikke nødvendigvis give den pågældende ret, men dog en forklaring og en eventuel undskyldning, såfremt der er begået fejl.

I forbindelse med en notitsbehandling kan ledelsen anmode den/de involverede polititjenestemænd om mundtligt at give faktiske oplysninger om episoden. De modtagne oplysninger gengives i kort form i notitsen.

Hvis klagen er indsendt til statsadvokaten, afgør statsadvokaten, om klagen kan sendes til politidirektøren/politimesteren til notitsbehandling.

D. Klager over dispositioner og afgørelser inden for strafferetsplejen.

Politidirektøren/politimesteren har efter retsplejeloven kompetence til at træffe afgørelse med klageadgang til statsadvokaten. Hvis klagen over dispositionen indgives til statsadvokaten, sender denne klagen til politidirektøren/politimesteren til afgørelse.

E. Situationer, hvor det ikke umiddelbart kan afgøres, om der er tale om en anmeldelse af formodet strafbart forhold, en adfærdsklage eller en dispositions-sag, eller hvor flere elementer er indeholdt i samme klage.

Statsadvokaten skal hurtigst muligt afgøre spørgsmålet om, hvordan henvendelsen skal forstås. Modtages henvendelsen af politidirektøren/politimesteren, afgiver denne indstilling herom til statsadvokaten.

Når sagens karakter i øvrigt er fastlagt, følges den fremgangsmåde, der er anført ovenfor.

Politidirektøren/politimesteren bær i forbindelse med sin indstilling til statsadvokaten udskille dispositionsklager, som han skal afgøre eller har afgjort. Politidirektøren/politimesteren underretter klageren herom samtidig med indstillingen til statsadvokaten.

I meget komplicerede situationer kan det være rigtigst at lade behandlingen af dispositionsklagen afvente behandlingen af andre klagepunkter eller at lade klagen over dispositionen behandle af statsadvokaten sammen med de øvrige klagepunkter.

- 5 -

F. Anmeldelse af/klage over en polititjenestemand modtages i forbindelse med behandlingen af et bødeforlæg eller i forbindelse med et retsmøde, f.eks. hvor polititjenestemanden er indkaldt til at afgive vidneforklaring.

Straffesagen mod klageren fortsættes. Politidirektøren/politimesteren skal under den videre behandling af straffesagen mod klageren være opmærksom på, at den indklagede polititjenestemands retsstilling ikke krænkes. Polititjenestemanden kan således ikke pålægges under vidneansvar at forklare om omstændigheder, der vedrører sagen mod ham selv. Dommerens opmærksomhed skal henledes på problemet.

G. Undersøgelse af begivenheder/forhold uden anmeldelse/klage.

Hvis politiledelsen på baggrund af beskrivelsen af dispositioner i døgnrapporten, en pligt-mæssig indberetning eller en eventuel anmeldelse eller forklaring fra polititjenestemanden selv, jf. pkt. A, eller på baggrund af andre oplysninger (f.eks. rygter, presseomtale, henvendelser fra borgere eller lignende) bliver opmærksom på, at en polititjenestemand kan have begået et kritisabelt forhold i tjenesten, vurderer politidirektøren/politimesteren, om der er formodning om, at der kan være begået et strafbart forhold. Foreligger en sådan formodning, skal politidirektøren/politimesteren snarest muligt underrette statsadvokaten telefonisk eller skriftligt. Statsadvokaten har efterforsknings- og tiltalekompetence i sagen og afgør herunder, hvad politidirektøren/politimesteren skal foretage sig, og om underretning af den/de involverede polititjenestemænd kan ske, jf. foran under B.

Finder politidirektøren/politimesteren, at der ikke er den ovenfor nævnte formodning om, at et strafbart forhold kan være begået, må politidirektøren/politimesteren vurdere, om der eventuelt er grundlag for at orientere statsadvokaten med henblik på, at statsadvokaten af egen drift kan iværksætte en undersøgelse efter reglerne om adfærdsklager.

Er der ikke grundlag for at indlede undersøgelse efter reglerne om adfærdsager, må politidirektøren/politimesteren vurdere, om der eventuelt er grundlag for at indlede en undersøgelse efter reglerne i kundgørelse I nr. 10 om disciplinærsagers behandling, eller om der er grundlag for en tjenstlig tilkendegivelse.

Er der ikke grundlag for at indlede en tjenstlig undersøgelse, må politidirektøren/politimesteren vurdere, om der eventuelt er grundlag for at underkaste de politimæssige dispositioner en nærmere undersøgelse.

Bilag 22

Bekendtgørelse nr. 1419 af 13.12.2006 om ændring af bekendtgørelse om detentionsanbringelse

13. december 2006.

10473

Nr. 1419.

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om detentionsanbringelse

§ 1

I bekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2004 om detentionsanbringelse foretages følgende ændringer:

1. I § 19 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Hvor særlige lokale forhold med hensyn til bemanning, udstyr og indretning tilsiger det, kan Rigspolitichefen efter drøftelse med vedkommende politidirektør og efter godkendel-

se fra Justitsministeriet fastsætte lokale regler for detentionsanbringelse, som fraviger § 1, stk. 2, § 5, § 6, § 10, stk. 2, § 13 og § 14, stk. 1-3, i denne bekendtgørelse.«

§ 2

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2007.

Justitsministeriet, den 13. december 2006

LENE ESPERSEN

/ Mette Lyster Knudsen

Bilag 23

Bekendtgørelse nr. 1430 af 11.12.2007 om ændring af bekendtgørelse om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v.

11. december 2007.

10093

Nr. 1430.

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v.

§ 1

I bekendtgørelse nr. 978 af 21. september 2004 om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v. foretages følgende ændringer:

1. I § 3 ændres » og 21« til: », 21 og 25 a«.
2. Efter § 25 indsættes:

»Anvendelse af peberspray

§ 25 a. Politiet må kun anvende peberspray med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
- 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
- 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig, og anden og mindre

indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

§ 25 b. Før peberspray tages i brug mod person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge peberspray, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 25 c. Efter anvendelse af peberspray skal politiet så vidt muligt og i fornødent omfang tilbyde at afhjælpe gener forårsaget af, at en person har været eksponeret for peberspray.

Stk. 2. Har politiets brug af peberspray mod person medført gener, der skønnes at kræve lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

§ 25 d. Politiet må kun anvende peberspray af typer, som er godkendt af Rigspolicehøfen.«.

3. I § 26 ændres » og 21« til: », 21 og 25 a«.

§ 2

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2008.

Justitsministeriet, den 11. december 2007

LENE ESPERSEN

/ Barbara Bertelsen

Bilag 24

Bekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2004 om detentionsanbringelse

Bekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2004

Bekendtgørelse om detentionsanbringelse

I medfør af § 11, stk. 5, i lov nr. 444 af 9. juni 2004 om politiets virksomhed fastsættes:

Anvendelsesområde

§ 1. Berusede personer kan efter reglerne i §§ 11 og 12 i lov om politiets virksomhed anbringes i politiets detentioner.

Stk. 2. Personer, der i øvrigt er frihedsberøvede af politiet, må som udgangspunkt ikke anbringes i detention. Hvor detentionen undtagelsesvis anvendes til anbringelse af ikke berusede personer, finder bestemmelserne i denne bekendtgørelse ikke anvendelse.

Stk. 3. Et barn under 12 år må ikke anbringes i detention.

Stk. 4. Et barn under 15 år må kun anbringes i detention, hvis anden anbringelse er sikkerhedsmæssigt uforvarlig som følge af barnets adfærd, jf. § 12 i lov om politiets virksomhed. Anbringelsen må som udgangspunkt ikke udstrækkes ud over 4 timer.

Stk. 5. Detentionsanbringelser efter stk. 4 indberettes til Rigspolitichefen. Rigspolitichefen fastsætter nærmere bestemmelser om indberetningernes indhold mv.

§ 2. Hvis mindre indgribende foranstaltninger, jf. § 11, stk. 2 og 3, i lov om politiets virksomhed, ikke findes tilstrækkelige til at afværge faren for den berusede eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed, skal politiet tage stilling til, om en beruset person skal frihedsberøves med henblik på:

- 1) hjemtransport,
- 2) overgivelse til andre, der på forvarlig måde kan tage sig af den pågældende,

- 3) indbringelse til hospital eller
- 4) indbringelse til forsorgshjem eller lignende.

Stk. 2. Hvis mindre indgribende foranstaltninger som nævnt i stk. 1, nr. 1-4, ikke findes tilstrækkelige eller egnede til at afværge faren for den pågældende selv eller andre eller den offentlige orden eller sikkerhed, kan personen anbringes i detention.

Frihedsberøvelse, transport og indbringelse til politistationerne af berusede personer

§ 3. Hvis en beruset person frihedsberøves i medfør af §§ 11 og 12 i lov om politiets virksomhed, skal politiet orientere den pågældende om årsagen til frihedsberøvelsen og om muligt give den pågældende lejlighed til at udtale sig. Frihedsberøvelsen skal ske så skånsomt, som omstændighederne tillader.

§ 4. Ved vurderingen af en frihedsberøvet beruset persons helbredstilstand skal politiet være særligt opmærksom på den pågældendes tilstand ved den første kontakt, herunder om den pågældende har pådraget sig skader. Politiet kan i den forbindelse udspørge eventuelle vidner om den frihedsberøvedes tilstand, færden mv.

Stk. 2. Politiet undersøger, om den frihedsberøvede er i besiddelse af berusende eller bedøvende midler mv., der i givet fald fratages den frihedsberøvede.

§ 5. Under transporten af frihedsberøvede berusede personer til politistationen skal den vagthavende på politistationen uden unødigt ophold tilkalde en læge med henblik på undersøgelse af den frihedsberøvede. Dette gælder dog ikke, når transporttiden er af kortere varighed.

Stk. 2. Den frihedsberøvede skal under transporten til politistationen konstant være undergivet tilsyn.

Stk. 3. Hvis den frihedsberøvede transporteres af politipersonale af det modsatte køn, skal mindst to polititjenestemænd under hele transporten opholde sig hos den pågældende.

§ 6. Ved ankomsten til politistationen skal den frihedsberøvede straks fremstilles for den vagthavende.

Stk. 2. Den vagthavende skal på baggrund af alle relevante oplysninger om den frihedsberøvedes tilstand og adfærd vurdere, om den pågældende skal anbringes i detention.

§ 7. Inden en frihedsberøvet beruset person anbringes i detention, skal politiet gøre vedkommende bekendt med retten til at få kontakt med pårørende og/eller arbejdsgiver. Hvis den pågældende desuden er frihedsberøvet i anledning af et strafbart forhold, anvendes reglerne i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 12154 af 12. juni 2001.

Stk. 2. Hvor omstændighederne tillader det, skal politiet efterkomme en frihedsberøvet anmodning om underretning af pårørende og/eller arbejdsgiver.

Stk. 3. Fremsætter den frihedsberøvede anmodning om selv telefonisk at underrette pårørende og/eller arbejdsgiver, skal en sådan anmodning efterkommes. Dette gælder dog ikke, hvis særlige forhold taler herimod, for eksempel at den frihedsberøvede ved sin meddelelse til hjemmet eller arbejdsgiver kan modvirke en eventuel strafferetlig undersøgelse.

§ 8. Hvis den frihedsberøvede er under 18 år, skal forældremyndighedens indehaver og socialforvaltningen uopfordret underrettes om frihedsberøvelsen.

Fremgangsmåden ved detentionsanbringelser, herunder lægeundersøgelse af frihedsberøvede og tilsyn med detentionsanbragte

§ 9. Inden den endelige anbringelse i detentionen skal den frihedsberøvede altid undersøges af en læge.

Stk. 2. Ved detentionsanbringelse af et barn under 15 år, jf. § 1, stk. 4, skal lægeundersøgelse ske hurtigst muligt.

Stk. 3. Indtil den frihedsberøvede er lægeundersøgt, kan der ske foreløbig anbringelse i detention.

Stk. 4. Under en foreløbig detentionsanbringelse skal der føres skærpet tilsyn med den frihedsberøvede, jf. § 15.

§ 10. Inden foreløbig anbringelse i detention og inden lægeundersøgelsen bliver foretaget, skal den frihedsberøvede visiteres.

Stk. 2. Ved visitationen skal den frihedsberøvede fratages penge og værdigenstande samt i øvrigt alle genstande, som kan benyttes til at forvolde skade på den pågældende selv, på andre personer eller på ting. Samtlige lommer skal tømmes og krænges, hvis det er muligt. Ved visitationen bør der så vidt muligt medvirke to polititjenestemænd til undersøgelse af den frihedsberøvede.

Stk. 3. Hvis omstændighederne tilsiger en visitation, der kan krænke blufærdigheden, må en sådan visitation kun foretages af personer af samme køn som den frihedsberøvede. Er det ikke muligt at gennemføre en sådan visitation inden endelig detentionsanbringelse, foretages foreløbigt en visitation efter stk. 2. Den frihedsberøvede undergives herefter et skærpet tilsyn, jf. § 15.

Stk. 4. Politiet skal påse, at effekter, der fratages en frihedsberøvet, holdes adskilt fra effekter, der tilhører andre frihedsberøvede.

§ 11. Lægeundersøgelse af den frihedsberøvede foretages enten ved tilkald af læge/vagtlæge eller ved undersøgelse på skadestue. Vagthavende skal ved lægevalget vurdere, hvad der er mest hensigtsmæssigt under hensyn til tid og afstand.

Stk. 2. Lægeundersøgelsen skal belyse, om den frihedsberøvede er i en tilstand, der taler imod anbringelse i detention, og om den pågældende er i en tilstand, der eventuelt kræver behandling på sygehus, hos læge eller lignende.

Stk. 3. Politiet må kun efter tilladelse fra den undersøgende læge give en frihedsberøvet medicin.

§ 12. Der må som udgangspunkt kun indsættes én person i hver detention.

Stk. 2. Under helt ekstraordinære forhold kan der dog anbringes flere personer af samme køn i en detention. I så fald skal der foretages en særlig vurdering af personernes eventuelle farlighed, og der skal føres skærpet tilsyn med de indsatte, jf. § 15. Børn under 18 år må ikke anbringes

sammen med frihedsberøvede personer på 18 år eller derover.

§ 13. Stationens vagthavende har ansvaret for, at der føres et effektivt tilsyn med de detentionsanbragte.

§ 14. Tilsyn med detentionsanbragte skal ske ved fremmøde i detentionen så hyppigt, som den anbragtes tilstand gør det nødvendigt. Tilsyn ved fremmøde i detentionen skal så vidt muligt ske mindst 1 gang hver halve time.

Stk. 2. Hvis en detentionsanbragt efter lægeundersøgelsen er tilset 2 gange ved fremmøde i detentionen, og den pågældende ikke skønnes at være i en tilstand, der kræver, at fremtidige tilsyn sker ved fremmøde i detentionen, kan de efterfølgende tilsyn ske via lytte- og overvågningsudstyr, der er godkendt af Rigspolitechefen til elektronisk overvågning. Hverken selve detentionsanbringelsen eller lægeundersøgelsen udgør i denne forbindelse et tilsyn.

Stk. 3. Tilsynet via lytte- og overvågningsudstyret skal ske så hyppigt, som den detentionsanbragtes tilstand kræver og mindst 1 gang hver halve time. Opstår der under denne form for tilsyn tvivl om den detentionsanbragtes tilstand, skal den detentionsanbragte straks tilses ved fremmøde i detentionen.

Stk. 4. Opstår der i forbindelse med tilsyn med den detentionsanbragte mistanke om, at pågældende er så syg, at det taler imod fortsat detentionsanbringelse, skal der straks tilkaldes læge eller ambulance.

§ 15. I følgende situationer skal der føres skærpet tilsyn med en detentionsanbragt:

- 1) under foreløbig detentionsanbringelse, jf. § 9,
- 2) hvis de foreliggende oplysninger om den detentionsanbragte – herunder indhentede op-

lysninger fra kriminalregisteret – giver anledning hertil,

- 3) i de tilfælde, hvor der kun har fundet en foreløbig visitation sted, jf. § 10, stk. 3,
- 4) hvis et barn mellem 12 og 15 år undtagelsesvis anbringes i detention, jf. § 1, stk. 4, eller
- 5) hvis 2 personer undtagelsesvis anbringes i samme detentionsrum, jf. § 12, stk. 2.

Stk. 2. Ved skærpet tilsyn forstås et tilsyn, hvor den detentionsanbragte tilses hyppigere end 1 gang hver halve time. Efter omstændighederne kan et skærpet tilsyn indebære konstant overvågning.

Stk. 3. Skærpet tilsyn kan kun ske ved en polititjenestemand's fremmøde i detentionen.

Løsladelse efter detentionsanbringelse, klagevejledning mv.

§ 16. En detentionsanbragt skal løslades, så snart begrundelsen for frihedsberøvelsen ikke længere er til stede.

§ 17. Efter udtagelsen af detentionen skal den frihedsberøvede vejledes om adgangen til at klage over detentionsanbringelsen, om muligheden for at få en skriftlig begrundelse for detentionsanbringelsen samt om muligheden for alkoholafvænnning og behandling.

§ 18. Taler særlige omstændigheder herfor, bør den pågældende efter anmodning bringes til sit hjem, til læge eller til de sociale myndigheder ved politiets foranstaltning.

§ 19. Rigspolitechefen kan fastsætte administrative forskrifter vedrørende benyttelsen af politiets detentioner mv.

Ikrafttræden

§ 20. Bekendtgørelsen træder i kraft den 16. oktober 2004.

Justitsministeriet, den 6. oktober 2004

LENE ESPERSEN

/ Michael Højer

Rigsadvokaten

Frederiksholms Kanal 16

1220 København K

Telefon 33 12 72 00

